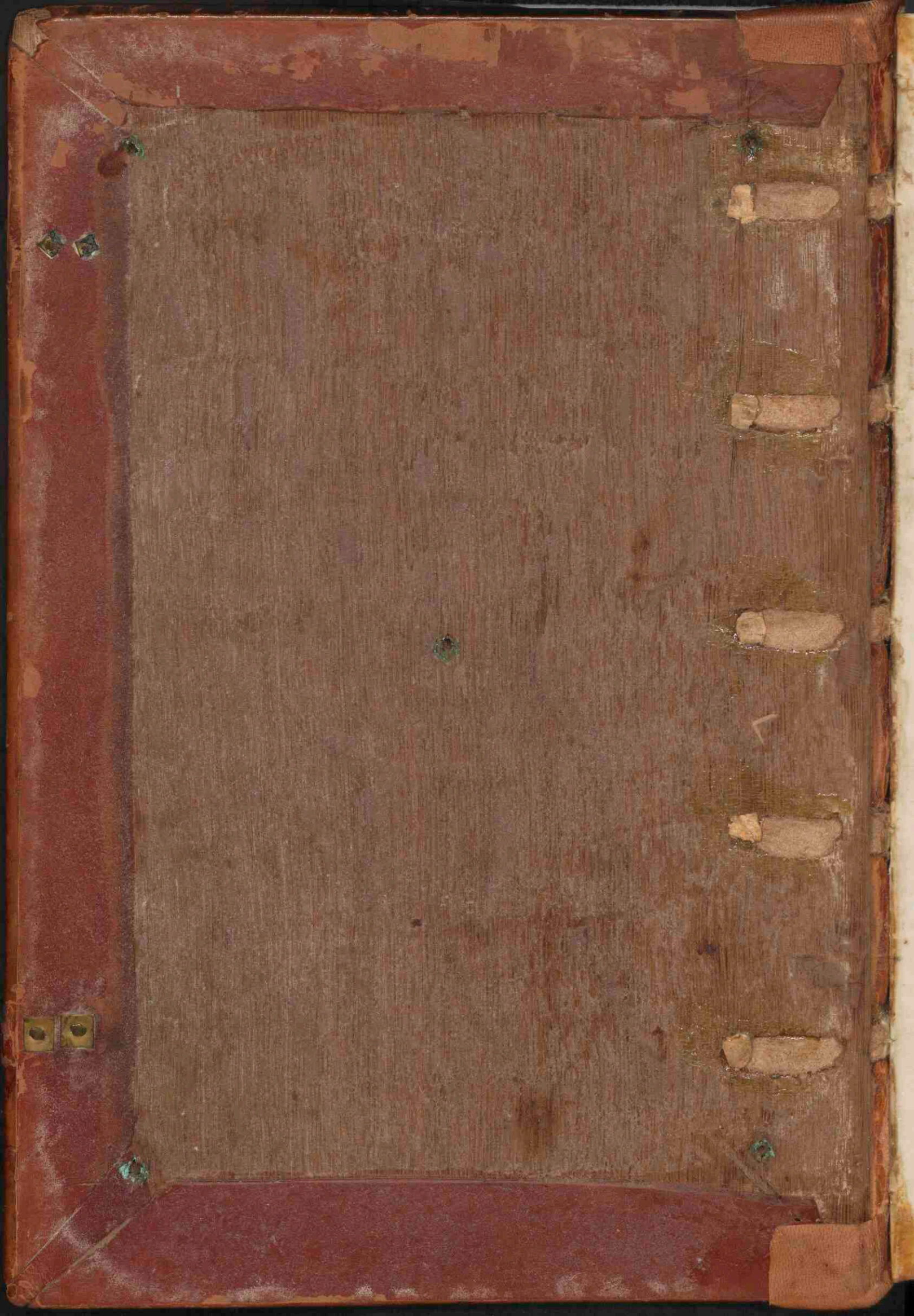

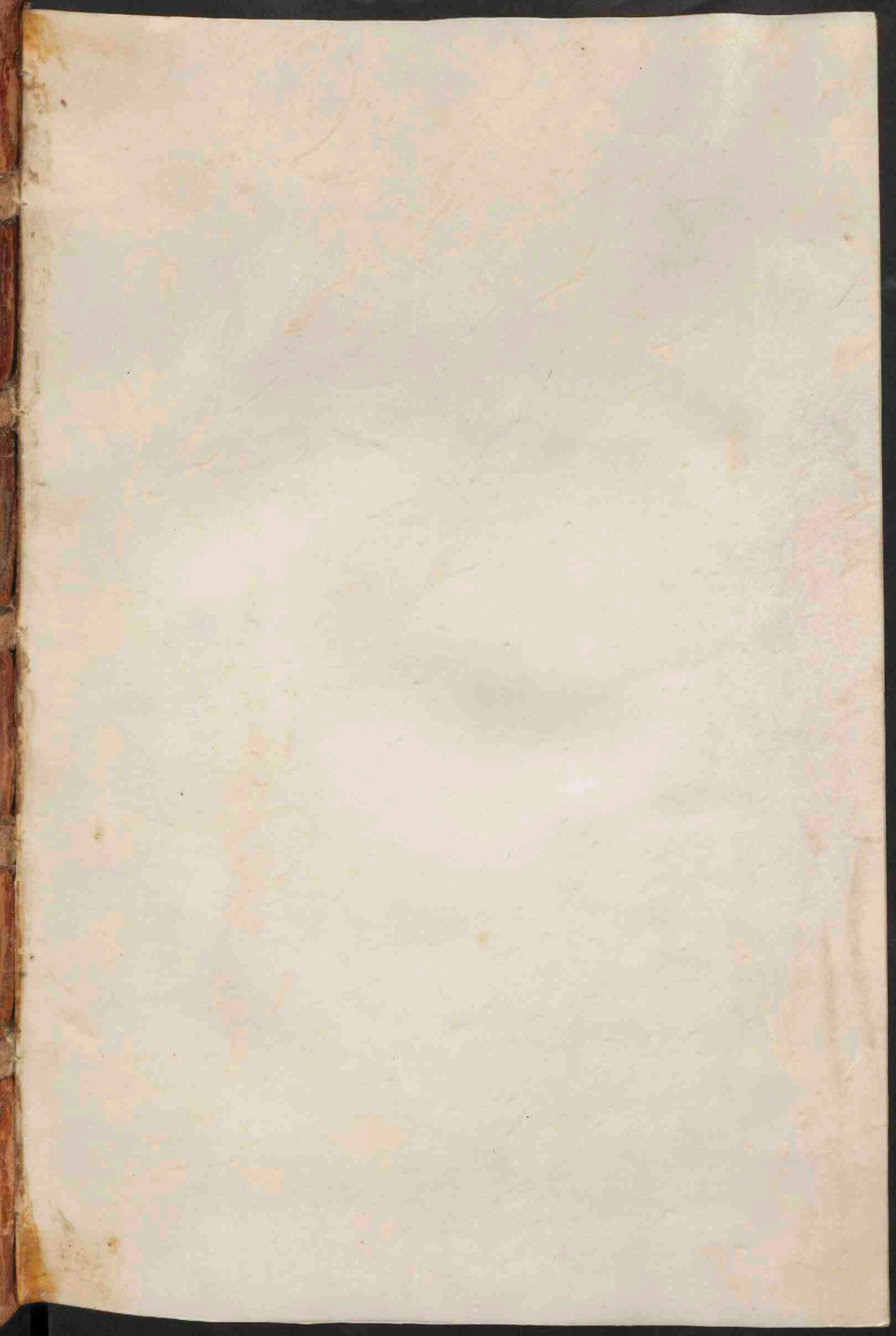

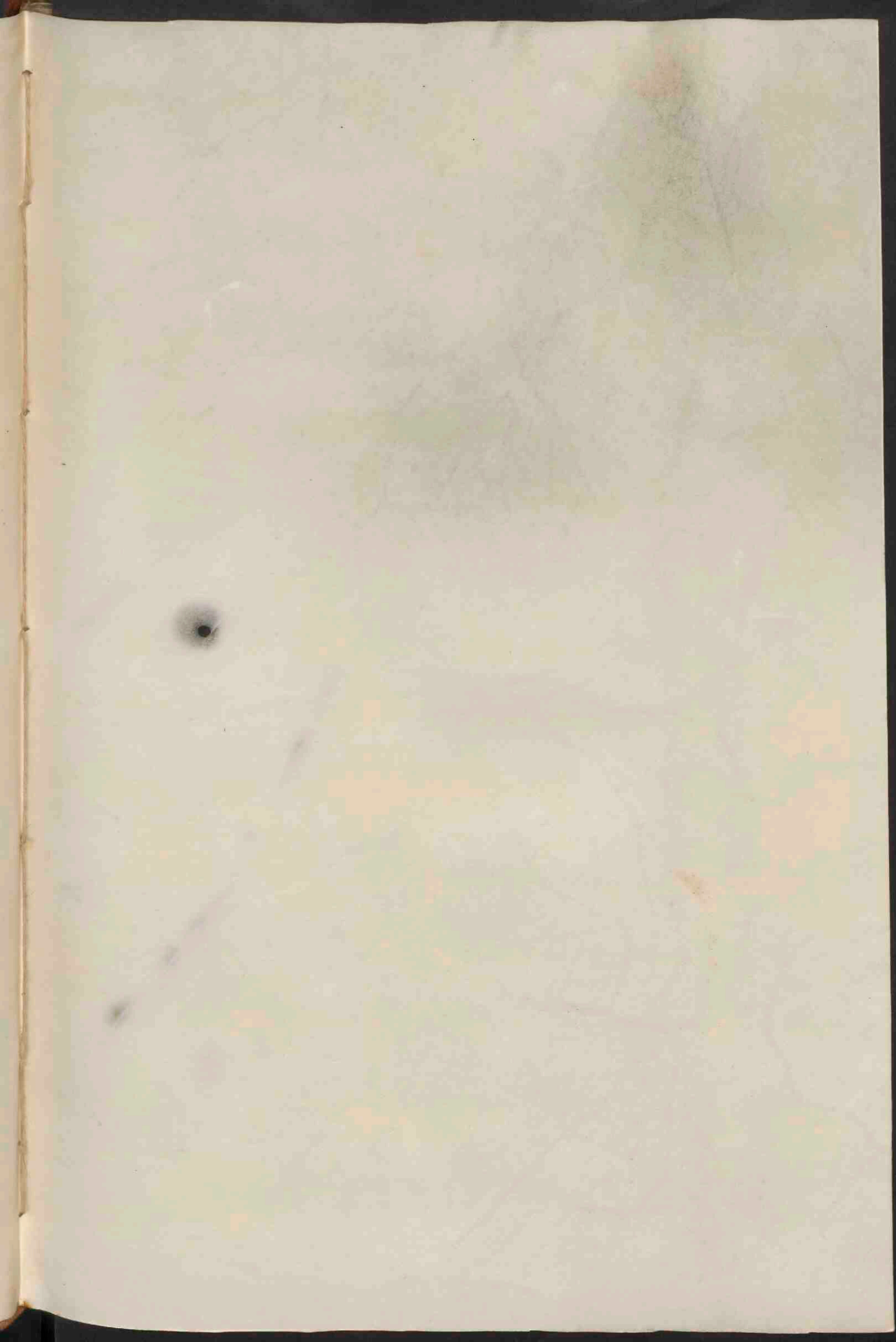
Confessiones

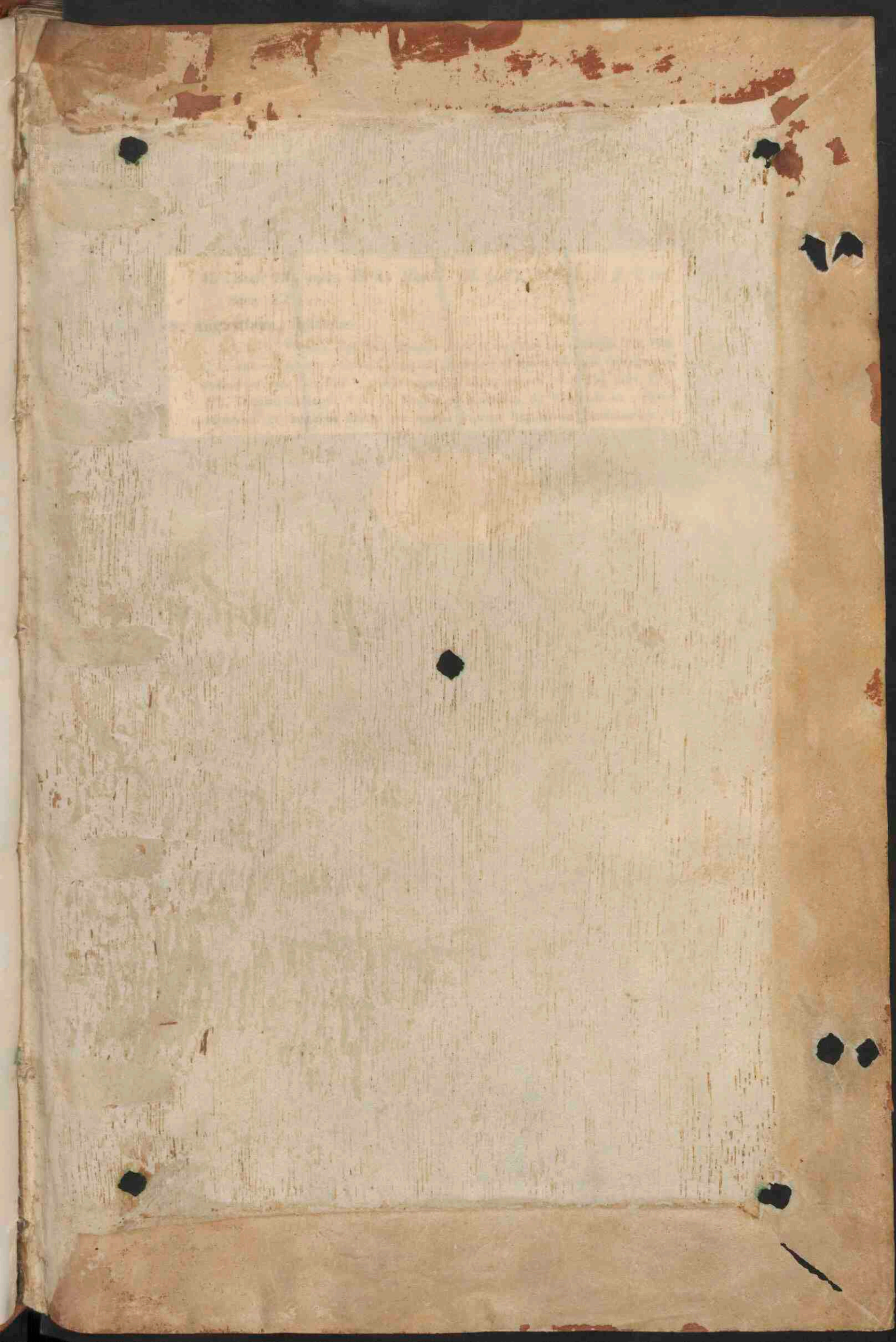
<https://hdl.handle.net/1874/327438>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
Nº. 159

nr 40

Hs 3 D

Nº 9

40 (Eccl. 159, antea 295n.) Membr. fol. 89 ff. 2 col. (Fol. 2 cum
fig. pictis et dedur.) 1450.

S. Augustinus, Confessiones.

Fol. 1a. Licet sanctus Augustinus post baptismi cet. Fol. 1b. Quidam doctor de
hoc libro sic dicit, cet. Fol. 2a. Incipiunt libri confessionum, cet. Fol. 89a. Expli-
ciunt libri confessionum aurelii augustini episcopi, scripti per fratrem Arnoldum
Aelberti, finiti anno M.CCCC.1º (1450).

„Liber monasterii Canonicorum Regularium in Traiecto.”

**Hs.
3 D 9**

Volgens Bewaand Lijpinc Utrecht

1450

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

n°. 255. n.

he 295. n.

Licet scis augustinus post bap-
tismi sacri pceptos i testio
vite sue ano plures no du-
bitabat se p sacre pnie ablucoe
mudasse: tñ hoc no cõtetus vna
gnale cõfessionẽ oim suoz eminu
in facie toa orbis legre fessisse quã
scripsit i tredecã libris In quibus
tũ multas lacrimis et cordis sũ hũ-
litate suas hereses i cõtinẽcias
psiquitofitates furta mēdacia
mētis clacoēs cupiditates emō-
sitates vāitates i credulitates
falsa sꝑ doctrinas et malas sug-
gestioēs i multa alia sua vicia
ante baptismũ extracta nõ erubu-
it publice reddẽ i scripturis puz-
sis se reddẽs ad deridẽdũ: boīs
vero i pñs ad cõpatiẽdũ et imu-
tandũ: ut vix quis ipos libros
legres tũ attẽdẽ se a lacrimis va-
leat cõtinẽ: tũ de pñsio pectore
tã lacrimosa pcessit fessio Cũ tñ
credẽda sũ oĩa emia an bap-
mũ i puericia et adolescẽcia pẽ-
missa sibi totalit scdm fidẽ di-
missa Nobis utiqz oibz utilissi-
mũ reliquẽs exemplũ ut idẽ fa-
cere nõ pudeat Et si nõ i facie to-
tus orbis: tñ corã facie et aues
ligãdi et soluẽdi habẽtis Idõ cre-
dim⁹ eidẽ scõ magnã grã a dõ
post hac fessione publicã acce-
uisse ex extracta hũlitate ex q-
bus et ipã cõfessio pcessisse vide-
tur: cũ utiqz hãc nõ fuisse neces-
sariã ei certa racõ testat: sicut
et cuilibet etiã alteri pnculãit
cõfitei grã dñã nõ dubitat q-
nosius cõitari.

Quidam doctor de hoc libro sic dicit

Libet ois sacra scriptura
utilis sit acquirende ul
nutriende uirtuti. Liber in
confessionu bti augustini vi
detur utilissim⁹. Tanta eni
uexboru simul et reru dulcedi
ne afficit. ut qd loquere dilco
legentis aia liquefiat. capiti
qz suo aqua et oculis fonte la
crimarum qd ppheta optauit i
ueniat. Et ideo de hoc libro ve
raciter affirmare possu qd ad
copuictonis gram optinenda
utilissim⁹ sit. et ad illu igne
excitandu uel nutriendu co
modissim⁹ que dñs uenit nut
tere i terra et a quo etia sera
phin i celis ardentis ul ite
dentes uocatur.

Illius doctor de eode libo

Notandu qd fuit herman⁹
de faldis doctor sacre theo
logie ordinis heremitanu i libro
suo que scripsit ad queda abbatē
sancti iacobi ppe heriboli noie
philippu. De claustro aie. Libru
confessionu bti augustini sic
recomendat. Et legat inquit
libru confessionu augustini

qui pre ceteris ualde edificator⁹
est. Et infra. Secudu⁹ modus e
dificandi est per studiu qrendi
et uestigandi. Vn bti augus
tinus post morte mris sue re
meabat ad affrica aduictis si
bi nebridio et euodio qrens
quis modus et quis locus ad
bene uiendu eos haberet u
tilius ut ipe i isto libro testat⁹
In decio tame libro ponit mo
du uestigandi et querendi de
um et beata uita ut patet ab
eius pncipio usqz ad fine Vbi
etia iuenit dulcissima et su
auissima doctrina qualiter
et ubi qrendus est deus et vi
ta beata. Et qualiter deus et
bti uita uenit i nra meoria.

*heronim⁹ i quadam epla h^o
de sancto augustino*

Augustinus episcopus vo
lans p motu cacumina
quali aquila. et ea q i motu
radice fuit no considerans.
multa celoru spacia terraru
qz situs. et aquaru circulu cla
ro sermone pnuat h^o i sege
tres ultios libros hui⁹ uoluis
et i ill^o tm^o uideb⁹ pdm fore uer.

Idē i alia epla ad augustinu

Quidqd huano intellectu ca
pi pt a te positu atqz diser
tu est *re* her ille. Et io inter
modernos doctores uocatur
augustin⁹ *seleuatus* augusti
nus *se* et aquila uolans sup oes
doctores. *he* dicit⁹ lingua ecclie.

Ex libro scto ret^o tationu^m aug⁹ epi caplo sexto.

Qonfessionu^m meaz libri tredecu^m et de malis et de bonis meis deū laudat iustu^m et bonu^m: atq; iⁿ eū exultat huanū itellan^m et affectu^m. Interi qd^o ad me attinet hoc in me egerit cū scriberet: et agūt cū legitur. Quid de illis sentiat alij ipsi viderit: in scribis eos multū placuisse et placere scio. A primo usq; ad decimu^m de me scriptu^m sūt: iⁿ trib; ceteris de scripturis scis ab eo qd^o scriptū est. in p̄ncipio creauit deus celū et terrā usq; ad sabbatu^m requie. In quarto libro cū de amia morte ānu^m me iⁿ miseriā cōfiteb; dices q^o aīa nra vna quodāmodo fca fuerat ex duab;: et ideo iquā forte metu ebā mori ne totus ille moreret que multū amauerā. Que mihi tā declamatio leuis q̄ grauis cōfessio videt;: q̄uis utrumq; tepemta sit hec iēptia iⁿ eo qd^o ad ditū ē forte. Et illud iⁿ libro tera odecio qd^o dixi furmamentū factū iⁿ ter spūales aquas superiores et corpales inferiores: nō satis cōsiderate dictū est. res at iⁿ abdito ē valde. Hoc op^o sic imp^o magn^o es dñe.

Incipiunt libri confessionu^m aurelii augustini epi p̄ponēsis et sūt tredecū iⁿ toto.

Incipit liber primus

Agm^o es dñe et laudabil^{is} ualde: et magna virtus tua et sapie tue nō ē nis. Et laudare te vult hō aliqua portio creature tue: et hō carūferens mortalitatē suā. carūferens testionū p̄ti sui. et testionū quia sup^{er} bis resistis: et tū laudare te vult hō aliqua portio creature tue. Tu exultas ut laudare te delectet: q^o fecisti nos ad te: et iquietū ē cor nēm donec reiescat in te. Da mihi dñe scire et itelligere utrū sit prius iuocare te. an laudare te: et scire te prius sit. an iuocare te. Sed q̄s iuocat te. nescies te? Aliud enī pro alio p̄t iuocare nescies te. An potius iuocaris? ut sciaris? Quo autē iuocabūt? iⁿ quē non crediderūt? Aut quo credet sine p̄dicatē? Et laudabūt dñm: qui requirūt eū. Querētes enī iueniet eū: et iuenietes laudabūt eum. Querā te dñe iuocās te: et iuocā te. credes iⁿ te. p̄dicatus es eī nobis. Inuocat te dñe fides mea q̄ dedisti michi: quā ispirasti michi p^{er} huanitatem filij tui. p̄ ministeriū p̄dicatoris tui. Et quo iuocabo deū meū? deū et dñm meū? Qm^o utiq; iⁿ incipm^o eū vo

Ca. ij.

rabo: cū iuocabo eū. Et q̄s loc⁹ .iii. est i me quoueniat i me deus meus: quo deus ueniat i me. deus q̄ fecit celū et terrā: Itane dñe deus meus est q̄d q̄ i me q̄d capiat te? An vero celū et terrā q̄ fecisti: et i quib; me fecisti capiūt te? An q̄a sine te nō eēt q̄d q̄d est. sit ut q̄d capiat te? Qm̄ itaq; et ego sum. qd̄ peto ut uenias i me. qui nō essem nisi eēs i me. Nō eī ego iā i inferi: et tñ etiā ibi es. Nam si descendero in infernū ades. Nō ergo essem deus meus: nō oīo eēm: nisi eēs i me. An potius nō esse. nisi essem i te. ex quo oīa. p̄ que oīa i quo oīa? Eūa sic dñe: etiā sic. Quo te iuoco cū i te sim. aut vñ uenias i me? Quo erū rede dā extra celū et terrā? ut ide ueniat i me deus meus qui dixit. celū et terrā ego i pleo. Capiūt ergo ne te celū et terrā: qm̄ tu i ples ea? An i ples: et restat qm̄ nō te capiūt? Et quo refundis: qd̄ qd̄ i pleo celo et terrā restat ex te? An nō opus habes: ut a quoquā cōtinearis qui continet oīa? Qm̄ que i ples cōtineo i ples. Nō eī vasa q̄ te plena st̄ stabile te faciūt: q̄ et si frīgāt nō effunderis. et cū effunderis sup nos. nō tu iaces sed erigis nos. nec tu dissiparis. sed colligis nos. Sed qui i ples oīa: te toto i ples oīa. An q̄a nō pnt te totū capere oīa. ptē tui capiūt: et eandē ptē simul oīa capiūt? An singulas singula. et maiores maiores mīora capiūt? Est ergo aliqua ps tua maior aliqua mīor? An vbiq; totus es. et res nulla te totū

Ca. iij.

capiūt. Quid es ergo deus meus qd̄ rogo nisi dñs deus? Qs eī dñs p̄ter dñm? aut q̄s deus p̄ter deum nēm? Sume optie. potētissie oīpotētissie. misericordissie. et iustissie. ferētissie. et p̄ntissie. pulcherrie et fortissie. stabilis et icōphensibilis. imutabilis mutās oīa. nūq̄ nouus. nūq̄ vetus. i nouas oīa et i vetustate pduces supbos et nesciūt. Semp̄ agens. sp̄ quietus. colliges et nō egēs. portās et i plens. et p̄teges. arans et nutries et p̄ficiēs. q̄res cū nichil desit tibi. Amas nec et tuas. zelas et securus es. penitet te et nō doles. uisceris et trāquilus es. Opera mutas. nec mutas cōsiliū. Recapis qd̄ luenis. et nūq̄ amulisti. Nūq̄ i ops. et gaudes lucris. Nūq̄ auarus. et vsurus exigis. Superogat tibi ut debeas. et quis habet qd̄ nō tuū? Reddis debita. nulli debes: donas debita nichil p̄des. Et qd̄ dicim⁹ deus meus. vita mea. dulcedo mea sancta: Aut quid dicit aliq̄s cū de te dicit? Et vte tētib; de te. qm̄ loquaces muti sūt. Quis michi dabit quietē i te? Quis dabit michi vt uenias i cor meū et tēbues illud ut obliuiscar mala mea. et vnū bonū meū cōplectar te? Quid michi es? Misere ut loquar. Quid tibi sū ipe. ut amari te iubeas a me. et nisi faciā uasceris michi et minaris i gētes miserias? Pua ne ipā est. si nō amē te? Eū michi. Dic michi per misericordēs tuas dñe deus meus. qd̄ sis michi: dic aīe mee. salus tua ego sum. Sic dic ut audia.

Fite aures cordis mei ante te dñe
 aperi eas et dic aie mee salus tu
 a ego sum. **C**urra post voce hãc.
 et apprehendã te. Noli abscondere
 a me faciẽ tuã. mouer ne mori
 ar ut eã vidẽ. **A**ngusta e dom⁹
 aie mee. quo uerẽs ad eã. **D**ila
 tetur abs te. ruinosã est refice eã.
 habet que offendãt oculos tuos.
 fator et scio. sed q̄s mūdabit eã.
Nut cui alteri p̄ter te clamabo.
 ab occultis meis mūda me do
 mine. et ab alienis parte ser
 uo tuo. **C**redo p̄ter qd̄ et loqr̄
 dñe tu scis. **N**onne tibi p̄locut⁹
 sum aduersũ me delicta mea
 deus meus. et tu dimisisti ip̄ie
 tate cordis mei. **N**õ iudicõ cõ
 tendo tecũ qui veritas es. et e
 go nolo fallere meipm̄. ne meã
 riatur iūqtas mea sibi. **N**õ ergo
 iudicõ cõtendo tecũ q̄ si iūq̄ita
 tes obseruaueris dñe. dñe quis
 sustinebit. **S**ed tñ sine me loq̄
 apud misericordia tuã. me terrã et
 cinere sine me loqui tñ. qm̄ et
 te misericordia tua e nõ hõ uer⁹ for
 meus cui loquor. et tu fortãlle
 irrides me. sed cõuersus mise
 reberis mei. **Q**uid enĩ e qd̄
 volo dicẽ dñe deus meus. nisi
 q̄ nescio vnde uenerĩ huc i istã
 dico mortale vitã. an mortem
 vitale nescio. et susceperũt me
 cõsolaciones misericordiarũ tua
 rũ. sicut audiui a parentib⁹ car
 nis mee ex quo et i qua me for
 masti i tẽpore. **N**õ enĩ ego me
 mini. **E**xceperũt ergo me cõsola
 ciones lactis huãni. nec mater
 mea uel nutrices mee sibi vbeã
 implebãt. sed tu michi dñe p̄as
 dabas alimẽtũ infantie scdm̄

situationẽ tuã. et diuitias usq̄
 ad fundũ rerũ dispositas. **T**u e
 tã michi dabas nolle aplius
 q̄ dabas et nutrietib⁹ me dare
 michi uelle qd̄ eis dabas. **D**are
 enĩ michi per ordinatũ affõn
 volebat. quo habũdabãt ex te.
Nã bonũ erat eis bonũ meũ ex
 eis. qd̄ ex eis nõ. sed p̄ eos erat.
Ex te quippe bona oĩa deus. et
 ex deo meo salus michi vniuer
 sa. **Q**d̄ auãduerti postmodũ da
 mãte te michi. per hęc ip̄a que
 tribus itus et foris. **N**ã tũc su
 gere noĩa et acquiescere delecta
 tionib⁹. flere autẽ offensiones
 carnis mee. nichil aplius. **P**ost
 et ridere tẽp. dormiens primo.
 deinde vigilãs. **H**oc eĩ de me i
 michi idicãtũ est et credidi. qm̄
 sic uiderũ et alios ifantes. **N**am
 ista mea nõ memi. **E**t ecce pau
 lati sentiebã ubi essõn. et volũ
 tates meas volebã ostendẽ eis
 p̄ q̄s impleũtũ et nõ poterã. q̄
 ille itus erat foris autẽ illi. nec
 villo suo sensu valebãt itrouire
 i auãm meã. **I**taq̄ iactabam
 mebra. et voces signa filia vo
 luntatib⁹ meis pauca q̄ poterã
 q̄lia poterã. **N**õ enĩ erant veri
 filia. **E**t tũ michi nõ obtepera
 batur uel nõ itellecto. uel ne ob
 esset. idignabar nõ subditus
 maiorib⁹ et liberis nõ seruẽti
 bus. et me de illis flendo vidi
 cabã. **T**ales eẽ ifantes diditi
 q̄s discere potui. et me talem
 fuisse magis michi ip̄i idica
 uerũt nescietes q̄ scientes i
 nutritores mei. **E**t ecce ifantia
 mea olim mortua est. et ego
 uiuo. **T**u autẽ dñe qui et sp̄

De infantia.

viuis. et nichil morietur in te. quoniam
 ante primordia seculorum et ante omnia
 quod uel ante dici potest et tu es. et
 deus es. dominus quoque omnium quae creata sunt.
 et apud te rerum omnium instabilium
 stant causa et rerum omnium muta-
 bilium inmutabiles manent ori-
 gines. et omnium irrationalium et
 temporalium sempiternae uiuunt
 rationes. Dic michi supplicia tu-
 o deus et misericordes misero tu-
 o. dic michi utrum alicui iam eta-
 ti mee mortuae successerit infan-
 tia mea. An illa est quam ego in-
 tra uiscera matris mee? Nam
 et de illa michi non nichil iduca-
 tum est et praegnantes uidi ipse fe-
 cinas. Quid ante hanc etiam dul-
 cedo mea deus meus? Si uel ne ali-
 tibi aut aliis? Nam quis michi
 dicat ista non habeo: nec mater
 nec pater potuerunt nec aliorum
 experimētum nec memoriam mea.
 An irrides me ista querentemque
 de hoc quod noui. laudari a me
 iubes et confiteri me tibi? Confi-
 teor tibi domine celi et terre laudem
 dicens tibi de primordiis et infan-
 tia mea quam non memini: et dedisti ei
 homini ex aliis de se conuicere. et au-
 toritatibus etiam mulierularum et
 multa de se credere. Cum enim et
 uidebam etiam tunc et signa quibus
 sensa mea aliis nota facerem
 iam in fine infancie querebam. Unde
 hoc tale animal nisi abs te domine?
 An quisquam se facendi erit artifex?
 Aut uilla uena trahit aliunde. qua
 esse et uiuere curat in nos. praeterquam tu fa-
 cis nos domine tui esse et uiuere non aliud
 atque aliud est. quod summe esse ac summe
 uiuere idipsum est. Summe enim es et non
 mutaris: neque enim pagit in te ho-
 diernus dies. et tamen in te

pagit: quia in te sunt et ista omnia. Non
 ei haberet uias transire nisi
 contineres ea. et quoniam ante tuum non de-
 fuerat. ante tuum hodiernus dies.
 Et quod multi iam dies nostri et patrum
 nostrorum per hodiernum tuum transierunt
 et ex illo acceperunt modos. et
 utique exiterunt. et transibunt ad-
 huc alii et accipient. et utique ex-
 istent. Tu autem idem ipse es. et omnia
 crastina atque ultra omnia. et omnia her-
 terna et retro quam eterna et retro
 hodie facies. hodie fecisti. Quid
 ad me si quis non intelligat? Gau-
 deat et ipse dicat. quod est hoc? Gau-
 deat etiam sic. et amet non iue-
 niedo iuenerit. potius quam iuenie-
 do non iuenerit te. Gaude deus.
 De peccatis hominum. et homo dicit haec et
 miseris eius quoniam tu fecisti cum:
 et peccatum non fecisti in eo. Quis me
 commemorat peccatum infancie mee?
 Quoniam nemo mundus a peccato coepta
 te. nec infans tuus est unius di-
 ei uita super terram. Quis me co-
 memorat? An quilibet titillus
 nunc puulus in quo uideo quod non
 memini de me? Quid ergo tunc
 peccabam? An quia uerbis inhy-
 abam ploras? Nam si nunc faciam.
 non quod uerbis. sed esse congrue-
 ti animus meus. ita inhians. deri-
 debor atque reprehendar iustissime.
 Tunc ergo reprehedenda faciebam:
 sed quia reprehedente intelligere non
 poteram. nec mos reprehedendi
 me nec ratio sinebat. Nam extur-
 pam et etiam ista crescentes:
 nec uidi quemquam scientem cum aliquid
 purgat bona proicit. An prope
 etiam illa bona erant. flendo pe-
 tere etiam quod noxie daret. indigni
 nari acriter non subiectis hominibus

liberis et maioribus; hinc quod a quibus
 genitus est; multis quod preterea
 prudentioribus; non ad nutum vo-
 luntatis obtemperantibus; feriendo no-
 cere nati quantum potest quia non obedit
 perennis quibus puerose obediret.
 Ita ibi allitas membrorum infantilium
 innocens est; non animus infantium.
Vidi ego et expertus sum; relinquitur
 puulum. Non dum loquatur. et ita
 ebat pallidus amaro aspectu
 colactaneum suum. Quis hoc igno-
 rat? Expiare se ista dicunt matres
 atque nutrices. nescio quibus; im-
 mens. Nisi vero et ista innocencia
 est; in fonte lactis uberti manan-
 te atque habundante. Topibus egen-
 tissimum et illo adhuc vno ali-
 mento vitam ducentem consortem non
 pati. Sed blande tolerantur hec.
 non quia nulla uel pua sed quia eta-
 tis accessu peritura sunt. Quod li-
 cet probes; tamen ferri equo animo eade-
 ipsa non possunt. quoniam in aliquo animo
 ore deprehenduntur. Tu itaque domine deus
 meus. qui dedisti vitam infantem
 et corpus quod ita ut uiderem ista
 ista sensibus; contempisti membris. Fi-
 gura decorasti. proque eius uniu-
 sitate etiam atque incolumitate
 omnes conatus amatis insinuasti.
 uibes me laudare te iustus. et con-
 fiteri tibi. et psallere non tuo al-
 tissime. quia deus es omnipotens et bo-
 nus. etiam si sola ista fecisses quod
 nemo alius potest facere nisi tu vne.
 a quo est omnis modus. formosis-
 sime qui formas omnia. et lege tu-
 a ordinas omnia. Hanc ergo etatem
 domine qua me vixisse non memini. de
 qua aliis credidi. et quam me e-
 gisse ex aliis infantibus; coniectura quod
 ista multum fida coniectura sit.

+
 opulenti-
 simu

piget me annumerare huic vite
 mee qua vivo in hoc seculo. Quam-
 tum enim attinet ad obliuionem mee
 tenebras; par illi est qua vixi in
 matris utero. Quod si et in iustia-
 te conceptus sum. et in patris matris
 mea me aluit in utero; ubi oro te
 domine deus meus. ubi domine ego ser-
 uus tuus ubi aut quoniam innocens
 fui? Sed ecce omitto illud tempus.
 Et quod michi iam tamen eo est tamen nulla
 uestigia recolo. **N**one ab infan-
 tia huc perges veni in pueritiam.
 uel potius ipsa in me uenit. et suc-
 cessit infantiae; nec discessit illa?
 Quo enim abiit? Et tamen iam non erit.
 Non enim etiam infans qui non faceret.
 sed iam puer loquens etiam. et memini
 hoc. et unde loqui didiceram post
 aduertum. Non enim docebam me ma-
 iores homines. presentibus michi ver-
 ba certo aliquo ordine doctrine;
 sicut paulo post literas. sed ego ip-
 se mente quam dedisti michi de-
 meus tamen gemitibus; et uocibus vari-
 is et variis membrorum motibus; ede uelle
 sensa cordis mei. ut uoluntati
 parerem. nec ualere que uolebam
 omnia; nec quibus uolebam omnibus pen-
 sabam memoria. tamen ipsi appellabant
 rem aliquam. et tamen secundum eam uocem
 corpus ad aliquid mouebatur vi-
 debatur et tenebatur hoc ab eis uoca-
 ri rem illam quod sonabant tamen eam
 uellent ostendere. hoc autem
 eos uelle. ex motu corporis aper-
 ebat. tamquam uerbis naturalibus; om-
 nium gentium que uultu fuerunt et
 nutu oculorum ceterorumque membro-
 rum actu. et sonitu uocis indicante
 affectionem animi in petendis ha-
 bendis reiciendis fugiendis
 quod rebus. Ita uerba in variis

De pueritia.
 Ca. viij.

al^o omnia prestaba me
 moue

Ca. ix.

sententis locis suis posita et ac-
bro audita. quarum rerum signa
essent paulatim colligebam. in cas-
que uoluntates edomito in eis
signis ore per hoc enuntiabam.
Sic cum hiis iter quos enim uolunta-
tu enuntianda signa edicauit. et
uite humane procellosa societate
altius ingressus sum. pendens ex
parentum auctoritate nutuque ma-
iorum hominum. Deus deus meus quod
ibi miserias exptus sum et ludi-
ficaciones quoniam quidem michi recte ui-
uete puero id proponebat. obtem-
perare. monentibus ut in hoc scolo
florere. et excellere linguosis ar-
tibus ad honorem hominum. et falsis di-
uitiis famulantibus. Unde in scola
datus sum ut discere literas: in quibus
quod utilitatis esset ignorabam mi-
ser. et tamen si segnus in discendo es-
sem uapulabam. laudabat enim
hoc a maioribus. et multi ante nos
uitam istam agentes. prostruxerunt
et inuoluntas vias per quas tra-
sire cogebamur multiplicato la-
bore et dolore filius adam. Inuenimus
autem domine homines rogantes te. et di-
dicimus ab eis sentientes te ut po-
teramus esse magnam aliquam. quod pos-
ses etiam non apparens sensibus nos-
tris exaudire nos. et subuenire
nobis. Nam puer cepi rogare
te auxiliu et refugiu meum. et
in tua uocacione rubebam non
dos lingue mee et rogabam
te puer non pro o affectu. ne in
scola uapulare. Et cum me non ex-
audiebas. quod non erat ad inspec-
tionem michi. uidebatur a maiori-
bus hominibus usque ab ipsis pueri-
bus. qui michi accidere mali
nichil volebant. plange mee *Mj*

num tunc et graue malum meum. Et
ne quisquam domine tam magnus animus
pro grandi affectu tibi coherens.
est ne inquit quisquam. facit enim hoc ca-
am quodam stoliditas. est ergo qui
tibi me coherendo ita sic affes-
quiditer ut cauleos et ungu-
las atque huiusmodi varia tor-
menta. pro quibus effugiendis ti-
bi per uniuersas terras cum ti-
more magno supplicat. ita p-
ui estimant iridentes eos qui hec
acerbissime formidant. quod admodum
parentes nostri uidebant tormenta quod
bus pueri a magis affligeba-
mur. Non enim aut minus ea me-
tuebamur. aut minus te de hiis
euadendis deprecabamur. et tamen
peccabamur minus scribendo aut
legendo aut cogitando de literis. quod
erigebat a nobis. Non enim deerat
domine memoria uel ingenium que nos
habere uoluisti pro illa etate sa-
tis. Sed delectabat ludere. et ui-
dicabat in nos ab eis qui tali-
a utique agebant. Sed maior nuge-
negotia uocatur. pueroz autem
talium cum sint. puniunt a maioribus.
et nemo miserat pueros uel illos
uel utrosque. nisi uero approbat quod
quod bonus rerum arbiter uapulal-
se me quia ludebam pila puer. et co-
ludo impediebar quomodo celeriter
discere literas. quibus maior de for-
mius ludere. aut aliud facie-
bat idem ipse a quo uapulabam.
Qui si in aliqua questionum a co-
doctore suo uictus esset. magis
luore atque inuidia torqueretur.
quod ego cum in certamine pile a co-
lusore meo superabar. Et tamen pec-
cabam domine deus ordinator et cre-
ator rerum omnium naturalium pater

^{nisi}
 tū autē nō ordinatōr tū. Dñe
 deus meus peccabā faciēdo cōtra
 p̄cepta parentū. et m̄ḡorū illorū.
Poterā enī bene postea vti l̄ris.
 quas volebāt ut discerē quorūq;
 aīo illi mei. **N**ō enī meliora eli
 gens iobediens eā. sed amore
 ludēdi amās ī certamib; super
 bas uictorias. et scalpi aures
 meas falsis fabellis quo p̄uri
 rent ardētius. eādē curiositate
 magis magisq; per oculos pe
 riculosa mūtate ispectacula lu
 dosq; maiorū. Quos tñ qui edūt
 ea dignitate p̄diti excellūt. ut h̄
 penē oēs optent paruulis suis.
 q̄s tñ cedi libētē pacūt. si spec
 taulis talib; ipediātur ab studi
 o. quo eos ad talia edenda cupi
 unt puenire. **V**ide ista dñe mise
 ricorditer et libera nos iā iuocā
 tes te. libera etiā eos qui te nō
 dū iuocant. ut iuocēt te. et libe
 res eos. **A**udierā enī ego adhuc
 puer de uita eterna. p̄missa no
 bis per hūilitatē dñi dei n̄ri
 descendētis ad sup̄biā n̄rā.
 et signabar iā signo crucis ei.
 et condiebar eius sale. iā inde
 ab utero m̄ris mee q̄ multum
 sperauit ī te. **V**idisti dñe cum
 adhuc puer essem et quodā di
 e pressus stomacho repēte estu
 arē penē mortuus. **V**idisti
 dñe deus meus qm̄ custos me
 us iā eras. quo motu aīmi et q̄
 fide baptismū x̄pi tui dei et dñi
 mei flagitauī a pietate m̄ris
 mee et matris oīm n̄rā et dñe
 tue. **E**t cōturbata mater car
 nis mee. qm̄ et sempiternā sa
 lutē meā carius p̄turiebat cor
 de casto ī fide tua. iā curaret fē

tinabūda ut sacramētis salutari
 bus iuaret et ablueret. te dñe ī
 ih̄u cōfitemens ī remissionē peccatū.
 nisi statū recreatus eē. **D**ilata
 ē itaq; mūdātō mea q̄si n̄cē. eēt
 ut adhuc sordidarer si uiuētm.
 q̄a uidelic; post lauacrum illud ma
 iore et periculosior in sordib; delict
 orū reatus foret. **I**ta iā credebā.
 et illa. et oīs domus nisi pater
 solus. qui tñ nō euicat ī me ius
 matēne pietatis. quo minus
 ī x̄po credere. sicut ille nondū
 crediderat. **N**ā illa satagebat ut
 tu michi pater esses deus meus.
 potius q̄ ille. et ī hoc adiuuabas
 eā ut superaret virū. au melior fe
 uiebat q̄a et ī hoc tibi utiq; id iu
 benti seruebat. **F**ogo te deus meus
 uelle scire si tu etiam uelles quocō
 filio dilatus sum ne tūc baptisare:
 utriū bono meo michi q̄si laxata
 sint lora peccatū. an nō laxata sūt.
Vnde ergo etiā nūc de alijs atq;
 alijs sonat vndiq; ī aurib; n̄ris.
 sine illū. faciat qd̄ vult nondū
 enī baptisatus ē. **E**t tñ in salu
 te corp̄is nō dicam sine vulne
 retur āplius. nōdū enī sanatus
 est. **Q**uāto ergo melius et cito
 sanaret et id āgeret meā meorū mea
 q̄ diligentia. ut recepta salus aīe
 mee tuta eēt tute la tua q̄ dedis
 ses eā. **M**elius vero. **S**ed quot et
 quāta fluctus ipendere teptacō
 nū post puericiā uidebātur. no
 uerat eos iā illa m̄r. et terrā p̄
 eos vnde postea formaret quia
 ip̄a iā effigie cōmūtē volebat.
In ip̄a tñ puericia de qua michi
 min⁹ q̄ de adolestēcia metue
 batur. nō amabā litteras et
 me ī eas vrgeri odetā. et vrgē

bar tñ et bene michi fiebat. nec
 faciēbā ego bene. nō enī discere.
 nisi cogerer. Nemo autē iuitus nō
 bene facit: etiā si bonū est qđ facit.
 Nec qui me vgebāt benefaciēbāt:
 sed bene michi fiebat abs te de
 meus. Illi enī nō ituebātur quo
 referre qđ me discere cogebāt. p̄ter
 qđ ad faciēdas isaciabiles capi
 ditates copiose iopie et ignomi
 niose glorie. Tu vero cui nume
 rati sunt capilli n̄i. errore oim qđ
 michi istabāt ut discere. vtebāis
 ad vtilitatē meā: meo autē qđ dis
 cere nolebā vtebāis ad penam
 meā. qua plecti nō erā idignus
 tātillus puer et tātus p̄cor. Ita
 de nō benefaciētib; tu benefaci
 ebas michi. et de peccāte meo.
 iuste retribuēbas michi. Iussisti
 enī et sic est: ut pena sua sibi sit
 oīs iordinatus aīmus. Qđ autē
 erat causē aur grecas lras oīdē
 qbus puerulus ibuebar: ne nō
 quidē michi satis exploratū est.
 Adamauctā enī latinās: nō q̄s
 p̄mi m̄gri. sed quas docent qui
 gramatiā vocātur. Nā illas p̄
 mas ubi legere et scribere et nu
 merare disatut: nō min⁹ onero
 sas penales qđ habebā qđ as oēs
 grecas. Vnde tñ et hoc nisi de p̄
 tato et uāitate vite qua caro e
 rā. et spūs ābulās et nō reuer
 tens: Nā vtiq; meliores qā cer
 tiores erāt p̄me ille l̄x. qbus fi
 ebat i me qđ factū est. et habeo
 illud. ut et legā si qđ scriptū i
 uenio. et scribā ip̄e si qđ volo:
 qđ ille quib; tenere cogebat e
 nec nescio cui⁹ errores. oblit⁹
 error meoz. et plorare dido
 nē mortuā quia se occidit ob

amōre. cū interea meipm in hñs
 a te moriente deus vita mea sic
 tis oculis ferē miseram. Qđ
 enī miserius misero. nō miserā
 te seipm et flente didonis mor
 tē. que fiebat amādo enēā: nō
 flente autē mortē suā qđ fiebat
 nō amādo te. Deus lumē cor
 dis mei. et parus oris itus aīe
 mee. et uirtus maritūs metē
 meā. et sinū cogitacōis mētis
 mee. nō te amābā et fornicā
 bar abs te: et fornicātū sonā
 bat vndiq; euge euge. Amici
 tia enī hui⁹ mūdi fornicatio
 ē abs te: et euge euge dicitur.
 ut pudeat si nō homo sit ita.
 Et hec nō flebā. et flebā didonē
 extinctā. ferroq; extrema secutā:
 sequēs ip̄e extrema cōdita tua
 relicto te. et terra iens in terrā.
 Et si phiberet ea legere dolerem:
 qđ non legere qđ dolere. Talis de
 mētia honestiores et vberiores
 l̄e putātur: qđ ille quib; legere
 et scribere didia. Sed nūc i aīa;
 meā clamet deus meus: et veritas
 tua dicat m̄. Nō est ita. nō ē ita.
 Melior est proorsus doctrina illa
 prior. Nā ecce paratio: sū obli
 uisti errores enē atq; oīa eius
 modi: qđ legē et scribere. At enī
 vela pendent liminib; grama
 ticarū scolārū: sed nō illa ma
 gis honorē secreti qđ tegumētū
 erroris significāt. Nō clament
 aduersus me quos iā nō timeo
 dū cōfiteor tibi qđ vult aīa mea
 deus meus: et atq; i rep̄hen
 sione malārū viarū mearū vt
 diligā bonas vias tuas. Non
 clamēt aduersū me venditōes
 gramatice uel emptores: qā si

ponā eis interrogās utū verū sit q̄
 enca aliqui kartagine uenisse poe
 ta dicit iddoctiores nescire se respo
 debūt doctiores at̄ etiā negabūt verū
 esse. At si quā quib; lris scribat
 enec nomē. oēs michi qui hęc di
 dicerūt uerū respondēt. scdm id
 partū et placitū quo iter se hoīes
 ista signa firmarūt. Itē si querā
 qd̄ hoz̄ maiore uite hui; icōmodo
 quisq; obliuiscat. legere et scribe.
 an poetica illa figmēta. q̄s non
 uideat qd̄ respōsurus sit. qui nō
 ē penitus oblitus sui. Peccabā
 ergo puer tū illa iānia istis utili
 orū; amore iponebā. uel potius
 ista oderā illa amabā. Iā uero
 nū et unū duo. duo et duo q̄tuor.
 odiosa cātio michi erat. et dulcis
 simū speculū uanitat̄is. equus
 ligneus plenus armatis. et tro
 ye icendū. atq; ipius umbra
 treuse. *Xiiii* Cur ergo etiā grecā grā
 maticā oderam. talia cātuntē.
 Nā et omerus peritus texere ta
 les fabellas. et dulcissic̄ uanus
 est. michi tñ amarus erat pue
 ro. Credo etiā q̄ grecas pueris u
 gilius ita sit. tū eū sic discē to
 gūtur. ut ego illū salū; diffi
 cultas oīo ediscende lingue pe
 regrine q̄si felle aspgēbat oēs
 suauitates grecas fabulosaz̄
 narrationū. Nulla enī uerba illa
 nouerā. et seuis terrorib; ac pe
 nis ut nosse istabat. in uehe
 mēter. Nā et latina aliqui ifās
 utiq; nulla nouerā et tñ aduer
 tendo didici sine ullo metu atq;
 treuatiu. Inter etiā blādimēta
 nutritiū et iocā aridētū. et le
 titias alludentiū. didici uero
 illa sine penali onere vrgētū.

tū me vigeret cor meū ad pien
 da cōcepta sua. et qua nō esset.
 nisi aliqua uerba didicissem nō
 a doctib; sed a loquētib; i quoz̄
 aurib; et ego pturiebā qd̄qd̄ sen
 tiebā. Hinc satis elucet. maiore
 habere vim ad discendā liberā
 istā curiositatē. q̄ meticulosa
 nētatē. Sed illius fluxū res
 tringis legib; tuus deus. legib;
 tuus a mḡroz̄ ferulis usq; ad
 reptatōes marturū ualētibus.
 legib; tuus miscere salubres a
 maritudies. reuocātes nos ad
 te. a iocūditate pestifera. q̄ re
 cesseram a te. Exaudi dñe
 deprecācōem meā. ne deficiat aīa
 mea sub disciplina tua. neq; de
 ficiā i cōfitendo tibi miseratōes
 tuas. q̄bus eruiisti me ab oībus
 vijs meis pessimis ut dulcescas
 michi sup oēs seductōes q̄s seq̄
 bar. et amem te ualidissime et
 āplectar manū tuā totis p̄cor
 dñs meus. et eruas me ab omī
 reptatōe usq; i finē. Ecce enī tu
 dñe rex meus et deus meus ti
 bi seruiat qd̄qd̄ utile puer didi
 ci. tibi seruiat qd̄ loquor et scri
 bo et lego et numero. qm̄ cum
 vana discere. tu disciplinam
 dabas michi. et in eis uanis
 p̄cā delectationū mearū dimi
 sisti michi. Didici enī in eis
 multa uerba utilia. sed et in
 reb; nō uanis disti p̄nt. et ca
 via tuta est. in qua pueri am
 bularēt. Sed ve tibi flumen
 moris hūani. quis resistet ti
 bi. Qm̄ diu nō siccaberis. Q̄
 usq; uolues eue filios i mare
 magnū et formidolosū. qd̄ vix
 transeūt qui lignū cōscende

al. que nō posse

al. matrū

Ca. xv.

Ca. xvj.

runt: Nonne ego intellexi et tonitru
ioue et adulterante? Et utiq; no
posset hec duo: sed actu est ut
haberet auctoritate ad imitanda
dum uerba adulterii. lenocinate
falso tonitru. Quis autem penu
latoz mifroz audit aure et so
bria ex eode puluere hoie; cla
mantem et dicentem? fingebat
hec omerus et huana ad deos
transferebat. diuina malle ad
nos? Sed uerius dicitur q; fin
gebat. hec quidem ille sed hoib;
flagitiosis diuina tribuendo
ne flagicia flagicia putaret?
et ut quisq; ea fecisset. no ho
mines pditos sed celestes deos
videretur imitatus. Et tñ oflu
me tartareu iactatur in te filij
hoim ai mercedib; ut h' distat:
et magna res agio ai hoc agi
tur publice i foro. in conspu le
gu. sup mercede salaria dexter
nenciu Et saxa tua prutis et
sonas dicens. Hinc uerba dis
citur. hic acqritur eloquentia
rebus psuadendis sententis
q; explicandis maxie nctia. I
ta uero no cognoscere uer
ba hec. ybrem aureu et gremi
um et futu. et tēpla celi. et a
lia uerba q; in eo loco scripta
sūt. nisi teretius iduceret ne
qua adolescentē pponentē si
bi iouē ad exemplū stupri dū
spectat tabulā quāda pictā i
pariete ubi ierat pictura hec
iouē quo pacto dyane misisse
auit in gremiū quōda ybrem
aureū fuū factū mulieri. Et
uide q; admodū se cōtat ad
lubidū: q; si celesti magisterio.
At quē deū iquit? Qui tēpla

celi sumo sonitu cōcutit. Ego ho
mūcio id no facere? Ego uero il
lud sponte feci ac libens. No oio
per hāc turpitudine uerba ista
cōmodius distantur. sed per hec
uerba turpitudine ista cōfidentius
petratur. No accuso uerba qua
si uasa electa atq; ptiōsa: sed ui
nū erroris qd in eis nobis pna
batur ab ebriis doctorib;. et nisi
biberem? cedebamur. nec appel
lare ad aliquē iudicē sobriū lice
bat Et tñ ego deus meus i cau
conspū iā secura est recordatio
mea. libeter hec didici. et eis de
lectabar miser. et ob hoc bone
spei puer appellabar. Sine me de
meus dicere aliqd et de igenu me
o munē tuo: i quib; a me delira
mētis atterebatur. ponebatur
enī michi negotiū. aie mecfatis
iquētū. pmo laudis et dedeco
ris uel plagariū metu. ut dice
re uerba iunonis irascētis et
doleētis. q; no posset italia teu
troz auertere regē: quenuq; iu
nonē dixisse audierā. sed figmē
tozū poetoz uestigia errantes
sequi cogebamur. et tale aliqd
dicere solutis uerbis. q; le poe
ta dixisset uersib;. Et ille dice
bat laudabilius i quo p dig
nitate persone adūbrate ue ac
doloris filioz affectus eminebat
uerbis sentēcias cōgruēter uesti
entib;. Ut qd michi illud o uera
uita mea deus meus. qd michi
reatūti acclamabat pre mul
tis coctaneis et cōlectozib; me
is? Nonne ecce oia illa fum? et
uētus? Ita ne aliud no erat ubi
exeretur igenu et lingua me
a: laudes tue dñe. laudes tue p

xxij.

scripturas tuas suspenderet pal-
 mite cordis mei et non caperet.
 p̄ iania nugari turpis preda
 uolatilibus. Non enim uno modo sa-
 crificat transgressoribus angelis.
Quid autem mirum quod in uanitates
 ita ferebar. et a te deus meus i-
 ba foras. quoniam michi imitandi pro-
 nebatur homines. qui aliqua facta
 sua non mala si cum barbarismo
 aut cum solcorismo enunciant. re-
 phensi confundebantur. si autem libi-
 dines suas integris et rite conse-
 quentibus uerbis copiose ornateque
 narrarent. laudati gloriabatur.
Vides hec domine et taces. loga-
 nus et multum misericors et ve-
 rax. Numquid semper tacebis. Et ne-
 erues de hoc immanissimo profundo
 quoniam te animam. et scientiam delecta-
 tiones tuas. et tuum cor dicit tibi
 quoniam vultum tuum. vultum tuum domine
 requiram. Nam longe a vultu tuo
 recesseram. in affectu tenebroso. Non
 enim pedibus aut spatibus locorum
 abs te. aut reditur ad te. Aut
 vero filius ille tuus minor equis
 aut auribus uel nauibus quoniam uiuit. a
 auolauit pena uisibili. aut mo-
 to poplite iter egit. ut in longinquam
 regione uiuens prodige dissiparet
 quod dederas proficiat. Dulcis
 pater. quoniam dederas et cyeno uede-
 unti dulcior. In affectu ergo li-
 bidinoso. idem est tenebroso. at-
 que id est longe a vultu tuo. Vide
 domine deus. et patienter ut uides ui-
 de. quomodo diligenter obseruet filii ho-
 minum pacta litterarum et sillarum.
 accepta a prioribus locutoribus. et
 a te accepta eterna pacta perpetu-
 e salutis negligat. ut qui illa so-
 norum ueterum placita teneat aut

doceat. si contra disciplinam gima-
 tuam sine aspiratione prime sille
 hominem dixerit. magis displice
 at hominibus. quam si contra tua precepta
 oderit hominem cum sit homo. quoniam uo-
 quibus inuicem homines prouosius se-
 ciat quam ipsum odium quomodo cum irri-
 tatur. aut uastet quod persequen-
 do alium grauius quam cor suum uastat inu-
 tando. Et certe non est iterior lux
 sciam. quam scripta constantia. id est se al-
 teri facere quod noluit pati. Et tu
 secretus es habitans in excelsis.
 in silencio deus. solus magnus.
 lege in fugabili spargens pe-
 nales certitates supra illicitas
 cupiditates. Cum homo eloque-
 tie famam querit. astans ante
 hominem iudicem. circumspecte hominum
 multitudinem inuicem suum odio
 immanissimo insectas uigilantissime
 cauet ne per lingue errorem
 dicat. omnes. et ne per me-
 tus furore hominem auferat ex
 hominibus non cauet. **Uox** ego
 puer mortui. in limine iacebam
 miser. et huius arene palestra
 erat illa. ubi magis timebam
 barbarismum facere. quam timebam
 si facere. non faceretibus inuicem.
Dico hec et confiteor tibi deus
 meus. in quibus laudabar ab
 eis. quibus placere tunc michi
 erat honeste uiuere. Non enim
 uidebam uoragine turpitudinis.
 in quam pietus eram ab oculis
 tuis. Nam in illis iam quod me fe-
 dius fuit. ubi etiam talibus dis-
 plucebam. fallendo innumerabi-
 libus medicamentis et pedagogos.
 et magistros. et parietes amore
 ludendi. studio spectandi nu-
 gatoria. et imitandi iudicia

omine

Ca. xix.

inquietudines. **F**urta etiā facie-
 bam de cellario parentū et de
 mēsa. uel gula īpitante ul' ut
 habere qd dare pueris. ludum
 suū michi quo pariter utiq; de
 lectabātur tū vendētib; in q
 etiā ludo fraudulētis uictori-
 as ipse uane excellēcie cupidi-
 tate uictus sepe aucupabar.
Quid autē tū nolebā pati. atq;
 atrociter si deprehendere arguebā:
 qd id qd alijs faciebā. Et si dep-
 hensus arguerer. seuire magis
 qd cedere libebat. Ita ne ē inoē-
 cia puerilis. Nō est dñe. nō est
 oro te deus meus. Nā hec ipsa
 sūt q̄a pedagogis et mēstris a-
 nuab; et pilulis et passerib; ad p̄fectos et reges aurū p̄dia
 mācipia. hec ipsa oīo succedē-
 tib; maiorib; etatib; trāseūt:
 sicuti ferulis maiora sup̄lucia
 succedūt. Hūilitatis igit' sig-
 nū ī statua puericie rex nos-
 ter p̄basi. cū aisti. talū ē reg-
 nū celozū. Sed tū dñe tibi ex-
 cellētissio atq; optimo cōdito-
 ri et rectori vniuersitatis deo
 nro grās. etiā si me puerū tū
 ēē uoluisses. Erā enī etiā tūc
 uiuebā atq; seniebā. meāq; ī
 columitatē uestigiū scete-
 tissie vnitatis exquisieram
 tūc aue habebā. custodiebā
 īteriore sensu ītegritatē sen-
 suū meoz īq; ipis pius pua-
 rūq; rerū cogitationib; veri-
 tate delectabar. falli nolebā.
 memoria uigebam. locutice
 īstruebar. amicitia mulcebar.
 fugiebā dolorē. abiectiōem
 ignorāciā. Quid ī tali aūante
 nō mirabile atq; laudabile?

At ista oīa dei mei dona sūt. Nō mi-
 hi ego dedi hec. et bona sūt et hec oīa
 ego. Bonus igit' est qui fecit me et
 ipse ē bonū meū. et illi exulto bonis
 oībus quib; etiā puer etiā. Hoc
 enī peccabā qd nō in ipso sed ī crea-
 turis eius me atq; ceteras volup-
 tates. sublimitates. veritates. q̄re
 habam. atq; ita iruebā in dolores
 cōfusiones errores. Grās tibi
 dulcedo mea. et honor meus. et fi-
 ducia mea deus meus. grās tibi
 de donis tuis. Sed tu michi ca-
 serua. Ita enī seruabis me et au-
 gebūtur et p̄ficietur qd dedisti mī:
 et ero ipse tecū. q̄a et ut sum tu de-
 disti michi. Amē. *explet' p̄m' iap' 29*

Recordari volo tūc
 actas feditates me-
 as et carnales cor-
 ruptōes aīe mee.
 nō q̄ eas amē. sed
 ut amem te deus
 meus. Amore amoris tui facio
 istud. recolēs uias meas neq̄si-
 mas ī amaritudine īrogitaciōis
 mee. ut tu dulcescis michi dulce
 do nō fallax. dulcedo felix et secu-
 ra. et colliges me a disp̄siciōe ī q
 frust' atq; distissus sum. dū ab
 vno te auersus ī multa euaniui.
Exarhi enī aliq̄n satiari ī īfe-
 ris ī adolestētia. et siluestre ausus
 sū uarijs et vmbrosis amorib; et
 cōtabuit spēs mea. et cōputruu to-
 rā oculis tuis. placēs michi et
 placere cupiēs oculis hoīm. Et
 qd erat qd me delectabat. nisi a-
 mare et amari. Sed nō tenebatur
 modus ab aīo usq; ad aūm. q̄re-
 nus limosus ē limes amicitie
 sed exalabātur nebule de limosa
 cōcupia carnis et scatebra puber-

Ca. xx.

al. ex q̄ etiā

tatis: et obnubilabāt atq; obfus-
cabāt cor meū. ut nō discerneret
serenitas dilectōis a caligie libi-
dinis. **U**trūq; i cōfuso estuabat.
et rapiebat ibeallā etate p abrupta cupi-
ditatū: atq; meifabat gurgite
flagitioꝝ. Inualuerāt sup me
ira tua et nesciebā. **O**bsorduerā
stridore cathene mortalitatis me-
e. pena supbie aīe mee: et ibam
lōgius a te. et sinebas et iacta-
bar et effundebat et difflecbā:
et ebulliebā per fornicatōes me-
as et tacebas. **E**t tardū gaudū
meū. tacebas tūc. et ego ibā po-
ro longe a te i pluriā et plura ste-
rilia semina dolorū. supba delecti-
one et iqueta lassitudine. **E**t sic mu-
hi moderaretur erūpnā meam
et nouissimāz rerū fugaces pul-
chritudines in vsū uerteret. eazq; re-
rū suauitatib; metas pfigeret.
ut usq; ad cōiugale litus exestu-
arent fluctus etatis mee: si-
trāquillitas i eis nō poterat ēē
sine pcreandoz liberoz cōtēta.
sicut pscriptit lex tua dñe: qui
formas etiā ppaginē mortali-
tatis nrē. potens iponere lenē
manū ad tēperamentū spina-
rū a paradiso tuo sedusarū. **N**ō
enī longe ē a nobis oīpotētia
tua. etiā cū longe sum⁹ a te.
Aut certe sonitū nubū tuarū
uigilātiū aduertere. tribula-
tiōnē autē carnis habebunt
hui⁹ modi. **E**go autē uobis p-
co. et bonū est hōi mulierē nō
tangere. **E**t qui sine uxore est
cogitat ea que sūt dei. quō pla-
ceat deo. **Q**ui autē mūmoio
uictus est. cogitat ea q sūt mū-
di. quō placeat uxori. **H**as igit

voce exaudire uigilātiōz et absa-
sius ppter regnū celoꝝ felicioꝝ ex-
pectare āplexus tuos. **S**ed effere-
bui miser sequēs ipctū fluxus
mei relicto te. et excessi oīa legi-
tima tua. nec euasi flagella tua.
Quis enī hoc mortalū. **N**ā tu
semp aderis misericorditer seu-
ens et amarissis aspyges offen-
sionib; oēs illicitas iocūditā-
tes meas: ut ita q̄reze sñ offensioē
iocūdari. et ubi hoc possem nō
iuenire qd̄q; ppter te dñe. p̄ter te
qui fingis dolore in p̄cepto. et
p̄catis ut sanes. et occidis nos
ne moriamur abs te. **U**bi erā:
et q̄ longe exulabā a delictis
domus tue. āno illo sextodecimo
etatis carnis mee. cū accepit i
me sceptrū. et totas manus ei
dedi uesania libidis. licentiose
per dedecus hūanū. illitate aut
per leges tuas. **N**ō fuit cura me-
ozū uentē extipe me matrimo-
nio: sed cura fuit tm̄ ut discere
sermonē face q̄ optimū. et per-
suadere dñone. **E**t āno quidē
illo. intermissa erāt studia mea:
dū michi reducto a madauris
i qua vicina urbe iā ceperā lū-
ture atq; oratorie p̄cipiēde grā
p̄grinari. lōgiquoz apud
kartaginē p̄grinatōis sūpt⁹
ip̄arabātur auditate magis
q̄ opib; p̄is municipis tagas-
stensis admodū tenuis. **C**ui
narro hec: **N**eq; enī tibi deus
meus. sed apud te narro. hec
grū meo. generi hūano q̄tu-
lacūq; ex p̄tacula itidē p̄t in is-
tas meas lras. **E**t ut q̄ hoc: **U**t
uidelicet ego et q̄s̄s hec legit.
cogitem⁹ de q̄ p̄fundo claman-

Ca. iij.

dū sit ad te. Et qđ p̄ius auribz
tuis. si cor cōfitens et vita ex
fide est. Quis enī nō extollebat
laudibz tūc hoīem p̄m meū.
qđ ultra vires rei familiaris sue
ipenderet filio. qđ etiā lōge pe
grināti studioz causa. opus
esset. multozū ei cuiū longe
opulētioz nullū tale negotiū
pro liberis erit. cū iterca nō sa
taretur idem p̄ q̄lis crederem
tibi. aut qđ castus eē dūmodo
eē disertus. uel desertus potius
a cultura tua deus qui es vnus
verus et bonus dñs agri tui i
cordis mei. **S**ed ubi seruo illo
et decāo āno itēposito octo ex
nātate domestica. feratus
ab oī scola cū parētibz eē cepi.
excesserūt caput meū vepres libi
dinū. et nulla erit eruditās ma
nus. qm̄ p̄mo ubi me ille p̄
i balneis vidit pubescentē. et
ī quietā idutū adoleſcentia. q̄ iā
ex hoc in nepotes gestiret gaudēs
matri idicauit. gaudēs vinolētia.
ī qua te iste nūdū oblitū ē cātore
suū. et creaturā tuā pro te ama
uit de vino īuisibili puerſe at
qđ īclināte ī p̄ma voluntatis
sue. **S**ed m̄ris ī pectore iā incho
aueras tēplū tuū. et exordiu scē
habitacōis tue. **I**ā ille adhuc
cathetaminū. et hec recēs erat.
Itaq; illa exiliuit pia trepida
tione ac tremore. et q̄uis m̄ nodū
fidelis. t̄muit t̄n vias distor
tas. ī quibz ābulāt qui ponūt
ad te tergū et nō faciē. **E**t mic
hi. et audeo dicere tacuisse te
deus meus cū irem abs te lon
gius. **I**ta ne tu tacebas tunc
michi. **E**t cū erāt uerba illa

nisi tua per m̄m meā. fidelē tuā
que cātasti ī aures meas. nec īde
qđqđ descendit ī cor meū ut face
rē illud. **V**olebat enī illa et sec
to memū ut monuerit tū solli
tudīe īgenti ne fornicaret max
imeq; ne adulterare cū qđ vr
ore. **Q**ui michi monitus mu
liebres videbātur. q̄bus obce
perare erubescere. **I**lli autē tui
erāt et nesciā. et te tacere pu
tabā atq; illā loqui. per quam
tu michi nō tacebas. **E**t ī illa tu
cōtepnēbaris a me filio eius. fi
lio analle tue seruo tuo. **S**ed nesci
abam. et p̄cep̄s ibam tāta cō
tate. ut iter cōtūneos meos pu
deret me m̄ioris dedecoris. qm̄
audiebā eos iactātes flagitia
sua. et tāto gloriātes magis
q̄nto magis turpes eēnt. et libebat ma
lū facere. nō solū libidie facti. ve
rū etiā laudis. **Q**uid dignū est
vituperatōe nisi vitū. **E**go ne
vituperarer vitiosior fierā. et
ubi nō suberat quo admissio eā
rer p̄ditis. fingebā me fuisse qđ
nō feterū. ne viderer abiectior.
quo enī innocētor. et ne vilior
haberer quo etiā castior. **E**cce
cū quibz comitibz iter agebā pla
tearū babilonie. et volutabar ī ce
no eius tāq; ī cypnamonū et
vngētis p̄ciosis. et ī vmbili
co eius quo tenatus herere.
Calcabat me īmīcus īuisibi
lis. et seducebat me. qđ ego seducti
bilis erā. **N**ō enī et illa q̄ iā de
medio babilonis fugerat. sed
ibat ī ceteris eius tardior m̄
carnis mee. sicut monuit me
pudiciā. ita curauit qđ de me
a viro suo audierat. **I**taq; pestilē

aiosu et i posteru puidosiu sena
 ebat. coherere termino conugal
 affais si refecuri ad viuū nō po
 terat. Nō curruut hor. qā metus
 erat ne ipedueret spes mea cōpe
 de vxoria. **I**lō spes illa quā i te
 futuri scdi habebat mīr: sed spes
 līrāū quas ut noscē nimis vo
 lebat pāres vteriq;. **I**lle qā de te
 ppe nichil cogitabat. de me autē
 iania: illa autē. quia nō solū nul
 lo detrimēto sed etiā nō nullo ad
 iunēto ad te adipiscendū profu
 tura existimabat vsitata illa stu
 dia doctrine. **I**ta enī cōicio recoles
 ut possū mores parētū meorū.
 Pelaxābātur etiā michi ad ludē
 dū habene ultra tēpamentū
 seueritatis i dissolutōem affec
 tionū variāz: et i oibus erat al
 ligo iter dūdes michi deus me
 serenitatē ueritatis tue: et prodi
 bat tāq; ex adipe iūquitas mea.
Futū certe punit lex tua dñe
 et lex scripta i cordib; hōim: qm
 ne ipa quidē delet iūquitas. **O**s
 enī fur equo nō fure patitur:
Nec copiosus ad actū iopia. **E**t
 ego furtū facere volui et feci nul
 la cōpulsus egestate: nisi penu
 ria et fastidio iusticie et sagina
 iūquitanis. **N**ā id furatus sum
 qd michi habūdabat et multo
 melius: nec ea re volebā frui
 quā furto appetebā: sed ipō fur
 to et pīto. **A**rbor erat purus in
 vitinā nīe vinee pomus onul
 tā: nec forma nec sapore illete
 brosis. **A**d hāc extuācendā atq;
 asportandā nequissimi adoles
 centuli pexim nocte itēpesta.
 quousq; ludū de pestilēcie mo
 re i arcis pduxeram: et abstu

limus idē onera iūgēna nō ad nos
 tras epulas sed uel pūteda por
 cis. et si aliqd iā idē comedimus.
 dū tñ fieret a nobis. qd eo libēret
 quo nō liceret. **E**cce cor meū de
 meus: ecce cor meū qd miserat
 es i pmo abyssū. **D**icat tibi nē
 ecce cor meū quid ibi q̄rebat ut
 essem grātis malus: et malicie
 mee causā nulla eēt nisi mali
 cia. **F**eda erat et amauū cā. ama
 ui pure. amauū defectū meū nō
 illud ad qd deficiebā: sed defctm
 meū ipm amauū turpis aīe. et
 dissiliens a firmamento tuo i
 extermīniū: nō de decore aliqd
 sed de decore appetēs. **E**tenū spes ē
 pulchris corpib; et auro et argē
 to et oib; et i cōtactu carnis cō
 gruētiā valet plurimū: ceteris
 q; sensib; ē sua cuiq; accōmo
 data modificatō corporū. **H**a
 bet etiā honoz tēporalis et ipei
 tandi atq; superandi potencia
 suū deaus: vnde etiā vindicte
 auditas oritur et tñ in aīcta
 hec adipiscenda nō est egredi
 endū abs te dñe: neq; deuiādū
 a lege tua. **E**t vita qua hic vi
 uim⁹ habet illecebrā suā ppter
 quēdā modū decoris sui: et cōue
 nientā cū hīs oib; iūmis pul
 chris. **A**muātia q; hōim caro no
 do dulcis est ppter vnitatē de ml
 tis animis. **P**ter vniuersa hec
 atq; hui⁹modi pīam admittit:
 dū imoderata i ista iūdinacōe
 cū extrema bona sunt. meliora
 et sūma deserūt. **T**u dñe deus
 nīr. et veritas tua. et lex tua.
Habet enī et hec pīma delctācō
 nes. sed nō vt deus meus qui
 fecit oīa: q; i ipō delctat iustus

Ca. v.

m)

et ipse est delicia rectorum corde. **C**um itaque de facinore queritur qua causa factum sit. credi non solet. nisi cum appetitus ad ipsam alicuius illorum bonorum que infima diximus potuisset apparuerit. aut metus amittendi. Pulchra enim sunt et decora. quod pro bonis superioribus operibus et beneficiis abiecta et iactantia. homicidium fecit. **C**ur fecit. Adamavit eius coniugem aut predium. aut voluit depredari unde viveret. aut timuit ab illo tale aliquid amittere. aut lesus videri se exarsit. Num homicidium sine causa faceret. Ipso homicidio delectatum quis crediderit. Nam et de quodam dictum est vecordi et nimis crudeli homine quod gratuitum potius malus atque crudelis erit. predicta est tamen causa ne per nos oremus torpesceret manus aut animus. **Q**uere id quoque tur ita. Ut saltem illa exercitatio scelerum capta verberet. honores imperia divitias assequatur. et careeret metu legum. et difficultate rerum. propter copiam rei familiaris et constantiam scelerum. Nec ipse igitur catalina amavit facinora sua. sed utique aliud causa etiam illa faciebat. **Q**uid ego miser in te amavi. o furtum meum. o facinoram illud meum nocturnum sextidena anni etatis mee. Non enim pulchrum eras cum furtum ees. Aut vero aliquid es. ut loquar ad te. Pulchra erant poma illa que furatus sum. quam creatura tua erant pulcherrime omnium. creator omnium. deus bone. deus summum bonum. et bonum verum meum. Pulchra erant illa poma. sed non ipsa contempnit anima mea miserabilis. Erat enim michi me-

horum copia. illa autem decepsi tamen ut furarer. Nam decepta pietati. epulatus inde sola iniquitate. qua letabar fruens. Nam et si quod illorum pomorum intravit in os meum. condimentum ibi fatuus erat. Et nec dominus deus meus quod quod me in furto delectauit. et ecce spes nulla est. Non dico sicut in egestate atque prudentia. sed neque sicut in mente hominis atque memoria et sensibus et vegetate vita. neque sicut speciosa sunt hydera et decora locis suis. et terra et mare plena fetibus qui succedunt nascendo delectantibus. non saltem ut est quodam defectiva spes et umbratica vias fallentibus. Nam et superbia celsitudine imitatur. cum tu sis unus superior omnia deus excelsus. Et ambitio quod nisi honores querit et gloriam. cum tu sis pre cunctis honorandus unus et gloriosus eternum. Et sciencia potestatum timere vult. Quis autem timendus nisi unus deus. Cuius potestati eripi aut subtrahi quod potest. quod aut ubi aut quo vel a quo potest. Et blandicie lascivientiam amari volunt. sed neque blandius est aliquid tua caritate. nec amatur quodquam salubrius quam illa pre cunctis formosa et luvosa veritas tua. Et curiositas affectare videtur studium scientie. cum tu omnia scire noveris. Ignorantia que ipsa atque stulticia. simplicitatis et innocentie nomine tegitur. que te simplicius quod quod non reperit. Sed te autem innocentius quam quidem opera sua malis imitata sunt. Et ignavia quasi quiete appetit. Que vero quies certa propter dominum. Luxuria satietate atque habundantiam se cupit vocari. Tu es autem plenitudo et indefinita copia

incorruptibilis suauitatis. Effusio liberalitatis obtendit umbram: sed bonorum omnium largitor affluen-
tissimus tu es. Avaritia multa possi-
dere vult: et tu possides omnia. Inuidia de excellentia litigat. Quid te excel-
lens? Ita vindictam querit. Te uis-
tuus quis viduat? Timor insolita et repentina exhorrescat: rebus que
amatur aduersantia. dum periculis
securitati. Tibi enim quod insolitum. quod
repentinum. Aut quis a te separat quod
diligis? Aut ubi nisi apud te fir-
ma securitas? Custicia rebus a-
missis contabescat quibus se oblecta-
bat cupiditas: quia ita sibi nolle sic
tibi auferri nichil potest. Ita formi-
tatur anima cum aueritur abs te: et que
rit extra te ea que pura et liquida
non inuenit nisi cum redit ad te. Per-
uersete imitatur omnes qui longe
se a te faciunt: et extollunt se aduer-
sum te. Sed etiam sic te imitatio in-
dicant te creatorem esse omnis natu-
re: et ideo non esse quo a te omni modo
recedatur. Quid igitur in illo fur-
to ego dilexi: et in quo dominum meum
uel uiciose atque puerse imitatus
sum? An libuit facere contra le-
gem saltim fallacia: que potentia
tu non poteram: ut mancam liber-
tatem captiuum imitarem: faciendo
impune quod non liceret tenebrosa omni-
potentie similitudine? Ecce est ille ser-
uus fugiens dominum suum: et conse-
cutus umbram. O putredo non
stru vite: et mortis profunditas.
Potuit ne libere quod non licebat:
non ob aliud nisi quia non licebat. Quid
pertribua domino: que extoluit hec me-
moria mea: et anima mea non me-
tauit? Inde diligam te dominice et gratias
agam: et confitear nomini tuo: quoniam

tanta dimulisti michi mala et
nepharia opa mea. Gracie tu-
e deputo et misericordie tue: que
peccata mea tempore glacie soluisti. Gracie
tue deputo: et gratias non feci ma-
la. Quid enim non facere potui: que
etiam gratiis faciam? amavi.
Et omnia michi dimissa esse fate-
or: et que mea sponte feci mala et
que te duce non feci. Quis est homin-
um qui sua cogitans infirmitate: au-
det suis viribus tribuere castita-
tem atque innocentiam suam: ut minime
amet te: quoniam minime ei nocia fuerit
misericordia tua qua donas peccata
conuersis ad te? Qui enim vocatus
a te secutus est uocem tuam: et uitauit
ea que me de me ipso recordantem
et fatentem legit: non me derideat
ab eo medico egrum sanari: a quo
sibi prescriptum est ut non egrotaret.
uel potius ut minime egrotaret.
et ideo te tandem primo uero am-
plius te diligat: quia per que
me uidet tantis peccatorum meorum
languoribus exui: per eum se uidet
tantis peccatorum languoribus non
impleri. Que fructum habui mi-
seri aliquando in his que nunc recolens
erubescio: maxime in illo furto.
in quo ipsum fructum amavi: nichil
aliud cum et ipsum esset nichil: et
eo ipso ego miserior. Et tamen so-
lus id non fecissem: sic recordor
animum tunc meum: solus omnino non
fecissem. Ergo amavi ibi etiam
consortium eorum: cum quibus id feci.
Non igitur nichil aliud quam fur-
tum amavi: primo uero nichil a-
liud quia et illud michi est. Quid
est reuera: quis est qui doceat me:
nisi qui illuminat cor meum: et dis-
cernit umbras eius? Quid est

Ca. viij

vij.

quod michi uenit in mentem querere
et discutere et considerare. Quia
si tunc amarem poma illa que
furatus sum et eis frui cupere
possem etiam solus si satis esset
committere illam iniquitatem. qua
peruenire ad voluptatem meam: non
confractione rationum animorum ac-
cendere prurium cupiditatis
mee. Sed quoniam in illis pomis vo-
luptas michi non erat. ea erat
in ipso facinore. quod faciebat quosdam filii
peritiam. Quid ille erat affectus
animi. Certe enim plane turpis
erat numus: et de michi erat quod
habebam illum. Sed tamen quid erat?
Delicta quis intelligit? Ritus erat
qui trallato corde: quod fallebamus
eos qui heri a nobis fieri non pu-
tabant et uehementer nolebant.
Cur ergo eo me delectabar. quo-
id non faciebam solus? An quod etiam
nemo facile solus ridet? Nec
quidem facile: sed tamen etiam solos
et singulos homines cum alius ne-
mo presens est vincat risus a-
liqui. si aliquid nimie ridiculum
uel sensibus occurrerit uel animo. At
ego illud solus non facere: non facere
omnino solus. Fac est coram te de-
us meus uiua recordatio anime mee.
Solus non facere fuerit illud in quo
me non libebat id quod furabar. sed
quia furabar. quod me solum facere
presens non liberet nec facere. Om-
nis inuicem amicitia. seductio
mentis inestigabilis: ex ludo et
ioco notendi auditus. et alieni
dampni appetitus. nulla lucti me-
i. nulla uolascendi libidine. Sed
cum dicitur eam faciamus. et pu-
det non esse impudentem. quis expe-
ritur istam tortuosissimam et im-

Ca. ix.

Ca. x.

al. exaperit

plicatissimam nodositatem: feda est.
Nolo in ea intendere: nolo ea uide.
Te uolo iusticia et innocentia pul-
chra et decora honestas iuibus
et insatiabili sacietate. Quiesce
apud te ualde: et uita inuincibili-
lis. Qui intrat ad te. intrat in gaudium
domini sui et non timebit. et habebit
se optime in optimo. Defluxi abste-
ergo et erravi deus meus nimis
deuius ab stabilitate tua in adoles-
centia: et fructus sum michi regno
et gestatis. **Inapit liber tertius**

Enim karthaginense
et curustrepe-
bat me undique
sartago flagi-
ciosorum amorum
non dum amabilem
et amare amabilem. et seariorum indi-
genam oderam me minus idigere.
Querebam quod amare amans amare.
et oderam seariorum et uiam sine
muscipulis. quoniam fames michi erat
intus ab interiore cibo tempore deus
meus. et ea fame non esuriebam.
sed etiam sine desiderio alimentorum
in corruptibilem. non quia plenus es
eram. sed quo iamior eo fastidiosi-
or. Et ideo non bene ualebat anima
mea. et uicerosa periebat se foras
miserabiliter scalpi a uida con-
tactu sensibilem. Sed si non habent
animam. non utique amarent. Ama-
re et amari dulce michi erat:
magis. si etiam amatus corpe fru-
erer. Denique igitur amicitie conqui-
nabam sordibus concupisce tandemque
eius obnubilabam de tartaro li-
bidinis. et tamen fedus atque inhonestus
elegans et urbanus esse gesti-
ebam habundanti uanitate. Fui etiam
in amore quo cupiebam capi deus

meus miseria mea. quanto felle in
 suauitate illa et quod bonus aspexisti
 quia et amatus sum. et pueri oculi
 te ad vinculum fruendi. et colliga-
 bar letus erumpens nequibus. ut ce-
 deret virgibus ferreis ardentibus
 zeli et suspitionum et timoribus et iraribus
 atque iraribus. **P**apiebant me spectacula
 theatri. plena ymaginibus mi-
 seriarum mearum et fomitibus ignis
 mei. **Q**uid est quod ibi homo vult dolere
 cum spectat luctuosa et tragica quae
 tamen pati ipse nolle. et tamen pati vult
 ex eis dolore spectator et dolor ipse
 est voluptatis eius. **Q**uid est nisi
 mirabilis insania. **N**am eo magis
 eis mouet quisque. quo minus a ta-
 libus affectibus sanus est. quod cum ipse
 patitur. miseria. cum aliis compatitur.
 miseria dia solet. **S**ed qualis tamen
 dem nua in rebus steruatis et fictis.
Non enim ad subueniendum prouocant
 auditor. sed tamen ad dolendum iuua-
 tur et actori earum ymaginum apli-
 us fruere cum aplius dolet. **E**t si ca-
 lamitates ille hominum uel antiquae
 uel falsae sic agantur ut qui spec-
 tat non doleat abscedit inde fastidi-
 ens et reprehendens. si autem doleat
 manet intentus et gaudens. **E**t la-
 crime ergo amatur et dolores.
Certe omnis homo gaudere vult. An cum
 miserum se esse neminem libeat. libet
 tamen esse misericordem. **Q**uid quia non
 sine dolore est. hac una causa a-
 matur dolores. et hoc de illa ve-
 na amicitiae est. **S**ed quo vadit.
 quo fluit. **U**t quod decurrit in torren-
 tem pituitatis bullietis. estus imanes
 theatriarum libidinum. in quos ip-
 sa mutat et uertit per nutum p-
 pium. de celesti serenitate detor-
 ta atque deiecta. **R**epudiet ergo

miseria. **N**eququam. **E**rgo ament
 dolores aliquando. sed tunc in
 munditia animi mea sub tu tore
 deo meo. deo patrum meorum et lauda-
 bili et superexaltato in omnia secula. **C**a-
 ue in munditia. **N**equ enim nunc non
 miseror. sed tunc in theatris com-
 gaudebam amantibus. cum sese fruebatur
 per flagitia. quibus haec ymagina-
 rie gererent in ludo spectaculi.
Cum autem sese amittebant. qui mise-
 rioris contristabar et utriusque de-
 lectabar tamen. **N**unc vero magis
 miseror gaudentem in flagitiis quod
 velut diuini pessum detrimeto
 priciose voluptatis. et amif-
 sione misere felicitatis. **H**ec cer-
 te verior miseria. sed non in ea delat do-
 lor. **N**am et si approbat officium
 ritatis qui dolet miserum. mallet
 tamen utique non esse quod doleret. qui ger-
 manitus misericors est. **S**i enim est ma-
 luola beniuolentia quod fieri non
 potest. potest et ille qui ueraciter since-
 riterque miseret cupere esse misericors
 ut miserent. **N**onnullus itaque do-
 lor approbatus. nullus amandus
 est. **H**oc modo enim tu domine deus me-
 us qui animas amas longe aliterque
 purius quam nos et incorruptibilis
 miseris. quod nullo dolore sauua-
 ris. **E**t ad haec quis tamen prodoneus. **A**t
 ego tunc miser dolere amabam. et
 querebam ut esset quod dolerem. quoniam michi
 in erupna aliena. et falsa et sal-
 tatoria ea magis placebat actio
 hystionis. meque allucebat ue-
 homentius. qua michi lacrimae ex-
 tuciebatur. **Q**uid autem mirum. cum in
 felix petus aberrans a grege tuo.
 et ipaties custodie tue. turpi sca-
 bie fedaret. **E**t inde erant dolo-
 rum amores. non quibus aliter penetrer.

Ca. iij

al. puideti

Non enim amabam talia prope qualia
 spectare. Sed quibus auditis et fictis
 tamquam in superficie raderer. quos tamen
 quasi ungues scalpenam feruidus
 tumor et tabes et sanies horrida
 consequeretur. Talis vita mea. nunquam
 vita erat deus meus. Et curam
 labat super me fidelis a longe misericordia
 tua. In quantas iniquitates distabui
 et sacrilega curiositate secutus sum.
 ut deserente te deduceret me ad
 prima infida et curam uictoria obse-
 quia demoniorum quibus immolabam
 facta mea mala et in omnibus fla-
 gellabas me. Ausus sum etiam in
 celebritate solemnitate tuarum
 intra pietas caritatis tue concupiscentie
 et agere negotium periculi fructus
 mortis: unde me uerberasti gra-
 uibus penis. sed nichil ad culpam
 meam. O tu pergradis misericordia mea
 de me? refugium meum a terribili-
 bus nocentibus: in quibus uagatus
 sum perfidenti collo ad longe sece-
 dendum a te. amas uias meas et
 non tuas: amas fugitiuam libertatem.
 Habebat et illa studia que ho-
 nesti vocabantur ductum suum ita-
 ente fora litigiosa. ut extellerent
 tuis hoc laudabilior quo frui-
 dulcior. Tanta est cecitas hominum.
 de cecitate etiam gloriantur et ma-
 ior iam etiam in scola rethoris. et gau-
 debam superbe. et tunc tamen typo quod
 quod longe sedatio. donec tu sis et
 remotus omnino ab euersionibus
 quibus faciebant euersores. hoc enim
 nomen seuum et dyabolium. uelut
 insigne urbanitatis est. Inter
 quos uiuebam pudore impudeti-
 quia talis non eram. et cum eis eram.
 et amicitias eorum delectabar a-
 liquando a quorum semper factis abhor-

rebam. hoc est ab euersioibus quibus
 proterue infestabantur ignotoz uere
 curia quam perturbaret gratis illu-
 dendo. atque inde pasiendo maluo-
 las leticias suas. Nichil est illo actu
 similius actibus demoniorum. Quid
 itaque uerius quam euersores uocaretur?
 Euersi plane prius ipsi atque puer-
 si. deridentibus eos et seducuntibus fal-
 laciis occulte spiritibus: in eo ipso quo
 alios irridere amant et fallere. In-
 ter hos ego ibecilla tunc etate disce-
 bam libros eloquentie. in qua eminere
 cupiebam sine dampnabili et uetoso.
 per gaudia uanitatis humane: et
 usitato iam discendi ordine puen-
 iam in librum quedam tuum. Quod dicitur
 tuum linguam fere omnes mirantur.
 pectus non ita. Sed liber ille ipius
 exhortatione continet ad philoso-
 phiam et uocat hortensius. Ille uero
 liber mutauit affectum meum. et ad te ip-
 sum donec mutauit preces meas. et uo-
 ta ac desideria mea fecit alia. Vi-
 luit michi repetere omnia uana spes
 et immortalitate sapientie concupiscentie
 habet estu cordis incredibile et surgere
 iam ceperam ut ad te redire. Non enim ad
 atuendam linguam quod uidebat emere
 maternus mercedibus cum agere annum
 etatis unde uicesimum iam defuncto
 prece ante biennium. Non igitur ad atu-
 endam linguam referebam illum librum:
 neque michi locuider. sed quod loque-
 batur persuaserat. Quo ardebam
 deus meus: quo ardebam reuolare
 a terrenis ad te: et nesciebam quod a-
 geres meum. Apud te est enim sapientia.
 Amor autem sapientie nomen est grecum.
 grecum habet philosophiam. quo me
 attendebat ille uice. Sunt qui seduce-
 bant per philosophiam. magno bla-
 do et honesto nomine colorantes et

futūtes errores suos. et ppe oēs q
 ex illis et supra tūbz tales erāt.
 notātur ī eo libro et demōstrāt.
 et manifestat ibi illa salutifera
 amonitio spūs tui per seruū bo
 nū tuū et piū. videte ne q̄s vos
 decipiat per philosophiā. et iā
 nē seductōez. scdm traditiōne
 hōim. scdm elemēta huū mūdi
 et nō scdm xpm. q̄a ī ipō ihabi
 tat oīs plenitudo diuinitatis cor
 poraliter. Et ego illo tpe scis tu
 lumē cordis mei. qm nondū in
 het apliat nota erant. Hoc tñ so
 lo delectabar ī illa exhortatiōe
 q̄ nō illā aut illā sectā. sed ipām
 q̄tūq; eēt sapiāz ut diligerē et q̄erē
 et assequer et tenerē atq; āplia
 rer fortiter exatābar sermone
 illo. et attendebat et ardeba. Et
 hoc solū me ī tāta flagitiā re
 frangebāt q̄ nomē xpi nō erat
 ibi. qm hoc nomē scdm misericor
 diā tuā dñe. hoc nomē saluato
 ris mei filij tui ī ipō adhuc lac
 te mris tenerū cor meū pie bibe
 rat et alte retinebat. et q̄q; sine
 hoc noīe fuisset q̄uis litteratū
 et expolitū et veridicū nō me to
 tū rapiebat. Itaq; istatū aīm ī
 tendere ī scripturas scās ut vi
 derē quales eēt. Et ecce video
 rem nō cōpertā supbis neq; nu
 datā pueris. sed īcessu hūilē
 successu extēsa. et uelatā miste
 rns. et nō erā ego talis ut ita
 re ī eā possem aut īclinare cer
 uicē ad eius gressus. Nō ē sicut
 modo loquor ita sensi. cū atten
 di ad illam scripturā. sed visa
 est michi idigna. q̄ tulliane
 dignitati cōparare. Tumor ē
 meus refugiebat modū eius:

et acies mea nō penetrabat īteri
 ora eius. Derūptū illa erat q̄ cres
 ceret cū puulis. sed ego dedigna
 bez ēē puulus et turgidus fau
 tu michi grandis uidebat. Itaq;
 iādi ī hōies supbe deluātes car
 nales nimis et loquaces ī quo
 rū ore laquei dyaboli. et visū
 cōfectū cōmūtiōe sillabarū no
 minus tui. sed et dñi ihū xpi et
 patiti cōsolatoris nrī spūs sancti.
 Het noīa nō recedebāt de ore eo
 rū. sed sonoten⁹ et streptu ligue:
 ceterū cor iāne veri. Et dicebant
 ueritas et ueritas. et multi eam
 dicebāt michi et nusq; erat ī eis:
 sed falsa loq̄bātur nō de te tñ q̄
 vere ueritas es. sed etiā de istis
 elemētis huū mūdi creaturis
 tuis. de quibz etiā vera dicētes
 philosophos trāsgredi debui p̄
 amore tuo. mi pater sūme bone:
 pulchritudo pulchroz oīm. O uer
 itas ueritas. q̄ itime etiā tū medul
 le aīni mei suspirabāt tibi. cū
 te illi sonaret michi frequēter
 et multipliciter uoce sola et libris
 multis et īgentibz. et illa erāt ferula
 ī q̄bz michi esuriēti te. īferebat p̄ te
 sol et luna. pulch opa tua. s; tñ opa tua
 nō tu nec ipā p̄ma: priora cū spi
 ritualia opa tua q̄ ista corpora. q̄
 uis lucida et celestia. At ego nec
 priora illa sed teipām ueritas ī
 qua nō est cōmutatiō nec momē
 ti obumbratiō esuriebā et siacebā.
 et apponebātur adhuc michi in
 illis ferulis fantasmata splen
 dida. quibz iā melius erat ama
 re istū solem saltim istis oculis ve
 rū. q̄ illa falsa aīo decepto per o
 culos. Et tñ q̄a te putabā man
 ducabā: non auide quidē q̄a nec

Ca. vi.

sapiebas i ore meo sicuti es. Nec ei
 tu eras illa signeta iania: nec nu-
 tricbar et eis. sed exhaurebar magis.
Sibus enim in sompnis simillimus
 est tibus uigilantiu quo tñ dormie-
 tes nō aluntur. Dormiūt enim. At
 illa nec filia erat ullomodo tibi
 sicut michi nūc locutus es: q̄ il-
 la erant corporalia fantasmata
 falsa corpora. quibz certiora sūt
 uera corpora ista q̄ uidem⁹ visu
 carneo. siue celestia siue terref-
 tria. cū pecudibz et uolatilibz
Videmus hec. et certiora sunt
 q̄ cū p̄ imaginam⁹ ea. et rursus
 certius p̄ imaginam⁹ ea. q̄ ex eis
 suspicamur alia gradiora et i-
 finita. q̄ oīno nulla sūt. q̄lib⁹ e-
 go tūc pascebar ianibus et nō
 pascebar. At tu amor meus in
 que deficio ut fortis sim. nec is-
 ta corpora es q̄ uidem⁹ q̄ q̄ i ce-
 lo. nec ea es q̄ nō uidem⁹ ibi: q̄
 tu ista cōdidisti. nec i sumis tu-
 is iudiciibz abes. **Q**uāto ergo
 lōge es a fantasmatibz illis meis. **vij.**
 fantasmatibz corp̄m q̄ oīno nō sūt: q̄
 bz certiores sūt fatātie corp̄m eoz q̄ sūt.
 et eis certiora corpora q̄ tñ nō es. **S**u-
 aua es. que uita ē corporū. **I**do
 melior uita corp̄m certiorqz q̄
 corpora. **S**ed tu uita es aua.
 uita uitarū. uiues teipa: et nō
 mutaris. uita aue mee. **U**bi igit⁹
 tūc michi eras. et q̄ longe pe-
 regrinabar abs te exclusus et
 a filiis portoz quos de filiis
 pasceba. **Q**uāto enim illo melio-
 res gramaticoz et poetarū fa-
 belle. q̄ illa discipula: **N**ā uer-
 sus et cārmē et medea uolans
 utiliores certe q̄ q̄qz elemēta
 uarie ficta p̄pter quicqz antra

tenebrarū q̄ oīno nulla sūt et oc-
 ciduo credente. **N**ā uersū et car-
 men etiā ad uera pulmēta trās-
 fero: uolante autē medea et si-
 cūtabā nō asserebā. et si cūcari
 audiebā nō credebā. illa autem
 credidi. **D**e re quibz gradibz de-
 ductus sum i p̄funda inferi. q̄ p̄-
 pe laborās et estuās iopia ueri.
 cū te deus meus. tibi enī cōfite-
 or: qui me miseratus es et non
 dū confitente: cū te nō scdm in-
 tellectū mētis quo me prestare
 uoluisti beluis. sed scdm sensū
 carnis q̄rere. **T**u autē eras ite-
 rior itimo meo: et supior sumo
 meo. **O**ffendi i illā muliere au-
 dace. iopem prudentie. enigma
 salomōis sedente sup tellam
 i foribz et dicente. panes ocul-
 tos libeter edite. et aquā dulcē
 furtiuā bibite. que me sedux-
 it: quia iuenit foris habitātē
 i oculis carnis mee: et talia ru-
 minātē apud me. q̄lia per illā
 vorassent. **N**esciebā enī aliud de
 qd est et q̄ acutule mouebar: **al. anit**
 ut suffragauer stultis deceptorū
 bus cū a me q̄reret. vñ malū.
 et utrū forma corporea deus fi-
 nuer. et haberet capillos et un-
 gues. et utrū iusti existimādi
 essent qui haberēt uxores mul-
 tas simul et occiderēt hoīes et
 sacrificauer de aualibz. **Q**uibz re-
 bus ignarus p̄turbabar et re-
 cedens a ueritate. uē i cā michi
 uidebar: q̄ nō nouerā malū nō
 esse nisi p̄uacoz boni usqz ad
 qd oīno nō est. **Q**uō uide videre.
 cū uide uide usqz ad corpus erat
 oculis. et aīo usqz ad fantasma.
Et nō nouerā deū esse spiritum.

cui nō mēbra cēnt per longū et
 latū. nec cui mōles cēt q̄ mo-
 les ī pte minor ē q̄ in toto suo.
Et si infinita sit. minor ē in aliq̄
 pte certo spatio definita q̄ p̄ infi-
 nitū. et nō est tota ubiq̄ sicut sp̄s
 sc̄s. sicut deus. **E**t q̄d in nobis cēt
 sc̄dm q̄ essent̄ sicut deo. et recte ī
 scripturis dicerent̄ ad ymaginē
 dei proorsus ignorabā. et nō no-
 uerā iusticiam verā īteriore nō
 ex cōsuetudinē iudiciatē sed ex
 lege rectissima dei oīpotentis q̄
 formaretur mores regionū et di-
 erū pro regionibz et diebz cū ip̄a
 ubiq̄ ac sp̄ esset. nō alibi alia. n̄
 alias aliter. sc̄dm quā iusti cēnt
 abrahā ysaac et iacob et moyses et
 dauid et illi oēs laudati ore dei. sed
 eos ab ip̄eritas iudicari ī quos. iu-
 dicatibz ex hūano die. et vniuer-
 sos mores hūani gn̄s ex parte
 moris sui metientibz. tāq̄ si quis
 nescius ī armamentis q̄d cuiq̄ mē-
 bro accommodatū sit. orea velit
 caput cōtegi. et galea calcari et
 murmurēt q̄ non apte cōueiat.
 aut ī vno die ī dicto a p̄meridia-
 nis horis iuste q̄sq̄ stomachet.
 nō sibi cōcedi q̄d venale p̄ponē.
 q̄ mane cōcessū est. aut in vna
 domo videat aliq̄s tractari ma-
 nibz a quoq̄ seruo. q̄d facē non
 sinatur qui potula ministrat. a
 aliq̄d post p̄sepia fieri q̄d ante ī
 mensā p̄hibeatur et īdignetur
 cū sit vni habitaculū et vna fa-
 milia. nō ubiq̄ atq̄ oībus idem
 tribui. Sic sunt isti qui īdignāt̄
 cū audierit illo sc̄lo licuisse iustis
 aliq̄d. q̄d īsto nō licet iustis. et q̄
 illis aliud p̄cepit deus istis aliud
 pro tēporalibz causis. cū eidē iusti-

ae vtriq̄ seruerit cū in vno hōie
 et ī vno die. et ī vnus edibz videat
 aliud alij mēbro cōgruere. et aliud
 iā dudū licuisse. et post horā nō licē.
 q̄ddā in illo angulo p̄mitti aut in-
 beri. q̄d in isto iuste. veter et v̄di-
 cetur. **N**ūq̄ iusticia varia est et
 mutabilis. Sed ip̄a quibz p̄sudet
 nō pariter eunt. ip̄a enī sūt. hōi-
 nes autē quoz vita sup̄ terram
 breuis est. q̄a sensu nō valent
 causas cōtexere sc̄loz priorū. ali-
 arūq̄ gentiū quas experti nō sūt
 cū hīs quas experti sūt. ī vno at-
 tēpore uel die uel domo. facile p̄nt
 videre. q̄d cū mēbro quibus mo-
 metis. quibz p̄tibz p̄sonis de con-
 gruat. ī illis offendit̄ hic seruiūt.
Hec ego tūc nesciebā et nō aduer-
 tebā. et ferebāt vndiq̄ ista oti-
 los meos et nō uidebā. et m̄tabā
 carnūa. et nō michi licebat po-
 nere quēlibet pedē ubilibet. sed
 ī alio atq̄ alio metro aliter atq̄
 aliter et in vno aliquo uersu nō
 oībz locis eundē pedē. **E**t ars ip̄-
 sa qua caneabā nō habebat ali-
 ud alibi sed oīa simul. et nō in-
 tuebar iusticiā cui seruiēt bo-
 ni et sancti hōies longe et ex-
 cellētius atq̄ sublimi⁹ habē-
 sil' oīa q̄ p̄cepit. et nulla ex
 pte uariari. et tamē vāris p̄tibz
 nō oīa siml. sed p̄p̄a distribuētē at-
 p̄p̄ientē. et reprehendebā ceteros
 p̄os p̄res. nō solū sicut deus iu-
 beret atq̄ īputaret v̄ctes p̄nti-
 bus. verū quoq̄ sicut deus reue-
 laret futurū p̄nūciātes. **N**un-
 q̄d aliq̄n aut aliq̄bz ī iustū ē dili-
 gere deū ex toto corde ex tota aīa
 ex tota mēte. et diligē p̄ximū
 tāq̄ seipm. **I**tāq̄ flagitia que

Ca. viij.

suo contra naturam. ubique ac semper detestanda atque punienda sunt. quia sodomitarum fuerunt. Que si oes gentes faceret. eodem terminis vatu divina lege teneretur. quasi non fecit homines. ut se illo vteretur modo. Violatur quippe ipsa societas quam cum deo nobis esse debet. cum eadem natura cui ille auctor est. libidinis perversitate polluit. Que autem contra mores hominum sunt flagitia. pro morum diversitate vitanda sunt. ut pactum inter se civitatis aut gentis. consuetudine vel lege firmatum. nulla civis aut peregrini libidine violat. Turpis est enim omnis peccatum. uniuerso suo non congruens. Cum autem deus contra morem aut pactum quorumlibet aliquid iubet. et si nunquam ibi factum est. faciendum est. et si omissum. instaurandum. et si institutum non erat. institutum est. Si enim regnaret in civitate cui regnat iubere aliquid. quod neque ante illum quisquam ipse unquam iusserat. et non contra societatem civitatis eius obtemperatur. Immo contra societatem non obtemperatur. generale quippe pactum est societatis humane. obedire regibus suis. quanto magis deus regnator uniuerse creature sue. ad ea que iusserit sine dubitatione seruendum est. Sicut enim in partibus societatis humane. maior pars minorum ad obediendum proponit. ita deus omnibus. Item in facinorosis ubi libido est nocendi. siue per contumeliam siue per iniuriam et utrumque vel ulciscendi causa. sicut inimico inimicus. vel adipsam diuiliam extra commodum. sicut latro viatori. vel euitandi mali. sicut equi timetur. vel iudendo sicut felicitiori miserior. aut in aliquo prof-

ix.

aut equaliter dolet. vel sola voluptate alieni mali. sicut spectatores gladiatorum. aut irrisores aut illisores quorumlibet. Hec sunt capita iniquitatis. que pullulant principum et spectandi et sciendi libidine. aut una aut duabus earum aut simul omnibus. et viuunt male aduersus tria et septem. psalterium decem cordarum. decalogum tuum deus altissime et dulcissime. Sed que flagitia in te qui non corripis. aut que aduersus te faciunt. nota tui noceri non potest. Sed hoc videtur quod in se homines peccant. quia etiam tui in te peccant. impii faciunt in animas suas. et metitur iniquitas sibi. siue corrupendo ac perversedo naturam suam quam tu fecisti et ordinasti. vel immoderate utendo concessis rebus. vel in non concessa flagitando. in eum usum qui est contra naturam. aut retinetur animo. et uerbis seu entibus aduersus te et aduersus stimulum calatrates aut cum disruptis limitibus humane societatis letantur audaces priuatis contumacibus aut direptionibus. putantque delinquerit aut offenderit. et ea sunt cum tu delinquis fons vite qui es vnus et verus creator et rex uniuersitatis. et priuata superbia diligit in parte unum falsum. Itaque pietate humili redit in te. et purgas nos a consuetudine mala. et peccatis es peccatis confiteamur. et exaudis gemitus copeditorum et soluis a vinculis que nobis feruntur. si iam non erigamus aduersus te contumacia false libertatis. auaricia plus habendi. et dampno totum amittendi. amplius a mandando priuamur nisi in. que te omnium bonum. Sed inter flagitia et facinorosa et tam multas iniquitates sunt

p̄ta profuerat. q̄ a bene iudicāti
 bus et vituperātur ex regula per
 fertōis. et laudātur spe frugis
 sicut herba segetis. Et sūt quedā
 filia uel flagitio uel facinori. et
 nō sūt p̄ta. q̄ nec te offendūt do
 minū deū n̄m nec sociale cōsor
 tū. cū cōaliāt aliq̄ in vsū vite
 cōgruetēpori. et incertū est an libi
 dine habendi. aut puniūt corr
 gendi studio p̄tate ordinata. et
 incertū est an libidie nocendi. **U**
 ta itaq; facta q̄ hoib; iprobāda vi
 derētur. testio mo tuo approbata sūt.
 et multa laudata ab hoibus. te tes
 te dāpnant. cū sepe se aliter habet
 sp̄es facti. et aliter facietis aīmus
 atq; articulo occultis t̄pis. **C**ū vō
 aliquid tu repēte iusitātū et ipro
 uisū ip̄eris. etiā si aliq̄n hoc ve
 tuisti q̄uis causā impern̄ tu pro
 tēpore occultes. et q̄uis cōtra pac
 tū sit aliquorū hoīm societatis. q̄s
 dubitet esse faciendū. q̄n ea iusta
 ē societatis hoīm q̄ seruit tibi. **S**ed
 b̄ū qui te ip̄erisse sciūt. sūt enī.
 oīa a seruentib; tibi. uel ad exhi
 bendū qd̄ ad p̄ns opus est. uel ad
 futura p̄nūcianda. **H**ec ego nescās.
 x. iridebā illos sanctos seruos et pro
 phetas tuos. et qd̄ agebā cū iridebā
 eos. nisi ut irideret abs te. sensim
 atq; paulatī p̄ductus ad eas nūgas
 ut credere faciū plorare cū decerpit.
 et m̄em eius arborē lacrimis lac
 teis. quā t̄n faciū si comedisset aliq̄s
 scūs. alieno sane nō suo scelere de
 ceptā. misceret viscerib; et anhe
 laret de illo āgelos. p̄mo vero per
 tuculas dei. gemēdo in orōe atq;
 ructando. que p̄tate sūmi et ve
 ri dei ligate fuissent ī illo pomo.
 nisi electi sancti. dente at v̄tre

soluerēt. **E**t credidi miser magis esse
 misericordiā prestandā fructib; ter
 re. q̄ hoib; p̄pter quos nascerēt. **S**iq̄s
 enī esuriens peteret qui manuche
 nō esset. q̄i capntali supplicō dāpnā
 da buccella uideret si ei daret. **E**t
 misisti manū tuā ex alto. et de hac
 p̄funda caligie eruisti aīa; meā.
 cū pro me ploraret ad te mea mater
 fidelis tua. āplius q̄ flent matres
 corporea funera. **V**idebat enī illa
 mortē meā ex fide et sp̄u quē habe
 bat ex te. et exaudisti eā dñe. **E**x
 audisti eā. nec despectisti lacrimas
 eius. cū p̄fluentes rigaret terram
 sub oculis eius. ī oīni loco orōis
 eius. et exaudisti eā. **N**ā v̄n illud
 sōpnū quo eā cōsolatus es. vt
 videre me sc̄i crederet. et haberet
 meū eandē mensā in domo. qd̄
 nolle ceperat aduersas et detestas
 blasphemias erroris mei. **V**idit
 enī se stantē in quadā regula ligne
 a. et adueniēte ad se iuuenē. splen
 didū hylarē atq; arudentē sibi. cū
 illa eēt merēs et merore cōfecta. **Q**
 cū causas ab ea q̄sisset mestitac sue
 cotidianarūq; lacrimarū. docendi
 ut assolet nō discendi gr̄a. atq; il
 la respōdisset p̄dicōe; meā se plā
 gere. iussisse uū quo sc̄tura esset.
 atq; amonuisse ut attendet et vi
 deret ubi esset illa. ibi eēt et me. **Q**
 illa ubi attendit. vidit me iuxta
 se ī eadē regula stantē. **V**nde hoc
 nisi q̄a erant aures tue ad cor ei?
O tu bone om̄ps. qui sic tuas v
 nūquēq; n̄m t̄p̄ solū aures. et sic
 oēs tāq; singulos. **V**n̄ illud etiā.
 qd̄ cū michi narraisset ip̄m visū.
 et ego ad id trahere conarer. ut
 illa se pot̄ nō despectaret futuū
 eē qd̄ etiā. cōtinuo sine aliqua he

Ca. xi.

sitate. nō. inq̄t. nō enī michi dic-
 tū est. ubi ille. ubi et tu. sed ubi tu
 ubi et ille. **C**onfiteor tibi dñe recor-
 dationē meā q̄ntū recolo q̄ sepe
 nō tūc. āplius me isto per ma-
 trē uigilantē respōso tuo. q̄ tā vi-
 cina itēptacois falsitate tur-
 bata nō est. et tū ato vidit q̄ diu-
 dendū fuit qd̄ ego certe anteq̄
 dixisset nō uiderā. etiā tū fuisse
 cōmotū. q̄ ip̄o sōp̄nio quo femi-
 ne me gaudiū tāto post futurū.
 ad cōsolacionē tūc p̄sentis solia-
 tudis tāto ante p̄dictū est. **N**ā
 nouē ferme āni secuti sūt. q̄bus
 ego ī illo limo profundi atq̄ tene-
 bris falsitatis. cū sepe surgere co-
 narer et grauius alliderer uolu-
 tatus sum: tū tū illa uidua cal-
 tra. pia et sobria. q̄les amas. iā q̄
 dem spe alacrior. sed fletu et genu-
 tu nō segnior. nō desinet horis
 oibz; orōnū suarū de me plāgere
 ad te. et itrabāt in cōspectū tuū
 p̄ces eius. et me tū dimittebas
 adhuc. volui et iuolui illa ca-
 liguē. et dedisti alterū respon-
 sum iterū qd̄ recolo. **N**ā et mal-
 ta p̄tereo. p̄ter qd̄ p̄pero ad eā
 me magis vrgent cōfiteri tibi:
 et multa nō memi. **D**edisti q̄
 alterū per sacerdotē tuū. quē dāt
 ep̄m nutritū in ecclesia. et ex-
 citatū in libris tuis. quē cū illa
 feia rogasset ut dignaret me-
 tū colloqui et refellere errores
 meos. et dedoceret me mala.
 ac doceret bona. faciebat enī
 hoc si quos forte ydoneos iue-
 nisset. **N**oluit ille. prudenter
 sane. q̄ntū sensi postea **R**espō-
 dit enī me esse adhuc idōtālē:
 eo q̄ iflatus eēm nouitate he-

Ca. xij.

resis illius. et nōnullis q̄stūcūlis
 iā multos ip̄eritos eraguisse. sic
 illa idicauerat ei. **S**ed iquit sine
 illū ibi. et tū roga pro eo dñm:
 ip̄e legendo reperiet q̄s ille sit er-
 roz et q̄nta ip̄ietas. **S**imul etiā
 narrauit se quoq̄ puulū a se-
 ducta matre sua datū fuisse ma-
 nicheis. et oēs pene nō legisse
 tū. verū etiā scriptitasse lib̄s
 corū: sibiq̄ apparuisse nullo
 cōtra disputante et cōuincēte.
 q̄ eēt illa secta fugienda itaq̄
 fugisse. **Q**ue cū ille dixisset. atq̄ il-
 la nollet acquiescere. sed istaret
 magis deprecando et uberū flen-
 do ut me uideret et metū disse-
 reret: ille iā sub stomachas tedi-
 o. vade iquit a me mulier. ita
 viuas. fieri enī nō p̄t ut filius
 istarū lacrimarū p̄creat. **Q**d
 illa ita se accepisse iter colloq̄a
 sua metū sepe recedebat: ac si
 de celo sonuisset. **cap. xij. Liber 2.**

Et idem tēpus an-
 norū nouē. ab vn-
 deuicesimo āno e-
 tatis mee. usq̄ ad
 duodeuicesimū se-
 ducebam et sedu-
 cebam. falsi atq̄ fallētes. in va-
 nis cupiditatibz. et palā p̄ doctri-
 nas q̄s liberales vocāt. occulte at
 falso nōie religiois. hīc sup̄bi. ibi
 sup̄sticiofi. ubiq̄ vani. ac plāris
 glē sectātes ianitate. usq̄ ad the-
 atricos plausus et cōtentiosa car-
 mina et agonē coronarū fene-
 tū et spectaculorū nuygas et itēpe-
 rāciā libidinū: illac autē pur-
 gari nos ab illis sordibz; expet-
 tātes. cū eis qui appellaret e-
 lecti et sū afferrem? estas. de q̄

bus nobis i officina aqualituli
 sui fabricaret angelos et deos p
 q̄s liberarem et scetabar ista atq̄
 faciebā cū amicis meis p me ac
 meā detentis. Irridant me arro
 gātes. et nondū salubrit̄ pstra
 ti atq̄ elisi a te deus meus: ego
 tñ cōfitear tibi de detora mea
 i laude tua. Sine me obscuro: et
 da michi curare p̄nti meoria.
 p̄teritos curatus erroris mei.
 et imolare tibi hostias iubilati
 onis. Qd̄ enī sū ego michi sine te.
 nisi dux in p̄ceptis. Aut qd̄ sū cū mi
 hi bene ē. nisi sugēs lac tuū. aut
 fruens te cibo qui nō corrūpitur.
 Et q̄s homo ē quilibet hō. cū sit hō.
 Sed iridant nos fortes et potētes:
 nos autē infirmi et iopes cōfite
 amur tibi. Docebā in illis ānis
 ar̄te rethorici: et victoriosā loq̄a
 tatē. virtus nūquiditate vendebā.
 Ha lebā tñ dñe tu scis bonos h̄re
 discipulos sic appellāti boni. et eos
 sine dolo docebā dolos: nō q̄bz
 cōtra caput innotētis ageret. s; ali
 quādo pro capite nocētis. Et uidi
 ti deus de longinquo lapsante in lu
 brico et i nullo fumo scintillatē
 fidē meā quā exhibebā in illo ma
 gisterio diligētibz uanitate et
 ḡrentibz mendacū. Fortis eoz.
 In illis ānis vnā habebā nō eo
 qd̄ legitimū vocat cōiugio cog
 nitā. sed quā idagauerat va
 gus ardoz libidinis iops prudē
 tie: sed vnā tñ. ei quoq̄ seruās
 thori fidē in qua sane experirez
 exemplo meo. qd̄ distaret iter
 cōiugalis placati modū. q̄ fe
 deratū ēēt generādi gr̄a. et pac
 tū libidinosi amoris. ubi ples
 etiā cōtra votū nascitur. q̄uis

iā nata cogat se diligi. **Reuoluetā**
 iā cū michi theatrici carnis ter
 tamē iure placuisset. mādasse in
 nescio quē aruspice qd̄ ei dare vel
 lē mercedis ut vincere: me autē
 fedā illa sacramētā detestati et ab
 hōiatū respondisse. nec si corona
 illa ēēt imortaliter aurea. mus
 tā pro uictoria mea necari sinere.
Necatur? enī erat ille i sacrificijs
 suis animāta: et illis honoribz
 iuitatur? in suffragatiua demo
 nia videbatur. Sed hoc q̄ malū
 nō ex tua caritate repudiāui d̄s
 cordis mei. Nō enī amare te noue
 uā: q̄ nisi fulgores corporcos cogita
 re nō nouerā. Talibz enī signētis
 suspicās aīa nōne fornicat abs
 te. et fidit i falsis et pasat vētos?
 Sed uidelicet et sacrificari p me
 nolle demonibz: quibz me illa si
 p̄sticōe ip̄e sacrificabā. Qd̄ ē enī
 aliud ventos pasce q̄ ip̄os pascere?
 hoc ē errando eis ēē voluptati atq̄
 derisui: Ideoq̄ illos planetarios q̄s
 mathematicos vocāt plane cōsultere
 nō desistebā. q̄ q̄ nullū eis ēēt sacri
 ficiū. et nllē eis p̄ces ad aliq̄ sp̄m
 ob dinacoēm dirigerēt: qd̄ tamē
 xp̄iana et uera pietas cōsequēter
 repellit et dāpnat. Bonū ē enī
 cōfiteri tibi dñe et dicē **Miserere**
 mei: cura aīam meā q̄a peccāui
 tibi: neq̄ ad licētiā peccādi abu
 ti idulgētia tua. sed memisse do
 minice uocis. ecce sanus factus es:
 iā noli peccare. ne qd̄ tibi deteri
 cōtingat. Quā totā illi salubri
 tatē interficē conātur cū dicūt.
 de celo tibi est icuitabilis cā pec
 cādi. et uenus hoc fecit aut sat
 nus aut mars: scilicet ut homo
 sine culpa sit. caro et sanguis

Ca. iij.

et supra putredo; culpā dū sit autē
 celi ac siderū creator et ordinator. Et
 quis ē hic nisi deus nō. suauitas
 et origo iusticie. qui reddis vni-
 cuiq; scdm opa eius. et cor cōtri-
 tū et hūiliatū de? nō spernis. Cui
 eo tēpore vir sagax medicine artis
 p̄tissim⁹ atq; i ea nobilissim⁹. qui
 pro cōsule manu sua coronā illā a-
 gonistica iposuerat nō sano capi-
 ti meo. sed nō ut medicus. Nam
 illius morbi tu sanator q̄ resistis
 sup̄bis: hūilib; autē das gr̄tiam.
 Nūq̄d t̄m etiā per illū senē defuisti
 michi. aut defuisti mederi aīe me-
 e: Quia enī factus ei etiā fāliari-
 or et eius sermōib; erat enī sine
 uerborū cultu viuacitate sentētia
 cū iocūdi et graues. assiduis et fix-
 us iherēbā. Vbi cognouit ex collo-
 quio meo libris genethliaroz esse
 me deditū. benigne ac paterne
 monuit ut eos abicerē. neq; quā
 et operā reb; utilib; necessariā. il-
 li uanitati frustra ipendere: diēs
 ita se illā didicisse. ut uirtus eius
 p̄fessionē p̄mus ānis etatis sue
 deferre uoluisset q̄ uitā degeret.
 et si ypōcritē itellexisset et illas
 utiq; lūas potuisset itelligē. et t̄n
 nō ob aliā causā se postea illis re-
 lictis medicinā affectū. nisi q̄
 eas falsissimas cōperisset. et nol-
 let vir grauis decapiedis hōib;
 victū q̄rere. At tu iquit quo te i
 hōib; sustentas rethoricā tenes.
 hāc autē fallaciā libero studio
 nō nēitate rei fāliaris sectaris.
 quo magis michi te oportet de
 illa credere. q̄ cū tā p̄ferte discē
 elaborauit. q̄ ex ea sola uiuē vo-
 luit. A quo ego cū q̄ssem q̄ cā
 ignō faceret ut multa idē vera p̄-

nūciaretur: respondit ille ut potu-
 it. Dum fortis hoc facē in rerū natū
 usq; q̄q; diffusa. Si enī de paginis
 poete au? p̄nā longe aliud canen-
 tis atq; itendentis. cū forte q̄s con-
 sultit. mirabiliter cōsonus negotio
 sepe uersus exeret. mirandū nō cē
 dicebat. si ex aīa hūana. sup̄iore
 aliquo istantū. nescite qd in se fi-
 eret. nō arte sed sorte sonaret aliq;
 qd iterrogatīs reb; factis q; cōti-
 neret. Et hoc quidē ab illo uel p̄
 illū p̄cauisti michi: et qd ip̄e postea
 per meum q̄rere in mēoria mea de-
 linauisti. Tūc autē necipe nec ca-
 rissim⁹ meus nebridius adoles-
 cens ualde bonus et ualde cautus
 urides totū illud dīna cōis gen?
 p̄suadere michi potuerūt ut hec ab-
 icerē. qm̄ me āplius ip̄ozū auctoz
 mouebat auctoritas. et nullū cer-
 tū quale q̄rebā documētū adhuc
 iuenerā. quo michi sine ābiguita-
 te appareret q̄ ab eis cōsultis uerū
 diceret. forte uel forte nō arte in-
 spectozū syderū dicit. In illis ānis
 quo p̄motus i munūpio quo natus
 sum docē ceperā. cōparauerā amicu
 societate studiorū nimis carū. ue-
 uum michi. et cōflorente flore ado-
 lescentie. Hecū puer creuerat et pa-
 rit i scōlā ieram? pariterq; iufera-
 mus. Sed nōdū erat sic amicus q̄p̄
 ne tūc qdē sicuti est uera amicitia:
 q̄ nō est uera. nisi cū eā tu aggluti-
 nas iter iherētes tibi. caritate dif-
 fusa i cordib; nris per sp̄m sc̄m qui
 datus ē nobis. Sed t̄n dultas erat
 nimis coacta feruore pariliū stu-
 diorū. Nā et a fide uera quā non
 germanitus et penitus adoles-
 cens tenebat. deflexerā cū. in sup̄-
 stitiosas fabellas et p̄uicias p̄t-

al. q.

m.

al. f.

quas me plāgebat mater mea. **Q**uē
 cū iā erabat in aīo ille homo. et
 nō poterat aīa mea sine illo. **E**t
 ce tu iūnēs dorso fugituoꝝ tuoz
 deus ultionū et fons mīarū sil. q
 cōuertis nos ad te miris modis et
 te abstulisti hoīem de hac vita. cum
 vix expleuisset aīū in amicitia me
 a. suavi michi sup oēs suauitates
 illius vite mee. **Q**uis laudes tu
 as enūat. vnus ī se vno. qd̄ ceptus
 est. **Q**uid tūc fecisti deus meus et
 q̄ iūestigabilis abissus iudicioꝝ
 tuoz. **T**um erū laboraret ille fe
 brubz. iacuit diu sine sensu ī sudo
 re letali. **E**t cū desperaret. bapti
 zatus ē nesciens. me nō curante.
 et p̄sumēte id retinē potius aīam
 eius qd̄ a me acceperat. nō q̄ in
 nescientis torpe fiebat. **L**onge at
 aliter erat. **N**am recreatus est et
 saluus factus. **S**tatiq; ut p̄mū cū
 eo loqui potui. potui at̄ mox ut
 ille potuit. qm̄ nō discedebā. et
 nimis pendebar. **H**ec iūte. tēp
 tavi apud illū irādere. tāq; et il
 lo irrisuro meū baptismū quē
 acceperat. mouit atq; sensu absē
 tissim. sed tū iā se accepisse didi
 cerat. **A**t ille ita me exhorruit ut
 iūnicū. amonuitq; mirabili et re
 p̄tina libertate ut si amicus esse
 uelle. talia sibi dice desinere. **E**go
 at̄ stupefactus atq; turbat. distuli
 oēs motus meos ut cōualesceret
 prius. cētq; ydoneus vrbz valitu
 dinus. cū quo age possē qd̄ velle.
Sed ille ip̄e abreptus demētie mee.
 ut apud te seruaret. cōsolatōi mee.
 post paucos dies me absente re
 petitur. februbz et defūgitur. **Q**uo
 dolore cōtenebratū est cor meū. et
 qd̄d̄ aspiciēbā mors erat. et erat

michi patria supplicū. et pater
 na domus mīa īfelicitas. **E**t
 qd̄d̄ cū illo cōcauerā sine il
 lo ierucia tū īmanē uerebat.
Expetebāt cū vndiq; oculi me
 i. et nō dabatur. et oderā oīa.
 q̄ nō habere cū. **N**ec michi dice iā
 poterāt. ecce ueniet. sicut cū vi
 ueret qm̄ absens erat. et factus
 erā ip̄e michi magna q̄stio. et
 īterrogabā aīam meā quare
 tristis esset. et quare cōturbā
 ret me ualde. et nichil nouerat
 respondere michi. **E**t si dicebā.
 spera in deū. iuste nō obtēpera
 bat. quia verior erat et melior
 homo. quē carissimū amiserat.
 q̄ phantasma in qd̄ sperare
 iubebatur. **S**olus fletus erat
 dulcis michi. et successerat a
 mico meo in delicijs animi
 mei. **E**t nūc dñe iā illa trā
 sicut et tēpore lenitū est vol
 nus meū. **P**ossim ne audire
 abs te qui ueritas es. et ad
 mouere aurem cordis mei o
 ri tuo. ut dicas michi cur fle
 tus dulcis sit miseris. an tu
 quous ubiq; assis longe abie
 cisti a te miserā nostram.
Et tu in te manes. nos aut̄
 in experimētis uoluimur. et
 tū nisi ad aures tuas plora
 remus. nichil residui de spe
 nra fiet. **U**nde igit̄ suauis
 fructus de amaritudine car
 pitur vite. gemere et flere et
 suspirare et cōqueri. **A**n hoc
 ibi dulce est. q̄ speramus ex
 audire te. **R**ecte istud ī p̄abz.
 quia desiderū pueniendi ha
 bent. **N**ūquid in dolore amis
 se rei et luctu quo tūc opiebar.

Ca. v.

Ca. vi.

Neq; enī tūc sperabā reuiuiscē
illū. aut hoc petebā lacrimis.
sed tūc dolebā et flebā. miser
enī eram et amiserā gaudiū
meū. An et fletus res amara
est. et pre fastidio rerū quibz
prius fruebam. et dū ab eis
abhorron⁹ delectat. Quid at
ista loquor. Nō enī tempus
q̄rendi nūc est. sed cōfitendi ti
bi. Miser eram et miser est oīs
ānīmus vinctus amicitia re
rū mortaliū. et dilaniat. cū
eas amittit. et tūc sentit mise
riā qua miser est. et anteq̄ a
mittat eas. Sic enī ego eram
illo tēpore et flebā amarissimē. vij.
et requiescebam in amaritu
dine. Ita miser erā. et habe
bā cariorē illo amico meo.
vitā ipsam miserā. Nam q̄
uis eā mutare uellē. nollē
tū amittere magis q̄ illū.
Et nescio an uellem uel pro
illo. sicut de horeste et pilade
traditur si nō fingit. qui uel
lent pro iuicē uel simul mo
ri. quia morte peius eis erat
nō simul uiuere. Sed tū me nescio
q̄s affectus nimis cōtrari
us huic ortus erat. et tediū
uiuendi erat tū me grauissi
mū. et metus moriendi. Credo
quo magis illū amabā. eo
magis mortē q̄ michi abstu
lerat eū tāq̄ atrocissimā i
miciā odebam et timebā. et
eā repente cōsupturā omēs
hoīes putabā. quia illū po
tuit. Sic erā oīno memū. Ecce
enī meū deus meus. ecce itus
uide qz memū spes mea. q̄ me
mūdas a taliū affectionū in

mūdiā. dirigēs oculos meos
ad te. et euellens de laqueo pe
des meos. Mirabar enī ceteros
mortales uiuere. qz ille quem
quasi nō mortuū dilexeram
mortuus erat. et me magis qz
illi alter erā. uiuere illo mortu
o mirabar. Bene quidā dixit
de amico suo: dimidiū aīe sue
Nā ego sensi aīam meā et ani
mā illius. vñā fuisse aīam t
duobz corporibz. et ideo michi
horrori erat vita. quia nolebā
dimidius uiuere. Et ideo for
te mori metuebā. ne totus ille
moreret. quē multū amaue
rā. O dementiā. nescientē dili
gere hoīes hūaniter. O stultā
hoīem imoderate hūana paci
entē. qd ego tūc erā. Itaq; estu
abā. suspirabā. flebā. turbabar.
nec requies erat. nec cōsiliū Por
tabā enī cōtissimā et cruentā
aīam meā ipacientē portari
a me. et ubi eā ponere nō iue
niebā. Non tū amicus nemori
bus. nō in ludis atq; cantibz.
nō in suaue olentibz lotis. nec
in cōuiujs apparatus. neq; in
uoluptate cubilis et lecti. non
deniq; in libris atq; carmibus
acquiescebat. Horrebāt oīa et
ipā lux. et qdqd nō erat qd ille
erat. iprobū et odiosū erat. p
ter gemitū et lacrimas. Nā in
eis solis aliquātula requies.
Vbi autē inde auferebat aīa
mea. onerabat me grandi sar
cina miserie. Ad te dñe leuāda
erat et curanda. Sciebā. sed nec
ualebā nec volebā. eo magis.
quia nō michi eras aliqd solidū
et firmū cū de te cogitabā. Nō

enī tu eras. sed uanū fantasma:
 et erro: meus erat deus meus. Si
 conabar eā ibi ponere ut requi-
 esceret. per iāne labebat et iter-
 riebatur super me: et ego michi
 remanserā infelix locus. ubi
 nec eē possem nec inde recede.
 Quo enī cor meū fugerit a cor-
 de meo? Quo a me ipso fugerit.
 quo me nō sequer? Et tñ fugi
 de patria. Minus enī eū quere-
 bant oculi mei. ubi eū uidere nō
 solebant: atq; a thagastensi
 oppido ueni kartaginē. Nō uā-
 cant tempa: nec otiose uoluūt
 Per sensus nōs faciūt in aīo
 mira opa. Ecce ueniebāt et p-
 teribant de die in diem? et ueni-
 endo et ptereundo iserebāt in
 spēs alias. et alias meorias:
 et paulatim resartiebāt me pul-
 tinis generib; delectationū?
 quib; cedebat dolor meus ille:
 sed succedebant nō quidē dolo-
 res alij. cause tñ aliorū dolorū.
 Nam vnde me facillime et in-
 itima dolor ille penetrauerat?
 nisi quia fuderam in harena
 aīam meā. diligendo mortuū
 vū ac si nō mortuū? Maxie qmpe
 me reparabant atq; recreabāt
 aliorū amitorū solacia. tñ quib;
 amabā qd pro te amabā. et h
 erat ingens fabula et longū
 mendaciū: au? adulterina
 confutatioē corrūpebat mēs
 nra. pruriens ī aurib; s; illa
 michi fabula nō moriebatu-
 si quis amitorū meorū morire-
 tur. Alia erāt que ī eis ampli-
 us capiebant aīm. colloqui.
 et cōradere. et uicissim ueruo-
 le obsequi. simul legere libros

dulciloquos. simul nūgar. et
 simul honestari. dissentire iter-
 dū sine odio tamq; ipse hō secū.
 atq; ipā rarissima dissensione
 condire cōsensiones plurimas.
 docē aliqd iuicē aut discere ab
 iuicē. desiderare absentes cum
 molestia. suscipere reuenientes
 cū leticia. Hīs atq; huiusmodi
 signis a corde amantū et redā-
 mantū procedentib; per os p-
 linguā. per oculos. et mille mo-
 tus gratissimos quasi fomita-
 bus conflare aīos. et ex pluri-
 bus vniū facere: hoc est qd di-
 ligitur ī amicis? et sic diligi-
 tur. ut rea sibi sit hūana con-
 scia. si nō amauerit redamā-
 tem: aut si amantē nō redā-
 mauerit? nichil querens ex
 eius corpe: pter indicia beni-
 uolentiae. Hinc ille luctus si qd
 moriatur: et tenebre dolorū.
 et uersa dulcedine in amari-
 tudinē? cor madidū: et ex a-
 nussa vita mouentū. mors
 uiuentū. ¶ Beatus qui amat
 te. et amicitū in te et iūmicū
 ppter te. Solus enī nullū car-
 amittit. cui oēs in illo cari sūt:
 qui nō amittitur. Et quis ē
 iste nisi deus noster? Deus
 qui fecit celū et terrā et implet
 ea. quia implendo ea fecit. Te
 nemo amittit nisi qui dimittit
 te? et qui dimittit quo it a
 quo fugit. nisi a te placido ad
 te uatum? Nā ubi nō iūcit
 legē tuā in pena sua? Et lex
 tua ueritas: et ueritas tu. De-
 us uirtutū cōuerte nos: et
 ostende faciē tuā et salui eri-
 mus. Nam quaqua uerū se

vij.

Ca. ix.

Ca. x.

Beatus confidentiū

uertent aia hois. ad dolores fi-
gitur alibi preter q̄ in te tā et
si figitur i pulchris extra te
et extra se. que tñ nulla essent
nisi essent abs te. q̄ oriuntur et
ocidūt. et oriendo quasi esse
iapiūt. et crescant ut p̄ficiāt.
et p̄fecta senescant. et itereūt.
Etenā oīa senescant. et oīa in-
tereūt. Ergo cū oriuntur et ten-
dunt. eē. quo magis celeriter
crescūt ut sint. eo magis festi-
nant ut non sint. Sic ē mo-
dus corū. Tantū dedisti eis
quia p̄tes sunt rerū. q̄ nō sūt
oēs simul; sed decedendo ac-
succedendo agunt oēs vniū-
sum. cuius partes sunt. Ecce
sic peragit et sermo nr. per sig-
na sonantia. Non enī erit
totus sermo. si vnū uerbū nō
decedat cū sonuerit per p̄tes
suas ut succedat aliud. Lau-
det te ex illis aia mea deus
creator oīm: sed nō in eis in-
figatur glutino amor. p̄ sen-
sus corpis. Eunt enī quo ibāt
ut non sint et constandūt eā
desiderijs pestilenciosis: qm̄
ip̄a esse uolūt. et requiescere a-
mat in eis que amat. In illis
autē nō est ubi: quia nō stāt.
fugiūt. Et quis ea sequit̄ sen-
sū carnis. aut quis ea cōpre-
hendit ul' cū p̄sto sūt? Tard⁹
est enī sensus carnis. qm̄ sen-
sus carnis est: et ip̄e est mo-
dus eius. Sufficit ad aliud ad
qd̄ fr̄us est: ad illud autē nō
sufficit ut teneat transcurrē-
cia. ab ūcio debito usq̄ ad fi-
nem debitū. In uerbo enī tuo
per qd̄ creantur. ibi audiunt

xi. hinc et hinc usq̄. Noli uana esse
aia mea et obsurdescere i aure
cordis: tumultu uanitatis tu-
e. Audi et tu. uerbū ip̄m cla-
mat ut redeas. et ibi est locus
quietis ip̄erturbabilis: ubi nō
deserit amor. si ip̄e nō deserat.
Ecce illa decedūt. ut alia succe-
dant: ut eēt oībus suis p̄tibz
constet infima vniuersitas.
Nūqd̄ ego aliquo discedo. aut uerbū
dei? Ibi fige mansione tua aia mea.
ibi cōmenda quidd̄ inde habes
aia mea. saltim fatigata falla-
cis. ueritati cōmenda qd̄quid
tibi est a ueritate: et nō perdes
aliquid. et reflorescent putrida
tua. et sanabūtur oēs languo-
res tui. et fluxa tua reformabū-
tur et renouabūtur. et cōstrin-
gentur ad te: et nō te deponēt
quo descendūt? sed stabūt te-
cū et p̄manebūt ad semp̄ stan-
tē: ac p̄manentē deū. Ut quid
puersa sequeris carnē tuā? Ip̄-
sa te sequat̄ cōuersa. Quidqd̄
per illā sentis in p̄te est. et ig-
noras totū cui⁹ hec p̄tes sūt:
et delcāt te tamen. Sed si nō ad to-
tū cōprehendendū esset ydone⁹
sensus carnis tue. ac non et
ipse in parte vniuersi accepis-
set pro tua pena iustū modū.
uelles ut transiret qd̄qd̄ exis-
tit in p̄ncipia: ut magis tibi
oīa placeret. Nam et qd̄ loq̄-
mur per eundē sensū carnis
audis. et nō vis utiq̄ stare
sillabas sed transuolare ut
alie ueniāt et totū audias?
ita sp̄ oīa quibz vnū aliqd̄ cō-
stat. et nō sunt oīa simul ea
quibz cōstant: plus delectat

xj.

oia q̄ singula si possunt sentur
oia. Sed longe hys melior qui
fecit oia: et ipse est deus noster:
et nō discedit: quia nec succedit
ei. Si placent corpora. deū ex il
lis lauda. et i artificē eorū re
torque amore: ne in hys que
tibi placēt. tu displiceas. Si pla
cent aīe. i deo ament. q̄a et ipse
mutabiles sunt: et in illo fixe
stabilūtur. alioqn̄ irēt et peri
rent. In illo ergo amētur. et ipe
ad eū teatū quas potes: et dic
eis. hūc amemus: hūc amem.
Ipsē fecit hec et nō est longe. Nō
enī fecit atq; abnt: sed ex illo i
illo sūt. Ecce ubi est. ubi sapit
ueritas: itūmus cordi ē: sed cor
errauit ab eo. Redite p̄uauicatio
res ad cor. et iherete illi qui fe
cit vos: state cū eo et stabitis.
requiesate i eo: et quieti eritis.
Quo itis in aspera quo itis. Ho
nū qd̄ amatis ab illo est. sed qm̄
tū est ad illū. bonū est et suauē:
sed amari erit iuste. quia iust
te amatur: deserto illo. qd̄qd̄ ab
illo est. Quo vobis adhuc. et ad
huc ābulare vias difficiles et
laboriosas: Nō est requies. ubi
q̄ritis eam. Querite qd̄ q̄ritis:
sed ibi non est. ubi q̄ritis. Beata
uitā queritis. i regione mortis.
Nō est illic. Quo enī b̄ta vita:
ubi nec vita: Et descendit huc
īpa uita n̄ra. et tulit mortem
nrām. et occidit eā de habūdā
tia vite sue: et tonuit clamās
ut redeam⁹ hinc ad eū. i illud
secretū vnde processit ad nos:
in ipm̄ primū uirginale vter.
ubi ei nupsit hūana creatura
taro mortalis. nō sp̄ mortalis:

et inde velud sponsus procedēs de
thalamo suo: exultauit ut gi
gas ad currendā uia. Non enī
taudauit sed tucurrit clamās
ditis. factis. morte. vita. descēsu
ascēsu. clamās ut redeam⁹ ad eū: et dis
cessit ab odis ut redeam⁹ ad cor et iueam⁹
eū. Abscessit eī et ecce h̄ ē: noluit nobis
cū diu esse et nō reliquit nos.
Illuc enī abscessit vnde nūq; re
cessit. quia mūdus per eū factus
est. et in hoc mūdo erat et uenit
i hūc mūdū p̄cores saluos face.
cū cōfiteretur aīa mea ut sanet
eā qm̄ peccauit illi. filij hōim
usq; quo graues corde: Nūquid
et post descensum vite nō vul
tis ascendere et uiuere: Sed quo
ascenditis: qm̄ in alto estis et po
suistis i celū os v̄m. Descendite
ut ascendatis: et ascendatis ad
deū. Cecidistis enī ascendendo cō
tra eū. Dic eis ista ut ploret i cō
ualle plorationis: et sic eos rape
teatū ad deū. quia de spū ei⁹ hec
dicas eis. si dicas. audens igne
caritatis. Hec tūc nō noueram:
et amabā pulchra i ferora et i
bam in p̄fundū. et dicebā ami
cis meis. Nū amam⁹ aliqd̄ ni
si pulchrū: Quid est ergo pul
chrū et quid ē pulchritudo: Qd̄
est qd̄ nos alluat et cōtaliat rebz
quas amam⁹: Nisi enī eēt in
eis decus et spēs. nullomō nos
ad se mouerēt. Et aīaduerte
bā et uidebā in ipis corporibz
aliud eē quasi totū et ideo pul
chrū. Aliud autē qd̄ ideo decēt
qm̄ apte accōmodaretur alicui.
sicut ps̄ corporis ad vniuersū
suū. aut calcaamentū ad pe
dē et filia. Et ista consideratō

Ca. xij.

al' ityerru.

faciuntur i aīo meo et iūmo cor
de meo et scripsi libros de pul
chro et apto. puto duos aut
tres. tu scis deus nā exadit m.
Non enī habem' eos. sed aber
rauerūt a nobis nescio quō. Qd
est aut' qd me mouit dñe deus
meus ut ad hierū romane vr
bis oratorē scriberē illos libros
quē nō nouerā facie. Sed ama
uerā hoīem ex doctrine fama q
illi gloria erat. et quedā ueiba
eius audierā. et placuerūt m.
Sed magis. quia placebat alijs.
et eū ~~hinc~~ efferebant laudibz
stupētes q ex hoīe syro docto
prius grece faciūdie. post in la
tina etiā doctor mirabilis exti
tisset et esset scientissim' rerū
ad studiū sapie ptinenciū mic
hi placebat. laudatur hō et a
matur absens. Vtrū nā ab ore
laudatis irrat in cor audietis
amor ille. Absit. Sed ex amāte
alio attendit' alius. Hinc enī a
matur qui laudat. dū nō falla
ci corde laudatoris p̄dicari credi
tur. idest cū amans eū laudat.
Sic enī tūc amabā hoīes ex ho
minū iudicio. nō ex tuo deus
meus i quo nemo fallitur. Sed
tū cur nō sicut auriga nobilis.
sicut uenator studijs populari
bus diffamatus. Sed longe ali
ter et grauius et ita quēadmo
dū et me laudari uelle. Nō at
uelli ita laudari et amari me.
ut hystriones. q̄q̄ eos et ipse
laudat' et amarem. sed eliges
latere q̄ ita notus ēē. et uel ha
beri odio q̄ sic amari. Vbi dis
tribuūt' ista pondera varioz
et diuersoz amorū i aīa vna.

Qd est qd amo in alio qd rursus
nisi odissim nō a me detestaret
et repellerē tū sit hō uterq̄ nēm.
Nō enī sicut equus bonus ama
tur ab eo qui nollet hoc ēē etiā
si posset. hoc et de hystrione di
cendū est. qui nature nre soci'
est. Ergo ne amo i hoīe qd odi
ēē tūc sim homo. Grande pro
fundū est ipse homo. tūc etiam
capillos tu dñe numeratos ha
bes et nō minuit' in te. et tū
capilli eius magis numerabi
les. q̄ affūs eius et motus cor
dis eius. At ille rethor. ex eo erat
genere quē sic amabā. ut uelle
me ēē talē. et errabā typo et tur
cūferebar oī vento. et nimis oc
culte gubernabar abs te. Et vñ
scio et vnde certus cōfiteor tibi.
q̄ illū in amore laudantū ma
gis amauerā. q̄ in rebus ipis
de quibz laudabat'. Quia si
nō laudatū vituperaret cū i
dem ipi et vituperādo atqz spe
nendo. ea ipa narraret. nō ac
cenderet in eū. et nō erritaret.
Et certe res nō alie forent. nec
homo ipse alius. sed tātmō
alius affūs narrantiū. Ecce
ubi iacet aīa ifirma. nōdū in
herens soliditati veritatis. si
cut cū aure linguarū flauerūt
a pectoribz opinaū. ita fert'.
et uertitur. torq̄tur atqz retor
q̄tur. et obnubilat' ei lumē. et
nō cernitur ueritas. et ecce ē
ante nos. Et magnū quiddā
erat michi. si sermo meus et
studia mea illi viro inotesceret.
que si probaret flagrantē ma
gis. si aut' improbaret sauciare
tur cor vanū et iane solidita

tus tue. Et tñ pulchrū illud atq;
 aptū vnde ad eū scripserā libe-
 ter aīo uersabā. ob os cōte-
 platiōis mee. et nullo collau-
 datore mirabar. Sed tante rei
 cardinē in arte tua nōdū uidebā
 omps: qui facis mirabilia so-
 lus. Et aīnus meus ibat p
 formas corporeas: et pulchrū
 qd per seipm: aptū autē qd ad
 aliquid accommodatū deceret defi-
 niebā et distinguebā: et exem-
 plus corporeis astruebā. Et con-
 uerti me ad animi naturā. et
 nō me sinebat falsā opinio quā
 de spiritalib; habebā verū cer-
 nere. et irruerat in oculos ipā
 vis veri. et auertebā palpitā-
 tē mentē ab icorporea re. ad li-
 nuamēta et colores et tumentes
 magnitudines. Et quia nō pote-
 rā ea uidere i aīo: putabam
 me nō posse uidere aīm meū.
 Et cū in uirtute pacē amarem.
 in uiciositate autē odissem dis-
 cordiā: in illa unitatē: in ista
 quādā diuisionē notabā. In q;
 illa unitate. mens rationalis
 et natura ueritatis ac sūmū bo-
 ni. michi eē uidebat: in ista uo-
 diuisione. uirationalis uite nes-
 cio quā substantiā. et naturā
 sūmū mali. q nō solū eēt substā-
 tia sed oīno eēt uita. et tñ abs-
 te nō esset deus meus ex quo sūt
 oīa. Miser opinabar. et illā mo-
 nadem appellabā. tñq; sine ullo
 sexu mentē: hāc uero diadē: uā
 in facinorib;: libidinē in flagi-
 tiis: nesciens qd loq̄rer. Nō enī
 nouerā neq; didicērā. nec ullā
 substantiā malū esse. nec ipām
 mentē nrām sūmū atq; icōmu-

tabile bonū. Sicut enī facinora sūt
 si uiciosus est ille aī motus. i quo
 est ipetus. et se iactat isolenter
 ac turbide: et flagitia. si ē imo-
 derata illa aīe affectio. qua car-
 nales hauriūtur uoluptates:
 ita errores et falsē opinionēs
 uitā cōtamināt. si rationalis
 mens ipā uiciosa est. qualis in
 me tūc erat. nesciēte alio lūcē
 illā illustrandā eē: ut sit par-
 ticeps ueritatis. quia nō est ip-
 sa natura ueritatis: qm tu il-
 lūabis lucernā meā: dñe de-
 meus illūabis tenebras meas:
 et de plenitudine tua oēs nos ac-
 cepimus. Es enī tu lumē uerū
 qd illūat oēm hoīem ueniētē
 in hūc mūdū. quia i te non est
 transmutatō nec momenti ob-
 umbratio. Sed ego conabar ad
 te. et repellebar abs te ut sape-
 rē mortē qm supbis resistis. Qd
 autē supbius: q; ut assererem
 muta demētia me id eē natura-
 liter qd tu es. Cū enī ego esse
 mutabilis. et eo michi mani-
 festū eēt q; utiq; ideo sapiens
 eē cupiebam ut ex deteriore me-
 lior fierē: malebā tñ etiā te o-
 pinari mutabilē. q; me nō hō
 esse qd tu es. Itaq; repellebar
 et resistebas uentose cerniti
 mee. et ymaginabar formas
 corporeas. et caro carnē ncausa-
 bā. et spūs ambulās nōdū iuer-
 tebar ad te et ābulando ābulā-
 labā in ea q nō sūt neq; in te.
 neq; i me neq; i corpe. neq; mic-
 hi creabātur a ueritate tua. s;
 a mea uanitate fingebantur
 ex corpore. et dicebam puulis
 fidelib; tuis ciuib; meis. a q;

nefaciens exulabā: dicebā illis gar-
 rulus et iceptus: aut ergo errat a-
 nima quā fecit deus: Et michi
 nolebam dici. aut ergo errat de-
 us: Et cōtendebā magis iōmu-
 tabilem tuā substantiā coactā
 errare. q̄ meā mutabile sponte
 deuiasse. et pene errare cōfitebar.
 Et etiā etate annoz fortasse vigi-
 ti sex aut septē cū illa volumina
 scripsi. volucēs apud me corpora
 lia signēta obstrepētia cordis
 mei auribz. q̄s i intendebā dul-
 cis ueritas in i teriore melodiā
 tuā. cogitans de pulchro et ap-
 to. et stare cupiens et audire te
 et gaudio gaudere. p̄pter vocem
 sponsi et nō poteram: qz uocabz
 erous mei rapiebar foras. et
 pondere supbie mee i yma de-
 cadebā. Non eī dabas auditu
 meo gaudiū et leticiā aut ex-
 ultabāt ossa q̄ hūiliata nō e-
 rant. Et quid michi proderat
 q̄ ānos natus ferme viginti. cū
 in manus meas uenissent aris-
 totelici quedā quas appellant
 decē categorias. quarz noīe cū
 eas rethor karthaginēsis ma-
 gister meus. buccis typo cre-
 pantibz cōmemoraret. et alij
 qui docti habebātur. tūq̄ in-
 nestio qd magnū et diuinū
 suspensus ih̄yabā. legi eas so-
 lus et itellexi. Quas cū cōtu-
 lissē cū eis qui se dicebāt vix
 eas migris eruditissis nō loquē-
 tabus tantū sed multa i puluē
 depingentibz itellexisse. nichil
 inde aliud michi dicē potuerit
 q̄ ego solus apud me ipsū legēs
 cognouerā et satis apte michi
 videbātur loquētes de substā-

cōis sicut est hō. et que i illis esset
 sicuti ē figura hōis qualis sit
 et statura quot pedū sit. et cog-
 natio cui frater sit. aut ubi
 sit cōstitutus. aut qm̄ natus.
 aut stet aut sedeat aut calca-
 atus vel armatus sit aut a-
 liqd̄ faciat aut patiat aliqd̄.
 et quāqz in hīs nouē generibz
 quoz exempligra quedā gratis
 posui. uel in ipō substācie ge-
 nere innumerabilia reperūt.
 Quid hoc michi proderat. qm̄
 et oberat: cū etiam te deus me-
 us mirabiliter simplice atqz iō-
 mutabile. illis decē pdicamentis
 putās qdqd̄ eēt oīno cōprehen-
 sū sic itellige conarer. quasi et
 tu subiectus esses magnitudi-
 tue aut pulchritudini. ut illa
 essent in te quasi i subiecto sic
 in corpe. cū tua magnitudo et
 tua pulchritudo tu ipse sis. cor-
 pus autē nō eo sit magnū et
 pulchrū quo corpus ē. quia et
 si min⁹ magnū et min⁹ pulchrū
 esset nichilomin⁹ corp⁹ esset.
 Falsitas enī erat quā de te cogi-
 tabā. nō ueritas: et signēta nu-
 serie mee nō firmamēta b̄tū-
 dinis tue. Iusseras enī: et ita fi-
 ebat i me ut terra spinas et
 tribulos p̄teret michi: et cū
 labore puenire ad panē meū.
 Et quid michi proderat qz oēs
 libros arāū quas liberales vo-
 cant. tūc nequissim⁹ malacū
 cupiditatū seruus per me ipm̄
 legi et itellexi. quoscūqz legere
 potui et gaudebā in eis: et nes-
 ciebā unde esset. qdqd̄ ibi verū
 et certū eēt. Dorsū enī habebā
 ad lumen. et ad ea q̄ illuminat

Ca. xvi.

al. noīa

facie: unde ipsa facies mea qua
 illuata cernebam non illuabat.
 Quidquid de arte loquendi et dis-
 serendi. quodquid de dimensionibus
 figurarum. et de musicis. et de nu-
 meris: sine magna difficultate
 nullo hominum tradente intellexi:
 scias tu domine deus meus. quia et ce-
 leritas intelligendi. et discen-
 di acumen tuum donum est: sed non
 inde sacrificabam tibi. Itaque michi
 non ad usum sed ad pietatem
 magis ualebat. quia tam bona
 partem substantiae mee satagi ha-
 bere in pietate: et fortitudinem meam
 non ad te custodiebam. sed profectus
 sum abs te in regionem longin-
 quam. ut eam dissipare in meretri-
 cias. cupiditates. Nam quod michi
 proderat bona res non bene uide-
 ti bene: Non enim senesceram me-
 illas artes etiam ab studiosis et
 ingeniosis difficillime intelligi.
 nisi cum eis eadem conabar expo-
 nere: et erat ille excellentissimus
 in eis. qui me exponente non tar-
 dius sequeretur. Sed quid michi
 hoc proderat. putasti quod tu domine
 deus ueritas corpus es lucidum
 et imensum: et ego frustum de
 illo corpe? Nimia puerilitas.
 Sed sic eram: non erubescit deus me-
 us confiteri tibi in me misericordias
 tuas et uocare te: qui non eru-
 bui tunc profiteri hominibus blas-
 phemias meas. et latrare ad-
 uersum te. Quid ergo michi tunc
 proderat ingenium per illas doc-
 trinas agere. et nullo amini-
 culo humani magistrum tot no-
 dosissimi libri enodata. cum de-
 formiter et sacrilega turpitu-
 dine in doctrina pietatis erra-

re: aut quod tantum oberat puulis
 tuis longe tardius ingenium. cum a
 te longe non recederent. ut in nudo
 ecclesie tue tuti plumescerent. et a-
 las caritatis alimento sane fidei
 nutrirent: O domine deus noster in ue-
 lameto alarum tuarum speremus:
 et protege nos et porta nos tu
 portabis et puulos et usque ad
 canos tu portabis. quoniam firmi-
 tas nostra quoniam tu es tunc est firmi-
 tas: cum autem nostra est infirmitas
 est. Diuit apud te spiritus bonum nos-
 trum: et quia inde auersi sumus.
 pueri sumus. Reuertamur iam
 domine ut non euertamur. quia uiuit
 apud te sine ullo defectu bonum
 nostrum. quod tu ipse es: et non time-
 bimus ne non sit quo redeamus: quod
 nos inde ruimur: nobis autem
 absentibus non ruit domus nostra e-
 ternitas tua. *explicit liber quintus*

Cape sacrificium
 confessionum mea-
 rum de manu lin-
 gue mee quam for-
 masti et extitisti
 ut confiteatur nomini tuo: et sana
 omnia ossa mea et dicant. Domine quod
 scilicet tibi: Neque enim docet te quid
 in se agatur qui tibi confitetur:
 quia oculum tuum non excludit cor
 clausum. nec manum tuam repellit
 duritia hominum: sed soluis eam
 cum uoles. aut miseris. aut uin-
 dicans: et non est qui se abscon-
 dat a calore tuo. Sed te laudet
 anima mea. ut amet te: et confite-
 atur tibi miseraciones tuas ut
 laudet te. Non cessat nec tacet
 laudes tuas uniuersa creatura
 tua. nec spiritus omnis per os conuer-

Ca. ij.

sum ad te. nec aialia. nec corporalia per os considerantur e a: ut exurgat in te a lassitudine aia nra. inueniens eis q̄ fecisti. et transiens ad te qui fecisti h̄ mirabiliter: et ibi refectio et uera fortitudo. **F**ant et fugiant a te inquieti et uiqui: et tu uides eos. et distinguis uibras. et ecce pulchra sūt aie is oia: et ipi turpes sūt. **E**t qd̄ nouerūt tibi. aut in quo ipe rui tuū dehonestauerūt: a celis usq; in nouissima iustu et itegru. **Q**uo enī fugerūt cum fugerēt a facie tua: aut ubi tu nō inueni s̄ eos. **S**ed fugerūt ut nō uiderēt te uidentē se. at q̄ exterriti in te offenderēt. q̄ nō deseris aliqd̄ eoz q̄ fecisti: in te offenderēt iusti. et iuste uexarent. subtrahētes se lenitati tue. et offenderēt in ratiōne tuā. et cadentes in asperitate suā: uidelicet nesciūt q̄ ubiq; sis. quē nullus aruū scribit locus. et solus es p̄ns etiā h̄is q̄ longe sūt a te. **C**onuertāt ergo et querāt te: quia nō sicut ip̄si deseruerūt creatore suū. ita tu deseruisti creaturā tuā. **I**pi conuertantur et querāt te: et ecce ibi es in corde eoz. in corde cōfiteantur tibi. et proiciant se in te. et plorant in sinu tuo post uias suas difficiles: et tu fatalis terrens lacrimas eoz et magis plorant et gaudet in fletib;: qm̄ tu dñe. nō aliq̄s homo caro et sanguis. sed tu qui fecisti. reficis et cōsolaris eos. **E**t ego ubi erā qm̄ te q̄rebam. **E**t tu eras ante me:

ego autē et a me discesserā. nec me inueniebā: qm̄to min⁹ te? **iiij.** **P**roloquar in cōsp̄tū dei mei. **A**nū illū uideatēsimū etatis mee. **J**am uenerat kartagine quidam manitheoz ep̄us faustus noīe. laq̄us magn⁹ diaboli. et multa ip̄licabānt in eo. per illecebrā suaueloquentie: quā ego iā tñ et si laudabam. discernēbā tñ a ueritate rerū quaz discernendarū auidus eram: nec quali uasculo sermoīs. sed qd̄ michi sc̄ie cōmedendū apponeret (notatus erat apud eos ille faustus iuebar. fama enī de illo p̄locuta michi erat. q̄ esset honestariū oīm doctrinaꝝ peritissim⁹. et ap̄ p̄ime discipulis liberalib; eruditus. **E**t qm̄ multa philozophoz legerā mēore q̄ mādātā retinebā. et eis quedā cōparabā illis manitheoz longis fabulis: et in p̄babiliora ista uidebāt q̄ dixerūt illi qui tantū potuerunt ualere ut possint estimare sc̄tū. q̄p̄ eius dñm nūme inueniant. **Q**m̄ magnus es dñe. et hūilia respicias. excelsa autē a longe cognoscas. nec p̄p̄inquas nisi obrutis corde. nō inueniris a sup̄bis. nec si illi curiosi pericia numerēt stellas et arenā. et dimetiātur siderum plagas. et uestigient uias astroꝝ. mente enī sua q̄rūt ista et ingenio qd̄ tu dedisti eis: et multa inueniūt et p̄nūciauerūt multos ante annos defectus hūiarū solis et lune. quo die qua hora. q̄nta ex pte futuri essent. et nō eos fefellit

nus. et ita factū ē ut p̄nūcia-
 uerūt: et scripserūt regulas i-
 dagatas. et legūtur hodie. at-
 q̄ ex eis p̄nūciatur quo āno et
 quo mense āni. et quo die mē-
 sis. et qua hora diei. et quota
 p̄te lūis sui defectura sit luna
 uel sol. et ita fit ut p̄nūciatur:
 et mirātur hoīes hec et stupet
 qui nesciūt ea. et exultāt atq̄
 extollūtur qui sciūt: et p̄ ip̄iam
 sup̄biā recedentes et deficiētes
 a lūie tuo. tanto ān solis defect-
 ū futurū p̄udent. et in p̄sen-
 tia suū nō vident. Nō enī reli-
 giose q̄runt vnde habeāt inge-
 niū. quo ista q̄runt: et iueni-
 entes quia tu fecisti eos. nō ip̄i
 se dant tibi. ut serues qd̄ fecisti.
 et quales se ip̄i fecerāt occidūt
 se tibi. et trucidāt exaltatiōes
 suas sicut volatilia. et curio-
 sitates suas sicut pisces ma-
 ris quibz pambulat̄ secretas
 semitas abissi et luxurias su-
 as sicut pecora campi: ut tu
 deus ignis edax cōsumas mor-
 tuas auras eoz. retrahens eos v̄-
 mortaliter. Sed nō nouerūt viā
 uerbū tuū. per qd̄ fecisti ea que
 numerāt et ip̄os qui numerāt.
 et sensū quo quo cernūt q̄ nume-
 rant. et mentē de qua numerāt:
 et sapie tue nō est numerus. Ipse
 autem vni genit̄: factus ē nobis
 sapiā et iusticiā et s̄rificatiō: et
 numeratus ē inter nos. et sol-
 uit tributū cesari. Nō nouerūt
 hāt viā qua descendāt ad illū a
 se: et per eū ascendāt ad eū. Nō
 nouerūt hāt viā. et putant
 se excelsos eē cū sp̄deribz et lu-
 cidos: et ecce ruerūt in terram.

et obscuratū est insipiens cor eoz:
 et multa uerū de creatura dicūt.
 et ueritatē creaturę artificē nō
 pie querūt. et ideo nō iueniūt:
 aut si iueniūt. cognoscētes deū
 nō sicut deū honorāt. aut gr̄as
 agūt: et euanescent̄ i cogitaciō-
 nibz suis. et dicūt se eē sapien-
 tes. sibi tribuendo q̄ tua sūt:
 ac per hoc studēt puerilissima
 cecitate etiā tibi tribuere q̄ sua
 sūt. mēdatia scilicet in te conse-
 rentes qui ueritas es. et imitā-
 tes gloriā in corrupti dei i siliti-
 dinem ymagis corruptibilis i
 hoīs. et uolucariū. et quadrupedū.
 et serpenariū. et cōuertūt uerita-
 tē tuā in mendaciū. et colūt et
 seruiūt creature potius q̄ crea-
 tori. Multa tñ ab eis ex ipsa cre-
 atura uera dicta retinebā: et
 occurrebat michi ratio per nu-
 meros et ordinem tepoz. et vi-
 sibiles attestatiōes siderū. et cō-
 ferebā cū dictis manichei. qui
 de hys rebus multa cōscripsit co-
 piosissime delirans: et nō michi
 occurrebat ratio. nec solstitioz.
 et equinoctioz. nec defectiū lu-
 minariū. nec qd̄qd̄ tale i libris secularis sapie
 didicerū. Ibi enī credere iubebar
 et ad illas rōes numeris et oti-
 lus meis exploratas. n̄ occurre-
 bat: et longe diuersū erat. Nū-
 qd̄ dñe deus ueritatis q̄sq̄s no-
 uit ista iā plater tibi. Infelix
 enī homo qui scit illa oīa. te at
 nescit: bñs autē qui te scit. e-
 riā si illa nesciat. Qui vō ce te
 et illa nouit. nō p̄pter illa be-
 actoz: sed p̄pter te solū bñs ē.
 si cognoscens te sicut deū. te
 glouificet et gr̄as agat:

secularis sapie
 Ca. iij.

et nō euanescent in cogitaciōibz
 suis. Sicut enī melior ē qui no-
 uit posside arborē. et de usu ei⁹
 tibi grās agit. q̄uis nesciat q̄t
 cubitis alta sit. uel q̄nta latitu-
 dine diffusa. q̄ ille qui eā meti-
 tur. et oēs ramos eius nūat. et
 neq; possidet eā. neq; creatore
 eius nouit aut diligit: sic fi-
 delis hō tu⁹ totus mūdus di-
 uitiarū est. et q̄i nichil habēs
 oīa possidet iherendo tibi. cui
 seruiūt oīa. q̄uis nec salū sep-
 tetrionū quos nouerit: dubita-
 re stultū est q̄i utiq; melior sit
 q̄ mensor celi et numerator sive-
 rū. et pensor elemētōz: et neg-
 ligēs tui. qui oīa ī mēsurā et
 numero et pondere cōstituiti.
 Sed tñ q̄s q̄rebat manicheū
 nescio quē etiā ista scribere? In
 quozū pericia pietas disci pote-
 rat? Dixisti enī hōi. ecce pietas
 est sapiā. quā ille ignorare pos-
 set. etiā si ista pfecte nosset: ista
 vero quia nō nouerat. ipuden-
 tissime audens docere. p̄sus il-
 la nosse nō posset. Vanitas est
 enī mūdāna ista etiā nota pfi-
 teri: pietas autē tibi cōfiteri.
 Unde ille deuius ad hoc ista
 multū locutus est. ut cōuict⁹
 ab eis qui ista uere didicisset.
 q̄s eēt eius sensus ī ceteris que
 abditiōra sūt manifeste cognos-
 ceret. Non enī pui se estimari
 uoluit: sed sp̄m sanctū cōsola-
 torē et ditatore fidelīū tuozū
 auctoritate plenaria psona-
 liter in se eē psuadere conat⁹
 est. Itaq; cū de celo ac stellis.
 et de solis ac lune motibz fal-
 sa dixisse deprehenderet: q̄uis

ad doctrinā religiōis ista nō per-
 tineat: tñ ausus eius sacilegōs
 fuisse satis emineret cū ea nō
 solū ignorata. sed etiā falsata
 uesana supbie uanitate diceret:
 ut ea t̄p̄ diuine p̄sone tribue-
 re sibi niteretur. Cū enī audio
 xpianū aliquē frēm illū aut
 illū ista nescientē. et aliud p
 alio sentientē. patienter itue-
 or opinantē hōiem nec illi ob-
 esse uideo cū de te dñe creator
 oīm nō credat indigna. si for-
 te situs et habitus creature cor-
 poralis ignoret: obest autem
 si hoc ad ipām doctrinē pietatis
 formā pertinē arbitret: et
 p̄tinatius affirmare aude-
 at q̄d ignorat. Sed etiā talis in-
 firmitas ī fidei amabilius a ca-
 ritate matre sustinet: donec
 assurgat nou⁹ hō in uirū per-
 fectū et carāferri nō possit oī-
 uento doctrine. In illo autem
 qui doctor. qui auctor. qui dux
 et p̄nceps eozū. quibz illa sua
 deri ita fieri ausus est. ut q̄ eū
 seq̄rentur. nō quēlibet hōiem s; sp̄m
 tuū sc̄m se sequi arbitrarē-
 tur: quis tantā demētiā. sicut
 bi falsa dixisse cōuiceretur nō
 detestandā longeq; abiendā
 esse iudicaret: S; tñ nōdū liq̄-
 do cōpererā utrū etiā sc̄m ei⁹
 uerba uicissitudines longiorū
 et breuiorū dierū atq; noctū.
 et ipius noctis et diei. et deli-
 quia luminū. et si quid eius-
 modi ī alijs libus legerā pos-
 set exponi: ut si forte posset in-
 certū quidē michi fieret. utrū
 ita se res haberet an ita: sed
 ad fidē meā illius auctoritatē

Ca. v.

al. her

b1.

ppter creditā sātate pponere. **Se**
 per ānos ferme ipsos nouē. qui
 bus eos aīo uagabūndus audi
 ui: nimis extento desiderio uē
 tuū expectabā istū fuisse. **Se**
 teri enī eoz in quos forte icurris
 sem qui talū rerū questionibz
 a me obiectis deficiēbāt. illū in
 pmittebāt: cui q̄ aduētū colla
 toq; colloqo facillie michi hec et
 si qua forte maiora q̄rere enoda
 tissime expediētur. **Er**go ubi ve
 nit. expertus sum hōiem grātū
 et iocandū uerbis: et eapā que
 illi solent dicere multo suauius
 garricūte. **Sed** quid ad meā si
 tum p̄ciosoz potuloz decētissimū
 mīstrator? **Jam** rebz talibz faci
 ate erant aures mee. nec ideo
 michi meliora uidebātur. q̄
 melius dicebātur: nec ideo uer
 q̄a diserta nec ideo sapiēs aīa.
 q̄ uultus cōgruus et decorū e
 loquū. **Illi** autē qui michi eū
 pmittebant nō boni rerū esti
 matores erant: et ideo illis ui
 debat prudens et sapiens qui
 a delectabat eos loquēs. **Sensi**
 autē aliud genus hōim etiam
 ueritatē habere suspectā: et ei
 nolle acquiescere. si compto at
 q; uberi sermone pmeret. **De**
 autē iā docueras deus meus mi
 ris et occultis modis: et p̄tēa
 credo q; tu me docueris qm̄ ue
 rū est: nec quisq; preter te ali
 doctor est uera ubiq; et unde
 tūq; clauerit. **Jam** ego abs te
 didicērā nec eo debere uideri
 aliqd uerū dici. q; eloquēter di
 citur. nec eo falsum q; icōposi
 te sonāt signa labioz: rursus
 nec ideo uerū q̄a ipolite enūti

atur. nec ideo falsum quia splen
 didus sermo est. sed perinde esse
 sapiām et stulticiā. sicut stabi
 uales et iuuales: uerbis at orna
 tis et iornatis sicut uasis urba
 nis et rusticanis. utrosq; tibos
 posse mīstrari. **Igit** auditas
 mea qua illū tanto tēpore expect
 tauerā hōiem. delectabat q̄dē
 affectu motuq; disputātis.
 et uerbis congruentibz atq; ad
 uestiendas sentētiās facile oc
 currentibz. **Delect**abatur autem
 et cū multis uel. etiā pre mul
 tis laudabā et preferēbā: s; mo
 leste habebā q; in cetū audiciū
 nō sineret ingerere illi. et parturi
 cū eo curas questionū mearū.
 cōferendo familiariter. et accipi
 endo ac reddendo sermonē. **Ad**
 ubi potui. et aures eius cū fa
 miliaribz meis eoz tēpore occu
 pare cepi quo nō dederet ali
 nis differere. et protuli quedā
 que me mouebant: expertus sū
 prius hōiem expertē liberaliū
 disciplinariū. nisi gramatice.
 atq; eius ipuis usitato modo?
 et quia legerat aliquas tullia
 nas orōes. et pauca s̄ios senecae
 libros. et nōnulla poetarū et sue
 sette si qua uoluia latine atq;
 cōposite cōscripta erāt: et quia
 aderat cotidiana sermocinā
 di exheratatio. unde suppetebat
 cloquū. qd̄ fiebat acceptus ma
 gis q; seductoriū moderamine
 ingenij. et quodā lepore natu
 rali. **Ita** ne est ut retolo dñe de
 us meus arbiter conscie mee?
Corā te cor meū et recordatio
 mea. qui me tūc agebas abdi
 to secreto. p̄uidenae tue: et iho

Ca. viij.

nestos errores meos iā cōuerte-
 bas ante faciē meā. ut videre
 et odissem. Nā postea q̄ ille mi-
 hi iperitus eavū artū quibz e-
 um extellere putauerā satis ap-
 paruit: desperare cepi posse i-
 m̄ eū. ~~illa~~ illa que me moue-
 bant aperire atqz dissoluere.
 quorū quidē ignarus posset ve-
 ritatē tenere pietatis: sed si ma-
 nicheus nō esset. Libri quippe
 eorū pleni sūt longissis fabu-
 lus de celo et sideribz et sole et
 luna: que michi eū qd̄ utiqz
 cupiebam. collatis numeroz
 rationibz. quas alibi ego lege-
 rā. utrū potius ita esset ut ma-
 nichei libris cōtinebatur. an
 certe uel par eā inde ratio
 redderetur. subtiliter explicāe
 posse iā nō arbitrabar. Que
 tñ ubi cōsideranda et discutiē-
 da protuli: modeste sane ille
 nec ausus ē subire ipsā sacri-
 nā. Nouerat enī se ista nō nos-
 se: nec eū puduit cōfiteri. Nō
 erat de talibz. quales multos
 loquaces passus erā: conan-
 tes ea edocere et dicētes nichil.
 Iste uero cor habebat. et si non
 rectū ad te: nec tñ nimis incau-
 tū ad seipsum. Nō usqz q̄ iper-
 itus erat iperitiae suae: et no-
 luit se temere disputādo in ea
 coartare. vnde nec exitus ei ul-
 lus. nec finalis cēt redit. viiij. viiij.
 hinc michi āplius placuit.
 Pulchriqz est enī temperantia
 cōfidentis ānī. q̄ illa q̄ nosse
 cupiebā: et cū in oībus difficil-
 ioribz et subtilioribz q̄stioni-
 bus talē iuenebā. Refracto
 itaqz studio quo itenderā in

manichei lras. magis qz despe-
 rans de ceteris eoz doctoribz.
 qm̄ in multis que me moue-
 bant ita nouatus ille apparu-
 it. cepi cū eo pro studio eius
 agere uitā. quo ip̄e flagrabat
 i eas lras quas tūc iā rethor
 karthagis adolefcetes docebā.
 et legere cū eo. siue q̄ ille audi-
 tā desideraret. siue que ip̄e ta-
 li ingenio apta existimare: ce-
 tez conatus oīs meus quo p-
 ficere in illa secta statuerā illo
 hoīe cognito proflus iteradit
 nō ut ab eis oīno separarer.
 sed quasi melius quidq̄ non
 iuuenes eo quo iā quo quomō
 irruerā cōtentus esse detreue-
 rā. nisi aliqd̄ forte qd̄ magis
 eligendū esset eluceret. Ita ille
 faustus qui multis laqus mor-
 tis extitit. meū quo captus erā
 relaxare iā ceperat. nec sciens
 nec volens. Manus tue ei deus
 meus i abdito prouidentie tue
 nō deserebat aiām meā: et de
 sanguie cordis mris mee. per
 lacrimas eius diebz ac noctibz
 pro me sacrificabat tibi: et e-
 gisti mecū miris atqz occultis
 modis. Tu illud egisti deus me-
 us. nā a dño gressus hoīs diri-
 gūtur: et uiam eius uolet. Aut
 que procuratō salutis p̄ter ma-
 nū tuā reficientē que fecisti.
 Egisti ergo mecū ut michi per-
 suaderetur uoniā p̄gere: et po-
 tuis ibi docere qd̄ docebā kar-
 thagine. Et hoc vnde michi
 persuasum est nō preteribo cō-
 fiteri tibi: qm̄ et in hīs altissi-
 mi tui re- cessus et p̄sentissia
 i nos mra tua cogitāda et p-

U

diavida est. Non ideo romā pergere volui q̄ maiores quest̄ maiorq; dignitas michi ab amicis qui hoc suadebant promittebatur: q̄q̄ et ista ducebāt aum̄ te meū. Sed illa erat causa maxima et pene sola qd̄ audiebam quietius ibi studere adolefcentes, et ordinatōre disciplinae cohercēe sedari. ne ī eius scolā quo migro nō utunt̄ passim et proterue irruant: nec eos admittū dūno. nisi ille pmiserit. Contra apud karthaginē feda ē et itē perans licentia scolasticorū: irūpūnt ipudenter. et prope furiosa fronte pturbāt ordinē quē quisq; discipulis ad pficiendū iftituerit: multa iūrosā faciūt. multa hebetudinē et puniēda legibz. nisi cōsuetudo p̄ona sit. hoc miseros e os ostendens. quo iā quasi luce at faciūt qd̄ per tuā eternā legē nūq̄ licebit: et ipone se face arbitrant: cū ipa faciendi cecitate puniāt: et icōparabiliter paciātur peiora q̄ faciūt. Ergo quos mores cū studere meos esse nolui. eos cū docere cogebat ipeti alienos: et ideo placebat ut ubi talia nō fieri omēs qui nouerāt indicabāt. Verū autē tu spes mea et portio mea in terra viuentiū. ad mutandū terrarū locū pro salute aīe me e. et karthaginē stimulos quibus inde auellerer admouebas et rome illectras quibz attraheret p̄ponebas michi p̄ hōies qui diligūt vitā mortuam. hinc isana faciētes. ide vana pollicētes: et ad corri-

gendos gressus meos utebaris occulte et illoz et mea puerisitate. Nā et qui perturbabāt oām meū. feda rabie ceca erāt: et qui iūtabant ad aliud. terrā sapiebant. Ego autē qui detestabar huc uicram miserā: illic falsā felicitatē appetebā. Sed q̄re hūc abire et illuc iren tu sciebas deus: nec idicabas michi nec matri q̄ me p̄fectū atrociter plaxit: et usq; ad mare secuta est. Sefelli cam violenter me tenentē ut aut reuocaret aut meū pergeret: et finxi me amicum nolle deserere. donec vento facto nauigaret: et mētītus sū mri. et illi matri: et euasi. q̄ et hoc dimisisti michi misericorditer seruans me ab aquis maris. plenū excreandis sordibz usq; ad aquā grē tue: qua me abluto siccarent flumina maternoz oculoz. quibz pro me cotidie tibi uigabat terrā sub vultu suo. Et tamē recusanti sine me redire. dix̄ psuasi ut in loco quā p̄ximū nūc naui erat memoria beati cypriani maneret ea nocte. Sed ī ea nocte clauulo ego p̄fectus sum. Illa at mā sit orando et fiendo. Et qd̄ a te petebat deus meus tātus lacrimis: nisi ut nauigare me nō sine res: Sed in alte consules et exaudiens cardinē desiderij eius nō curasti qd̄ tūc petebat: ut me faceres qd̄ semp petebat. Flauit ventus et impleuit vela nra. et litus subtraxit aspectibus nris. In quo mane illa isanebat dolore. et q̄relis et gemitu implebat aures tuas cōtēp-

nētes ista. tū et me cupiditatib;
meis raperes ad finiendas ip-
sas cupiditates. et illius car-
nale desiderū iusto doloꝝ fla-
gello uapularet. Amabat eī
secū meū pñtā meā secū dū
morē matrū. sed multis mul-
to āplius: et nesciebat qd tu il-
li gaudioꝝ facturus eēs. alius
de absentia mea: nesciebat i-
deo flebat atq; euulabat: atq;
illis cruciatib; arguebat: in
ea reliquiarū eue. tū gemitu
qrens. qd tū gemitu pepererat:
et tñ post accusacionē fallaci-
arū et crudelitatis mee tōuer-
sa rursus ad deprecandū te pro
me abijt ad solita: et ego iomā.
Et ecce exapior ibi flagello egri-
tudinis corporalis: et ibā iā ad
iferos portans oīa mala que
cōmiserā. et i te et i me et in a-
lios multa et grauiā sup origi-
nalis pñtā vinculū. quo omēs
i adam morimur. Non eī qd qd
corū michi donaueras i xpo:
nec soluerat ille i cruce suā i-
munitias quas tecū cōtraxerā
pñtis meis. Quō enī solueret
in cruce fantasmatis. qd de il-
lo crediderā: Qd ergo falsa m-
videbat mors carnis eius tā
vera erat aīe mee: et qd vera
erat mors carnis ei? tā falsa vi-
ta aīe mee. qd nō credebat Et
i grauescentib; februb;: iā ibā
et peribā. Quō enī uen. si tē
hinc abijt: nisi i ignē atq;
tormenta digna factis meis i
ueritate ordinis tui: Et h' illa
nesciebat: et tñ pro me orabat
absens. Tu at ubiq; pñs. ubi
erat exaudiebas eam et ubi

erā miserebaris mei. ut recupe-
rare salutē corpis mei. adhuc in
sanus corde sacrilego. Neq; eī in
illo tanto piculo desiderabā bap-
tismū tuū. et melior erā puer q
illū de materna pietate flagita-
ui sicut iā recordatus atq; con-
fessus sum: sed in dedecus meū
creuerā et cōsilia medicine tue
demēs irridebā. qui nō me siuis-
ti talem bis mori. Quo vulnē
si feriret cor mris: nūq; sanare-
tur. Nō enī satis eloquio qd erga
me habebat aīmi: et qnto ma-
iore sollicitudinē me pturiebat
spū. qd carne pepererat. Nō ita
q; video quō sanaret: si mea ta-
lis illa mors transuerberasset
uiscera dilcois eius. Et ubi esset
tante pces. et tā crebre sine iter-
missioē. Nūsq; nisi ad te. An
vero tu deus misericordiar: spernes
cor cōtritū et hūiliatū vidue
caste et sobrie. frequētatis ele-
mosinas: obsequentis atq; ser-
uientis sās tuis. nullo die pre-
termittētis oblationē ad altare
tuū. bis in die mane et uespe
ad eccliam tuā sine ulla inter-
missioē ueniētis: nō ad vanas
fabulas et aniles loquatitates.
sed ut te audiret i tuis sermōib;
et tu eā in suis pñtib;: Hui? ne
tu lacrimas quib; nō a te au-
erū et argentū petebat. nec a-
liquod mutabile aut uolubile
bonū. sed salutē aīe filij sui:
tu au? munere talis erat con-
tepnere et repellēs ab auxilio
tuo: Nequa qd dñe: pmo uero
adeus et exaudiebas et facie-
bas ordine quo pdestinaueras
eē faciendū. Absit ut tu fallēs

Ca. ix.

Comēdat h' Aug' mrem sua

cū in illis visioibz et respōsis tu-
 is que iā cōmemorauī et q̄ nō
 cōmemorauī. q̄ illa fidei pecto-
 re tenebat. et sp̄ orās tāq̄ cyro-
 grapha tua ingerēbat tibi dig-
 naris enī. qm̄ in sc̄m̄ misericōdia
 tua. eis quibz oīa debita dimitt-
 tis. etiā promissionibz tuīs de-
 bito: fieri. Recreasti me ergo
 ab illa egritudine. et saluū fe-
 cisti filiū analle tue. tūc iteri-
 to: pōre. ut eēt tui salutē meli-
 orē atq; certiorē dares. Et iūge-
 bar etiā tūc vome falsis illis
 atq; fallentibz sc̄is. Nō enī tm̄
 auditoribz eoz quoz ex nūme-
 ro erat etiā is in tuā domo e-
 grotauerā et cōualuerā: s; eis
 etiā quos electos vocant. Ad-
 huc enī michi uidebat. nō esse
 nos qui peccam. sed nescio quā
 aliā in nobis peccare naturā:
 et delcūbat supbiā meā extra
 culpā esse: et cum aliqd mali
 fecissem. nō confiteri me fecis-
 se ut sanares aīam meā. qm̄
 peccabat tibi: sed excusare me
 amabā. et accusare nescio qd
 aliud qd meū esset et ego non
 essem. Deruptū totū ego erā.
 et aduersū me impietas mea
 me dī miserat. et id erat pccm̄
 īsanabilius. quo me pccōrem
 nō eēt arbitrabar. et execrabi-
 lis īiquitas. te deus om̄ps te
 a me ad perniciē meā. q̄ me a
 te ad salutē malle superari. Nō
 dū ergo posueras custodiā ori-
 meo. et ostiū cōtinētie tūc lā-
 bia mea. ut nō declinaret cor
 meū in uerba maligna ad ex-
 cusandas excusationes ī pec-
 catis. cū hōibus operātibz in-

x.

īquitatē. et iō cōmūebā adhuc
 cū electis corū. sed tū iā desperās
 ī ea falsa doctrina me posse pro-
 ficere: ea q; ipa quibz si nichil me-
 lius reperire cōtent. eēt detreuerā.
 iā remissius negligētia q; reti-
 nebā. Etenī suborta ē etiā in cogi-
 tatio. prudentiores illos ceteris
 fuisse philosophos quos achade-
 micos appellant: qd de oībus du-
 bitandū esse censuerant. nec ali-
 quid veri ab hōie cōprehendi pos-
 se detreuerāt. Ita enī et michi li-
 quido sensisse uidebatur. ut vul-
 go habent: etiā illorū intentio-
 nē nōdū intelligētī: nec diffi-
 mulauī eundē hospite meū re-
 primere a nimia fiducia quā
 sensi eū habere de rebz fabulo-
 sis quibz manichei libri pleni
 sūt. Amicitia tm̄ eoz familiarit̄
 utebat q̄ ceterorū hōim qui in
 illa heresi nō fuissent: nec eam
 defendebā pristina aīositate:
 sed tm̄ familiaritas eoz. plures ei
 eos roma occultat. pigrius me
 faciebat aliud q̄rere: presertī
 desperantē in ecclia tua dñe ce-
 li et terre. creator om̄ visibiliū
 et uisibiliū. posse iueniri vēr.
 vnde me illi auerterāt. Nihilū
 q; michi tupe uidebatur crede-
 figurā te habere hūane carnis.
 et mēbroz nroz linuamētis cor-
 poralibz ternūari: et qm̄ tū de
 deo meo cogitare uelle. cogita-
 re nisi moles corporū nō noue-
 rā. Neq; enī uidebatur michi
 esse quidq; qd tale nō eēt: ea ī
 maxima et ppe sola causa erat
 īeuitabilis erroris mei. Hinc ē
 et mali substantiā quandā cre-
 debā esse talē. et habere suam

quā

molem terrā et deformē siue casual-
 sam quā terrā dicebāt siue te-
 nuē atq; subtilē sicuti est aeris
 corpus: q̄ malignā mentē p̄
 illam terrā repente ymaginā-
 tur. Et quia deum bonū nullā
 malā naturā creasse. qualiscū-
 q; me pietas credere me cogē-
 bat: constatuebā ex aduerso
 sibi duas moles. utraq; īfini-
 tā: sed malā angustius bonā
 gradus. et ex hoc uicio pestile-
 tiōso. me cetera sacrilegia seque-
 bātur. Cum enī conuerter̄ aūm
 meus recurrere in catholicā fidē
 reptuiebā: quia nō erat ca-
 tholica fides quā eē arbitrabar
 Et magis pius michi uidebāt
 si te deus meus cui cōfitentur
 ex me miseratōes tue. uel ex
 ceteris ptib; īfinitū credere. q̄
 uis ex vna qua tibi moles ma-
 li opponēbat cogerer finitum
 fateri: q̄ si ex oībus ptib; ī cor-
 poris huāni forma te opina-
 rer finiri. Et melius michi uide-
 bar credē nullū malū te creas-
 se. qd̄ michi nescienti. nō solū
 aliqua substātia. sed etiā corpo-
 rea uidebat. quia et mētē co-
 gitare nō nouerā. nisi eā sub-
 tile corpus eē. qd̄ tñ per loca spa-
 tia diffunderet abs te: q̄ cre-
 dere abs te esse qualē mutabā
 naturā mali. Ipsū q; saluato-
 re nēm ymigenitū tuū tanq̄
 de massa lucidissimā molis tue
 porrectū ad nostrā salutē ita
 putabā: ut aliud de illo non
 credere nisi qd̄ possim uāita-
 te ymaginari. Talē itaq; na-
 turā eius nasci nō posse de ma-
 ria uirgine arbitrabar nisi cō-

xi.

xii.

terneret. Tōterni autē et nō in-
 quinari nō uidebā: qd̄ michi ta-
 le figurabā. Metuebam itaq; cre-
 dere ī carne natū: ne credere cogē-
 rer ex carne iquinatū. Nūc spi-
 ritales tui blande et amāter ri-
 debūt me: si has cōfessioēs meas
 legerit. Sed tamē talis etiā. De-
 inde quē illi in scripturis tuis re-
 prehenderūt. defendi posse non
 existimabā: sed aliqui sane cupi-
 ebā tū aliquo illoꝝ libꝝ doctis-
 simo cōferre singula et experiri
 quid inde sentiret. Jam enī hel-
 pidij cuiusdā aduersus eos de ma-
 niheos corā loquentis et differen-
 tis sermones. etiā apud cartha-
 ginē me mouē ceperāt. tū talia
 de scripturis pferret quib; resis-
 ti fatale nō posset: et ibertilla
 michi responsio uidebat istoz.
 quā qd̄em nō fatale palā pro-
 mebat. sed nobis secretus. cū
 diceret scripturis noui testa-
 mēti falsitas fuisse a nescio q̄-
 bus. qui iudeoz legē inserere
 xpiane fidei uoluerūt. atq; ipi
 icorrupta exemplaria nulla p-
 ferret. Sed me maxime cap-
 tū et offocātū quodāmodo dep-
 mebat corporalia cogitante.
 moles ille. sub quib; anhelās
 in aurā tue ueritatis liquidā
 et simplicē respirare nō poterā.
 Sedulo ergo agere ceperā ppter
 qd̄ ueneram ut docerē rome ar-
 tem rethoricā: et prius domi cō-
 gregare aliquos quib; et p q̄s
 innotescere ceperam. Et ecce
 cognosco alia rome fieri: que
 non patiebar in affrica. Nam
 reuera illas euerfioēs a pditis
 adolescentib; ibi nō fieri ma-

nifestū est michi. Sed subito inqui-
 unt ne mercede magno reddant
 cōspiciant multi adolescentes. et
 transferūt se ad aliū. desertores
 fidei: et quibz pro pecunie cari-
 tate iustitia vilis est. Oderat
 etiā istos cor meū. quoniam nō per-
 fecto odio: qd̄ enī passurus ab
 eis etiā magis odērā fortasse.
 q̄ eo qd̄ aulibz illiāta faciēbāt.
 Certe tñ turpes sunt tales. et for-
 nicātur abs te. amādo volatica
 ludibria tēporū et lucrū luteū.
 qd̄ cum apprehenditur manū i-
 quinat: et āplectendo mūdū fu-
 gientē. cōtempnēdo te manētem
 et reuocātē. et ignoscentē redeūti
 ad te meretricia aīe hūane. Et nō
 tales odi prauos et distortos. q̄
 us eos corrigēdos diligā: ut
 pecunie doctrinā ipām quā dis-
 cunt p̄ferant. ei uero te deū ue-
 ritatem et ubertatē certi boni.
 et pacē castissimā. Sed tūc ma-
 gis eos pati nolēbā malos p̄pter
 me: q̄ fieri p̄pter te bonos vole-
 bam. Itaqz postea q̄ missū est
 a mediolano romā ad p̄fectum
 vrbis ut illi ciuitati rethorice
 magister p̄uideret. ipertita eti-
 am euectiōe publica: ego ip̄e ā-
 bīuū per eosdem ipsos mātheis
 uanitatibz ebrios quibz ut rare-
 rē ibam. Sed utriqz nesciebam.
 ut dictiōe p̄posita me probatū
 p̄fectus tunc sūnachus mitte-
 ret. Et ueni mediolanū ad am-
 brosiū ep̄m in optimis notum
 vbi terre. p̄m̄ cultorē tuū: tuū
 tūc eloquia strēnue nūstrabat
 adipem frumētū. tui. et letiti-
 am olei. et sobriā vini ebrieta-
 tem p̄plo tuo. Ad eū autē duc-

bar abs te nesciens: ut per eū ad
 te sciens ducerer. Suscepit me
 paterne ille homo dei: et pere-
 grinationē meā satis ep̄sopa-
 liter dilexit. Et eū amare cepi:
 primo quidē nō tāq̄ doctorem
 veri. qd̄ in ecclesia tua prorsus
 desperabā: sed tanq̄ hominem be-
 nignū in me. Studiosē audie-
 bam disputantē in p̄plo. nō itē-
 aone quā debui. sed quasi explo-
 rans eius faciēdiā. utrū cōueni-
 ret fame sue an maior minor
 ue profuēret q̄ predicabat: et
 uerbis eius suspendebam itent.
 Rerū autē icuriōsus et cōteptor
 astabam: et delectabar suauita-
 te sermōis. q̄q̄ erudiciois. mi-
 nus tñ hylarescētis atqz multē-
 tis. q̄ fausti erat. qd̄ attinet ad
 dicendi modū. Ceterū rerū ipā-
 rū nulla cōparatō. Nā ille per
 manicheas fallacias aberrabat:
 iste autē saluberrē docebat sa-
 lutē. Sed longe est a p̄coribz sa-
 lus. qualis ego tūc adērā: et tñ
 p̄pinquabā sensim et nesciens.
 Cū enī nō satagere discere que-
 dicebat. sed tñ queadmodū di-
 cebat ea audire. michi quippe
 iā desperātū ad te viam patere
 hōi. ianis cura remāserat: sed
 ueniebāt in aīm meū simul cū
 uerbis q̄ diligebā. res etiā quas
 negligebā. Neqz enī ea dirimere
 poteram. Et dū cor aperire ad
 excipiendū q̄ discrete diceret. pa-
 riter itabat. et q̄ uere diceret:
 gradatū quidē. Nam p̄mo etiā
 ipsa defendi posse michi iā te-
 perant uideri: et fidē catholicā
 pro qua nihil dici posse aduer-
 sus oppugnantes manicheos

xij.

Ca. xiiij.

putaueram. iam non impudenter asse-
ri existimabam: maxime audito
vno atque altero. et sepius enigite
soluto de scripturis ueteribus: u-
bi cum ad litteram acciperem. occidebat
spiritualiter. Itaque plerisque libro-
rum illorum locis expositis: iam re-
prehendebam desperationem meam
illam duntaxat qua credideram
legem et prophetas detestantibus: at-
que iridentibus resisti omnino non
posse. Nec tamen iam ideo michi
catholicam uiam tenendam esse sen-
tiebam. quia et ipsa poterat hinc
doctos assertores suos. qui com-
pote et non absurde obiecta re-
fellerent: nec ideo iam dampnandum
illud quod tenebam. quia defensionis
partes equabantur. Ita enim ca-
tholica non michi uicta uidebatur:
ut non dum etiam uictrix appareret.
Cum uero fortiter utendi animi. si
quod non possem certis aliquibus do-
ctumetis manicheos conuicere
falsitatis. Quod si possem spirituale
substantiam cogitare: statim ma-
chinamenta illa omnia soluerentur
et abicerentur ex animo meo. Sed non
poteram. Verumptamen de ipso mundi
huius corpore. omnis natura quam sensus
carnis attingeret. multo proba-
biliora plerisque sensisse philo-
sophos. magis magisque consi-
derans atque comparans iudicabam.
Itaque academicorum more sicut
existimant dubitans de omnibus.
atque iter omnia fluctuans. mani-
cheos quidem relinquendos esse
deceui: non arbitraris eo ipso tempore
dubitatiois mee in illa secta
michi permanendum esse. cui iam
nonnullos philosophos propone-
bam. quibus tamen philosophis. quod

sine salutari nomine christi essent. cura-
tionem languoris anime mee commit-
tere omnino recusabam. Statui ergo
tam diu esse catechumini quam in catho-
lica ecclesia michi a parentibus
comendata: donec aliquid certum
luceret. quo cursu dirigerem. *cap. 6
aurelii aug. 9. confessio. 7. sext. lib.*
Pes mea a iuue-
tute mea. ubi in-
eras et quo reces-
seras. An uero tu
non feceras me.
et disceueras
me a quadrupedibus. et a vola-
tilibus celi. Sapientiore me fe-
ceras. et ambulabam per tenebras
et lubricum. et querebam te foras a
me. et non inueniebam deum cordis
mei: et ueneram in profundum maris
et diffidebam et desperabam de
uentione ueri. Iam uenerat ad me
mater pietate fortis terra. ma-
rique me sequens: et in periculis omnibus
de te secura. Nam et per marina
discrimina ipsos nautas con-
solabat: a quibus rudes abissi-
uiatores cum perturbantur consolati
solent. pollucens eis puccionem
cum salute. quod hoc ei per uisum tu
polluatus eras: et inuenit me
peditantem quidem graui des-
peratione indagande ueritatis.
Sed tamen cum ei idicasse non me qui-
dem iam esse manicheum. sed ne-
que catholicum christianum. non quasi
inopinatum aliquid audierit.
exiliuit leticia: cum iam secura fi-
eret. ex ea parte miserie mee. in
qua me tamquam mortuum sed re-
suscitandum me tibi flebat. et
feretro cogitationis efferebat.
ut diceres filio uidue. iuuenis

tibi dico surge. et renoulet et
 iaperet loqui. et redderes illu
 matri sue. Nulla ergo turbu
 lenti exultacione trepidauit
 cor eius. cu audisset ex tuta p
 te ia factu. qd tibi cotidie plan
 gebat ut fieret: ueritate me
 nondu adeptu. sed falsitati ia
 creptu. **V**mmo uero qa certa
 erat. et q restabat te datu. u.
 qui totu pmiseras. placidissime
 et pectore pleno fiducia. respo
 dit michi. credere se in xpo qd
 p uisq de hac uita emigraret
 me uisura esse fidelem catho
 licu. **E**t hoc quide michi: tibi
 aute fons misericordiaru preces
 et lacrimas deniores. ut acce
 lerares adiutoriu tuu. et illu
 minares tenebras meas: et
 studiosius ad ecclesia curres:
 et i ambrosii ora suspenderes ad
 fonte salientis aque i vitam
 eterna. **D**iligebat aute illum
 uiru sicut angelu dei: qd per
 illu cognouerat me iterim ad
 illa ancipite fluctuacione ia ef
 se pductum. per qua transitu
 ru me ab egritudine ad san
 tate. iteritarente arctiore picu
 lo. q per accessione qua tertia
 media vocat. certa psumebat.
Itaq cu ad meorias scoz sicut
 i affrica solebat pultes et pane
 et meru attulisset. atq ab osti
 ario phiberet: ubi hoc epm ue
 tuisse cognouit. ta pie atq o
 bedient amplexa est. ut ipse
 mirarer q facile accusatrix
 potius consuetudis sue. q dif
 ceptatrix illius phibicois effra
 sit. **N**o eni obsidebat spm eius
 uinolentia. ca q stimulabat

fidebat

y.

A ta

i odiu veri amor vini. sicut ple
 rosq mares et feias qui ad ca
 tui sobrietatis sicut sicut ad po
 tionem aquatu madidi nauscat.
Sed illa cu attulisset canistru
 cu sollepnibz epulis p gustadis
 atq largiendis: plus etia q v
 nu potillu pro suo palato satis
 sobrio temperatu. unde dignacio
 ne sumeret no ponebat. **E**t si i
 multe essent que illo mo uideba
 tur honorade meorie defuctor:
 idem ipm unu qd ubiq ponet
 circuferebat: quo ia non solum
 aquatissimo. sed etia tepidissimo
 cu suis pntibz per sorbicoes exi
 guas ptiretur: quia pietatem
 ubi qrebat no uoluptate. **I**taq
 ubi complit a ta pclaro pdicato
 re atq antistite pietatis preptu
 ee ita no fieri. nec ab eis qui so
 bue faceret. ne ulla occasio se i
 gurgitandi daretur ebriosis.
 et quia illa q parotalia sup
 sticioe gentiliu essent similia:
 abstiniuit se libentissime. et pro
 canistro pleno terrenis fructi
 bus. plenu purgatoribz uotis
 pectus ad meorias marturu af
 ferre didicerat: et ut qd posset
 daret egentibz. et sic comitatio
 dnica corpis illuc celebraret:
 au passionis imitatioe imola
 ti et coronati sut martures. **S**ed
 tn uidet michi dne deus meus
 et ita est in conspu tuo de hac re
 cor meu. no fatale fortasse de
 hac comutanda consuetudie ma
 tre mea fuisse cessura. si ab ali
 o prohiberetur. que no sicut
 ambrosiu diligebat. que ppter
 salute mea maxime diligebat:
 ea uero ille. ppter eius religio

iiij.

sissimā cōuersationē. quā ī boīs
 opibus tā feruens spū frequen-
 tabat ecclēsiā. ita ut sepe erūpe-
 ret cū me uideret ī eius p̄dicatōe.
 gratulans michi q̄ talē matrē
 habere. nesciens qualē illa me fi-
 liū qui dubitabā de illis oībz; et ī
 ueniri posse viā vite nūnc pu-
 tabā. nec iam īgemiscebā oran-
 do ut subuenires michi: sed ad
 q̄rendū itentus. et ad differēdū
 īquietus erat animus meus. Ip-
 sumq; ābrofū felice quēdā ho-
 minem sedm̄ seculū opinabar.
 quē sic tante p̄tates honoraret:
 celibatus tm̄ eius michi laborio-
 sus uidebat. Quid autē ille spe-
 geret. et aduersus ip̄ius excel-
 lentie rēptamēta q̄d luctamīs
 haberet. q̄d ue solamūs ī aduer-
 sis. et occultā os eius q̄d erat ī
 corde eius quā sapida gaudia
 de pane tuo ruminaret. nec co-
 niterē nouerā nec expertus erā:
 nec ille sciebat estus meos. nec fo-
 ueā periculi mei. Nō enī q̄rere ab
 eo poterā q̄d uolebā. sicut uolebā:
 sedudentibz; me ab eius aure at-
 q; ore caterius negotiosoz; hōim
 quozū īfirmītatibz; seruiebat.
 Cū quibz; qm̄ nō erat q̄d per exigu-
 um tēporis erat: aut corpus re-
 faciebat necessariis sustentacu-
 lis. aut lāone aīm. Sed cū lege-
 bat oculi d̄ ducebātur p̄ pagi-
 nas. et cor itellam̄ ruminabatur:
 vox autē et lingua quiescebāt.
 Sepe cū adessem. nō enī uetaba-
 tur quisq; ingredi. aut ei ueni-
 entē nūtiari mos erat. sic eū le-
 gentē uidiū? tacite. et aliter ī
 nūq;. Sedentesq; ī diuturno si-
 lentio. q̄s enī tam itentō eē o-

neri auderet? discedebam? et cō-
 iectabam? cū puo ip̄o tēpore q̄d
 reparāde menti sue nantischa-
 tur feriatas ab strepitu causaz;
 alienarū. nolle ī aliud auocari.
 et cauere fortasse. ne auditore
 suspenso et itentō. si qua obsu-
 ruius posuisset ille quē leget. ca-
 am exponē esset necesse. aut de
 aliquibz; difficultioribz; dissertac̄
 questionibz; atq; huic opi tem-
 poribz; īpensis. min? q̄ uellet
 voluminū euolueret? quāq;
 et causa seruāde uocis que illi
 facillie obtūdebat? poterat eē
 iustior mate legendi: quolibet
 tm̄ aīo id ageret. bono utiq; il-
 le uir agebat. Sed certe michi ī
 nulla dabat? copia suscitandi
 que cupiebā de tam sancto ora-
 culo tuo pectore illius: nisi cū
 aliq̄d breuiter esset audiendū.
 Estus autē illi mei otiosū cum
 valde tui refunderēt? require-
 bant: nec vniq; īueniebāt. Et
 cū quidē in p̄plo uerbū uerita-
 tis recte tractantē om̄i die do-
 minico audiebā: et magis ma-
 gisq; michi cōfirmabatur. om̄s
 uersutariū calūpniarū nodos
 quos illi deceptores nri adūsus
 diuinos libros īuertebāt posse
 dissolui. Vbi uero cōperi etiā ad
 ymaginē tuā hōiem a te factū
 ab spiritalibz; filijs tuis q̄s de m̄re
 catholica per gratiā regeneraf-
 ti. nō sic itelligi ut hūani corpo-
 ris forma determinatū crede-
 rent atq; cogitaret. q̄q; quo se
 haberet spiritalis substantia.
 ne quidē tenuiter atq; ī enigma-
 te suspicabar: tm̄ gaudēs erubu-
 i. nō me tot ānos adūsus catho-

licā fidem. sed contra carnaliū co-
 gitationū figurā latuisse. **E**o
 quippe temerarius et ipius fue-
 rā: q̄ ea que debebā q̄rendo discere.
 re. accusando dixerā. **T**u ēi altis-
 sime et proxie secretissime et pre-
 sentissime. cui mēbra nō sūt alia
 maiora et alia minora. sed ubi-
 q̄ totus es et nusq̄ locoz es. nō
 es utiq̄ forma ista corporea. **T**a-
 mē fecisti hoīem ad ymaginē tu-
 am: et ecce ip̄e a capite usq̄ ad
 pedes in loco est. **S**um ergo nesci-
 tē quō hec subsisteret ymago tu-
 a. et pulsans pponere quō crede-
 dū esset. nō insultans opponere q̄
 ita creditū ēēt: tanto igitur acci-
 us cura uidebat itima mea q̄ certi
 retinere. quōto me magis pude-
 bat tā diu illusi et deceptū pro-
 missione: ceterū puerili errore
 et aiositate tā multa incerta q̄
 certa garrisse. **Q**d enī falsa esset
 postea michi claruit. **C**ertū tñ
 erat. q̄ incerta essent. et aliquā a
 me pro certis habita fuisset. cū
 catholicā tuā ceas cōtenciōibz
 accusare. et si nondū cōperitam
 uera docentē. nō tñ ea docentē.
 que grauius accusabā. **I**taq̄ cō-
 fundebat et cōuertebat et gnu-
 debā deus meus. q̄ ecclia vnica
 corpus vnica tu. i qua michi no-
 men xpi infanti est iditū nō sa-
 peret infantiles nugas. neq̄ h̄
 haberet in doctrina sua sana. q̄
 te creatorē oīm in spaciū loci q̄
 uis sumū et āplum. tñ vndiq̄
 terminatū membrōz hūanōz
 figura cōtruderet. gaudebā eti-
 am q̄ uetera scripta legis et p̄-
 phetarū iā nō in illo oculo mū-
 hi legenda pponerēt: quo antea

uidebātur absurda. cū arguebā
 tāq̄ ita sentientes sanctos tuos.
 uerū autē nō ita sentiebāt. **E**t tā-
 q̄ regulā diligentissime cōmenda-
 ret. sepe i popularibz sermonibz
 sius dicentē ambrosiū letus au-
 diebā. **L**ix̄ occidit spūs autē vi-
 uificat: cū ea que ad lrām. per-
 ueritatē docere uidebant: re-
 moto mistico uelamēto. spūali-
 ter aperiret. nō dices q̄ me offen-
 deret. q̄ uis ea diceret que utz
 uera essent adhuc ignorarem.
Tenebā enī cor meū ab oī assenti-
 one timēs p̄cipitū: et suspēdio
 magis necabar. **V**olebā enī eoz
 que nō uiderē ita me certū fieri:
 ut certus essem q̄ septē et tria de-
 cem sunt. **N**eq̄ enī tam isanuse-
 ram. ut ne hoc quidē putarem
 posse cōprehendi: sed sicut hoc i-
 ta tetera cupiebā. siue corporali-
 a que corā sensibz meis non ad-
 cēnt. siue spiritalia de quibz co-
 gitare nisi corporaliter nesciebā.
Et sanari credendo poterā. ut pur-
 gator acies mentis mee dirige-
 retur aliquomō in ueritatē tuā
 semp̄manētē. et ex nullo defici-
 entem. **S**ed sicut euenire assolet.
 ut malū medicū exptus. etiā bo-
 no timeat se cōmittere. ita erat
 ualitudo aīe mee. que utiq̄ nisi
 credendo sanari nō poterat: et
 ne falsa crederet. curari recusa-
 bat. resistens manibz tuis. qui
 medicamēta fidei cōfecisti. et
 spersisti sup̄ morbos orbis terra-
 rū. et tantam illis auctoritatē
 tribuisti. **E**x hoc tñ q̄ iam pre-
 ponens doctrinā catholicā. mo-
 destius ibi mū meq̄ fallaciter
 sentiebā iuberi. ut crederetur

Ca. v.

iii.

quod non demonstrabat, siue esset quod, sed cui forte non esset, siue nec quod esset: quod illuc temeraria pollutatioe sancte credulitate irrideri, et postea tam multa fabulosa et absurdistima, quia demonstrari non poterant, credenda impari. Deinde paulatim tu domine manu mitissima et misericordissima pertractans et componens cor meum, consideranti quod inuabilia credere quod non uiderem, neque cum gererem assuissim sicut tam multa in historia gentium, tam multa de locis atque urbibus quod non uideram, tam multa amicitis tam multa medicis, tam multa hominibus alijs atque alijs, quod nisi crederem, oino in hac uita nichil agerem? postremo quod incouisse fide fixum retinere, de quibus prout ortus essem, quod scire non possem nisi audiendo credidissem, persuasisti michi non qui crederet libris tuis, quos tanta in omnibus fere gentibus auctoritate fundasti, sed qui non crederent esse culpandos: nec audientes esse si qui forte dicerent in. Unde scis illos libros unum uerum et uerissimum dei spiritu esse humano generum ministratos: Idcirco enim maxime credendum erat, quoniam nulla pugnacitas calumpniosarum questionum per tam multa que legerim iter se confugentium philozophorum extorque michi potuit, ut aliqui crederem te esse quod quod es, sed quod ego nescire, aut amissionatione uerum humanarum ad te pertinere: sed id credebam, aliqui robusti? aliqui exilis: spiritus tamen credidi, et te esse, et curam nostram gerere, etiam si ignorabam uel quod sciendum esset

A non
minime +

de substantia tua, uel quia ducet aut reduceret ad te. Ideoque cum essent? ipsum ad iuicendam liquidatione ueritate, et ob hoc nobis opus esset auctoritate sanctorum uirorum: iam credere ceperam nullomodo te fuisse tributurum, tam excellente illi scripture pro oes iam tunc auctoritate non et pro ipsa tibi credi et pro ipaz te quod uoluisset. In enim absurditate quod me in illis libris solebat offendere, cum multa ex eis, probabiliter exposita audissem, ad sacramentorum altitudinem referebam: eoque michi illa uenerabilior et sacrosancta fide dignior apparebat auctoritas, quo et omnibus ad legendum esset in promptu, et secreti sui dignitate in intellectu profundiore seruaret, uerbis aptissimis et humillimo genere loquendi se cunctis prebens, et exercens intentionem eorum qui non sunt leues corde, ut extaperet oes populi sinu, et per angusta foramina paucos ad te traiceret: multo tamen plures, quod si nec tanto apice auctoritatis eminceret, nec turbas gremio sancte humilitatis hauriret. Cogitabam hec et aderas michi? suspirabam et audiebas me, fluctuabam et gubernabas me: ibam per uiam seculi lata, nec deserebas: in habebam honoribus, lucris, coniugio: et tu iridebas. Paacebar in eis cupiditatibus amarissimas difficultates, te proptio: tam magis quod tamen? sinebas michi dulcescere quod non eras tu. Vide cor meum domine: qui uoluissti ut hoc recordaret et confiterer tibi. Nunc tibi thereat anima mea quam de uisco tam tenata mortis exuisti? quod miseram

erat et sensum vulneris tu pun-
gebas: ut relictis oibus conuer-
teret ad te qui es sup oia et sn
quo nulla esset oia. conuerteret
et sanaret. **Q** ergo miser eram.
et quo egisti ut sentire miseriam
mea die illo. quo cu parue recita-
te iperatori laudes quib; plura
metuer. et metienti faueretur
ab scientib;. eas q; curas anhe-
laret cor meu et cogitacionu ta-
bificaru februb; estuaret: tra-
sicens per quedam mca mediola-
nensem. ai aduerti pauperem
mendicau ia credo saturu. iocan-
te. atq; letante. et igemui: et lo-
cutus sum cu amicus qui mecu
erat multos dolores isanuaru i-
naru: quia oibus talib; cona-
tib; nris qualib; tuc laboraba
sub stimulis cupiditatu. tra-
hens ifelicitatis mee sarana.
et trahendo exaggetas. nichil
uellem aliud nisi ad securam
leticia puenire: quo nos pcessis-
set ia mendicis ille nuq; illuc
fortasse veturos. **Q** ei iam ille
pauca et emendicatis num-
mulis adeptus erat. ad hoc e-
go tam erupnolis afrattibus
et arcuitib; abieba: ad leticia
saluet teporalis felicitatis. **N**o
cu veru gaudiu habebat: sed
ego illis ambiciob; multo fal-
sius qrebā: et certe ille letaba-
batur. ego anxius era: securus
ille. ego trepidus: et si quis p
autaret me. utru malle exul-
tare an metuere. responderet
exultare: rursus si iterrogaret
utru me tale malle qualis ille.
an qualis ego tuc essem. meip-
sum turis timorib; q; cofectu

eligeret: sed pueritate: nuq
ueritate. **N**eq; eni eo me pre-
ponere illi debeba quo doctior
era: qm no inde gaudeba. sed
placere inde qrebā hoib; non
ut eos docere. sed tm ut placeret:
ppter ea et tu baculo disciplie
tue cofringebas ossa mea. **R**e-
cedat ergo ab aia mea qui di-
cut ei. iter est vnde qs gaude-
at. **G**audebat medicus ille vi-
noletia: tu gaudere cupiebas
gla. **Q**ua gloria dne: que no
est in te. **N**ia sicut ueru gau-
diu no erat. ita nec illa uera
gloria: et aplius uertebat men-
tem meā. **E**t ille ipa nocte diges-
turus erat ebrietate sua: ego
cu mea dormieru et surrexeru.
et dormiturus et resurrectur
era. **V**ide quot dieb;. **I**ter est
uero vnde quis gaudeat scio:
et gaudiu spei fidelis icopara-
biliter distat ab illa uanitate:
sed et tuc distabat iter nos.
Nimiru quippe ille felicioz cat:
no tm q; hylaritate pfundeba-
tur. cu ego curis eiuscerarer:
veru etiam q; ille bene optado
arsiuerat uinu. ego aut me-
tendo qrebā taphum. **D**ixi tuc
multa i hac sententia turis u-
meis: et sepe aduerteba in hys
quod michi eet: et iuenieba ma-
le michi ee. et doleba et codupli-
cabā ipm male: et si qd arripis-
set prosperu sedebat apphende.
quia pene prius q; teneret auo-
labat. **C**ogemistebam i hys q;
simul amica uiuebam: et max-
ime ac familiarissime cu alipio
et nebridio ista colloq;bar. quo-
ru alipius ex eode quo ego era

Ca. vij.

ortus municipio. parentibus
 primatibus municipalibus. me
 minor natus. Nam et studuerat
 apud me. cum in iuro opido docere
 cepi et postea carthagine: et di-
 ligebat multum me. quod et bonus
 et doctus uideret. et ego illum pro
 magna uirtutis indole. quod in non
 magna etate satis eminebat:
 gurges tamen morum carthagine
 suum. quibus nugatoria feruent
 spectacula. absorbuerat eum in
 insaniam circensium. Sed cum in eo
 miserabiliter uolueret: ego autem
 rethoricam ibi professus publi-
 ca scola uterer. non dum me au-
 diebat ut magistrum propter quadam
 similitudinem que inter me et pre-
 ceptum eius erat exorta. et cooperam
 quod curam excruciantem: amaret
 et grauiter angebar. quod tantam
 spem perditurus uel etiam per-
 didisse michi uidebatur: sed mo-
 nendi eum et aliqua coherente
 reuocandi nulla erat copia.
 uel amicitiae beniuolentia uel
 iure magistrum. Putabam enim cum
 de me cum presentur: ille uero
 non sic erat. Itaque postposita in
 hac re prius uoluntate. salutare
 me ceperat ueniens in auditorium
 meum et audire aliquid atque abi-
 re: sed enim de memoria michi
 lapsus erat agere cum illo. ne uanorum
 ludorum cetero et precipiti stu-
 dio tamen bonum iterumeret ingenium.
 Verum autem tu domine quod presidens
 gubernatulis omnium quod creasti.
 non eum oblitus eras. futurum in-
 ter filios tuos antistitem sacra-
 menti tui: et ut aperte tibi tri-
 bueret eius correctio. per me
 quidem illam sed nesciente operatus

es. Nam quodam die cum sedere loco
 solito et coram me adesset discipuli-
 uenit. salutauit. sedis atque in
 ea quod agebatur intendit animam:
 et forte laeo in manibus erat. quod
 dum exponere oportune michi
 adhibenda uideretur similitudo
 circensium. quo illud quod insinu-
 abam et iocundius et planius
 fieret. cum irrisione mordacae. eorum
 quos illa captiuasset insania.
 scis tu deus noster. quod tunc de alipio
 ab illa peste sanando non cogi-
 taueri: at ille in se rapuit. me
 quod illud non nisi propter se dixisse
 se credidit: et quod alius acciperet
 ad succedendum michi. accepit ho-
 nestus adolestentis ad succedendum
 dum sibi. et ad me ardentius dili-
 gendum. Dixeras enim tu iam oli-
 et inexueras leuis tuus. Corripe
 sapientem et amabit te. At ego
 illum non corripueram: sed utens
 tu omnibus et scientibus et nescien-
 tibus ordine quo nosti. et ille
 ordo iustus est: de corde et lin-
 gua mea carbones ardentes
 operatus es. quibus mentem spei
 bone adureres tabescentem ac
 sanares. Taceat laudes tuas
 qui miserationes tuas non confi-
 derat: que tibi de medullis me-
 is confitentur. Et enim ille post illa
 uerba proripuit se ex fouea tamen
 alta qua libenter demergebat.
 et cum mira uoluptate recubabat.
 et exaussit animam forti temeraria.
 et resiliuerunt oes circensium sor-
 des ab eo. amplius quod illud non ac-
 cessit: sed de ideo premissum reluctan-
 te euat. ut me magistro uteretur.
 Cessit ille atque concessit: et audi-
 re me rursus incipies. illa mentem

supsticōe iuolutus ē. amās ī ma-
 nicheis ostentationē cōtinenti-
 e. quā verā et germanā puta-
 bat. **E**rat autem illa vectors et
 seductoria. p̄ciosas aīas trap-
 tans. nondū uirtutis altitudi-
 nē sciētes tangere. et supsticōe
 decipi faciles; sed t̄n̄ adumbrate
 simul lateq; uirtus. **N**ō sanē re-
 linquēs icantatū sibi a p̄ntib;
 terrenā viā. romā p̄cesserat ut
 uis disceret; et ibi gladiatorū
 spectaculi ih̄p̄atu incredibili et
 icredibiliter abreptus est. **C**ū eī
 auersaret et detestaret talia;
 quidā eius amici et cōdiscipuli
 cū forte de p̄adio redeuntibus
 p̄uū eēt. recusantē uehemēter
 et resistentē familiarī uolētia
 duxerūt in āphiteatrū crudeliū
 et fūnestorū ludorū dieb; hec di-
 centē. **S**i corpus meū in illū lo-
 cū trahitis et ibi cōstituitis; nū-
 quid et aīm et oculos meos ī il-
 la spectacula potestis itendere.
Adero itaq; absens; ac sic et uos
 et illa sup̄abo. **Q**uib; auditis il-
 li. nichilo segnus eū adduxerūt
 secū; idipm̄ forte explorare cupi-
 entes utrū posset effice. **Q**uo ubi
 uentū est et sedib; quib; potuerūt
 locati sūt; feruebant oīa imā-
 nissimis uoluptatib;. **I**lle dau-
 sis forib; oculoꝝ. iter dixit aīo-
 ne ī tanta mala procedet; atq;
 utinā et aures obturauisset.
Nā quodā pugne casu. cum cla-
 mor ingens totius ppli uehemē-
 ter eū pulsasset curiositate vic-
 tus. et q̄ paratus q̄d q̄d illud ef-
 fet eadē visu cōtepnere et uicere
 aperuit oculos; et p̄cussus ē gra-
 uore uulnere in aīa q̄ ille in

corpe. quē cernē cōcupiuit; cecidit
 q̄ miserabilis q̄ ille quo cadete
 factus ē clamor qui per eius au-
 res itrauit et reserauit ei. **N**um̄
 ut eēt qua feruet et deiret; au-
 dax adhuc potius q̄ fortis aīm;
 et eo īfirmior quo de se p̄sumpsēat
 qui debuit de te. **U**t enī uidit illū
 sanguinē. unanimitē simul ebi-
 bit; et nō se auertit. sed fixit as-
 pectū; et hauriebat furas et
 nesciebat; et delcābat scelere cer-
 tamus. et truenta uoluptate te-
 bratābatur; et nō erat iā ille q̄
 uenerat. sed unus de turba ad
 quā uenerat; et uerus eorū soc̄;
 a quib; adductus erat. **N**ō plūā
 Spectauit. clamauit. exarsit; ab-
 stulit inde setū ī sanā qua stimu-
 laretur redire nō t̄m̄ cū illis a q̄-
 bus prius abstractus ē. sed etiā
 p̄ illis et alios trahēs. **E**t inde t̄n̄
 manu ualidissā et mīcordissā
 erussit eū tu. et docuisti nō sui
 habere sed tui fiducia. sed longe
 postea; ueruptū iā hoc ad medi-
 tinā futurā in eius mēoria re-
 ponebat. **N**ā et illud qd̄ cū ad-
 huc studeret iā me audicēs apud
 karthaginē et medio die cogita-
 ret ī foro qd̄ recitatur; erat. sic
 exere scolastica solēt. si uisti
 cū cōprehendi ab editis. fori-
 tāq; furē; nō arbitror aliā obi-
 causā te p̄misisse deus n̄. nisi ut
 ille uir tant; futur; iā incipet
 discē. q̄ nō facile ī cognoscendis
 causis hō ab hoīe dampnādus
 esset temeraria credulitate.
Quipe ante tribunal deambu-
 labat solus cū tabulis ac stilo;
 cū eate adolescens quidā ex nu-
 mero scolasticorū fur uerus. se

Ca. ix.

bij

labur

curum clanculo apportans. illo nō
 sentiente ingressus est ad cācellos
 plūbeos. qui vico argentario de
 super p̄minēt: et p̄cadere plūbū
 cepit. Sono autē securis audito.
 submurmurauerūt argentarii
 qui subter erant: et miserūt qui
 apprehenderet quē forte iuenisset.
 Quorū votibz auditis relicto in-
 strumēto ille discessit: timēs ne
 cū eo teneret. Alipius autē qui
 nō uiderat itranse exiunte sensit
 et celeriter uidit abeunte: et cau-
 sam scire cupiens ingressus est lo-
 cū. et iuentā securim stans atqz
 ammirans cōsiderabat: cū ecce il-
 li qui missi erant repererūt eū so-
 lum ferente ferrū cui⁹ sonitu ex-
 titati uenerāt: tenēt. attrahūt.
 cōgregatis iquilinis fori. tāqz
 fuerē manifestū se cōprehendisse
 gloriabātur. et inde offerendus
 iudicis ducebatur. Sed hacten⁹
 docendus fuit. Statim enī dñe
 subuēisti inocētie: cui⁹ tu testis
 eras solus. Cum enī duceret uel
 ad custodiā uel ad supplicū. fit
 eis obuiā quidā architectus: tu-
 ius maxima erat aua publicarū
 fabricarū. Gaudēt illi eum
 potissimū occurrissē cui solebāt
 in suspiciōem uenire ablatarū
 rerū que perissent de foro. ut q̄-
 si tandem iam ille cognosceret
 a quibz hec fierent. Verū autē
 uiderat homo sepe alipiū in do-
 mo cuiusdā senatoris ad quem
 salutandū uentitabat: statiqz
 cognitū apprehensa manu. se-
 mouit a turbis. et tanti mali
 causam q̄rens. qd gestum esset
 audiuit: omēs qz tumultuātes
 qui aderant et minaciter fremē

tes iussit uenire secū. et uenerūt
 ad domū illius adolescentis. qui
 rem cōmiserat. Puer uero erat
 ante ostiū: et tam paruus cāt
 ut nichil exinde dñō suo metu-
 ens facile posset totū indicare.
 Cum eo quippe i foro fuit pedis
 sequus: quē postea q̄ recoluit
 alipius architecto iurauit.
 At ille securim demonstrauit pu-
 ero. querens ab eo cui⁹ esset. Qui
 confestim. nūā inquit: deinde
 iūterrogatus. aperuit cetera. Sic
 in illam domū translata causa.
 confusis qz turbis que de illo tri-
 umphare iam ceperant: futur⁹
 dispensator uerbi tui. et multarū
 in ecclesia tua causarū exami-
 nator experientior instructior
 qz discessit. Hinc ergo Rome in-
 uenerā: et adhesit michi fortis-
 simo uinculo meūqz mediola-
 nū p̄fectus est: ut nec me dese-
 reret. et de iure qd didicerat ali-
 quid ageret. sedm̄ votū magis
 parentū q̄ suū: et uerū iam
 assederat mirabili cōtinentiā
 ceteris: cū ille magis miraret
 eos. qui aurū inocētie p̄ponēt.
 Temptata est quoqz eius iūoles
 nō solū illecebra cupiditatis:
 sed etiā stimulo amoris. Rome
 assidebat comiti largitionū y-
 talicianarū. Erat eo tēpore qui-
 dam potentissim⁹ senator cui⁹
 et beneficijs obstructi multi. et
 terrore subditi erant. Voluit sibi
 lucere. nescio qd ex more poten-
 tiae sue. qd esset per leges illicitū.
 Restat alipius: p̄missū est p̄-
 miū: uisit aīo. pretente nunc.
 calcauit. mirantibz oībus iūsi-
 tatā aīam: que hoīem tantum

et innumerabilibus prestandi no-
 tendiq; modis ingenua fama ce-
 lebratū. uel amicum nō optaret
 uel non formidaret iūmiciū. Ip-
 se autē iudex tui cōsiliarius e-
 rat. q̄pius et ipse fieri nollet nō
 tū aperte recusat̄. sed in istū
 causam transserens ab eo se nō
 p̄mitti assererat: quia et reuē-
 si ipse faceret. iste discederet. Hoc
 solo autē penē iam illectus erat
 studio litterario. ut p̄m̄s p̄to-
 rianus codices sibi conficiendos
 curaret: sed consulta iustitia.
 deliberationē melius in iucit̄:
 utiliorē iudicans equitatē qua
 prohibebatur. q̄ potestate qua
 fūebatur. **D**aruū est hoc: sed
 qui in paruo fidelis ē. **N**ec ul-
 lomodo erit iane qd̄ tue uirtutis
 ore processit. si in iusto m̄ano
 na fideles nō fuistis. uerū quis
 crederet uobis: et si in alieno fide-
 les nō fuistis. qd̄ v̄m̄ est quis
 dabit uobis: **T**alis ille tūc in-
 herebat michi: meūq; muta-
 bat in consilio. quisnam esset
 tenendus uite modus. **I**lebr-
 dius etiā qui relicta patria vi-
 tina carthagini. atq; ipsa car-
 thagine ubi frequentissimus e-
 rat. relicto paterno rure optio.
 relicta domo. et nō secutura ma-
 tre. nullā ob aliā causam me-
 diolanū uenerat: nisi ut meū
 uiuere in flagrantissimo studio
 ueritatis atq; sapie. pariter
 suspirabat. pariterq; fluctua-
 bat. beate uite inquisitor ardes.
 et questionū difficillimarum
 scrutator acerrim⁹: et erant
 ora trū egeatū. et iopnā suā
 sibi met iuicem anhelantū. et

Veri mag
 no fidelis ē.

a te respectatū ut daret eis estā
 in tempore oportuno: et in om̄i
 amaritudine que n̄ros secula-
 res actus de misericordia tua seque-
 batur iuentibus nobis sine.
 tur ea pateremur: occurrerāt
 tenebre: et auerfabamur genē-
 tes. et dicebam⁹. **Q**uidiu herc⁹.
Et hoc crebro dicebam⁹ et dice-
 tes non relinq̄bam⁹ ea. q̄a non
 elucebat certum aliquid qd̄ illis
 relictis apprehendem⁹: et ego i
 maxime mirabar satagens et
 retolens q̄ longū tempus esset
 ab uideuere sumo āno etatis me-
 e. quo feruere tepera studio sa-
 pientie. disponens ea iuentare
 linquere om̄es uanarū cupidi-
 tatum spes ianes. et isanias mē-
 daces: et ecce iā tricenariā eta-
 tem gerebam in eodem luto he-
 sitans. auuiditate fruendi p̄ntibz
 fugietibz et dissipatibz me. dū di-
 co tras iueniā. ecce manifestū
 apparebit. et tenebo: et ecce faul-
 tus ueniet et exponet oīa. **O**mag-
 ni uiri achademici. nichil ad
 agenda uitam certi cōprehēdi
 potest: p̄mo q̄ramus diligen-
 tibus et non desperem⁹. **E**te iā
 nō sunt absurda ī libris ecclesi-
 asticis que absurda uidebātur:
 et p̄nt taliter atq; honeste ītel-
 ligi. **F**igam pedes in eo gradu
 in quo puer a parentibz posit⁹
 eram: donec iueniatur p̄spi-
 cua ueritas. **S**ed ubi queretur:
Quādo q̄retur: **N**on uacat am-
 brosiō: nō uacat legere. **U**bi ip-
 sos codices q̄rimus: **U**nde aut
 quādo cōparam⁹: **A** quibus
 sumim⁹: **D**eputetur tepora:
 distribuāt⁹ hore pro salute a-

Ca. xi.

Ca. xi

nunc. Magna spes oborta ē:
 nō doret catholica fides quod
 putabamus. et vani accusa-
 bamus. Nephas. hēnt docti
 eius. credere deū figurā hūa-
 ni corporis terminatū? et du-
 bitantius pulsare quo aperi-
 antur cetera? Antemeridia-
 nas hōs discipuli occupant
 Ceteris quid faciamus? Cur nō
 id agimur? Sed quā salutamus
 amicos maiores? quorū suf-
 fragiis opus habemur? Quā
 paramus quod emanat scolasti-
 ci? Quando reparamus nos ip-
 sos relaxando aīz ab itentioe
 curarū? Percant oīa. et dimit-
 tamus hec vana et ianua: con-
 feramur nos ad solā iquifidēz
 ueritatis. Vita hec misera est.
 mors incerta. si subito obrepit:
 quō hinc erabimur? Et ubi no-
 bis discenda sunt que hic neg-
 leximus? ac nō potius huius
 negligētie supplicia luenda sūt?
 Quid si mors ipsa oēm curam
 cū sensu aputabit et finiet?
 Ergo et hoc quērendū. Sed absit
 ut ita sit. Non vacat. non est
 iane: quod tam eminesculmē
 auctoritatis xpiane fidei. to-
 to orbe diffundit. Nūquā tāta
 et talia pro nobis dinitus a-
 geretur: si morte corporis etiam
 uita aīe cōsumeretur. Qd autē
 tamur igitur. relicta spe seculi.
 conferre nos totos ad quēdū
 deū et uitā beatam? Sed ex-
 specta. iocunda sunt etiā ista:
 habent nō parua dulcedinē
 suam. Non facile ab eis pra-
 denda est intentio: quia tur-
 pe est ad ea rursū redire. Erre

iam quantū est ut ipset ali-
 quis honor. Et quid aliud in
 hīs desiderandū? Suppetit a-
 mitorū maiorū copia. ut nū-
 cid aliud et multū festinemus?
 uel p̄fidatis dari potest. et du-
 tenda vxor cū aliqua pecūia.
 ne sup̄tū nūm grauet: et ille
 erit modus cupiditatis. Anul-
 ti magni uiri et p̄mitacōe dug-
 nissimi. sapie studio cū cōiugi-
 bus dediti fuerūt. Cum hec di-
 cebam. et alternabant hī ven-
 ti et ipellebāt huc atq; illuc cor-
 meū transibat tēpora et tarda-
 bam cōuertī ad deū? et differe-
 bā de die in diem uiuere in te:
 et nō differebā cotidie in me-
 metipso mori. Amās beatam
 uitā. timebā illam in sede sua:
 et ab ea fugiens quērebam eā.
 Putabā eī. me miserū fore ni-
 mis. si femine priuaret. aplex-
 ibus: et medicinā misericōdie tu-
 e ad eandē infirmitatē sanā-
 dam nō cogitabā. quia exper-
 tus nō eram. Et p̄p̄uarū virū
 credebā esse cōtinentiā. quare
 michi nō erā cōstans: cū tam
 stultus essem ut nescire sicut
 scriptū est neminē posse eē cō-
 tinentē nisi tu dederis. Vtiq;
 daret. si gemitu interno pul-
 sare aures tuas: et fide so-
 lida iactare in te curā meam.
 xij. Prohibebat me sane alipius.
 ab vxore ducenda: tantū
 nullomō nos posse securo o-
 cio simul in amore sapie vi-
 uere. sicut iam diu desiderare
 mus si id fecissem. Erat eī ip-
 se in ea re etiam tur castissimū:
 ut ut mirū eēt quia uel expe-

rientiā cōturbat? ceperat igref
 su adolescentie sue. sed non he
 serat. magisq; doluerat et spre
 uerat: et deinde iā cōtinētissi
 me viuebat. Ego autē resiste
 bā illi exemplis eorū qui cōu
 gati coluissent sapiām. et pro
 meruissent deū et habuissent
 fideliter. ac dilexissent amicos:
 a quorū ego quidem grandi
 tate animi longe abecā. et de
 legatus morbo carnis. morti
 fera suauitate trahēbam ca
 thenam meam solui timens
 et quasi cōcūssio vulnere. re
 pellens uerba bene suadetis.
 tāq; manū solūctis? i super
 etiam per me. ipi quoq; alipi
 o loq̄batur serpens. et inerte
 bat atq; spargebat per lin
 guā meā dulces laqueos in
 via eius: quib; illi honesti et
 expediti pedes implicaret. Cū
 enī me ille miraret. quē non
 parumpenderet ita herere vis
 co illius uoluptatis. ut me
 affirmare quocensūq; inde
 inter nos q̄rerem? celibe vitā
 in nullo modo posse degere.
 atq; ita me defendere? cū illū
 mirantē uidere et dicere multū
 iterēē iter illud qd̄ ip̄e raptū
 et furtim expertus esset. qd̄
 pene iā ne memisset quidem.
 atq; ideo nulla molestia finale
 cōtempneret: et delectationes
 cōsuetudinis mee ad q̄s si ac
 cessisset honestū m̄rimoniū
 nomen nō eū mirari oportere.
 cur ego illā uitā nequie
 spernerē? ceperat et ipse desi
 derare cōiugū: nequāq; vit
 tus libidine talis uoluptatis

sed curiositatis. Dicebat enī
 stare se cupere quid nā esset
 illud sine quo vita mea. que
 illi sic placebat. nō michi vi
 ta sed pena uideretur. Stupe
 bat enī liber ab illo uirtulo
 animus seruitute meā. et stu
 pendo ibat in experiendi cu
 pidinē. uenturus i ipsam ex
 perientiā. atq; inde fortasse
 lapsurus in eam quā stupebat
 seruitute. qm̄ sponsonē vole
 bat facere cū morte: et qui a
 mat periculū i adit i illud. Ne
 trū enī n̄m sicut ē cōiugale
 decus. i officio regendi ma
 trimoniū et suscipiendorum
 liberorū. ducebat nisi tenui
 ter? magna autē ex parte at
 q; uehementer cōsuetudo faci
 ande i faciabilis cōcupiscētie.
 me captū extruciabat: illū
 autē amuratio capiendum
 trahēbat. Sic etiam? donec
 tu altissime nō deserēs hūmū
 nrām miseratus miseros. sub
 uenires muris et oculis mo
 dis: et instabatur ip̄igre ut
 ducerē uxore. Jam petebam:
 iā p̄mittebatur? maxie ma
 tre dante operā. quo me iam
 cōiugatū baptisimus saluta
 ris ablueret. quo me in dies
 gaudebat aptari: et vota sua
 ac p̄missa tua in mea fide cō
 pleri aiāduerēbat. Cū sane
 et rogatu meo et desiderio su
 o forti clamore cordis abs te
 dep̄cāretur cotidie ut ei per
 uisum ostenderēs aliquid de
 futuro m̄rimonio meo. nūq;
 uoluisti? et uidebat quedam
 uana et fantastica. quo cogē

Ca. xiiij

Ca. xiiij.

bat ipetus de hac re satagētis
 hūani spūs: et narrabat mit-
 hi nō cum fiducia qua solebat
 cū tu demonstrabas ei. sed con-
 tēpnens ea. Dicebat enī dis-
 cernere se. nescio quo sapore.
 quē uerbis explicare nō pote-
 rat: quid interesset inter reue-
 lantē te. et aiām suā somniā-
 tem. Instabatur tū. et puella
 petebat: cui etas ferme bien-
 nio min⁹ q̄ nūbilis erat. Et
 quia ea placebat expectabat:
 et multi amica agitaueram⁹
 aiō et colloquētes ac detestātes
 turbulentas hūane uite mo-
 lestias. pene iam firmaueram⁹
 minus remoti a turbis otiosi ui-
 uere: id oīū sic moliti. ut si
 quid habere possem⁹ confer-
 remus ī mediū. vnāq; rem fa-
 miliarē conflarem⁹ ex oībus:
 ut per amicitie sinceritatem
 nō esset aliud hui⁹ et aliud il-
 lius sed qd̄ ex cunctis fieret vni
 et vniuersum singulorū esset.
 et oīa oīm: cū viderem nobis
 eē posse decē ferme hoīes ī ea-
 dem societate. essentq; iter nos
 prediuites romanianus mar-
 ius cōmuniceps n̄r quē tūc
 graues estus negotiorū suorū.
 ad comitatū attraxerāt. ab iun-
 te etate ī familiarissim⁹ q̄ maxie
 instabat huic rei et magna ī suade-
 do habebat auctoritatē. q̄ am-
 pla res eius multū ceteris an-
 tebat. Et placuerat nobis ut
 bini ānui tāq; magistratus
 oīa necessaria curaret. ceteris
 quietis. Sed postea q̄ cepit co-
 gitari. utrū hoc muliercule si-
 neret quas et alij n̄m iā ha-

bebant. et nos habere volebam⁹:
 totū illud placitū qd̄ bene fir-
 mabamus dissiluit ī manibz
 atq; fractū et abiectū est.
 Inde ad suspiria et gemitus et
 gressus ad sequendas latas et
 tritas vias seculi: qm̄ multe
 cogitationes erāt ī corde n̄ro
 Consiliū autē tuū manet ine-
 ternū: ex quo cōsilio deridebas
 n̄ra et tua parabas nobis.
 daturus estam ī oportunita-
 te: et aperturus manū atq;
 ipleturus aiās n̄ras benedic-
 tione. Interea mea p̄ta mul-
 tiplicabant⁹: et auulsa a la-
 tere meo tāq; īpedimēto con-
 iugn. cū qua cubare solitus e-
 ram. cor vbi adherebat cōsiliū
 et vulneratū michi erat. et tra-
 hebat sanguinē: et illa in af-
 frictā redierat. vouens tibi ali-
 um se v̄rū nesciturā. relicto
 apud me naturali ex illa fili-
 o meo. At ego ifelix nec feci
 imitator. dilatiois ipacēs.
 tāq; post biennū accepturus
 eam quā petebam: quia nō
 amator cōiugn. sed libidinis
 seruus eī. paucaui aliā nō
 utiq; cōiugem. quātāq; suste-
 taretur et p̄duceret: uel iteger
 uel auctior morbus aiē mee.
 satellitio p̄durātis cōsuetudi-
 nis in regnū v̄rorū: nec sana-
 batur v̄lūnus illud meū qd̄ p̄-
 oris p̄fusione factū erat. sed p̄-
 feruorē dolorēq; acerrimū pu-
 trescebat: et quasi frigidius
 sed desperacius dolebat. Tibi
 laus. tibi gloria. fons miseri-
 cordiarū: ego fiebam miseri-
 or et tu p̄p̄inquoꝝ. Aderat iā

iaq; dextera tua. creptura me
 de terno et ablutura et ignora-
 bam: nec me reuocabat a pfu-
 dioze uoluptatu carnaliu gur-
 gite nisi metus mortis et futu-
 ri iudicii tui. qui per varias q-
 dem opiniones nuq; in recessu
 de pectore meo. Et disputabam
 cu amias meis. alipio et nebr-
 dio de finibus bonoru et malo-
 ru. epiauru accepturu fuisse
 palma in aio meo. nisi ego cre-
 didissem post morte restare aie
 vitu et tractus meritoru qd e-
 piturus credere noluit: et que-
 rebā si essem? imortales. et in-
 ppetua corporis uoluptate. si-
 ne ullo amissiois terrore uiue-
 rem? cur no essem? beati. aut
 quid aliud qrerem? nesciens
 idipm ad magna miseria per-
 tinere. quta demerisus et cecus
 cogitare no possem lumē ho-
 nestatis. et gratis aplectende
 pulchritudinis qua no uidit
 otulus carnis et uidetur ex i-
 timo. Nec consideraba miser ex
 qua uena in manaret. qd ista ip-
 sa feda manaret. in ai amias dul-
 tat cofereba. nec ee sn amias po-
 tera beatus. etia sedm sensum
 que tuc habeba. in qua talibet
 affluentia carnaliu uolupta-
 tu: quos utiq; amicos gratis
 diligebam. vicissimq; ab eis
 me diligi gratis sentieba. O
 tortuosas uias. De aie audaci
 que sperauit si a te recessisset
 se aliquid melius habituram.
 uersa et reuersa in tergū. et i-
 latera et in ventre: et dura st-
 oia. et tu solus requies: et et-
 te ades et liberas a miserabi-

lib; errorib;: et cōstitues nos in
 uia tua: et cōsolaris et dicitur Cur-
 rite. ego fera. et ego pducā. et i-
 bi ego feram. **explicit liber sextus**
in uel in aug? in capite septim?

F

Am mortua erat a
 dolescentia mea ma-
 la et nefanda: et i-
 bam i uiuetute.
 quanto etate maioz.
 tato uanitate tur-
 pior. qui cogitare
 aliqd substantie ni-
 si tale no poteram
 quale per hos oau-

los uideri solet. No te cogita-
 ba deus in figura corpis hu-
 mani ex quo audire aliquid
 de sapientia tepissem. sp hoc
 fugi. et gaudebam me hoc rep-
 perisse in fide spiritalis matris
 nre. catholice tue: sed quid te a-
 liud cogitare no occurrebat. Et
 conabar cogitare te homo. et
 talis homo sumu. et solu et ue-
 ru deū. et te icorruptibile et iui-
 olabilem et icomutabile totis
 medullis credeba. quia nescies
 unde et quomō? plane tu uide-
 bam. et certus eram. id qd corru-
 pi potest deterius ee qd no pt:
 et qd uolari no pt tauctanter
 pponereba uolabili. et qd nulla
 patitur pmutatione melius ef-
 se: q id qd mutari pt. Clama-
 bat uolenter cor meū aduersq;
 oia fantasmata mea. et hoc
 vno ictu conabar abigere. tur-
 cauolante turbā imundicie ab-
 acie metus mee: et vix dimota
 in ictu oculi. ecce cōglobata rur-
 sus aderat: et iruebat i aspem
 meū. et obnubilabat eū: usq;

tr.

+ q id

uis nō forma hūani corporis
 corporeū tamen aliq̄ cogitare
 cogere p̄ spacia locoꝝ siue ihusū
 mūdoꝝ siue etiā ext̄ mūdu p̄ ihusū
 ta diffusū. etiā ip̄m i corrup-
 tibile et iuiolabile et i comuta-
 bile. qđ corruptibili et viola-
 bili et comutabili p̄ponebā:
 qm̄ qđqđ p̄iuabā spacijs tali-
 bus. nichil michi eē uidebat.
 Sed prorsus nichil. ne inane
 quide: tāq̄ si corpus auferat̄
 loco. et maneat locus oī corpe
 vacuatus. et terreno et humi-
 do et aereo et celesti. sed tñ sit
 locus ianus. tāq̄ spaciōsū nic-
 hil. Itaq̄ ego iussatus corde
 nec michi ueniri uel ip̄e cōspi-
 cuius: qđqđ nō per aliquāta
 spacia tenderet̄ uel diffunde-
 ret̄ uel cōglobaret̄ uel tūmet̄.
 uel tale aliqđ capēt. aut capē
 posset: nichil prorsus eē arbi-
 trabar. Per quales enī for-
 mas ue solent oculi mei. per
 tales p̄magines ibat cor me-
 um: nec uidebā hanc eandē
 intentionē. qua illas ip̄as p̄-
 magines formabā. non esse
 tale aliqđ: que tñ ip̄as nō for-
 maūet. nisi esset magnū aliqđ
 Ita etiā te uita uite mee gran-
 dem. per i finita spacia. undiq̄
 cogitabā penetrare totā mū-
 di molem. et extra eā quāq̄
 uersū per i mensa sine termi-
 no: ut haberet te terra. habet
 celū. haberet oīa. et illa fini-
 retur i te: tu autē nusq̄. Sicut
 autē luna solis nō obsisteret a-
 eris corpus. aeris huius qui su-
 pra terrā est. quomūn̄ p̄ eū
 traiceret̄ penetrās eū nō dif-

rūpendo aut cōadendo. sed im-
 plendo eū totū: sic tibi puta-
 bam nō solū celi et aeris et ma-
 ris. sed etiā terre corpus p̄uū.
 et ex oībus maris mūnis q̄ p̄-
 tibus penetrabile. ad capien-
 dā p̄ntiam tuā. occulta inspi-
 ratione i trīnsecus et extrīnse-
 cus amūstrante oīa que tre-
 asti. Ita suspicabar quia cogi-
 tare aliud nō poterā: nā fal-
 sum erat. Illo enī modo maior
 pars terre maiorē tu partem
 haberet. et minor minorē: at
 q̄ ita te plena essent oīa: ut
 amplius tu caperet elefanti
 corpus q̄ passeris. quo esset
 isto grandius. grandiorē q̄
 occuparet locū: atq̄ ita frus-
 tatum partib; mūdi magnis
 magnas: breuib; breues par-
 tes tuas p̄sentes faceres. Nō
 es autē ita: sed nondū illūa-
 ueras tenebras meas. Sat e-
 rat michi dñe aduersus illos
 deceptos et deceptores. et lo-
 quaces mutos: qm̄ nō ex eis
 sonabat uerbū tuū. Sat erat
 erat ergo dñe illud. qđ iā diu
 abusq̄ karthagie a nebrudio
 p̄poni solebat: et omes qui au-
 dieram? cōcussi sum. Quid
 erat tibi factura. nescio que
 gens tenebrarū. quā ex adue-
 sa mole solent opponere: si tu
 cū eā pugnare uoluisses: Si
 enī responderet̄ aliqđ fuisse
 notatiuā. uolabilis tu et cor-
 ruptibilis fores: si autē ea ni-
 hil nocere potuisset diceret̄
 nulla afferret̄ causa pugna-
 di et ita pugnādi: ut quedā
 portio tua. et mēbrū tuū uel

proles de ipā substācia tua mis-
 ceret aduersis pītātibz et non
 a te creatis naturis! atq; in tā-
 tū ab eis corrūperet et cōmuta-
 ret in deterius: ut a bñtudie
 i miseria uerteret et idigeret
 auxilio quo erui purgariq; pos-
 set: et hanc ēē aiām cui tuus
 sermo seruienti liber. et conta-
 minate purus. et corrupte ite-
 ger subueniret: sed et ipse cor-
 ruptibilis. quia ex vna eadē
 q; substācia. Ita si te qd qd es
 id est substācia tuā quasi in-
 corruptibile diceret. falsa ēē
 oīa et execrabilia: si autē cor-
 ruptibile idipsū iam fallim.
 et pūna voce abhorāndum.
 Sat ergo istud aduersus eos
 dūmodo euomendos a pressu-
 ra pectoris: quia nō habebāt
 qua exirent sine horribili sa-
 telegno cordis et lingue senā-
 cūdo de te ista. et loquēdo. Sed
 et ego adhuc q̄uis iconami-
 nabilem et iconuertibile et
 nulla ex parte mutabile dice-
 re. firmēq; sentire dūm nūm
 deū verū. qui fecisti non solū
 aiās nras. sed eāā corpora: nō
 tū aiās nras et corpora. sed
 omēs et oīa! nō tenebā expli-
 citā causam mali: q̄cūq; tū ef-
 feci. sic eā q̄rendā uidebā. ut
 nō per illā. ut nō per illā con-
 stringeret deū in cōmutabile.
 mutabile credere. ne ipse fierē
 qd̄ q̄rebā. Itaq; securus eam
 q̄rebā. et certus nō ēē verū qd̄
 illi diceret quos toto aiō fugi-
 ebā: quia uidebā q̄rendo vnde
 mala repletos oī malicia qua
 opinaretur tuā potius substā-

ciā male pati. q̄ suā male face:
 et itendebā ut cerneerē qd̄ audi-
 ebā. liberū uolūtatis arbitriū.
 causā ēē ut malū facerem?
 et rectū iudiciū tuū ut patere
 nūm: et p̄a liquide cerneere nō
 ualebā. Itaq; aq̄e mētis de p-
 fundo educē tonat? mergebar
 iterū? et sepe conatus merge-
 bar iterū atq; iterū: subleua-
 bat enī me in lucē tuā. q̄ tam
 sciebā me habere uolūtate.
 q̄ me uiuere. Itaq; cū aliquid
 vellem aut nolle. nō aliud q̄
 me uelle a nolle certissimū erā:
 et ibi esse causā p̄ci mei iā iā
 q; aduertebā: qd̄ autē iūctus
 facere. pati me potius q̄ facere
 uidebam: et id nō culpā sed pe-
 nā esse iudicabā: quā me non
 iūste plecti te iūstū cogitans
 aiō fatebar. Sed rursum dicebā.
 Quis fecit me? Nōne deus me-
 us? nō tū bonus. sed ipsū bo-
 nū? Vnde igitur michi male vel-
 le. et bene nolle. ut esset cur ius-
 te penas lucrē? Quis i me hoc
 posuit. et inseruit michi plan-
 tariū amaritudis. cū totus
 fierē a dulcissio deo meo? Si
 diabolus auctor: vnde ipse dia-
 bolus? Q; si et ipse puerisā uolūtate
 ex bono angelo dyabolus factus
 est. vnde et in ipō uolūtatis ma-
 la qua dyabolus fieret? q̄n to-
 tus angelus a conditore optio
 factus esset bonus? His cogi-
 tatiōibz deprimēbar iterū et
 suffocabar: sed nō usq; ad illū
 ifernū seducebar erroris. ubi
 nemo tibi cōfiteatur: dū tu po-
 tius mala pati q̄ nō facere
 putat. Sic et nitebar iucere

Ca. iij.

m.

u. enodau

cetera. ut iam ueneram melius
 esse incorruptibile quam corruptibi-
 le: et ideo te quod quod esses. esse
 incorruptibile confitebar. Neque enim
 ulla anima unquam potuit poterit
 ve cogitare aliquid quod sit te melius:
 qui summum et optimum bonum es. Tu
 autem verissime atque certissime incor-
 ruptibile corruptibili opponat.
 sicut iam ego proponebam: poteram
 iam cogitare aliquid attingere quod
 esset melius deo meo: nisi tu es-
 ses incorruptibilis. Vbi igitur
 uidebam incorruptibile corrupti-
 bili preferendum: ibi te querere de-
 bebam. atque inde aduertere ubi
 sit malum: id est unde sit ipsa cor-
 ruptio qua violari substantia
 tua nullomodo potest. Nullo enim prius
 modo violat corruptio deum
 nomen. nulla uoluntate. nulla ne-
 cessitate. nullo improviso casu:
 quoniam ipse est deus. et quod sibi uult
 bonum est. et ipse est idem bonum:
 corruptum autem non est bonum.
 Nec cogitis inuitus ad aliquid:
 quia uoluntas tua non est maior
 quam potentia tua. Esset autem ma-
 ior: si te ipso tu ipse maior esses.
 Et uoluntas enim et potentia dei:
 deus ipse est. Et quid improvisum
 tibi qui nosti omnia: et nulla na-
 tura est. nisi quia nosti eam.
 Et ut quid multa dicam? cur
 non sit corruptibilis substantia
 que deus est. quoniam si hoc esset non esset
 deus? Et querebam unde malum et
 male querebam: et in ipsa inquisi-
 tione mea non uidebam malum. Et
 constituere in conspectu spiritus
 mei uniuersam creaturam. quod quod
 in ea cernere possim? sicut enim
 terra mare et aer et sidera et

arbores et animalia mortalia: et quod
 quod in ea non uidem? sicut firma-
 mentum celi. insuper et omnes angelos.
 et cuncta spiritualia eius? sed etiam
 ipsa quasi corpora essent. locis et
 locis ordinauit per imaginationem
 meam: et feci unam massam grande
 distinctam generibus corporum cre-
 aturam tuam siue que uera cor-
 pora erant. siue que ipse per spiritum
 uisum finxerunt: et eam feci grande
 non quantum erat. quod scire non poteram.
 sed quantum libuit. Undique uersum
 sane finitum: te autem dominum ex omni
 parte ambientem et penetrantem
 eam. sed usquequaque infinitum:
 tamquam si mare esset ubique et undi-
 que per immensum infinitum solum ma-
 re. et haberet intra se spongiam
 quamlibet magnam sed finitam.
 tamen spongia illa plena esset un-
 dique ex omni parte sua ex immen-
 so mari: sic creaturam tuam fini-
 tum. te infinito plenam putabam.
 et dicebam. Ecce deus. et ecce que
 creauit deus. et bonus deus.
 atque hinc ualidissime longius
 sineque prestantior: sed tamen bonus
 bona creauit: et ecce quomodo abiit
 atque implet ea. Vbi ergo malum?
 Et unde et qua huc irrepserit.
 Que radix eius? et quod semine
 eius? An omnino non est? Cur ergo
 timeamus quod non est. et cauemus?
 Aut si inaniter timeamus? certe uel
 timor ipse malum est. quod incassum
 stimulat: extruciatur cor: et
 tanto grauius malum. quia non
 est quod timeamus? et timeamus? Id
 curio autem malum quod timeamus:
 aut hoc malum est. quia timeamus?
 Unde est igitur. quoniam deus fecit hanc
 omnia bonus bona? maius qui

Ca. vi.

dem et sumū bonū mīora fāt
 bona: sed tñ et creans et creata
 bona sūt oīa. Vnde est malū?
 An vnde fecit ea. materies
 aliqua mala erat. et formauit
 atq; ordinauit eā? sed reliquit
 aliquid in illa qđ in bonū non
 cōuerteret. Cur et hoc? An ipo-
 tens erat totā uertere et cōmu-
 tare ut nichil mali remaneret?
 tñ sit oīa potens? Postremo cur
 inde aliqd facere uoluit? ac nō
 potius eadē oīpotētia fecit ut
 nulla esset oīno? Aut uero existe-
 poterat contra eius uolūtate?
 Aut si eterna erat. cur tam diu
 per ifinita retrospanā tēporū
 sic eā fuit esse ac tūto post pla-
 uit aliquid ex ea facere? Aut e-
 nā si aliquid subito uoluit. ta-
 gere. hoc potius ageret om̄ps
 ut illa non esset? atq; ip̄e solus
 esset: totū uerū et sumū et ifi-
 nitū bonū. Aut si nō erat bene?
 ut nō aliqd bonū bonū etiā fa-
 bricaret. et conderet qui bo-
 nus erat: illa sublata et ad nic-
 hilū redacta materie. q̄ mala
 erat? bonā ip̄e iftitueret: vn-
 de oīa crearet. Nō enī eēt oīpo-
 tens: si con- dere nō posset aliq
 bonū. nisi ea quā ip̄e nō condi-
 derat adiuuaret materia. Tali-
 a uoluebā pectore misero igra-
 uidato curis mordacissimis de
 timore mortis? et nō inuenta
 ueritate: stabiliter tñ herebat
 in corde meo ī catholicā ecclia
 fides xp̄i tui dñi et saluatoris
 nri. in multis quidē adhuc in-
 formis? et p̄ter doctrine normā
 fluctuans: sed tñ nō eā relinq-
 bat anim? p̄mo in dies magis

magisq; ibibebat. Iā etiā ma-
 thematicorū fallaces dinationes
 et ip̄ia deliramenta reieceram.
 Confiteant? etiā hinc tibi de i-
 timis uiscerib; aīe mee misera-
 tiones tue deus meus. Tu enī
 tu oīno? nā quis alius a morte
 oīs erroris reuocat nos. nisi ui-
 ta que mori nescit. et sapiētia
 mentis idigētes illūians nul-
 lo idigens liūe. qua mūdus a-
 ministrat? usq; ad arborū folia
 uolatitā? Tu procurasti puca-
 tie mee. qua obhucatus sū uin-
 diciano acuto seni et nebudio
 adolescenti mirabilis aīe. illi re-
 hemēter affirmāti. huc cū du-
 bitacōe quidem aliqua. sed tñ
 crebro dicti nō esse illā artem
 futura p̄uidendi? cōiecturas
 autē hoīm habē sepe uim fortis
 et multa dicendo dici pleraq;
 uētura nescientib; eis quid di-
 cerēt. sed in ea nō tacendo iur-
 rentib; procurasti ergo tu hoīez
 amicitū nō quidē segnē cōsulto-
 rē mathematicorū. nec eis lit-
 tens bene cullente? sed ut dixi
 cōsultorē curiosū. et tñ fluerē
 aliquid qđ a p̄re suo se audisse
 dicebat: qđ qñtū ualeret ad il-
 lus artis opinionē euertere dā
 ignorabat. Is ergo uir nōie fir-
 minus liberaliter iftitutus et
 extultus eloquio. cū me tanq̄
 carissimū de quibusdā suis re-
 bus in quas secularis ei? spes
 itūmuerat cōsuleret. qđ mic-
 hi sedm̄ suas quas cōstellacōes
 appellat uideret? ego autē qui
 iam de hac re in nebudn sentē-
 tia flecti ceperā. nō quidē ab-
 nuere conice ac dicere qđ nu-

tanti oturrebat: sed tñ subicere
 me iam esse michi persuasū rē
 dicula illa esse et iania? tñ ille
 michi narrauit patre suū fuisse
 se laborū talū curiosissimū.
 et habuisse amicum eque illa si-
 mulq; sectantē. qui pari studi-
 o et collatōe flagrabāt in eas
 nugas igne cordis sui. ita ut
 mutorū quoq; aialū si qua do-
 mi parerēt. obseruaret momē-
 ta nascenciū: atq; ad ea relipo-
 sitionē notaret. vnde illius
 q̄i artis experimēta colligerēt.
 Itaq; dicebat audisse se a p̄re.
 q̄eundē feminū pregnās mir-
 esset. etiā illius p̄ni amica fa-
 mula quodā pariter vtero grā
 descēbat: qd̄ latere nō potuit
 dñm qui etiā canū suoz ptus
 examinātissima diligētia nos-
 se curabat? atq; ita factū ēē.
 ut cū iste cōiugis. ille autem
 antille dies et horas. minuti-
 ozes q; horarū articulos cau-
 tissima obseruatione nume-
 rarent: enire essent ambe si-
 mul. ita ut easdē cōstellatōes
 vsq; ad easdē minutias vtriq;
 nascenti facere cogerēt. iste
 filio. ille seruulo. Nā cū mul-
 eres ptuūre cepissent idicauē-
 rūt sibi abo qd̄ sua cuiusq; do-
 mo ageretur: et parauerunt
 quos ad se iuicē mitterēt. simul
 ut natū qd̄ ptuūrebat esset au-
 q; nūciatū: qd̄ tñ ut cōtinuo
 nūciaret: tāq; in regno suo faci-
 le effecerat: atq; ita qui ab al-
 terutro missi sunt tā ex paribz
 domorū iteruallis sibi obuiā
 factos esse dicebat. ut aliā po-
 sitionē siderū alias q; pticiās

al. cū de codē sermone.

momentorū neuter eorū notare
 sineretur. Et tñ firmiter amplo
 apud suos loco natus dealba-
 tiores bias seculi cursitabat.
 augebat diuinitis sublimabat
 honoribz: seruus autē ille con-
 ditiōis iugo nullatenus relax-
 ato dñis seruebat. ipō idicā-
 te qui nouerat eū. Hinc ita
 q; auditis et creditis. talis
 quippe narrauerat. oīs illa
 reluctatō mea resoluta cōdit:
 et p̄mo firmiter ipsū conatus
 sum ab illa curiositate reuoca-
 re. cū dicere cōstellatōibz eius
 inspectis ut vera pronūciarem.
 debuisse me utiq; videre ibi pa-
 rētes inter suos esse p̄marios
 nobile familiā. p̄rie ciuitatis
 natales ingenuos honestā edu-
 cationē liberas q; doctrinas.
 At si me seruus ex hīsde cōstel-
 lationibz quia et illius ipse es-
 sent consulisset: ut eide quo-
 q; vera proferre debuisse me
 rurū ibi videre abiectissimā
 familiā. conditionē seruile.
 et cetera longe a prioribz alic-
 na longeq; distantiā. Vnde at-
 fieret ut eadē inspiciens. diuer-
 sa dicere. si vera dicere: si autem
 eadē dicere falsa dicere? Inde
 tertissime collegi. ea que vera
 cōsideratis constellationibz
 dicerētur nō arte dici sed sorte:
 que autē falsa. nō artis periti-
 a. sed sortis mendatio. Hinc
 tūc accepto aditu. ipse meā
 talia ruminādo. ne quis eo-
 rūdem deluoz qui talē quel-
 tū sequerent. quos iā itaq; iua-
 dere. atq; uisibz refellere cu-
 piebā michi ita resisteret.

q̄si a' firminus michi aut illi
 pater falsa narrauerit: itēdi
 consideracionē in eos qui genu
 nascuntur. quozū pleriq; ita post
 iuice fundūtur ex utero. ut p̄m
 ip̄m tēporis itēuallū q̄ntam
 libet v̄m in verū natura habe
 cōtendant. colligi t̄m hūana ob
 seruacōe nō possit. litterisq; sig
 nari oīno nō valcat. quas ma
 thematicus īspecturus est. ut ve
 ra pronūtiēt. et nō erūt vera:
 quia eadē litteras aspiciēs. ea
 dē dicere debuit de esau et iacob.
 Sed nō eadē vtriq; accidērūt. fal
 sa ergo diceret: aut si vera dice
 ret. nō eadē diceret: si eadem
 īspiceret. Non ergo arte: sed for
 te vera diceret. Tu enī dñe ius
 tissime moderator vniuersita
 tis. cōsulentib; cōsultis q; nesti
 entib; occulto īnstantu agis:
 ut dū q̄sq; cōsultat. hoc audiat
 qd̄ eū oportet audire. occultis
 meritis aīarū ex abisso iusti
 iudicij tui: au nō dicat qd̄ est
 hoc. aut quid hoc. non dicat
 nō dicat. homo est enī. Jā itaq;
 me adiutor meus illis v̄tulis
 solueras: et q̄rebā vnde malū.
 et nō erat exitus. Sed me nō
 sinebas ullis fluctib; cogitacō
 nis auferri ab ea fide qua cre
 debā et esse te. et esse icōmuta
 bile substantiā tuā. et esse de hōi
 bus tuā. et iudiciū tuū: et in
 p̄o filio tuo dño n̄ro. atq; ī scrip
 turis sanctis q̄s ecclie tue antho
 lux cōmendaret auctoritas.
 v̄nā te posuisse salutis hūane
 v̄nā eā vitā. que post hanc mor
 tē futura est. H̄is itaq; sal
 uis. atq; icōtulle roboratis

in aīo meo. q̄rebā estuans. vnde
 sit malū. Que illa tormēta per
 turientis cordis mei qui gemi
 tus deus meus: et ibi erant au
 res tue nesciēte me. Et cū ī silē
 cio fortiter q̄rerē: magne voces
 erant ad misericordiam tuam. taci
 te cōtraicōes aīni mei. Tu scie
 bas qd̄ paciebar et nullus hōim.
 Quātū enī erat. qd̄ inde dirige
 batur per linguā meā ī aures
 familiarissimoz meoz. Nūq;
 totus tumultus aīe mee. cui
 nec tēpora nec os meū suffia
 ebat. sonabat eis. Tōtū t̄m ī
 bat in auditū tuū. qd̄ rugie
 bam a gemitu cordis mei. et
 ante te oīne desiderū meū et
 lumē oculorū meoz nō erat
 meū: itus enī erat. ego autē
 foris. Nec in loco illud: at ego
 itēdebā in ea que loco conti
 nent: et nō ibi iuēiebā locū
 ad quiescendū. Nec recipiebāt
 me ista. ut dicerē sat est. et be
 ne est: nec dimittebant redire
 vbi michi satis esset. bene?
 superior enī eram istis. te vero
 inferior: et tu verū gaudiū mic
 hi subdito tibi. et tu michi sub
 ieceris que infra me creasti.
 Et hoc erat rectū tēperamētū
 et media regio salutis mee. ut
 manerē ad p̄maginē tuā. et
 tibi seruicns dñarer corpori:
 sed cū superbe cōtra te surgerē
 et curerē aduersus dñm in
 ceruice crassa scuti mei: etiā
 ista īfima supra me facta s̄t et
 p̄mebāt. et nūsq; erat laxamē
 tū et respiramētū: ip̄a occur
 rebāt vndiq; acervatim et cō
 globatim cernētī. Cogitanti

by.

Ca. viii

autē ymagines corporū ipse op-
ponebatur redeunti q̄ diceret.
Quo is idigne et sordide. Et hec
de vulnere meo creuerāt. quia
percussisti tanq̄ vulneratū sup-
bun. ⁊ timore meo separabar
abs te. et nimis inflata faaes
claudebat oculos meos. Tu vō
dñe icternū manes. et nō inet-
nū ualteis nob qm̄ miseratus
es terrā et tūcerem. et placuit
in consp̄tū tuo reformare defor-
mia mea. et stimulis icternis
agitabas me. ut ipaens esse.
donec michi per icteriore aspec-
tū certus essem. et residebat
timor meus ex occulta manu
medicane tue. acies q̄ cōturba-
ta et cōtenebrata mentis mee.
acri collurio salubriū dolorum
meorū de die in diem sanabat.
Et primo volens ostendē michi
q̄ resistas supbis. hūilibz autē
des graciā. et q̄nta m̄ia tua
demonstrata sit hōibus via
hūilitatis. q̄ uerbū tuū caro f̄m̄
est et habitauit ite homines.
procurasti michi per quēdam
hotēm imaniissimo typo tur-
gidū quosdā platonicozū libz
ex greca lingua in latinū ver-
sos. et ibi legi nō quidē h̄is
uerbis. sed hoc idem oīno mul-
tis et multiplicibz suaderi ra-
tionibus. qd̄ in principio erat
uerbū et uerbū erat apud de-
um. et deus erat uerbū. hoc
erat in principio apud deum.
Om̄ia per ipsum facta sunt.
et sine ipso factū est nichil. Qd̄
factū est in eo vita erat. et vi-
ta erat lux hōim. et lux in te-
nebris luget. et tenebre eam

Ca. ix.

nō cōprehenderūt. Et q̄a hōis
aīa q̄uis testimoniū phibe-
at de lūcē. nō est tū ipsa lumē
sed uerbū dei. Deus enī est lu-
men verū. qd̄ illūat oēm ho-
minē ueniētē in hūc mūdū.
et quia in hoc mūdō erat. et
mūdus per ipsum f̄m̄ est. et nū-
dus cū nō cognouit. Quia vō
in sua p̄ria uenit. et sui cū nō
repperūt. q̄tq̄ autē repperūt
cū dedit eis potestate filios dei
fieri credentibz in noīe eius. Ibi
nō legi. Item legi ibi. quia uer-
bū dei nō ex carne nō ex sāgu-
ne. nō ex uolūtate uiri. neq̄ ex
uolūtate carnis. sed ex deo na-
tus est. Sed quia uerbū caro
factū est. et habitauit in nobis
nō ibi legi. Indagaui quippe
in illis litteris varie dictū et
multis modis. q̄ sit filius in
forma p̄ris. nō rapinā arbitra-
tus esse equalis deo. quia natu-
raliter idipm̄ est. Sed quia se-
metipm̄ exinaniuit formam
serui accipiens. i similitudine
hōim factus et habitu iūctus
ut homo. hūiliauit se obedies
factus usq̄ ad mortē. mortem
autē crucis. p̄pter qd̄ deus cū
exaltauit a mortuis. et dona-
uit ei nomē qd̄ est sup oīne no-
men. ut in noīe ihesu oīne ge-
nu flectatur celestū terrestriū
et infernozū. et oīs lingua con-
fiteatur. quia dñs ihesus xp̄us
in gloria est dei p̄ris. nō habet
illi libri. Q̄ enī ante oīa t̄pa et
supra oīa t̄pora icōmutabilit̄
manet vnigenitus filius tuus
iceternus tibi. et quia de pleni-
tudine eius accipiūt aīe ut be-

⁊ aug⁹ iūct in libris
platois de eīdā ioh̄is

ate sint. et quia participatione manentis in se sapientie renouat: ut sapientes sint: est ibi. **Q**uod autem secundum tempus pro ipso mortuus est. et filio tuo unum non peperisti. sed pro nobis omnibus tradidisti eum: non est ibi. Abscondisti enim haec a sapientibus et reuelasti ea paruulis: ut uenirent ad eum laborantes et onerati et reficeret eos: quoniam mitis est et humilis corde: et diriget mansuetos in iudicio. et docet mansuetos vias suas. uidens humilitatem nostram et laborem nostrum et dimittens omnia peccata nostra. **Q**ui autem totum tamen doctrinae sublimioris elati. non audiunt dicentem. distate a me quia mitis sum et humilis corde. et inuenietis requiem in uisceribus uisceribus: et si cognoscant deum. non sicut deum glorificant aut gratias agunt: sed euanescent in cogitationibus suis. et obscurat insipientis cor eorum: dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. **E**t ideo legebat ibi etiam immutatam gloriam corruptionis tue in idola et uaria simulachra. in similitudine ymaginis corruptibilis hominis et uolucrum et quadrupedum et serpentium. uidelicet egyptium tabulum quo esau perdidit primogenita sua. quoniam caput quadrupedis pro te honorauit plus primogenitus conuersus corde in egyptum et turuas ymaginem tuam animam suam ante ymaginem vituli manducatis fenu: et inueni haec ibi et non manducaui. **P**lacuit enim tibi domine auferre obprobrium diminutionis ab iacob ut maior seruiret minori: et uocasti gentes in hereditate tua. **E**t ego

ad te ueneram ex gentibus et intendi in aurum. quod ab egypto uoluisti ut auferret populus tuus. quoniam tuum erat ubicumque erat. **E**t dixisti atheniensibus per apostolum tuum. quoniam in te uiuimus et mouemur. et sumus sicut et quidam secundum eos dixerunt: et utique inde erant illi libri. **E**t non attendi in idola egyptiorum quibus de auro tuo ministrabant: qui transmutauerunt ueritatem dei in mendacium. et coluerunt et seruerunt creature potius quam creatori. **E**t inde ammonitus re-dire ad me ipsum. intravi in intima mea duce te. et potui. quoniam factus es adiutor meus: intravi et uidi qualicumque oculo anime mee supra eundem oculum anime mee. supra mentem meam luce incommutabilem. non hanc uulgarem et conspicuam omni carni. nec quasi ex eodem genere gradior erat. tamen si ista multo melius multoque clarius claresceret. totumque occuparet magnitudine. **N**on hoc illa erat. sed aliud aliud valde ab istis omnibus: nec ita erat supra mentem meam sicut oleum super aquam. nec sicut celum super terram. sed superior quia ipsa fecit me: et ego inferior quia factus sum ab ea. **Q**ui nouit ueritatem nouit eam: et qui nouit eam nouit eternitatem. **C**aritas nouit eam. **O** eterna ueritas et uera caritas et eterna eternitas. tu es deus meus. tibi suspicio die ac nocte: et ante te primum cognoui. tu assumpsisti me. ut uiderem esse quod uiderem. et nondum me esse qui uiderem. **E**t reuerberasti infirmitatem aspectus mei. radias in me uehementer. et contremui amore et horrore:

Ca. x

et iuveni longe me esse a te in re-
gione dissimilitudinis. tãq̃ au-
dicẽ vocẽ tuã de extelso: ab us-
sum grandiu. creste et mandu-
cabis me: nec tu me mutabis
in te sicut abũ carnis tue. sed
tu mutaberis in me. Et cogno-
ui: qm̃ pro uiquitate erudisti
hoiem. et tabescere fecisti sicut
araneã aĩam meã. Et dixi. Nũ-
quid nichil est ueritas: qm̃ ne-
q̃ per infinita. neq̃ per ifinita
locorũ spacia diffusa est. Et da-
masti delongiquo: ymo uero
ego sum qui sum. Et audiui si-
cut audit in corde. et nõ erat pr-
sus unde dubitare: facilius q̃
dubitare uiuere me. q̃ nõ esse
ueritate. que per ea que facta
sũt intellecta cõspiciatur. Et inspec-
i cetera infra te: et uidi nec õi-
no esse. nec õino nõ eẽ. Esse qui-
dem: qm̃ abs te sũt. Nõ esse autẽ:
qm̃ id qd̃ es nõ sũt. Id enĩ eẽ uere
qd̃ icõmutabiliter manet. michi
autẽ iherere deo bonũ est: qã
si nõ manebo in illo. nec in me
potero. Ille autẽ in se manens
inouat oĩa: et dñs meus es:
qm̃ bonorũ meorũ nõ eges. Et
mãifestatũ est michi qm̃ bona
sũt que corrupũtur: que neq̃
si sũma bona essent neq̃ nisi
bona essent corrupi possent.
Quia si sũma bona essent: in-
corruptibilia essent. Si autem
nulla bona essent: qd̃ in eis cor-
ruperet nõ esset. Nocet enĩ cor-
ruptio: et nisi bonũ minueret
nõ noceret. Aut ergo nichil no-
cet corruptio: qd̃ fieri nõ potest.
Aut qd̃ certissimũ est: oĩa que
corrupũtur. priuãtur bono.

Ca. xi.

Ca. xij.

Si autẽ õi bono priuabũtur:
õino nõ erũt. Si enĩ erũt et cor-
rupi iã nõ poterũt. meliora e-
runt: quia icorruptibiliter p-
manebũt. Et quid mōstruosius:
q̃ ea dicere. õi bono amisso fac-
ta meliora. Ergo si õi bono pri-
uabũtur: õino nulla erũt. Ergo
q̃ diu sũt: bona sũt. Ergo q̃
cũq̃ sũt: bona sũt. Malũ q̃ il-
lud qd̃ q̃rebã unde esset. nõ est
substãcia: quia si substãcia eẽt.
bonũ esset. Aut enĩ esset icorrupti-
bilis substãcia: magnũ utiq̃
bonũ. Aut substãcia corruptibi-
lis esset: q̃ nisi bona eẽt. corrupi
nõ posset. Itaq̃ uidi et mani-
festatũ est michi. quia oĩa bo-
na tu fecisti: et proorsus nulle sb-
stãcie sũt. q̃s tu nõ fecisti. Et qm̃
nõ equalia oĩa fecisti. ideo sũt oĩa:
quia singula bona sũt. et simul
oĩa ualde bona: qm̃ fecit deus
nĩ oĩa bona ualde: et tibi õino
nõ est malũ. Nõ solũ tibi: sed
nec uniuerse creature tue: quia
extra te nõ est aliqd̃ qd̃ corrupi
pat ordinẽ et irũpat. quẽ ipõ-
sisti ei. In ptibus autẽ eius q̃
dã. quia quibusdã nõ cõueniunt.
mala putant: et eadẽ ipã cõue-
niunt alijs. et bona sũt et i semet-
ipsis bona sũt. Et oĩa hec q̃ sibi
met iuicẽ nõ cõueniunt. cõueniunt
inferiori pti rerũ. quã terrã diti-
mus habentẽ celũ suũ nebulosũ
atq̃ uentosũ congruũ sibi. Et ab-
sit iã ut dicere. nõ essent ista:
quia et si sola ista cernere deside-
rare quidẽ meliora. Sed iã etiã
de solis istis laudare te debere:
qm̃ laudandũ te ostendũt. de ter-
ra ditcones et ões abissi. ignis

Qualiter iuenit se
elongatum a deo

grando. nix. glacies. spūs tēpē-
 tatis. q̄ faciunt uerbū tuū. mō-
 tes et oēs colles. ligna fructifera
 et oēs cedri. bestie et oīa pecora.
 reptilia et volatilia pēnata. re-
 ges terre et oēs ppli. p̄ticipes et
 omēs iudices terre. iuuenes et iu-
 gines senes cū iunioribz laudet
 nomē tuū. Cum uero de celis etiā
 te laudant: laudent te deus n̄r
 in excelsis oēs angeli tui. oēs uir-
 tutes tue. sol et luna. oēs stelle
 et lumē. celi celoz. et aque que
 super celos sūt laudent nomen
 tuū. Non iā desiderabā meliora.
 quia oīa cogitabā. et meliora
 supiora quidē. q̄ inferiora: sed
 meliora oīa q̄ sola supiora iudi-
 cio saniore pendebā. Non est sani-
 tas eis quibz displicet aliqd crea-
 ture tue: sicut michi nō erat cū
 displicerēt multa que fecisti. Et
 quia nō audebat aīa mea ut ei
 displiceret deus meus: nolebat
 esse tuū. qd̄qd̄ ei displicebat. Et
 inde ierat in opinionē duarum
 substāciarū et nō requeſcebat:
 et aliena loq̄batur. et inde redi-
 ens fecerat sibi deū per ifinita
 spacia locozū oīm: et cū putau-
 erāt esse te. et eū collocauerat in
 corde suo. et facta erat rursus tē-
 plū pdoli sui abhōiandū tibi. Sed
 postea quā fouisti caput nesciē-
 tis et clausisti oculos meos ne
 uiderēt uāritatē: cessauī de me
 paululū et consopita ē insania
 mea: et euigilaui in te. et uidi
 te ifinitū aliter. et uisus iste nō
 a carne trahebat: et resperi ali-
 a. et uidi tibi deberi q̄a sūt et in
 te cūcta finita. sed aliter. nō q̄si
 in loco: sed q̄a tu es oītenēs ma-

xiiij.

xv.

nu ueritate: et oīa uera sūt iquā-
 tū sūt. nec qd̄q̄ est falsitas nisi
 cū putat esse qd̄ nō est. Et uidi
 quia nō solū lotis sua queq̄ sius
 cōueniūt: sed etiā tēporibz: et q̄
 tu qui solus eternus es. nō post
 innumerabilia spacia tēporū ce-
 pisti operari: quia oīa spacia tē-
 porū et que p̄terierūt et p̄teribz.
 nec abirent nec ueniret: nisi te
 operante et manēte. Et sensi et
 expertus sum. nō esse mirū. q̄
 palato nō sano pena ē panis q̄
 sano ē suauis. Et oculis egris o-
 diosa lux: que puris ē amabilis.
 Et iusticia tua displicet iūquis.
 nedū uipera et uermiculū que
 bona creasti apta iferioribz crea-
 ture tue partibz. quibz et ipi iūq̄
 apti sūt. q̄nto dissimiliores sūt
 tibi: apti autē supioribz. q̄nto si-
 miliores sūt tibi. Et q̄siui quid
 esset iūquitas: et nō iueni substā-
 ciā: sed a sūma substācia te deo.
 detorte ī infima uolūtatis puer-
 sitatē p̄cientis itima sua et tu-
 mescentis foras. Et mirabar q̄
 iā te amabā nō pro te fantasma.
 et nō instabā frui deo meo: sed
 rapiebar ad te detore tuo. q̄
 q̄ diripiebar abs te pondere me-
 o: et r̄uebā in ista cū gemitu:
 et erat pondus hoc cōsuetudo car-
 nalis. Sed metū erat memoria
 tuī: neq̄ ullomō dubitabā eē
 tuī coherere. sed nondū me eē
 qui coherere: quō corpus qd̄
 corūpit aggrauat aīam et
 deprimit terrena inhabitatō
 sensū multa cogitantē. Et q̄
 certissimū q̄ iuisibilia tua a
 cōstitutōe mūdi. per ea q̄ facta
 sūt itellecta cōspiciūt: sempi-

Ca. xvj

Ca. xvij.

terna quoque uirtus et diuitias
 tua. Querēs enī unde approba-
 re pulchritudinē corporū. siue
 celestium siue terrestrium: et quid
 michi presto esset. itegre de mu-
 tabilibus iudicāti et dictū. hoc i-
 ta esse debet. illud nō ita: hoc
 ergo qurens unde iudicare. cum
 ita iudicare. inuenerā incommu-
 tabile et uerā ueritatis eternitatē.
 supra mentē meā commutabile:
 atque ita gradatim a corporibus
 ad scientē per corpus aīam:
 atque inde ad eius interiorē vim
 cui sensus corporis exteriora nū-
 tiaret. et quousque possit bestie.
 atque inde rursus ad rōtinātem
 potentia ad quā refert iudicā-
 dum quod sumit a sensibus corporis.
 quod se quoque in me experies muta-
 bile erexit se ad intelligentiā suā
 et abduxit cogitationē a consue-
 tudine. subtrahens se contradic-
 tibus turbis fantasmatū. ut i-
 ueniret quolūe aspergeretur. xix
 tū sine ulla dubitatione clama-
 ret. incommutabile preferendū ē
 mutabili unde nosset ipsum in-
 commutabile. quod nisi aliquomodo
 nosset ullomodo illud mutabi-
 le pponeret certe: et puenit ad
 id quod est in actu trepidantis aspectus.
 Tum uero inuisibilia tua per ea
 que facta sunt itellcū conspexi:
 sed aciem figere nō ualui: et re-
 percussa infirmitate redditus
 solutus. nō metū ferebā nisi a-
 mante memoriā et quasi olfac-
 ta desiderantē que comedere nō
 dū possem: et querebā uia cōpa-
 randi roboris quod esset ydoneū
 ad fruendū te. nec inueniebā:
 donec amplecterer mediatorē dei

Ca. xviii.

et hominū hominū christum ihesum. quod est super
 omnia deus benedictus in secula. uocāte et di-
 cētē. ego sic uia et uitas et uita. et a-
 bū tuu capiēdo inualidū. etiam multētē
 carni quā uerū caro facta ē. ut ifaac
 nre lactesceret sapiā tua p quā omnia
 creasti. Nō ei tenebā dñm meū
 ihesum hūilis hūilem: nec tuū
 magistra eēt ei? infirmitas nouicia.
 Verbu enī tuū eterna uitas su-
 perioribus creature tue superemi-
 nes partibus. subditos erigit ad
 seipsam: in inferioribus autē edi-
 ficauit sibi hūilem domū de li-
 mo nro per quā subdendos depri-
 meret a seipsis. et ad se traiceret.
 sanas timorē. et nutriendans amo-
 re. ne fiducia sua progredieretur
 longius. sed potius infirmaret
 ante pedes suos uidentes infirmā
 diuinitatē ex ptiapacōe tunice
 pelluce nre et lassī prosternerē-
 tur in eā. Illa autē surgēs leua-
 ret eos: ego uero aliud putabā.
 tantūque senaebā de dño xpo me-
 o. quātū de excellentis sapiē uuo
 cui nullus posset equari. prefer-
 tum quia mirabiliter natus ex
 uirgine. ad exemplū contēpnē-
 dorū temporalium. pro adipiscēda
 immortalitate. diuina pro nobis
 cura. tantā auctoritatē ma-
 gisterū meruisse uidebat. Ad
 autē sacramētū haberet. uerbu
 caro factū est: ne suspitari qui-
 dem poterā. Tantū cognouerā
 ex hīs quod de illo scripta traderet
 quia māducauit et bibit et dor-
 nuuit ambulauit. exhilarat
 est. tristatus est. sermocina-
 tus est. nō hesisse carne illā uer-
 bo tuo nisi cū aīa et mētē hūa-
 na. Nouit hoc oīs qui nouit

icōmutabilitatē uerbi tui. quā e-
 go iā nouerā quātū poterā: nec
 ōino qd̄q̄ inde dubitabā. Etenū
 nūc mouere mēbra corpis per
 uolūtātē. nē nō mouere: nūc
 aliquo affū affici. nūc nō affi-
 ci: nūc proferre per signa sapi-
 entes sentēcias. nūc esse in silen-
 tio. p̄p̄ia sūt mutabilitatis aīe
 et mētis. Que si falsa de illo sc̄p̄-
 ta essent etiā oīa periclitaretur
 mendatio: neq; in illis litteris.
 ulla fidei salus hūano generi
 remaneret. Quia itaq; uera
 scripta sūt totū hōiem in xpo
 agnoscebā: nō corpus tm̄ hōis.
 aut cū corpe sine mente aīm:
 sed ip̄m hominē nō p̄sona ueri-
 tatis. sed magna quadā natu-
 re hūane excellēcia et p̄fectiōe
 p̄ticipatōe sapiēte p̄ferri cetis
 arbitrābar. Alipius autē deū
 carne indutū ita putabat cre-
 di a catholicis ut p̄ter deum
 et carnē nō esset in xpo aīa: mē-
 tēq; hōis nō existimabat in eo
 p̄dicari. Et qm̄ bene p̄suasum
 tenebat ea que de illo memorie
 mādātā sunt. sine uitali et cō-
 nali creatura nō fieri: ad ip̄am
 xp̄ianā fidem p̄grius moueba-
 tur. Sed postea hereticōz ap̄olli-
 naristarū erroīe hūc esse cognos-
 cens: catholice fidei collectatus
 et cōtēperatus ē. Ego autē aliq̄-
 to postērius didicisse me fateor
 i eo q̄ uerbū tuū factū est: quō
 catholica ueritas a fortini falsi-
 tate dirimatū. Improbatio quip-
 pe hereticōz fiat om̄inē qd̄ etiā
 tua sentiat. et qd̄ habeat sana doc-
 trina. Oportuit enī et hereses ec̄:
 ut probati manifesti fierēt inter

infirmos. Sed tūc lectis platonī
 corū illis libris postea q̄ inde ā-
 monitus q̄rerē icorporeā uitatē:
 uisibilia tua per ea que facta sūt
 itellecta cōsp̄xi: et repulsius sen-
 si. q̄ per tenebras aīe mee con-
 tēplari nō sineret. certus esse te
 et infinitū esse. nec tm̄ per finitos
 locos. infinitos te diffundi. Et
 uere te esse. qui semp̄ idem ip̄e es:
 ex nulla pte nulloq; motu
 aliter aut aliter. cetera uero ex te
 esse oīa. hoc solo firmūssio docu-
 mento quia sūt. Certus quidē
 in istis erā: nimis tm̄ infirmus ad
 fruendū te. Garriebā plane q̄ si
 peritus. et nisi in xpo saluatore
 nō uia tuā q̄rerem nō peritus.
 sed perditus essem. Jam enī cepe-
 ram uelle uideri sapiēs. plenus
 pena mea. et nō flebā: in super
 et inflabar s̄tia. Vbi enī erat illa
 edificans caritas a fundamēto
 hūilitatis qd̄ est xps ih̄s. Aut
 qm̄ illi libri me docerēt eā. in quos
 me propterea priusq; scripturas
 tuas considerare. credo uoluisti
 iturere. ut ip̄imeret mēone
 mee quō affc̄us ex eis essem: et
 cū postea in libris tuis mansue-
 factus eēm et curantib; digitis
 tuis. cōtrectaretur uulnēri me-
 a: discernere atq; distinguere.
 qd̄ iteresset. iter p̄s̄up̄tione et
 confessionē. iter uidentes quo
 eundū sit. nec uidētes qua. et
 uia ducentē ad beatificā patri-
 am nō tm̄ cernendā esse. sed et
 inhabitandā. Nā si primo sc̄is
 litteris tuis informatus essem
 et in earū familiaritate obdul-
 tuisses michi. et post in illa vo-
 lumina incidissem forsitan aut

Ca. xx.

Ca. xxxj

abrupissent me a solidamēto pietatis aut si in affectu quē salubrem liberrā perstitissem? putare etiā ex illis libris eū posse cōcipi: si eos solos quisq; didicisset. Itaq; audivisse arripui venerabilem salū spūs tuū. et pre ceteris paulū apostolū: et perierit ille questiones in q̄bus michi aliquando visus est sibi aduersari: et nō cōgruere testimonijs legis et pphetarū textus sermōis eius. Et apparuit in vna facies eloq̄oz castoz et exultare cū tremore didici et cepi et iueni qd̄ illac verū legerā: hac cū cōmendatione grātie tue dici. Ut qui videt non sic gloriē: quasi nō accepit. nō solū id qd̄ videt. sed etiam ut videat: qd̄ enī habet qd̄ non accepit: et ut te qui es semp̄ idem nō solū amoneatur ut videat sed etiā sanetur ut teneat: et qui de longinquo videre nō p̄t. viā tñ ābulet qua veniat et videat et teneat: quia et si cōdelectet hō legi dei secundū interiorē hoīez. quid faciet de alia lege in membris suis repugnāte legi mētis sue et se captiū ducēte ī lege p̄cā que est in mēbris eius: Quoniam iustus es dñe nos autē peccauim⁹ iūque fecim⁹. ipse gessimus. et grauata est super nos manus tua et iuste traditi sum⁹ antiquo p̄ccatori p̄posito mortis: qm̄ p̄suasit volūtati n̄re silitudinē volūtatis sue. qā ī veritate tua nō stetit. Quid faciet miser homo? Quis eū liberabit de corpore mortis hui⁹ nisi tua grā? per ih̄m xp̄m dñm n̄m. quē genuisti coeternū et aequalē

ti in principio viarū tuarū? In quo princeps mūdi hui⁹ nō inuenit qd̄ morte dignū. et occidit eū et euacuātū est cyrographū. qd̄ erat cōtrariū nobis. hoc ille littere nō habet. nō habet ille pagine vultū pietatis hui⁹. lacrimas confessionis. sacrificiū tuum. spiritū cōtribulatū. cor contritū et hūiliatū. ppli salutem. sponsā ciuitate. arrā spūs sc̄i. potulū precij n̄ri. Nemo ibi cantat. nōne deo subiecta erit aīa mea ab ipso enī salutare meum. etenim ipse deus meus et salutaris meus et susceptor meus nō mouebor āplus. Nemo ibi audit vocātem. venite ad me qui laboratis. dedignātur ab eo discere. qm̄ mitis est et hūilis corde: abscondisti enī hec a sapientib; et reuelasti ea paruulis. Et aliud est de siluestri cacumie uidere patriam patris. et iter ad eā nō iuenire. et frustra conari per iūia curā obsidentib; et insidiātib; fugitiuis desertorib; cū principe suo leone et dracone: et aliud est tenere viam illuc ducēte. cura celestis imperatoris munitā. ubi nō latrocinantur qui celestē militiā deseruerūt: vitāt enī eā sicut suplicatū. hec michi iūscerabantur miris modis cū mīmū aplōrū tuorū legerē: et cōsideraueram opā tua et expauerā. **explicit**

**liber septim⁹
aurelii aug⁹
tini: incipit
octauus.**

**Esus meus recorder in grā
rū actioe tibi:**

et confitear misericordias tuas super me. Profundatur ossa mea dilectione tua et dicat: dñe q's filius tuus: disrupisti vincula mea. sacrificiū tibi sacrificiū laudis. Quō distupisti ea narrabo et dicent omēs qui adorāt te. cū audient her: benedictus in celo et ī terra dñs. magnū et mirabile nomē eius. Inheserāt p̄cordiis meis uerba tua: et vndiq; circūvallabar abs te. De vita tua eterna certē erā: quīs eā in enigmate et q̄i per speculū viderem. Dubitacō tamē omīs de icorruptibili substantiā q̄ ab illa ēēt oīs substantiā. ablata michi erat: nec certior de te. sed stabilior ī te ēē cupiebā. De mea vero tēporali vitā nūtabāt oīa. et mūdandū erat cor a fermēto veteri et placebat uia ip̄e saluator et ue per eius angusta adhuc pigebat: et īmisi in mentē meā visū q̄ est bonū in conspū meo p̄gere ad simplicianū. qui michi bonū apparebat seruis tuis. et lucebat ī eo grā tua. Audierā etiā q̄ a iuuetute sua deuotissime tibi uiueret. iā vero tūc senuerat et longa etate in tam bono studio sectande uietue multa expertus multa edoctus michi videbat: et vere sic cāt: vnde michi ut p̄ferret volebā cōferenti secū estus meos. q̄s esset aptus modus sic affecto. ut ego erā ad ambulandū in via tua. Videbā enī plenā eccliam. et alius sic ibat: alius autē sic. Michi at displicebat qd̄ agebā ī seclō. et oneri michi valde erat. Nō iam inflāmantib; cupiditatib; ut solebāt spe honoris et pecunie.

ad tolerandā illā seruitutē tam graue: iā enī me illa nō delectabāt. p̄e dulcedie tua. et decore domus tue quā dilexi. Sed adhuc tenaciter colligabar ex femina. nec me Xapliūs prohibebat cōiugari. quīs exhortaret ad melius. maxie volens omēs hoīes sic esse ut ip̄e erat: sed ego īfirmior eligebā molliore locū. et p̄pter hoc vñ. voluebar ī ceteris languidus et tabescēs curis maritidis. qd̄ et in aliis rebus quas nolebā pati. cōgruere cogebar vita cōiugali: cui deditus obstrigebar. Audierā ex ore ueritatis esse spadones qui seipsos absciderūt p̄pter regnū celoz: sed capere īquit qui potest capiat. Vanī sūt certe oēs hoīes q̄bus nō iest dei scia: nec de hīs que videntur bona potuerūt eū iuenire qui est. At ego iam nō erā in illa vanitate. transcendē eā: et cōtestante vniuersa creatura tua. iuenerā te creatorē n̄m. et uerbū tuū apud te deū. te q̄ cū spū scō vñ deū. per qd̄ creasti oīa. Et ē aliud genus imozū qui cognoscentes deū nō sicut deū glorificauerūt aut gratias egerūt. In hoc quoq; iaderā et dextera tua suscepit me et inde ablatū posuisti vbi cōualestere: quia dixisti hoī. ecce pietas ē sapia. et noli velle videri sapiens: qm̄ dicētes se ēē sapientes. stulti facti sūt: et iueneram iā bonā margaritā. et venditis oībus que habebā emenda erat et dubitabā. Perrexī ergo ad simplicianū. patrē. in accipiendā grā. tūc ep̄i ambrosi. et quē vere ut p̄rē diligebat: narraui ei tūc

Ca. ij.

cautus erroris mei. Vbi autē
 memoravi me legisse quosdā
 libros platonicoꝝ quos victo-
 rinus rethor quondā verbis ro-
 me quē xpianū defunctū esse
 audierā in latinā linguā trās-
 tulisset gratulatus est michi.
 q̄ nō in alioꝝ philozophorum
 scripta itādissem plena fallaci-
 arū et deceptionū scdm elemē-
 ta huꝝ mūdi: in istis autē oibz
 modis insinuari deū et eius ver-
 bū. Deinde ut me exhortaret
 ad hūilitatē xpī sapientibz ab-
 stonditā. et reuelatā puulis:
 victorinū ipm recordatus est.
 quē come tū esset familiarissi-
 me nouerat. De quo ille michi
 narrauit qd̄ nō silebo: habet ei
 laudē magnā gracie tue cōfite-
 dam tibi: quē admodū ille doctis-
 simus senex. et oim liberaliū doc-
 trinarū peritissimꝝ. quoz phi-
 lozophoz tā multa legerat. et
 diuidicauerat et dilucidauerat
 doctor tot nobiliū senatorum.
 qui etiā ob insigne preclari
 magistrū. qd̄ tuus huꝝ mūdi
 insigne et eximū putat. statuā
 romano foro meruerat et acce-
 perat. usqz ad illā etatē venera-
 toꝝ ydolorū sacrorūqz sacrilego-
 rū p̄ticeps. quibz tunc tota fere
 nobilitas romana inflata spi-
 rabat populosam et omigenū
 deū monstra. et anubē latra-
 toꝝ. que aliqui contra neptunū
 et venerē contraqz minervā te-
 la tenuerant: et a se victis iā
 roma supplicabat. que iste se-
 nex victorinus tot annos ore
 terra xpo defensauerat: nō eru-
 buerit esse puer xpī tui et isas

fontis tui subiecto collo ad hūili-
 tatis iugū et edomita fronte
 ad crucis obprobriū. O dñe dñe
 qui inclinasti celos et descēdisti:
 tetigisti mōtes et fumigauerūt
 quibz modis te insinuasti illi per-
 toꝝ: legebat sicut aut simplici-
 anus sanctas scripturas oēs qz
 xpianas litteras iuestigabat:
 studiosissime et p̄scrutabatur:
 et dicebat simpliciano nō palā
 sed secretius et familiarius.
 Noueris me xpianū iā cē. Et
 respondebat ille. Nō credā nec
 deputabo iter xpianos nisi in ec-
 clēsia xpī te uidero. Ille aut̄ iri-
 debat illū dices. Ergo parietes
 faciūt xpianos: Et hoc sepe di-
 cebat. se cē iam xpianū: et sim-
 plicianus illud sepe respōdebat:
 et sepe ab illo parietū irrisio repe-
 tebatur. Amicos enī suos reuere-
 batur offendere superbos demo-
 nicolas: quoz ex culmine babi-
 lonice dignitatis. quasi ex cedris
 libani quas nondū cōtruerat
 dñs grauiter ruituras in se timi-
 tias arbitrabat. Sed postea q̄
 legendo et inhiando hausit fir-
 mitatē timuitqz negari a xpo
 corā angelis sanctis. si cum ti-
 meret corā hoibus cōfiteri: re-
 usqz sibi magni criminis appa-
 ruit erubescendo de sacramētis
 hūilitatis uerbi tui. et nō eru-
 bescendo de sacris sacrilegis su-
 perboꝝ demonioꝝ q̄ imitator
 superbi acceperat: depuduit
 vanitati. et erubuit ueritati.
 Subitoqz et iopinatus ait sim-
 pliciano. ut ipse narrabat: ca-
 mus ī ecclēsiā volo fieri xpia-
 nus. At ille nō se capiēs leticia

periret cū eo. Vbi autē ibutus
 est primis instructionū sacra-
 mentis. nō multo post etiā no-
 men dedit ut per baptismū re-
 generaret. mirante roma gau-
 dente ecclesia. superbi videbāt
 et uascebātur. dentib; suis stri-
 debāt et tabescebāt. seruo autē
 tuo dñs deus erat spes eius et
 nō respiciebat ī vanitates et ī
 sanias falsas q; mendaces. De-
 niq; ut uentū est ad horā profi-
 tende fidei que uerbis certis cō-
 ceptis retentisq; memorū de lo-
 co eminentiori in cōspū populi
 fidelis reddi rome solet ab eis
 qui accessuri sūt ad grām tuā.
 oblatū esse dicebat victorino
 a presbiteris ut secretus redde-
 ret. sicut nōnullus qui uerecun-
 dia trepidaturi videbātur offer-
 ri mos erat. Illū autē maluisse
 se salutē suā in cōspū scē mul-
 titudis profiteri. Nō enī erat sa-
 lus quā docebat ī rethorica. et
 tñ eā publice professus erat. q;
 to minus ergo uereri debuit mā-
 suetū gregem nū? pronūtiāns
 uerbū tuū. qui nō uerebat. in uer-
 bis suis turbas insanorū. Itaq;
 ubi ascendit ut redderet. omēs
 sibi met. iuicē quisq; ut eū noue-
 rat instrepuerūt nomē eius in
 strepitu gratulacōis. Quis at
 ubi eū nō nouerat. Et sonuit ī
 presso sonitu per ora cūctorū tol-
 letancū. victorin; victorinus.
 cito sonuerūt exultacōe. quā
 videbāt eū. et cito siluerūt in-
 tentione ut audiret eū. Pronū-
 tiāuit ille fidē ueracē. preclari-
 fiducia. et uolebāt eū omēs ra-
 pere itro in cor suū. et rapiēbāt

amando et gaudento. hec capi-
 enciū manus erat. Deus bone
 qd agitur in hōie ut plus gau-
 deat de salute desperante aie. et
 de maiore periculo liberate q;
 si semp spes ei affuisset. aut pe-
 riculū min; fuisset. Et enī tu
 quoq; misericors pater. plus gau-
 des super vno pāore penitente.
 q; sup nonaginta nouē iustis.
 quib; nō est opus penitētia. Et
 nos cū magna iocūditate au-
 dimus cū audimus q; exulta-
 tib; angelis. pastoris hume-
 ris reportet ouis q; errauerat.
 et dragma referatur ī thesau-
 ros tuos colletantib; uicinis
 mulieri q; iuenit. et lacrimas ex-
 tant. gaudiū solepnitatis dom-
 tue. cū legitur ī domo tua de
 minore filio tuo qm mortuus
 fuit et reuixit. perierat et iue-
 tus est. Gaudes quippe ī nobis.
 et in angelis tuis sancta carita-
 te sanctis. Nā tu semp idem. q;
 ea que nō sp nec eodem modo st.
 eodē modo sp nosti oīa. Quid
 ergo agitur in aīa cū āplius
 delectat. inuētis aut redditis
 rebus quas diligit. q; si cas se-
 per habuisset. Contestatur ei
 et cetera et plena sūt oīa testi-
 monijs clamātib; ita est. Tri-
 umphat victor īperator. et nō
 uicisset nisi pugnasset. Et qnto
 maius fuit periculū in prelio.
 tanto ē gaudiū maius ī triū-
 pho. Iactat tēpestas nauigā-
 tes. minat. naufragū. oēs
 futura morte pallefcūt. Trā-
 quillatur mare et celū. et ex-
 ultat nimis qm timuerunt
 nimis. Eger est carus et uena

Ca. iii.

eius renūciat malū. Omnes qui sal-
 uū eū cupiūt: exortat simul aīo.
Et fit recte et nōdū abulat pus-
 tims viribz: et fit iam tale grau-
 diū quale nō fuit cū antea am-
 bularet saluus et fortis. easq;
 ipās uoluptates hūane uite
 etiā nō iopinatis et p̄ter uolu-
 tate irruentibz. sed institutis et
 uoluntarijs molestijs hoīes ac-
 quirūt. **E**dendi et bibendi
 uoluptas nulla est: nisi p̄cede-
 dat esuriendi et sitiendi moles-
 tia. **E**t ebruosi qdā salsiustula
 cōdūt. quo fiat molestus ardor:
 quē dū extinguit potatio. fit
 delectatio. **E**t institutū est ut
 etiā iam parte sponse nō tradi-
 tur statim. ne uilem habeat
 maritus datā: quā nō suspi-
 rauerit sponsus dilata. **H**oc
 in turpi et i execranda letitia.
Hoc in ea que cōcessa et licita
 est. **H**oc in ipa et sincerissima
 honestate amicitie. **H**oc in eo
 qui mortuus erat et reuixit:
 perierat et iuentus est. **U**biq;
 maius gaudiū: molestia ma-
 iore p̄ceditur. **Q**uid est hoc dñe
 deus meus. cū tu eternū tibi
 tu ip̄e sis gaudiū: et qdā de te.
 circa te semp cōgaudeat. **Q**uod
 est qd hec verū pars alternat
 defectu et p̄fectu. offensionibz et
 cōciliationibz: **A**n is est modus
 carū: et tantū dedisti eis cū a
 sumis celozū. usq; ad p̄ma ter-
 rarū. ab uicō usq; in finē se-
 tulozū. ab angelo. usq; ad ver-
 miculū. a motu p̄mo. usq; ad
 extremū. oīa genera bonozū.
 et oīa iusta opera tua. siusq;
 q; sedibus locares. et sius q;

tepozibz ageres: **H**ec michi qd
 excelsus es i excelsis et qd p̄fū-
 dus es i profundis: et nūsq; re-
 cedis et vix redim? ad te. **A**ge
 dñe. fac. excita. et reuoca nos:
 attende et rape. flagra. dulces-
 ce iā amem? et auram?. **N**ōne
 multi ex p̄fundiore tartaro ce-
 titatis qd victorū? redeūt ad te.
 et accedūt et illuānt recipien-
 tes lumē? **Q**uod si qui recipiūt:
 accipiūt a te p̄tatem ut filij tu-
 fiant. **S**ed si min? noti s̄ p̄lis:
 min? de illis gaudet etiā qui
 nouerūt eos. **Q**uā enī cū mul-
 tis gaudet: etiā in singulis v-
 berius est gaudiū: qā feruēsa
 ciūt se et inflāmātur ex alter-
 utro. **D**einde qd multis noti
 multi sūt auctoritati ad salu-
 tē. et multis p̄eunt secuturis:
 ideoq; multū de illis et qui eos
 p̄fesserūt letātur. qā nō de so-
 lis letātur. **A**bsit enī us i tibe-
 natico tuo p̄re pauperibz: acci-
 piatur p̄sone diuitū. aut p̄
 ignobilibz nobiles? qñ potius
 infirma mūdi elegisti ut forti-
 a cōfunderes. et ignobilia hui-
 mūdi elegisti et contemptibilia.
 et ea que nō sūt tāq; si sint: ut
 ea que sūt euacuares. **E**t in i-
 dem ip̄e mūm? aploz tuozū p̄-
 tau? lingua tu ista uerba so-
 nuisti qñ paulus p̄cosul per-
 eius militiā debellata supbia
 sub leuē iugū xp̄i tui nullus
 esset regis magni p̄uialis cf-
 fertus: ip̄e quoq; ex priore sau-
 lo paulus vocari amauit ob
 tam magnū insigne uictorie.
Plus eī hostis uicitur i eo quē
 plus tenet. et de quo plures te

net plus autē supbos tenet no-
mine nobilitatis: et de hīs plu-
res noīe auctoritatis. **E**nīto
ergo gratus cogitabat victo-
rini pectus. qđ tāq̄ iexpugna-
bile receptaculū dyabolus op-
tinuerat: victorini lingua. quo
telo grandi et acuto multos pe-
merat. tāto habūdanti? exul-
tare oportuit filios tuos: qui
a rex nr̄ alligauit fortē et vi-
debāt vasa eius crepta mūda-
ri. et aptari i honore tuū. et
fieri vtilia dño ad omne opus
bonū. **S**ed ubi michi hō tuus
simplician? de victorino ista
narrauit: exarsi ad imitandū.
Ad hoc enī et ille narrauerat.
Postea vero quā et illud addi-
dit. qđ iperatoris iuliani tēpo-
ribus. lege data. phibiti sūt xp̄i-
ani litteraturā et oratoriā do-
cere: quā lege ille amplexus lo-
quatē scolarum deserere maluit
qđ uerbū tuū. quo linguas isā-
tū facis disertas: non michi
fortior qđ felicio: visus est quia
inuenit occasiōne vacandi tibi.
Cui rei ego suspirabā ligatus
nō ferro alieno: sed mea ferrea
volūtate. **V**elle meū tenebat in-
imicus: et inde michi cathenā
fecerat et cōstrinxerat me. **Q**uip-
pe ex volūtate pueris facta est
libido: et dū seruitur libidini.
facta est cōsuetudo: et dū cōsuc-
tudinē nō resistit. facta ē neces-
sitas: quibz qđ ansulis sibi met
inexis. vnde cathenā appellauit
et tenebat me allicitū dura ser-
uitus. **V**olūtate autē noua que
michi esse reperat. ut te gratus
colere. fruiq; te velle deus. sola

certa iocūditas: nondū erat y-
donca ad superandā priorē ve-
tustate roboratā. **I**ta due volū-
tates mee. vna vetus. alia no-
ua. illa carnalis. illa sp̄italis.
cōflugebāt inter se: atq; discor-
dando dissipabāt aiām meā.
Sic intelligebā i incipso expe-
rimēto id quod legeram quocir-
co cōcupiscet aduersus sp̄itū:
et sp̄us aduersus carnē. **E**go qđ
dem i vtriq;: sed magis ego in
eo qđ in me approbabā qđ in eo
qđ in me iprobabā. **I**bi enī ma-
gis iam nō ego. qđ ex magna
parte id patiebar iuitus qđ fac-
ebā volens: sed tñ cōsuetudo ad-
uersus me pugnatior ex me facta
erat. qm̄ volens quo nolle pue-
nerā. **E**t quis iure cōtradiceret?
cū peccante iusta pena seq̄rentur.
Et nō erat iā ulla excusatiō qua
videri michi solebā. p̄pterea me
nondū contempto seculo seruire
tibi. quia incerta michi esset per-
ceptio ueritatis. **J**am enī et ip̄a
certa erat. **E**go autē adhuc ter-
ra obligatus: militare tibi re-
tusabā. **E**t i pedimētis oibz sic
timebā expediri: quēadmodū
i pediri timendū est. **I**ta sarina
seculi uelud sopno assolēt dulat
p̄inebar: et cogitaciōes quibz
meditabar i te files erat cona-
tibus expurgata volentiū: qui
tñ superati soporis altitudine
remergūtur. **E**t sicut nemo est
qui dormire semp̄ velit oimq;
sano iudicio vigilare prestat.
differt tñ plerūq; homo somp-
nū extutere. cū grauis torpor
in mēbris est: eūq; iā displicē-
tē carpit libētus. qđuis surgē-

di tempus aduenerit. Ita certū habebā esse melius tue caritati me dedere. q̄ mee cupiditati cedere: sed illud placebat et uidebat. hoc libebat et uidebat. Nō enī erat qd̄ tibi respondere. dūcē mīchi. surge qui dormis. et exurge a mortuis et illuābit te xp̄us: et vndiq; ostendēti uera te dicere. nō erat oīno quid respondere. ueritate cōuictus. nisi tm̄ uerba lenta. et sopno lenta. ecce modo. ecce mō. s̄n paululū: sed modo et modo nō habebat modū. et sine paululū. in longū ibat. Frustra condelectabar legi tue scdm̄ interiorē hōiem: cū alia lex ī mēbris meis repugnaret legi mētis mee. et captiuū me duceret in lege p̄tā. q̄ in mēbris meis erat. Lex eī p̄tā est uolencia cōsuetudinis: qua trahit et tenet etiā iuitus animus. eo merito quo in eā uolēs illabit. Miserrum ergo me quis liberaret. de corpore mortis huius? nisi gratia tua per ih̄m xp̄m dñm nrm̄. Et de uinculo quidē desiderij cōcubitus quo artissime tenebar et seculariū negotiorū seruitute quēadmodū me exemeris narrabo: et confitebor nōi tuo dñe adiutor meus et redemptor meus. Agebam solita. crescente anxietudine: et cotidie suspirabā tibi. Frequētabā ecclesiam tuā: q̄ntū uacabat ab eis negotijs. sub quorū pondere gemebā. Ac cū erat alipius otiosus ab opere iuris peritorū post assēsionē tertiā. expectās quib; iterū consilia venderet.

sicut ego uendebā dicendi facultatē si qua docendo prestari p̄t. Nebrudius autē amicitiae nre cesserat. ut oīm nrm̄ familiarissimo uerecūdo mediolanēsi et tui et gramatico se subdēt uehemēter desideranti et familiaritatis iure flagitati de numero nro fidele adiutorū. quo indigebat nimis. Nō itaq; nebridiū cupiditas cōmodorū continxit: maiora enī posset si uellet de lris agere: sed officio beniuolentiae p̄tationē nostram cōtempnere noluit amicus dulcissimus et mitissim⁹. Agebat autē illud prudentissime cauēs inotescere personis scdm̄ h̄ scdm̄ maiorib;: deuotans ī eis oēm iquietudinē animi quē uolebat habere liberū. et q̄ multis posset horis feriatū. ad q̄rendū ali quid uel legendū uel audiendū de sapia. Quodā igit die non recolo causā qua erat absens nebrudius: cū ecce ad nos uēit domū ad me et ad alipiuū pontician⁹ quidā. cuius n̄r in q̄ntū affer. preclare ī palacio militis nescio qd̄ a nobis uolebat: et cōsedim⁹ ut colloq̄rem. Et forte supra mensā lusoriā que ante nos erat. attendit codicē. tulit. aperuit. inuenit aplm̄ paulū. ī opinatē sane. Putauerat enī aliqd̄ de libris. quorū p̄fessio me cōterebat. Tū uero aridēs meq; ituens gratulatorie miratus est: qd̄ eas et solas p̄ oculis meis leas repente cōperiss; xp̄ianus quippe et fidelis erat: et sepe tibi deo nro p̄sternebat in ecclesia. crebris et diuturnis

oribus. Cui ego cum idicasset
 illis me scripturis curam maxi-
 ma impendere: ortus est sermo ip-
 so narrante de anthonio mona-
 cho egyptio. cuius nomen extelle-
 ter clarebat apud seruos tuos:
 nos autem usque in illam hora la-
 tebat. Quod ille ubi coeperit. imo-
 ratus est in eo sermone. Innuas
 tantum vnum ignoratibus: et ami-
 rans eandem nostram ignorantiam.
 Stupebam autem. audientes tam
 recentem memoria. et ipse nostris te-
 poribus testatissima mirabilia
 tua. in fide recta et catholica ec-
 clesia tua. oes mirabamur: et nos
 quia tam magna erant. et ille quod
 inaudita nobis erat. Inde sermo
 eius deuolutus est ad monaste-
 riorum greges et mores suauis ole-
 ae tue. et ubera deserta heremi-
 quorum nos nichil sciebamur. Et e-
 rat monasterium mediolani ple-
 num bonis fratribus: extra vrbis
 menia sub ambrosio nutritore
 et non noueramur. Pertendebat
 ille et loquebatur adhuc: et nos
 intenti tacebamur. Unde incidit
 ut diceret. nescio quomodo se et tres a-
 lios contubernales suos nimis
 vnum apud treueros. cum imperator
 pro meridiano circensium spec-
 taculo teneret: exisse deambu-
 latum in ortos muris contiguos.
 atque illic ut forte combinati spa-
 riabatur. vnum secum seorsum. et
 alios duos itidem seorsum pariter
 quod digressos: sed illos vagabun-
 dos irruisse in quandam casam.
 ubi habitabant quidam serui tui
 spiritum pauperes. qualium est reg-
 num celorum: et inuenisse ibi codicem
 in quo scripta erat vita anthonio

ni. Quam legere cepit vnus eorum.
 et mirari. et accendi. et iter lo-
 gendum meditari. arripere talem
 vitam: et relictam militiam seruire
 tibi. Erant autem ex eis. quos di-
 citur agentes in rebus. Tunc sub-
 ito repletus amore sancto. et
 sobrio pudore: iratus sibi conie-
 cit oculos in amicum et ait illi.
 Dic queso te. omnibus istis laboribus
 nostris quo ambimus? periculis? Quod
 querimus? Cuius rei causa milita-
 mus? Maior ne esse poterit spes
 nostra in palatio? quam ut amici impe-
 ratoris simus? Et ibi quod non fragi-
 le. plenius periculis: et per quot
 pericula peruenitur ad grandius
 periculum? Et quod diu istud erit? A-
 micus autem dei si voluerit ecce non
 ficio. Dixit hoc: et turbidus pertu-
 ricatione noue vite. reddidit ocu-
 los paginis diuine. et legebat
 et mutabat intus. ubi tu vide-
 bas: et exuebat mundo membra eius.
 ut mox apparuit. Namque dum legit
 et voluit fluctus cordis sui. in-
 frenuit aliquando: et discreuit. de-
 creuitque meliora: iamque tuus.
 ait amico suo. Ego iam abrupti-
 me ab illa spe nostra et deo ser-
 uire statui. et hoc ex hac hora
 aggredior: te si piget imitari.
 noli aduersari. Respondit ille
 adherere se socio tante mercedis
 tantisque militiae: et ambo iam tu-
 edificabant turrim sumptu ydo-
 neo. relinquendo omnia. et sequen-
 do te. Tunc potuit et qui cum e-
 o per alias ortu partes deambu-
 labat querentes eos. deuenit
 in eundem locum: et inuenientes
 ammonuerunt ut rediret. quoniam dede-
 nasset dies. At illi narrato pla-

cito et proposito suo quodque modo
 in eis talis uoluntas orta esset
 atque firmata: petuerunt ne sibi
 molesti essent si adiungi retusa-
 rent. Isti autem nichilo mutati
 a pristinis. Fleuerunt se tamen ut di-
 cebat. atque illis me congratulati
 sunt et commendauerunt se orationibus
 coram: et trahentes coram in terra.
 abierunt in palatium. Illi autem
 affligentes coram celo. manserunt in
 casa. et habebant ambo sponsas:
 que postea quam hoc audierunt. di-
 cauerunt etiam et ipse uirginitate
 tibi. **N**arrabat hec pontia-
 anus. Tu autem domine iter uerba
 eius retorquas me ad meipsum.
 auferes me a dorso meo. ubi me
 posueram dum nolle me attendere.
 et constituebas me ante faciem
 meam. ut uiderem quam turpis essem.
 quam distortus et sordidus. maculo-
 sus et ulcerosus: et uidebam et
 horrebam. et quo a me fugerem
 non erat. **E**t si conabar a me auer-
 tere aspectum narrabat ille quod
 narrabat: et tu me rursus op-
 ponebas michi et impingebas
 me in oculos meos. ut inuenire
 iniquitatem meam et odissem. **N**o-
 ueram eam: sed dissimulabam et co-
 lybebam et obliuiscabar. **T**unc
 uero quanto ardentius amabam
 illos de quibus audiebam salubres
 affectus. quod se totos tibi sanandos
 dederunt: tanto execrabilius me
 comparatum eis oderam. **Q**uoniam mul-
 ti anni mei mecum effluerunt.
 forte duodecim anni ex quo ab yn-
 deuicesimo anno etatis mee. leti-
 to ciceronis hortensio: exalta-
 tus eram studio sapientie: et disse-
 rebam contempta felicitate terre-

na ad eam uestigandam vacare:
 cui non inuentio sed uel sola inui-
 sitio iam proponenda erat etiam inue-
 nis thesauris regnisque gentium.
 et ad nutum circumfluentibus corpo-
 ris uoluptatibus. **A**t ego adoles-
 cens miser. ualde miser. in exor-
 dio ipsius adolescentie etiam pe-
 tueram a te castitatem. et dicebam.
 da michi castitatem et continentiam:
 sed noli modo. **T**imebam enim ne
 me cito exaudires et cito sana-
 res a morbo contumelie. que
 malebam expleri quam extingui:
 et iterum per vias prauas sup-
 stitione sacrilega. non quidem
 certus in ea sed quasi propones
 eam ceteris quam non pie querebam. sed
 inimice oppugnabam: et putau-
 ram me propterea differre de die
 in diem contempta spe seculi te
 solum sequi. quia non michi appa-
 rebat certum aliquid quo dirigerem
 cursum meum: et uenerat dies quo
 nudaret michi. et irareparet me
 conscientia mea. **U**bi es lingua:
Nempe tu dicebas. propter incer-
 tum uerum nolle te abiree sartana
 uanitatis. **E**cce iam certum est. et
 illa te adhuc premit: humeris
 que liberioribus penas recipiunt.
 qui neque ita inquirendo attriti st-
 net decemio et amplius ista me-
 ditati. **I**ta rodebar itus et con-
 fundebam pudore horribili ue-
 hementer: cum potitiam? talia
 loqueretur. **T**erminato autem ser-
 mone et causa qua uenerat.
 abiit ille: et ego ad me. quam non in
 me dixi: **Q**uibus sententiarum
 uerberibus non flagellauit ani-
 mam meam. ut sequeretur me conate
 post te ire et retinebat: **P**er-

Ca. vij.

biij.

sabat et nō se excusabat. **C**osup-
 ta erant et cōiuncta argumēta
 oīa: remanserāt muta trepida-
 tio. et quasi mortē reformida-
 bat restringi a fluxu cōsuetudi-
 nis. quo tabescebat in mortem.
Tum in illa grandi rixa iterio-
 ris domus mee. quā fortiter ex-
 citauerā cū aīa mea in cubicu-
 lo nro. corde meo tā vultu q̄ me-
 te turbatus: iuado alipū et ex-
 clamo. **Q**uid patimur? **Q**uid
 est hoc qd̄ audisti? **S**urgūt idoc-
 ti et celū rapiūt: et nos cū doctri-
 nis nris sine corde. ecce ubi volu-
 tamur ī carne et sanguīe. **A**n
 quia p̄cesserūt. pudet sequi: et
 nō pudet nec saltem sequi. **D**ixi
 nescio que talia: et abrupit me
 ab illo estus meus. cū taceret at-
 tonitus me ītuens. **N**eq; enī so-
 lita sonabā. **P**lus loq̄bāt aīm
 meū. frons. gene. oculi. color.
 modus vocis: q̄ uerba q̄ prome-
 bā. **O**rtulus quidā erat hospici-
 nri quo nos utebam: sicut tota
 domo. **N**ā ibi hospes nō habita-
 bat. **D**ns domus. **I**lluc me ab-
 stulerat tumultus pectoris ubi
 nemo īpediret ardente litē. quā
 meū aggressus evā: donec exi-
 ret qua tu sciebas. **E**go autē nō
 quieui: sed tm̄ insaniebā salu-
 briter. et morebar vitalit. **I**gna-
 rus qd̄ mali essem: et ignarus q̄
 boni post paululū futurus eēm.
Abcessi ergo in ortū et alipius pe-
 dem post pedē: neq; enī secretū
 meū nō erat. ubi ille aderat. **A**ut
 qm̄ me sic affectū desereret? **S**edi-
 mus q̄ntū potuim? remoti ab
 edibus. **E**go fremebā spū. idig-
 nans indignatōe turbuletissā

¶ q̄na?

q̄ nō ueni ī placitū et pactū
 terū deus meus ī qd̄ eūdū ēē oīa
 ossa mea clamabāt et in celum
 tollebat laudibz: et nō illuc
 ibatur nauibz aut quadrigis.
 aut pedibus. q̄ntū saltem de
 domo in eū locū ieram. ubi se-
 debam. **N**am nō solū ire vez
 etiā puenire illuc nichil erat
 aliud q̄ uelle ire: sed uelle for-
 titer et itegre. nō semī sauciā
 hac atq; hac versare et iactare
 uolūtate. cū hac parte assur-
 gente. cū alia parte cadente
 luctante. **D**eniq; tā multa fa-
 cieba corpore. in ip̄is tūcti-
 onis estibus. que aliqñ volūt
 hoīes et nō valent: si aut ipsa
 membra nō habeant. aut ea ul-
 colligata vinculis. uel resolu-
 ta languore. uel quoquomodo
 īpedita sint. **S**i capillū vullsi.
 si percussī frontē. si consertis
 digitis. amplexatus sum genu.
 quia volui feci: potui at̄ uelle
 et nō facere. si mobilitas men-
 broū nō obsequetur. **T**am nul-
 ta ergo feci. ubi nō hoc erat vel-
 le qd̄ posse. et nō facieba qd̄ et
 icōparabili afftū āplius michi
 placebat: et mox ut vellem pos-
 sem. quia mox ut vellem utiq;
 vellem. **I**bi enī facultas ea que
 volūtas. et ip̄m uelle iam face-
 erant. et tm̄ non fiebat: facilius
 q; obteperabat corpus tenuissīe
 uolūtati aīe. ut ad nutū mētis
 mēbra mouerentur. q̄ ipsa sibi
 aīa ad volūtate suam magna
 in sola volūtate perficiendam.
Unde hoc monstrū: et quare
 istud? **L**uceat misericordia tua:
 et iterroge. si forte michi res-

Ca. ix.

ponderare possint latebre penarū
hōim. et tenebrosissime cōtra-
ones filiorū adā. Vnde hoc mō-
strum: et quare istud? Impe-
rat ānimus corpori. et parctur
statim: iperit ānimus sibi et
resistatur. Imperat ānimus ut mo-
ueatur manus. et tanta ē fragilitas
ut vix a seruitio discernat ipe-
riū: et ānimus ānimus est. manus
autē corpus est. Imperat ānimus
ut velit ānimus: nec alter est
nec facit tñ. Vnde hoc mōstrū:
et quare istud? Imperat inq̄
ut velit. qui nō iperaret nisi vel-
let: et nō fit qd̄ iperaret si non ex
toto vlt. Non ergo ex toto ipe-
rat. Nā in tantū imperat iquū
vlt. et in tantū non fit qd̄ ipe-
rat. inq̄ntū nō vlt: qm̄ volun-
tas iperaret ut sit uolūtas. nec
alia sed ipa. Nō utiq̄ plena i-
perat: ideo nō est qd̄ iperaret Nā
si plena esset: nec iperaret ut
esset. quia iā esset. Non igitur
mōstrū partim velle. partim
nolle. sed egritudo ānmi est: q̄
nō totus assurgit ueritate sub-
leuatus. consuetudine p̄graua-
tus: et ideo sūt due uolūntates.
quia vna earū tota nō est: et h̄
adest alteri. qd̄ deest alteri. Pe-
reant a facie tua deus. sicut pe-
reunt uandoqui et mētis seduc-
tores: qui cū duas uolūntates
i deliberando cōaduenterit. du-
as naturas duarū menarū cē
asseuerāt. vna bonā alteram
malā: ipsi vere mali sūt. cū ista
mala sentiūt. et idem ipi boni
erūt si vera senserūt. uerisq̄ cō-
senserunt. ut dicat eis aposto-
lus tuus. Fustis aliquā teneb:

nūc autē lux in dño. Illi enī dñi
volūt cē lux nō in dño. sed in se
ipsis. putando aīe naturā hoc
esse qd̄ deus est. ita facti sūt de-
siores tenebre: qm̄ longius a te
recesserūt horrenda arrogātia.
a te vero lumie illumināte oēm
hōiem ueniente in hūc mūdū.
Attendite qd̄ dicatis et erubesci-
te. et accedite ad eū et illūamī:
et vultus v̄ri nō erubescet. Ego
cū deliberabā ut iā seruirem
dño deo meo. sicut dui disposu-
erā: ego erā qui volebā. ego qui
nolebam. Ego ego erā: nec ple-
ne volebā. nec plene nolebā. De-
oq̄ meā contendebā. et dissipa-
bar a meipso: et ipa dissipatio
me iūto quidē fiebat. nec tñ
ostendebat naturā mētis alic-
ne. sed penā mee: et ideo nō iā
ego operabar illā. sed qd̄ habi-
tabat in me p̄tā. de supplicio li-
berioris p̄tā: quia erā filius a-
dam. Nam si tot sūt contrarie
nature quot uolūntates sibi resis-
tūt: nō iam due. sed plures erūt.
Si deliberet quisq̄ utrū ad cōuē-
tialū corū pergat. an ad thea-
trū: clamant isti. Ecce due natu-
re: vna bona hac ducat. altera
mala illic reducat. Nā vnde ista
cūctatio sibi met aduer: sanā
uolūtatū? Ego autē dico abas
malas: et que ad illos ducat. et
que ad theatrū reducat. Sed nō
credūt nisi bonā esse. qua itur
ad eos. Quid si ergo quisq̄ nos-
trū deliberet. et secū alternātibz
duabz uolūtatibz fluctuet utz
ad theatrū pergat. an ad ecclē-
siam nrām? nonne et isti quid
respondeāt fluctuabūt? Aut

enī fatebūtur q̄ nolūt bona vo-
 lūtate pergi in ecclēsiā nostrā.
 sicut ī cā pergūt qui sacramē-
 tis eius ībuti sunt atq; detinē-
 tur? aut duas malas naturas
 et duas malas mētes in vno ho-
 mine confligere putabūt. et nō
 erit verū qd̄ solent dicere. Vnā
 bonā et alterā malā; aut con-
 uertent? ad verū. et nō negabūt.
 cū quisq; deliberat aiām vnā
 diuersis uolūtātib; estuare. **Iā**
 ergo nō dicant. cū duas uolun-
 tates in hoīe vno aduersari sibi
 sentiūt. duas cōtrarias mentes
 de duab; cōtrariis substantiis et
 de duob; cōtrariis principis cō-
 tendere; vnā bonā. alterā ma-
 lam. **Iā** tu deus verax īprobas
 eos et redarguis. atq; cōuinis
 eos. sicut ī vtrāq; mala uolūtate:
 cū quisq; deliberat. utrū hoīem
 veneno iterimat an ferro. utrū
 fundū alienū. illū an illū iua-
 dat qn̄ vtrūq; nō potest? utrū e-
 mat uoluptate luxuria. an pe-
 cuniā seruat auaricia. utrum
 ad circū pergat. an ad theatrū.
 si vno die utrūq; exhibeat? **Ad**
 do etiā tertiu. an ad furtū de
 domo aliena si subest occasio?
 addo et quartū. an ad cōmittē-
 dū adulterū. si et inde simul
 facultas aperit? si oīa cōcur-
 rant ī vnū articulū tēporis pa-
 riterq; cupiātur oīa. q̄ simul a-
 gi nequeunt. **Discipulū** enī a-
 nimū sibi nec aduersantibus
 quatuor uolūtātib; uel etiam
 plurib; ī tāta copia rerū que
 appetunt? nec tñ tantā multi-
 tudine diuersarū substantiarū
 solent dicere: ita et in bonis vo-

lūtātib; **Iā** q̄ro ab eis. utrū bo-
 nū sit delectari lēone apostoli
 et utrū bonū sit delectari psal-
 mo sobuo. et utrū bonū sit emā-
 geliū disseē; respondebūt ad sin-
 gula bonū. **Quid** si ergo parit
 delectent oīa. simulq; vno tēpo-
 re? nōne diuerse uolūtates dis-
 tendūt cor hoīs. cū deliberatur
 qd̄ potissimū arripiam? **Et oēs**
 bone sūt et certant ferū; donec
 eligatur vnū quo ferat? tota vo-
 lūtās vnā q̄ in plures diuideba-
 tur. **Ita** etiā cū eternitas delat
 superius. et tēporalis boni volup-
 tas retentat īferius. eadē aiā
 est. nō tota uolūtate illud aut
 hoc volens: et ideo discipit gra-
 ui molestia. dū illud veritate p̄-
 ponit. hoc familiaritate nō po-
 nit. **Sic** egrotabā et exartuabā
 accusans memetipm̄ solito acer-
 bius nimis. ac volues et versās
 me in vinculo meo. donec abru-
 peret? totū quo iā exiguo tene-
 bar. **Sed** tenebar tñ: et instabas
 tu ī occultis meis dñe. seuera
 misericordia flagella īgeminas. ti-
 moris et pudoris. ne rursus ces-
 sare et nō abruperet? idipsum
 exigū et tenue qd̄ remanserāt
 et reualesteret iterū. et me ro-
 bustius alligaret. **Dicebā** enī
 apud me itus. **Ecce** modo fiat.
 modo fiat. et cū uerbo iā ibam.
 ibam ī placitū: iā pene facie-
 bā. et nō faciebā. nec relabebā
 tñ in pristina. sed de proximo
 stabam et respirabā? et itē co-
 nabar et paulomin? ibi eram.
 et paulomin? iā iamq; attin-
 gebā et tenebā. et nō ibi eram.
 nec attingebā nec tenebā. he-

Ca. xi

sitans mori morti, et vite viue-
 re: plusq; i me ualebat dete-
 rius iolutu. q; meli? insolitu.
 puctuq; ipm teporis quo ali-
 ud futur? era quato. ppius
 ad mouebat. : tanto ampliore
 icuiebat horrore. Sed no reu-
 tiebat retro. nec auertebat s; me
 suspendebat. Retinebat nuge
 nugaru. et vanitates uanita-
 tu antique amice mee: et suc-
 cuiebat ueste mea. tunc et
 submurmurabat. Dimittis
 ne nos et a momento isto no
 erim? tecu ultra ieternu. et
 a momento isto no tibi licebit
 hoc. et illud ultra ieternu. Et
 que suggererent in eo qd dixi.
 hoc et illud. que suggererent
 deus meus auertat ab aia ser-
 ui tui misericordia tua. quas sor-
 des que dedecora suggererent.
 Et audieba eas ia longe mun-
 q; dimidius. no tanq; libere co-
 tradicetes eundo i obuia. sed
 uelut a dorso nusitates. et dis-
 cedente quasi furtim vellitan-
 tes. ut respicerent. Retardabant
 tn tuctante me abape atq; ex-
 cutere ab eis. et transilire quo
 vocabar: cu dicit michi cosue-
 tudo violenta. Putas ne sine
 illis poteris? Sed ia tepidissime
 hoc dicebat. Aperiebat. eni ab
 ea pte qua itendera facie et
 quo transilire trepidaba. casta
 dignitas cotinente. serena et no
 dissolute hilaris. honeste bla-
 diens ut uenire neq; dubita-
 re: et extendens ad me susapi-
 endu et apletendū pias ma-
 nus plenas gregib; bonoz ex-
 emploru. Ibi tot pueri et pu-

elle. ibi uiuetus multa et omis
 etas. et graues vidue et virgi-
 nes anis: et in oibus ipa con-
 tinetia nequaq; sterilis. sed fe-
 cunda filiozu mater gaudioz
 de marito te dne. et iridebat
 me irrisione exhortatoria qsi
 diceret. Tu no poteris qd isti et
 iste? An vero isti et iste i semet
 ipsis pnt. ac no in dno deo suo.
 Dns deus eoru me dedit eis.
 Quid in te stas et no stas? Pro-
 ice te in eu: noli metueret. no
 se subtrahet ut cadas. Pice te
 seturus et exapiet te: et sana-
 bit te. Et erubesciba nimis qz
 illaru nugaru murmur adhuc
 audieba. et tuctabudus pend-
 ba: et rursus illa q; diceret ob-
 surdesce aduersus imuda illa
 membra tua sup terra. ut mor-
 tificetur. Narrant tibi delecta-
 tiones: sed no sic lex dni dei tu-
 ta cotrouersia i corde meo no n
 de me ipo aduersus meipm it
 alipius affixus lateri meo: i
 usitati motus mei exitu tan-
 tus operiebat. Vbi vero a fu-
 do archano alta cosideratio
 cotraxit et congescit tota mi-
 seria mea in conspu cordis
 mei: oborti e. prella ingens.
 ferens ingente ymbre lacri-
 maru: et ut totu effunderem
 cu vocib; suis: surrexi ab ali-
 pio. Solitudo michi ad negotiu
 flendi aptior suggeriebat: et
 secessi remotus q; ut possit
 michi onerosa esse etia eius
 pntia. Sic tuc era. et ille sen-
 sit: nescio qd eni puto dixerit.
 in quo apparebat sonus vocis
 mee. ia fletu grauidus et sic

surrexerā. Mansit ergo ille ubi
 sedebam? nimis stupens. Ego
 sub quadā fici arbore stitui me
 nescio quō. et dimisi habenas
 lacrimis. et pruperūt flumina
 oculorū meorū. acceptabile sa-
 crificiū tuū. et nō quidē hns
 uerbis. sed ī hac sentētia mul-
 ta dixi tibi. Et tu dñe usq; quo?
 Usq; quo dñe uasceris in finē?
 Ne memor fueris iniquitatum
 nēarū antiquarū. Sentiebam
 enī ab eis me teneri. Factabā
 enī voces miserabiles. Quidiu.
 q̄dū. tras et tras? Quare nō
 modo? Quare nō hac hora finis
 turpitudis mee? Dicebā hec
 et flebā amarissā cōtractione
 cordis mei; et ecce audio vocē
 de uicina domo cū tantu dice-
 tis et crebro repetētis. q̄i pue-
 ri an puelle nescio. Tolle lege:
 tolle lege. Statimq; mutato ul-
 tu itentissim? cogitare cepi. u-
 tū nā solerēt pueri ī aliquo ge-
 nere ludendi cantitare tale ali-
 quid; nec occurrebat oīno au-
 disse me uspiam. Repressosq; ī-
 petu lacrimarū surrexi nichil a-
 liud itēpretans diuinit? nūc
 hi iuberi. nisi ut aperire codi-
 cem. et legere qd̄ primū caput
 uenisset. Audierā enī de an-
 thonio. q̄ ex ewāgelica lāone
 tu forte supuenerat amōitus
 fuerit tāq; sibi dicitur qd̄ lege-
 bat. Vade et vende oīa que ha-
 bes. et da paupibz. et habebis
 thesaurū ī celis. et ueni seq̄re
 me; et tali oraculo confestim
 ad te esse cōuersum. Itaq; ton-
 tatus redi ad eū locū ubi sede-
 bat alipius; ibi enī posuerā

codicē apli cū inde surrexerā.
 Arripui; aperui. et legi ī silē-
 tio capitulū. quo p̄mū cōiet-
 ti sūt oculi mei. Nō in cōmes-
 sacōibus et ebrietatibz; nō in
 tribulibz; et ipudicijs nō in cō-
 tentiōe et emulacōe; sed īdūi-
 te dñm ih̄m xp̄m. et carnis p-
 uideciā ne ferētis ī cōcupiscēns.
 Nec ultra uolui legere; nec
 opus erat. Statim quippe cū sine
 hui?modi sentētie q̄si luce
 securitatis infusa cordi meo;
 omēs dubi- tatiōis tenebre dif-
 fugerūt. Tū iteriecto aut di-
 gito aut nescio quo alio sig-
 no codicē clausi; et trāquillo
 iā vultu idicauī alipio. At
 ille quid in se ageret? qd̄ ego
 nesciebā sic indicauit. Petiit
 uidere qd̄ legissem. Ostendi. et
 attendit etiam ultra q̄ ego le-
 gerā et ignorabā qd̄ sequetur.
 Seq̄batur uero; infirmū autē
 ī fide assumite. Quod ille ad se
 retulit; michiq; aperuit. Sed ta-
 li amōitōe firmatus est; pla-
 titosq; ac p̄posito bono et cōgni-
 entissimo suis moribz; quibus
 a me ī melius iā olim valde
 longeq; distabat. sine ulla tur-
 bulenta cōtētiōe cōuictus est.
 Inde ad matrē ingredim. in-
 dicam? gaudet; narram? que
 admodū gestū sit. Exultat et
 triūphat? et benedicebat tibi
 qui potens es ultra q̄ petim?
 et itelligim? facere; quia tāto
 amplius sibi a te concessū de
 me uidebat. q̄ petere solebat
 miserabilibz; eius flebilibz; q;
 gemitibz;. Cōuertisti enī me ad
 te; ut nec uxore q̄rere. nec ali-

quā spem sēdi huius. stans in ea
regula fidei. ī qua me ante totā
nos ei reuelaueras: et cōuertisti
luctū eius ī gaudiū. multo v-
berius q̄ voluerat. et multo ca-
rius atq; castius. q̄ de nepotib;
carnis mee req̄rebat. **Explicit**
liber octauus auctori aug⁹: ī a-
piā nonus.

Dne quia ego seruus tuus et filius anille tue. Disrupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis. Lau-
det te cor meū et lingua mea:
et oīa ossa mea dicant. Dne
quis filius tibi? Dicāt. et res-
ponde michi. Et dic aīe mee
salus tua ego sū. Quis ego ā
qualis ego? Quid nō mali e-
go. aut facta mea. aut si nō
facta dicta mea? aut si nō dic-
ta uolūtas mea fuit? Tu autē
dne bonus et misericors. et dex-
tera tua respiciēs pfunditatē
mortis mee? et a fundo cordis
mei exhauriēs abissū corrup-
tōnis: et hoc erat totū. nolle
qđ volebas. et uelle qđ nole-
bas. Sed ubi erat tā amoso
tēpore. et de quo pmo altoq;
secreto euocātū est in momēto
liberū arbitriū meū. quo sub-
dere ceruicē leui uigo tuo. et
humeros leui sartine tue. xpc
ihū adiutor meus et redeptor
meus? Et suaue michi. subi-
to factū est carere suauitatib;
nugariū: et quas amittē me-
tus fuerat iā dimittē gaudi-
um erat. Faciebas enī eas a

me uera tu et sūma suauitas.
Faciebas et irabas pro eis omni
uoluptate dulcior. sed nō car-
ni et sanguini? omni luce cla-
rior. sed omni secreto iterior: omni
honore sublimior. s; nō subli-
mib; in se. Iā liber erat aīe
meus a curis mordacib; ambi-
endi et acquirendi et volutan-
di atq; scalpēdi scabiē libidi-
nū? et garriebā tibi claritati
mee. et diuitiis meis et saluti
mee dno deo meo: et placuit
michi in conspū tuo nō tumul-
tuose abire. sed leniter sub-
trahere mīsteriū lingue mee
nūdius loquacitatis. ne ul-
terius pueri meditātes nō legē-
tuā. non pacē tuā. sed insani-
as mendaces. et bella forensia
mercuret ex ore meo arma fu-
rori suo. et oportune iā pau-
cissimi dies superat. ad vinde-
miales ferias. et statui tolera-
re illos ut solepniter abcedere:
et redeptus a te iā nō reducem
uenalis. Consiliū ergo nūm
erat corā te: corā hōib; aut
nisi nrīs nō erat. Et cōueniat
inter nos ne passim auq; effū-
deret? qđ tu nobis a rōualle
ploracionis ascendētib; et tā-
tantib; tantū graduū dede-
ras sagittas acutas. et carbo-
nes uastatores aduersus lin-
guā subdola. uelud consulēdo
cōtradictē. et sicut abū asso-
let amando consumētē Sagit-
taueras tu cor nūm caritate
tua. et gestaba uerba tua trīs-
fixa uiscerib; et exempla ser-
uorū tuorū quos de nigris lu-
cidos. et de mortuis uiuos fe-

terras. congesta in sinu cogita-
tionis nre vrebant et absume-
bant graue torpore. ne i pma
mergerem. et accendebat nos
ualide. ut ois ex lingua subdo-
la cotradictiois flatus iflamma-
re nos acius posset no extigue-
re. Verupti quia ppter nomen
tuu qd sanctificasti per terras
caia laudatores habet votu et
ppositu nrm. iactancie site vide-
batur. no operari ta pximu fe-
riaru tepus. sed de publica pro-
fessione atq; ante oculos oim
fita ante discedere. ut couersa
in factu meu ora auctoru intu-
entiu q vianu vindemialiu di-
em pueire volueri. multa qui-
dem diceret qd qi appetisse mag-
nus videri. Et quo michi erat if-
tud. ut putaret et disputaret
de aumo meo. et blasphemare-
tur bonu nrm. **Quinca** qd
ipa estate litterario labori ni-
mo. pulmo meus cedere cepe-
rat. et difficulter trahere suspi-
ria. dolorib; q; pectoris testari
se sautu. voce q; clarioe pduc-
tore ve recusare. primo ptur-
bauerat me quia magistern
illius sarana pene ia necessita-
te deponere cogebat: et si au-
rari et coualesce potuiss. certe
intermittere. Sed ubi plena vo-
luntas uacandi et uidendi. qm
tu es dns oborta michi e atq;
firmata. nosti deus meus caia
gaudere tepi. q; hec quoq; sub-
erat no mendax extulatio. que
offensione hoim teperaret. qui
ppter liberos suos me liberu ee
nuq; volebat. **Plenus** igit tali
gaudio tolemba illud iternallu

teporis donec dearent nescio u-
tru uel viginti dies erat. sed tamen
fortiter tolerabatur: quia retes-
serat cupiditas que mecu sole-
bat ferre graue negotiu et ego
pmendus remaseram. nisi pa-
tencia succederet. **Pecasse** me in
hoc quisq; seruoru tuoru fratru
meoru dixerit: qd ia pleno cor-
de militia tua passus me fueru
uel vna hora sedere i cathedra
mendaci. **At** ego no contendo.
sed tu dne micoedisse none et
hoc ptm cu ceteris horrendis
et funereis in aqua sca igno-
uisti et remisisti michi. **Hare-**
rabat anxietudine uerecund
de isto nro bono. qd ppter vin-
cula sua quib; tenacissime tene-
batur. deseru se nro consortio vi-
debat nondu xpianus couege-
fidelis. ea ipa ta arctiore p cete-
ris copede ab itinere qd agyssi-
eram retardabat: nec xpia-
nu esse alio modo se velle dice-
bat. q; quo illo no poterat. **Be-**
nigne sane optulit. ut q; diu
ibi essem. in re eius essemus.
Retribues illi dne i resurrectione
iustoru: quia ia ipam sorte re-
tribuisti ei. **Quis** eni absentu-
bus nobis cu vome ia essem.
corpali egritudine corrept et in
ea xpianus et fidelis factus. ex
hac vita migravit: ita misert
es no solu eius. sed caia nri. ne
cogitantes egregia erga nos ami-
ti huanitate. nec cum i grege
tuo numerates. dolore itolera-
bili cruciarem. **Gracias** tibi de-
us nr. tui sum: idicant hortat-
iones et cosolaciones tue fide-
lis pmissor: reddes uerecundo

Ca. iij.

pro iure eius illo cassitate ubi
 ab estu scli requieuium? in tea-
 menitate sempiternae vinctis
 paradisi tui: qm̄ dimisisti ei
 p̄tā sup̄ terrā in monte itase-
 ato. monte tuo. monte uberi.
Angebatur ergo tūc ip̄e: nebr-
 dius autē collectabat. Cuius
 enī et ip̄se nondū xp̄ianus ī
 illā foucā p̄niciosissimi erro-
 ris icaderat. ut ueritatis filij
 tui carnē fantasma crederet:
 tñ inde emergēs. sic sibi erat
 nondū imbutus illius ecclie
 tue sacramētis. sed īquisitor
 ardentissim⁹ ueritatis. Quē
 nō multo post cōuersionē nos-
 trā et regenerationē p̄ baptis-
 mū tuū. ip̄m etiā fidelē catho-
 licū castitate perfectū atq; con-
 tinētia tibi seruientē. ī affrica
 apud suos. cū tota domus ei⁹
 per eū xp̄iana facta eēt. carne
 soluesti: et nūc ille uiuit in si-
 nu abrahā. Quid qd̄ illud est
 qd̄ illud est qd̄ illo significat⁹
 sinu. ibi nebridius meus ui-
 uit. dulcis amicus meus: tu-
 us autē dñe adoptiu⁹ ex li-
 berto filius. ibi uiuit. Nam
 q̄s alius tali aīe locus? Ibi
 uiuit. vnde me multa īterro-
 gabat hōiem īexpertū. Iā nō
 ponit aurē ad os meū. s; spi-
 ritale os ad fontē tuū: et bi-
 bit q̄ntū p̄t̄ sapienciā pro a-
 uiditate sua sine fine felix.
Nec eū sic arbitror īebriari ex
 eā. ut obliuiscat⁹ mei: cū tu
 dñe quē potat ille nr̄i sis me-
 mor. Sic ergo eram? uerecun-
 dū cōsolātes triste. salua ami-
 citiā de tali cōuersatiōe nostra.

et exhortātes ad fidē gradus sui
 uite salutis cōiugalis: nebridiū
 autē operiētes qm̄ seq̄ret⁹ qd̄ de
 tā proxio poterat. et erat iā iā
 q; facturus: cū ecce euoluti s̄t
 dies illi tandē. qui tā longi et
 multi uidebāt⁹ p̄e amore liber-
 tatis oiose ad cātandū de me-
 dullis oibus. Tibi dixit cor me-
 um quesiui vultū tuū: vultū
 tuū dñe requirā. Et uenit dies
 ī quo etiā actu solueret a pro-
 fessione rethorica. vnde iā cogi-
 tātū solutus erā? et fām est: et
 eruiisti linguā meā. vnde iam
 erueras cor meū. et benedicebā
 tibi gaudēs p̄fectus ī uillā cū
 meis oibus. Ibi qd̄ egeri in lit-
 teris iā quidē seruiētib; tibi.
 sed adhuc sup̄bie scolā tāq; in
 pausa cōe anhelatib; testatur
 libri disputati cū p̄ntib; et cū
 ip̄o me solo corā te. Que autē
 absente nebridio testatur ep̄is-
 tole. Et qm̄ michi sufficiat tēp⁹
 cōmemorādi oīa? Magna er-
 ga nos hñficiā tua in illo tem-
 pore: p̄ferā ad alia maiora p̄-
 perātū. Reuocat enī me rector
 datō mea. et dulce michi sic do-
 mine cōfiteri tibi. q̄bz īt̄nis me s̄t
 mulis p̄domueris. et quē ad
 modū me cōplanaueris hūili-
 tatis mōtib; et collib; cogitatio-
 nū mearū. et tortuosa mea di-
 rexeris. et aspera lenieris? quo
 q; d̄ modo ip̄sū etiā alipū fia-
 tē cordis mei subegeris nōi p̄-
 nigeniti tui dñi et saluatoris
 nr̄i ihu xp̄i: qd̄ p̄mo dedigna-
 batū inferi lr̄is nr̄is. Magis
 enī eas uolebat redolere gym-
 nasiorū cedros q̄s iā cōtriuūt

dñs: q̄ salubres herbas et defli-
 asticas aduersas scip̄tibz. **Q**s
 tibi deus meus voces dedi cum
 legerē psalmos dauid cantica
 fidelia. et sonos pietatis excludē-
 tes tuurgidū sp̄m. rudis i germa-
 no amore tuo cathetumino in
 villa cū cathetumino alipio fe-
 riatu. matre adherēte nobis.
 muliebrū habitu. virili fide. a-
 nuli securitate. materna cari-
 tate. xp̄iana pietate. **Q**uas ti-
 bi voces dabam in psalmis illis.
 et quō in te inflāmabar ex eis.
 et accendebat eos recitare si pos-
 sim toto orbe terrarū aduersus
 tipū generis hūani. **E**t tñ to-
 to orbe cantātur: et nō est qui
 se abscondat a calore tuo. **Q**uā
 vehemēti et acri dolore indig-
 nabat manicheis. et misera-
 bar eos rursus. qd̄ illa sacramē-
 ta. illa medicamēta nesciret:
 et insani essent aduersus an-
 tidotū. quo sani esse potuisset.
Velle ut alicubi iuxta esset. tūc
 ignorāte me vtrū audiret. et
 me nesciente q̄ ibi esset. itue-
 retur faciē meā. et exaudiret
 uoces meas. qm̄ legi quartum
 psalmū. in illo tunc orō. quid
 de me fecerit ille psalm⁹. cū i-
 uocare te exaudisti me deus
 iusticie mee. i tribulacōe di-
 latasti michi. miserere mei
 dñe et exaudi orōnē meam:
 audiret ignorāte me utrum
 audiret. ne me ppter se illa di-
 cere putaret. que iter her uer-
 ba dixerit. quia et reuera nec
 ea dice. nec sic ea dicerem.
 si me ab eis audiri videri q̄
 sentire: nec si dice sic accipe

ret quō meū et michi corā te de-
 frūuari affai aumi mei i hor-
 rui timendo. ibidēq̄ i ferbui spe-
 rando. exultando in tua mīa
 p̄. **E**t hec oīa exhibant per o-
 los meos et vocē meā: cū cōuer-
 sus ad nos sp̄s tuus bon⁹ aut
 nobis. **F**iln hoim usq̄ quo gra-
 ues corde. **V**t qd̄ diligitis va-
 nitatē et q̄ritis mendaciū.
Dilexerā enī vāitatē et q̄siera
 mendaciū. et tu dñe iā mag-
 nificaueras s̄m̄ tuū suscitās
 eū a mortuis. et collocans ad
 dexterā tuā. vnde mitteret ex
 alto p̄missionē tuā paracli-
 tū sp̄ritū ueritatis: et mise-
 rat eū iā. sed ego nesciebam.
Miserat eū: quia iā magni-
 ficatus erat resurgēs a mor-
 tuis et ascendēs in celū. **A**n-
 te autē nondū sp̄s erat dat⁹:
 quia ih̄s nondū erat clari-
 ficatus. **E**t clamat p̄pheta. **Q**u-
 usq̄ graues corde: et ut qd̄ dili-
 gitis uanitatē et q̄ritis men-
 daciū. **E**t scitote qm̄ magnifi-
 cauit dñs s̄m̄ tuū. **C**lamat
 quousq̄: clamat scitote. **E**t e-
 go tam diu nesciens. uāitatē
 dilexi. et mendaciū quesii: et
 ideo audiui et cōtremui. qm̄
 talibz dicit⁹ qualē me fuisse re-
 miscebar. **I**n fantasīs eī quas
 pro ueritate tenuerā. uanitas
 erat et mendaciū. **E**t in sonni
 multa ḡu ter ac fortiter i do-
 lore recordacōis mee: q̄ si vti-
 nā audissent. qui adhuc usq̄
 diligūt uanitatē et q̄rūt men-
 daciū. forte cōturbaret: et e-
 uouissent illud: et exaudi-
 res eos cū clamaret ad te. qm̄

uera morte carnis mortuus est
 pro nobis. qui te iterpellat pro
 nobis. *Legēbā irascenti et nolite
 peccare. Et quō mouebat deus
 meus? qui iā didicerā irascenti
 michi de pteritis. ut de cetero
 nō peccare? Et merito irascenti: q̄
 nō alia natura gēus tenebrarū
 de me peccabat. sicut dicit qui
 nō sibi irascentur et thesaurizat
 sibi irā in die ire et reuelacōis
 iusti iudicij dei. Nec iā bona
 mea foris erāt: nec oculis car-
 neis ī isto sole quēbāt. Volētes
 autē gaudere foris insecus. faci-
 le euānescūt et effundūt ī ea
 que uidentur et tēporalia sunt:
 et ymagines eorū famelica co-
 gitacōe lambūt. Et o si fatigē-
 tur iedia? et dicāt. quis osten-
 det nobis bona? Et dicam? et
 audiāt: signatū est in nobis lu-
 mē vultus tui dñe. Nō enī lumē
 nos sum? qd̄ illuminat oēm homi-
 nē uenientē in hūc mūdū. sed il-
 luminam? a te: ut qui sum? a
 liqui tenebre. sim? lux in te. *O
 si uiderēt eternū eternū. qd̄ ego
 quia gustauerā frēdebā: qm̄
 nō eis poterā ostendere si affer-
 rent ad me cor ī oculis suis fo-
 ris a te. et dicerēt quis ostēdet
 nobis bona. Ibi enī ubi michi
 iratus erā itus ī cubili ubi cō-
 pūctus erā. ubi sacrificauerā
 mactās uetustate meā. et iho-
 ata meditacōe renouacōis mee
 sperans ī te ubi michi dulcesce-
 re ceperas. et dederas leticiā ī
 corde meo? et exdamabam le-
 gens hec foris. et agnosces itus:
 nec uolebā multiplicari terre-
 nis bonis deuoras tēpora et de-**

lumen

uorat? tēporalib; cū habere in e-
 terna simplicitate aliud frumē-
 tū et uinū et oleū. Et exdama-
 bā in cōsequēti uersu clamore
 alto cordis mei. *O ī pace: o in
 idipm̄. O qui dixit. obdormiam
 et sopnū capiā: qm̄ q̄s resisset
 nobis. cū fiet sermo qui scriptus
 est. absorpta est mors ī uictoria.
 Et tu es idipm̄ ualde qui non
 mutaris. et ī te requies obliuif-
 cens laborū oīm. qm̄ nullus a-
 lius tecū? sed nec ad alia mul-
 ta adipiscenda q̄ nō sūt qd̄ tu:
 sed tu dñe singulariter in spe
 cōstituisi me. *Legēbā et ardebā.
 nec iueniebā quid facere surdis
 mortuis ex quib; fuerā pestis.
 latrator amarus: et cecus aduer-
 sus lras de melle celi mellicas et de
 lūie tuo lūiosas. Et sup̄ iūni-
 cos scripture hui? tabescebam.
 qm̄ recordabar oīa dierū illorū
 feriatorū. Sed nec oblitus sum
 nec silebo flagelli tui asperitate. et
 mēt tue mirabilē celeritate. *Dolo-
 re denatū tū extruciabar. Et
 cū in tantū iyrāuescēt ut nō
 ualere loqui: ascendit ī cor me-
 um. amonē oēs meos qui ad-
 erāt. ut deprecāretur te p̄ me dñe
 salutis oīmōde salutis. Et sup̄
 si hoc ī terra: et dedi eis ut lege-
 retur. *Hoc ut genua sup̄plia
 affectu fixim? fugit dolor il-
 le. Sed quis dolor? aut quō fu-
 git? *Expauī fateor dñe meus
 deus meus: nichil enī tale ab-
 ieunte etate expert? fuerā. Et
 insinuatū michi sūt ī profundo
 nutus tui. et gaudēs in fide
 laudauī nomen tuū. Et ea fi-
 des me securū esse nō sinebat.*****

de p̄teritis p̄t̄is meis: q̄ michi
 per baptisimū tuū remissa nō
 dū erāt. **R**enūciaui pactis vin-
 demialibz; ut scolasticis suis me-
 diolanenses uenditorē uerbo-
 rū aliū p̄uiderēt: qđ et tibi ego
 seruire delegisse. et illi profes-
 sioni p̄ difficultate suspirādi.
 ac dolore pectoris nō sufficere
Et insinuauī p̄ lras̄ ātistitu-
 o uro sancto ambrosio pristinos
 errores meos. et p̄ns̄ votū me-
 um: ut moneret quid potissi-
 mū michi de libris tuis legēdū
 esset quo p̄apiende tante grati-
 e paratior aptiorq; fierē. **A**t il-
 le iussit ysaiam p̄phetā: credo q̄
 p̄re ceteris ewangelij uocauis
 q̄ genaiū sit p̄nūciator aptior.
Deruptū ego primā huius lectio-
 nē non intelligens. totūq; tale
 arbitrans: distuli. repetendū
 exercitator i dn̄ico eloquio **I**n-
 de ubi tēpus aduēit. quo me no-
 men dare oporteret: relicto rure
 mediolanū remcaui. **P**latu-
 it et alipio renasci i te meū. iā
 induto hūilitate. sacramētis tu-
 is congrua: et fortissimo domu-
 torū corpis. usq; ad p̄talitū solū
 glaciāle. nudo pede obterendū
 insolito aulū. **A**dixim⁹ etiam
 nobis puerū adēdatū ex me
 natū carnaliter de p̄t̄o meo:
 tu bene feceras eū. **A**morū eāt
 ferme quindē: et īgenio p̄re-
 ueniebat multos graues et
 doctos uiros. **M**unera tua ti-
 bi confiteor dn̄e deus meus cre-
 ator om̄: et multū potēs refo-
 mare nr̄a deformia. **N**am ego
 in illo puero p̄ter delictū nū-
 hil habebā. **Q**đ enī enutire

bat a nobis in disciplina tua.
 tu inspiraueris nobis: nullq;
 alius. **M**unera tua tibi confi-
 teor. **E**t liber nū qui inscribit
 de ingro: ipse ibi meū loquitur.
Tu sis illi esse sensa oīa. que
 inserūtur ibi ex persona colloca-
 toris mei. **C**um esset i ānis sede-
 am: multa eius mirabiliora
 expertus sum. **H**orrori michi
 erat illud īgeniū. **E**t q̄s p̄ter te
 talū miraculorū opifex? **C**ito
 de terra abstulisti uitā ei⁹: et
 securior eū recordor nō timens
 qđq̄m pueritiae. nec adolescentie.
 nec oīno hōi illi. **S**ociauim⁹ eū
 coeū nobis i gratia tua. educa-
 dū in disciplina tua. et baptisati
 sum⁹: et fugit a nobis sollicitu-
 do uite p̄terite. **N**ec satiabar il-
 lis diebus dulcedine mirabili:
 considerare altitudinem consilij
 tui. sup salutē generis hūani.
Quantū fleui in p̄nis et can-
 tibus tuis suaue sonantis eccl̄e
 tue. uocabz; cōmotus acriter. **D**o-
 ces ille influebat auribz; meis.
 et eliquabat ueritas tua i cor
 meū. et ex ea estuabat inde af-
 fectus pietatis: et currebant
 lacrimae. et bene michi erat cū
 eis. **N**on longe ceperat medio-
 lanensis eccl̄esia genus hoc cō-
 solatoris et exhortatoris celebra-
 re. magno studio fixatū cōtinē-
 tū uocabz; et cordibz;. **N**ūmū
 ānus erat. aut nō multo am-
 plius. cū iustina valentianū
 regis pueri mater. hōiem tuū
 ambrosiū p̄sequeretur. heresis su-
 e causa. qua fuerat seducta.
 ab arrianis: extubabat pia
 plebs i eccl̄ia. mori parata cū

Alia

Ca. vij.

indignus oratione

epo suo seruo tuo. Ibi mea mater ancilla tua. sollicitudis et uigiliarum partes primas tenens orationibus uiuebat. Nos adhuc frigidum a calore spiritus tui: excitabamur tui. ciuitate attonita atque turbata. Tunc psalmi et psalmi ut caneretur secundum morem orientali-um partium. ne plus meroris tedio contabesceret institutum est: et ex illo usque in hodiernum retentum multis iam ac pene omnibus gregibus tuis. et per cetera orbis uniuersis. Tunc memorato antistiti tuo per visum aperuisti. quo loco lateret martiri corpora pthasii et geruasii. que per totos annos in corrupta thesauro secreta tui recondideras: unde optime promeres ad coherendam rabie femineam. sed regna. Tu enim propalata et effossa digno tui honore transferretur ad ambrosianam basilicam. non solum quos inuenerunt uexabat spiritus. confessis eisdem demonibus sanabatur: uerum etiam quidam plures annos cecus. ciuitatisque notissimus. cum populitumultuatis causa quesisset atque audisset. exiuit: eoque se outiceret suum ducem rogauit. Quo productus impetrauit admitti: ut sudario tangeret feretrum. piose in conspectu tuo mortis secretum tuorum. Quod ubi fecit atque amouit oculis: confestim apti sunt. Inde fama discurreres. inde laudes tue feruentes lucentes: inde illius uniuersa animi. et si ad credendi sanitatem non applicatus. a persequendi tui furore compressus est. Gratias tibi deus meus. Unde et quo eduxisti re-

cordationem meam: ut hec etiam confiterer tibi. que magna oblitus preterieram. Et tunc tunc cum ita flagraret odor ungentorum tuorum. non turebam post te: et ideo plus flebam inter tantam synon tuorum. olim suspiras tibi. et tandem respiras quantum patet aura in domo fenestra: qui habitare facis unanimes in domo consortiasti nobis et euodum iuuenem ex nostro municipio. Qui tunc agens in rebus militaret. prior nobis ad te conuersus est. et baptizatus: et relicta militia seculari. actus in tua. Simul etiam: simul habitabam in placito sancto. Querebam quidnam locus nobis utilius haberet: et seruientes tibi pariter remeabam in affrica. Et tunc apud hostia tyberina censemus: nunc defuncta est. Multa pretereo: quia multum festino. Accipe confessiones meas. et gratiarum actiones deus meus de rebus innumerabilibus etiam in silentio. Sed non precor quod quid michi anima pertinet de illa famula tua que me pertinuit. et carne. ut in hac temporalis: et corde. ut in eternam lucem nasceret. Non eius. sed tua dona dicitur in ea: neque enim seipam feterat. aut educauerat seipam: tu creasti eam: nec pater nec mater sciebat. qualis ex eis fieret illa: et eruditum eam in timore tuo uirga christi tui. regimine uniuersa filii tui in domo fidei. bono membro et clesie tue. Nec tantam erga suam disciplinam diligentiam matris predicabat. quantum facile ciuis dicitur decepte: que prius eius in sancte portauerat. sicut dorso

grandiuscularū puellarū par
uuli portari solent Cuius rei grā
et ppter senectā ac mores opti
mos. i domo xpiana sans ab oī
bus honorabat. Vnde etiā curā
dnīcarū filiarū cōmissa sibi di
ligēter gerebat: et erat i eis co
heretendis cū opus esset sancta
seueritate uehemes atq; in do
cendis sobriā prudentiā. Nam
eas preter illas horas quibus
ad mensam parentū modera
tissime alebant: etiā si exardesc
cerēt siti. nec aquā bibere sine
bat: ptaues consuetudinem
malā. et addens uerbū sanum.
Nōdo aquā bibitis. quā i pta
te uinū nō habetis: cū ad ma
ritos ueneritis facite dnē apo
thecarū et cellariorū. aqua sor
debit: sed mos potādi pualetur.
Hac rōe p̄cipiendi et auctorita
te ip̄erandi. frenabat auuidita
tē tenorioris etatis: et ipsam
puellarū sitim forinabat ad
honestū modū. ut iā nec libe
ret qd nō deceret. Et si uerep̄scāt
tū sicut michi filio famula tu
a narrabat: subreperat ei ui
nolentia. Nā cū de more tanq̄
puella sobriā iuberet a parenti
bz de cupa uinū depromē. sum
misso poculo qua desup patet.
priusq̄ in lagunculā funderet
merū. primoribz labus sorbebat
exiguū. quia nō poterat āplus
sensu recusante. Non enī vlla
temulenta cupidine faciebat
hoc: sed quibusdā supfluentibz
etatis excessibz. qui ludicris
motibz ebullūt. et in puerilibz
ānis maiorū pondere premi
solent. Itaq; ad illud modū co

tiduana modica addendo. qm̄
qui modica spernit paulatī
decidit: in eam consuetudinē
lapsa erat. ut ppe iam plenos
mero caliculos inhānter hau
rurt. Vbi tūc sāyax anūs: et
uehemes illa prohibito. Nun
qd ualebat aliqd aduersus la
tentē morbū nisi tua medicā
dnē uigilaret sup nos. Absen
te p̄e et matre et nutritoribz
tu p̄ns qui creasti. qui uocas:
qui etiā per p̄positos hoīes bo
ni aliqd agis ad salutē aiāz
Quid tūc egisti deus meus?
Vnde curasti? vnde sanasti?
Nōne ptulisti durū et acutū
ex altera aiā cōuictū. tanq̄
medicinale ferrū. ex occultis
p̄uisionibz tuis? et vno utu
putredinē illā p̄tendisti. An
tulla enī cū qua solebat atcede
ad cupā. litigās cū dnā mino
re. ut fit. sola cū sola: obicit
hoc crimē. amarissima insul
tatione uocās meribibulam.
Quo illā stimulo percussa res
perit feditate suā: confestimq;
dāpnauit atq; exiit. Sicut a
mici adulātes pueriūt: sic ini
mici languantes plerūq; corrigūt.
Nec tu qd per eos agis: sed qd
ipi uoluerūt retribuīs eis. Illa
enī irata. exagitare appetiuit
minorē dnām. nō sanare: et
ideo clanculo. aut qā ita eas i
uenerat lotus et temp̄ litis: a
ne forte et ipā periclitaret. qd
tā sero prodidisset. At tu dnē
rector celitū et terrenorū. ad v
sus tuos cōtorques p̄funda tor
rentis. fluxū sculoz ordinate
turbulentū: etiā de alteri aiē

Ca. ix.

insania sanasti alterā. Nec quāquam
tū hoc aduertit. potentiae suae tri-
buat. si uerbo eius coerceretur. quae
uult corrigi. Educata itaque pu-
dicitate ac sobrie. potiusque a te
subdita parentibus. quam a parentibus
tibi: ubi plenus animus nubilus factus
est. tradita uiro. seruauit ueluti
domino: et satagit eum lucrari tibi
loquens te illi moribus suis. quibus
eam pulchram faciebas. et reue-
renter amabilem atque mirabilem
uiro. Ita autem tolerauit cubilis
iniurias: ut nullam de hac re cum
marito haberet unquam simulta-
tem. Expectabat enim misericordiam tuam
super eum: ut in te credens casti-
ficaretur. Erat uero ille prete-
rea sicut beniuolentia papui:
ita uia feruidus. Sed nouerat
hec non resistere uato uiro: non
tamen factis. sed ne uerbo quidem.
Jam uero refractum et quietum cum
oportunum uideret. rationem facti
sui reddebat: si forte ille in-
sideratus commotus fuerat. De-
nique cum matrone multe quae
uiro mansuetiores erant plaga-
rum uestigia etiam dehonesta
facie gererent. iter amicitiae collo-
quia ille arguebant maritorum
uitam: haec eorum linguam ueluti
per iocum grauiter ammones.
ex quo illas tabulas quae ma-
trimoniales uocantur recitari
audissent. tanquam instrumenta
quibus an alle facte esset depu-
tare debuissent: proinde me-
mores conditionis. superbie ad-
uersus dominos non oportere. Cum
que miraretur ille. scientes quia
coniugem ferocem sustinet. nunquam
fuisse auditum. aut aliquo iudicio

daruisse quod patritius ceciderit
uixit. aut quod a se iniuce uel unum
diem domestica lite dissenserit.
et causam familiaritatem quererent:
docebat illa institutum suum. quod
supra memorauimus. Quae obserua-
bant. ex parte gratulabantur:
quam non obseruabant subiecte uox
abatur. Sororum etiam suarum primo
susurrus malorum ancillarum
aduersus se ueritatem. sic euiat
ab obsequiis. pseueras tolera-
tia et mansuetudine. ut illa ul-
tro filio suo medias linguas fa-
mularum proderet. quibus iter se
et nurum pax domestica turba-
batur: expeteretque uindictam.
Itaque postea quam ille et matri ob-
temperans. et curas familie dis-
ciplinam. et concordie suorum consu-
lens. perditas ad prodeus arbitri-
um uerberibus coercuit: promisit
illa talia de se prima sperare de-
bere. quamcumque de sua nuru. sibi quo
placeret. mali aliquid loqueretur:
nulla que iam audiente. memo-
rabili inter se beniuolentiae sua-
uitate uixerit. Hoc quoque illi
bono mancipio tuo in cuius uere-
ro me creasti. deus meus misericordiam
mea munus grande donaueras.
quod inter se dissidentes atque discor-
dantes quaelibet animas ubi pote-
rat tam se prebebat pacificam.
ut cum ab utraque multa de se iniuce
audiret amarissima. quia solet
eructare tuerges atque indigesta
discordia. quam primum amice de ab-
sente inimici per acada colloquia
crudelitas exalabat odiorum:
nichil tamen alteri de altera prode-
ret. nisi quod ad eas reconciliandas
ualeret. Darium hoc bonum mi-

hi uideret. nisi turbas innume-
rabiles tristis experiret. nescio
qua horrenda pestilentia p̄torū
latissime puagante. nō solū uir-
torū unūtorū uatis iūuias dic-
ta prodere. sed etiā que nō dic-
ta sunt addere. cū ecōtra huma-
no aīo parū esse debeat. iūuicia
tas hōim nec exatire nec au-
gere male loquendo. nisi eas
etiā extinguendo extingue be-
ne loquendo studuerit: qualis
illa erat docente te mīgro intimo
in scola pet̄toris. Deniq; etiā
uirū suū iam i extina uita tem-
porali eius lucrata est tibi: nec
in eo iam fideli planxit. qđ in
nondū fideli tolerauerat. Erat
etiā serua seruorū tuorū. Quis
quis eorū nouerat eā. multū
in ea laudabat et honorabat.
et diligebat te: quia senaebat
p̄ntiam tuā in corde eius. scē
cōuersacōis fructib; testibus.
Fuerat enī vni v̄ri v̄ror: mu-
tuam uicē parentib; reddideat
Domū suā pie tractauerat: i
operib; bonis testimoniū ha-
bebat. Nutrierat filios: tonēs
eos pturiens. quoties a te de-
uicere cernebat. Postremo nob̄
dñe oībus. quia ex munē tuo
sinis loqui seruis tuis. qui ante
dormitionē eius in te iam con-
sotiati uiuebam. p̄cepta grā
baptismi tui. ita tuā gessit.
quasi oēs genuisset: ita secu-
uit. quasi ab oībus genita fu-
isset. Imminente autē die qđ
ex hac uita erat exitura. que
diem tu noueras ignorantib;
nobis. puenerat ut credo pro-
tūate te i occultis tuis mo-

dis. ut ego et ip̄a soli starem. i
cūbeutes ad quandā fenestrā.
vnde ortus i tra domū q̄ nos ha-
bebat prospectabat. illuc apud
hostia tyberina: ubi remota a
turbis. post longi itineris labo-
rē instaurabam. nos nauiga-
tionū. **C**olloq̄bam̄ ergo soli
ualde dulciter: et p̄terita obli-
uiscētes i ea q̄ ante sunt exte-
ri. q̄rebam̄ inter nos apud p̄-
sente ueritatē qđ tu es. qualis
futura esset uita eterna sanc-
torū. quam nec oculus uidit.
nec auris audiuit. nec in cor
hōis ascendit. sed inhyabam̄
ore cordis in supna fluenta.
fontis tui. fontis uite qui est a-
pud te: ut inde pro captu nro
aspersi. quoquomodo rem tā-
tam cogitarem. Tūq; ad eū
finē sermo perduceret. ut carna-
liū sensuū delectacō quātalibet
in quātalibet luce corporea pre-
illius uite iocunditate nō com-
paracione sed ne cōmemoracōe
quidē digna uideret. erigētes
nos ardentiore affectu i dīpsū
pambulaui. gradati cūta
corporalia. et ipsum celū. vnde
sol et luna et stelle lucēt super
terrā. Et adhuc ascendebam̄
ūterius cogitando et loquendo
te. et mirando opera tuā. et de-
num̄ in mētes nras et transce-
dim̄ eas. ut attingerem̄ re-
gionē ubertatis indefictis.
ubi pasas israhel i eternū ue-
ritatis pabulo: et ibi uita sapi-
encia est per quā fiunt oīa ista
et q̄ fuerūt. et q̄ futura sunt. et
ip̄a nō fit. sed sic est ut fuit. et
sic est semp: quyn potius fu-

esse et futurū esse nō est i ca. sed
 esse solū qm̄ eterna est: nā fuis-
 se et futurū esse nō est eternū. Et
 dū loquimur et ih̄yam q̄ illi. attigi-
 mus eā modice toto actu cordis.
 et suspirauim⁹: et reliqm⁹ ibi re-
 ligatas p̄micias spūs et remea-
 uim⁹ ad strepitū oris nr̄i. ubi ue-
 bū et iapitur. et finit. Et quid
 simile uerbo tuo dñō nr̄o in se p̄-
 manenti siue uetustate atq; in-
 nouati oīa. Dicebam⁹ ergo. Sicut
 i sileat tumultus carnis. sileat
 fantasia terre et aquarū et aeris.
 sileant et poli. et ipsa sibi aīa si-
 leat et transeat se nō se cogitan-
 do. sileant sop̄nia et p̄magina-
 rie reuelatōes. oīs lingua et oēs
 signū. et qd̄qd̄ transeundo sit. xi.
 si cui sileat oīno: qm̄ si qui au-
 diūt. dicūt hec oīa. nō ipsa nos
 fecim⁹. sed fecit nos qui manet
 ieternū. h̄ns dictis si iā taceat
 qm̄ crexerūt aurē. in eū q̄ fecit
 ea. et loquat⁹ ipe solus. nō per
 ea sed per seipm̄ ut audiamus
 uerbū eius. non per linguam
 carnis. neq; per uocē angeli. ne-
 q; per sonitū nubis neq; p̄enig-
 ma silitudis. sed ipm̄ quē i h̄ns
 amam⁹ ipm̄ sine h̄ns audiam⁹.
 sicut nūc extendim⁹ nos. et rāpi-
 dā cogitacōe attingim⁹ eternā
 sapientiā sup̄ oīa manente. si
 cōtinuet⁹ hoc. et subtrahatur
 alie uisiones longe ip̄aris ge-
 neris. et hec vna rapiat et ab-
 sorbeat. et recondat in interiora
 gaudia spectatore suū. ut ta-
 lus sit sempiterna uita. quale
 fuit hoc momētū intelligēcie
 cui suspirauim⁹: nōne hoc
 est. itra in gaudiū dñi tui. Et

istud quando. An tū oēs resur-
 gemus? sed nō omēs imutabim⁹.
 Dicebā talia. et si nō isto modo.
 et h̄ns uerbis: tñ dñe tu scis qd̄
 lo die tū talia loqrem⁹. et mund⁹
 iste nobis iter uerba ulesteret
 tū oib; delectatōib; suis. Tunc
 ait illa. Fili qm̄tū ad me attinet
 nulla re iā delectoz in hac uita.
 Quid hic faciā adhuc et cur hic
 sim nescio; iam cōsumpta spe hu-
 ius seculi. Nūc erat. ppter qd̄ in hac
 uita aliquantū imorari cupiebā.
 ut te xp̄ianū catholiciū uideē
 priusq; morerē. Cumulacius
 hoc michi deus meus prestat:
 ut te etiā contēpta felicitate
 terrena serui eius uideā. Quid
 hic facio. Ad hec ei quid respon-
 detim nō satis uetolo: tū iterea
 vix itra qm̄q; dies. aut nō mul-
 to amplius decubuit febribus.
 Et tū egrotaret: quodā die de-
 fectū aīe passa est. et paululū
 subtracta a p̄ntib;. Nos cōcur-
 rim⁹. sed cito reddita est sensui
 et aspexit astantes me et fratē
 meū: et ait nobis quasi q̄renti
 similis. Vbi etiā? Deinde nos i-
 tuens merore attonitos. pone-
 tis hic inq̄t matre uestra. Ego
 silebā et fletū frenabā: frater
 autē meus quiddā locutus est.
 quo eā nō peregre sed in patriā
 defungi tanq; felici optaret.
 Quo audito illa: vultu anxio
 reuerberans cū oculis qd̄ talia
 sciret atq; inde me ituens. vi-
 de ait quid dicat. Et mox ambo-
 bus ponite iquit hoc corpus
 ubiq; nichil vos ei. cum cōtū-
 bet: tñ illud vos rogo. ut ad
 dñi altare memineritis mei

Pro magnū zelū tāte m̄licis

ubiūq; fueritis. Cūq; hāc sentē-
 cīā uerbis quib; potuit explicaf-
 set cōtūit: et ingraueſcente mor-
 bo exercebat. **E**go uero cogitās
 dona tua deus inuisibilis. que
 ūmittis ī corda fidelū tuorum
 et pueniūt inde fruges amira-
 biles. gaudebā et grās agebā
 tibi. recolens qđ nouerā: quāta
 cura semp estuasset de sepulchro
 qđ sibi prouiderat et parauerat
 iuxta corpus uiri sui. Quia enī
 ualde concorditer uixerāt: id enī
 am uolebat ut est hūan? aīn?
 min? capax diuinor? adiūgi ad
 illā felicitatē et cōmemorāi ab ho-
 minib; cōcessū sibi ēē post trans-
 marinā peregrinacōē: ut cōiūc-
 ta terra. amborū cōiūgū terra
 tegetet. **Q**ū autē ista iāuitas.
 plenitudie bōitatis tue. ceperat
 in eius corde nō esse nesciebant.
 et letabar amirans. qđ sic michi
 apparuisset: qđq; et illo sermone
 nro ad fenestrā cū dixit. iam qđ
 hic facio. nō apparuit desiderare
 in p̄iā mori. **A**udiui etiā poste-
 a qđ iā cū hostib; essem. cū qui-
 busdā amicitis meis materna fi-
 ducia colloq̄batur quodā die de
 cōtēptu uite hui?. et bono mor-
 tis ubi ipse nō aderam: illisq;
 stupentib; uirtutē femine quā
 tu dederas ei. q̄uentib; q; vtrū nō
 formidaret tā longe a sua ciui-
 tate corpus relinque. nichil iqt
 longe est deo: neq; timendum
 est ne ille nō agnoscat in fine
 seculi vnde me resuscitet. **E**go
 die nono egritudinis sue quin-
 quagesimo et sexto āno etatis
 sue. tricesimo et tercio etatis
 mee aīā illa religiosa et pia

corpore soluta est. **P**remebā oca-
 los eius: et confluēbat ī precor-
 dia mea mestitudo īgens et tris-
 fluebat in lacrimas. ibidēq; oca-
 mei uolento animi īperio re-
 sorbebāt fontē suū usq; ad siti-
 tatē: et in tali luctamie valde
 male michi erat. **T**um ued ubi
 extremū spiritū efflauit puer
 adcodatus exclamauit ī plac-
 tum: atq; ab oibus nobis coer-
 titus tacuit. **H**oc modo etiam
 meū quiddā puerile qđ labeba-
 tur ī fletus. iuuenilis uoce
 cordis cohercebat et tacebat.
Neq; enī dicere arbitrabamur
 finis illud questib; lacrimosis
 gemitib; celebrare q;: quia hīs
 plerūq; solet deplorari quedam
 miseria morientū aut quasi
 oimoda extinctio. **A**t illa nec
 misere mouebat: nec oīno mo-
 riebat. **H**oc et documētis mor-
 eius: et fide nō ficta cōibusq;
 certis tenebam. **Q**uid erat
 ergo qđ intus michi grauiter
 dolebat: nisi ex cōsuetudine
 simul uiuendi dulcissā et ca-
 rissimā repente simul disrup-
 tā uulnus recens. **G**ratula-
 bāmur quidē testimonio ei
 qđ in ea ipā ultima egritudi-
 ne obsequis meis iter blandi-
 ens. appellabat me p̄iū. et cō-
 memorabat grandi dilcōis af-
 fectu nūq; se audisse ex ore me-
 o iaculatū in se diuī aut cōtu-
 meliosū sermonē. **S**ed tamen
 quid tale deus meus qui se-
 cisti nos. **Q**uid cōparabile ha-
 bebāt honor a me delatus illi:
 et seruitus ab illa michi. **O**m-
 itaq; deserebar tā magno ei?

solatio. sanctificabat^r aⁿima mea. et quasi dilaniabat^r vita. q^uo^mo^do una facta erat ex mea et illius. Cohibito ergo a fletu illo puerio psalterium accipuit euodius. et cantare cepit psalmum: au^{tem} respondam^r q^uo^mo^do^m o^mnⁱs domus. misericordiaz et iudicium cantabo tibi d^{omi}ne. Audito autem q^uo^d ageret. conuenit multi fr^{at}res. ac religiose femine. et de more illis quorum officium erat funus curantibus ego in parte ubi decenter poteram. cum eis q^uo^mo^do me non deserendum esse censebant q^uo^d erat tempori congruum disputabam: eorum fomento ueritatis mitigabam cruciatum tibi notum. illis ignorantibus et itentibus audientibus. et sine sensu doloris me esse arbitrantibus. At ego in auribus tuis ubi eorum nullus audiebat. trepebam mollitiem affectus mei. et constringebam fluxum meroris: cedebatq^{ue} michi paululum rursusq^{ue} impetu suo ferebat: non usq^{ue} ad eruptionem lacrimarum. nec usq^{ue} ad vultus mutationem: sed ego sciebam q^uo^d corde premerem. Et quia michi vehementer displicebat tantum in me posse hec humana. q^uo^d ordine debito et sorte conditoris n^{ost}re accedere n^{ost}re est. alio dolore dolebam dolore meum. et duplici tristitia macerabar: cum ecce corpus elatum est. Inuis: redim^r sine lacrimis. Nam neq^{ue} in eis precibus q^uo^d tibi fudim^r q^uo^mo^do offerret^r pro ea sacrificium precum n^{ost}ra iam iuxta sepulchrum posito cadauere pusillum deponeret sicut illis fieri solet. nec in eis ergo precibus fleui: sed toto die grauiter in occulto mes-

tus eram. Et mente turbata rogabam te ut poteram quo sanares dolorem meum. nec faciebas: credo commendas memorie mee uel hoc uel non documento omnis consuetudinis uinculum etiam aduersus mentem. que iam non fallat uerbo pascat. Visum etiam michi est ut uenire lauatum: q^uo^d audieram inde balneis nomen inditum. quia grecis balneum dixerunt. q^uo^d anxietate pellat ex animo. Ecce et hoc confiteor mihi tue pater orphanorum q^uo^mo^do lauauit. et talis eram qualis priusquam lauassem. Neq^{ue} enim exsudauit de corde meo meroris amaritudo. Deinde dormiui et uigilaui et non parua ex parte mitigatum inueni dolorem meum: atq^{ue} ut eram in lecto meo solus. rector datus sum ueridicos ueris abrosi tui: tu es enim deus creator omni poli q^uo^d rector: uertens diem deo re lumine nocte soporis gratia. artus solutos ut quiescedat laboris usus. mentesq^{ue} festas alleuet. luctusq^{ue} soluat anxios: atq^{ue} inde paulatim reditebatur in pristinum sensum anallatua. conuersationeq^{ue} eius pia in te et sancte in nos blandam atq^{ue} motigeram. qua subito desistit^r sui. et libuit flere in conspectu tuo de illa et pro illa: de me et pro me. et dimisi lacrimas quas continebam ut efflueret quantum uellet substernens eas cordi meo. et requiescui in eis: q^uo^mo^do ibi erat aures tue non tui q^uo^d hominis superbe interpretatus ploratum meum. Et nunc d^{omi}ne confiteor tibi in laus: legat qui uolet. et interpretetur ut uolet: et si precem inuenit fleuisse me

lxij.

manu exigua parte hore, in ven
 otulis meis iterum mortua. q
 me multos anos fleuerat. ut
 otulis tuis viuere no irideat.
 sed potius si est grandi caritate
 p pccis meis fleat ipse ad te pa
 trem om fratru xpi tui. Ego
 aute iam sanato corde ab illo
 vulnere in quo poterat redar
 gui. carnalis affectus. fundo
 tibi deus nr pro illa famula
 tua longe aliud lacrimaru
 genus. qd manat de conuulsu
 spu consideracioe periculoru
 ois aie que i ada morit. qd
 illa in xpo viuificata ead no
 du carne soluta sic uixerit ut
 laudet nomē tuū in fide mori
 bus q eius. No tm audeo dice.
 ex quo ea pbaptismu regene
 rasti. nullu uerbu exisse ab o
 re eius cotra pceptu tuū. et dic
 tu est a ueritate filio tuo. Si
 qs dixerit fratri suo fatue reus
 erit geheme ignis. et de eam
 laudabili uite hoim. si remo
 ta misidia discutias eu. Na
 vero no exqris delicta ueheme
 ter. fiduciale speram. Alique
 apud te locu. uenire indulgēcie
 Quisqis aute tibi enumerat.
 vera merita sua. quid tibi e
 numerat nisi munera tua.
 O si cognoscat oēs hoies. et
 qui gloriant. i dno glorient.
 Ego itaq; laus mea et vita me
 a deus cordis mei. sepositis
 paulisp bonis eius actibus.
 pro quib; tibi gaudes gratias
 ago. nūc pro pccis matris mee
 deprecor te. exaudi me per me
 dicinā vulnerū nrōz que pe
 pendit i ligno. et sedens ad dex

tera tuā te iterpellat pro nobis
 Suo misericorditer operatā et
 ex corde dimisisse debita debito
 ribus suis. dimitte illi et tu de
 bita sua. Si qua ead totu
 per tot anos. post aqua salutis.
 dimitte dnc. dimitte obsecro. ne
 iras tu ea i iudiciū. Super exaltet
 mīa iudiciū. qm eloqā tua beasti
 et pmisisti miām mīcordib; Qd ur
 essent tu dedisti eis qui misere
 beus cui misertus eris. et mise
 ricordia prestabis cui misertus
 fueris. et credo iam feceris. qd te
 rogo. sed uolūtaria oris mei ap
 proba dnc. Naq; illa iminete
 die resolucōis sue. no cogitauit
 suū corpus suptuose contegi. et
 aut condici aromatib; aut mo
 numentū electū cotupiuit aut
 turauit sepulchru patru. No
 ista mandauit nobis. sed tm
 modo meoria sui ad altare tu
 um fieri desiderauit. tu nulli
 us dici ptermessione seruietat.
 vnde sciet dispensari uictimā
 sanctā. qua deletū est cyrogra
 phu qd erat cotrariū nobis. q
 triūphatus est hostis cotputas
 delicta nra et qrens qd obuiat
 et nichil inueniens i illo i quo
 vincim. Quis ei i refundet
 inocente sanguine. Quis ei res
 tituet pccū quo nos emit. ut
 nos auferat ei. Ad cui q premiri
 sacrametū ligauit analla tua
 aiām suā vinculo fidei. Nemo
 a protectioe tua dirupat eā.
 non se iterponat. nec vi nec i
 sidns leo et draco. Neq; eni res
 pondebit illa nichil se debere
 ne cotuicatur et obtineat ab
 accusatore callido. sed respon

debit dimissa debita sua ab eo. tu nemo reddet qd pro nobis non debens reddidit. **S**ic ergo in pace tu vuo. ante que nulli et post que nulli nupta est: tu seruiuit fructu tibi afferes cum tolerancia. ut cum quoque lucraretur tibi: et inspira dñe deus meus seruis tuis fratribus meis filijs tuis dominis meis. quibus corde et voce et litteris seruiuo ut quoties hec legerit meminerint ad altare tuum monice famule tue. cum patris quoddam eius coniuge: per quorum carne introduxisti me in hac vitam que admodum nescio. Meminerint tui affatu pro parentum meorum in hac luce transitoria. et firm meorum sub te prece in matre catholica. et civium meorum in eterna iherusalem cui suspirat peregrinatio populi tui ab exitu usque ad reditu: ut quod a me illa poposcat extremum. uberius ei prestetur in multorum orationibus tam per confessiones quam per orationes meas. **Aurelii augustini epi confessionum finit liber nonus: incipit decimus eiusdem.**

Ergo noscā te cognitor meus. cognoscā te sicut et a te cognitus sum. uirtus autē mee: ita in ea et coapta tibi. ut habeas et possideas sine macula et ruga. Hec est mea spes. ideo loquor: et in ea spe gaudeo. quoniam sanum gaudeo. Cetera vero vite huius tanto minus flenda. quanto ma-

gis fletur: et tanto magis flenda. quanto minus flenda. **Et** te enim ueritate dilexisti: quoniam quod facit eam uenit ad lucem. Volo eam facere in corde meo coram te in confessione: in stilo autem meo coram multis testibus. **Et** tibi quidem dñe tuus? oculus nuda est abissus humane constitutae. quid occultum esset in me etiam si nollem confiteri tibi: **Te** enim michi absconderem non me tibi. **N**unc autem quod gemitus meus testis est. displicere me michi tu refulges et places et amaris et desideraris: ut erubescam de me et abiciam me atque eligam te: et nec michi nec tibi placeam nisi de te tibi. **T**ibi ergo dñe manifestus sum quicquid sum: et quo fructu tibi confitear dixi. **N**eque enim id ago uerbis carnis et uocibus: sed uerbis anime et dolore cogitacionis que nouit auris tua. **T**u enim malus sum nichil aliud est confiteri tibi: quam displicere michi. **C**um uero prius nichil est aliud confiteri tibi. quam hoc non tribuere michi. quoniam tu dñe benedixisti iustitiam: sed prius eam iustificas ipsum. **C**onfessio itaque mea deus meus in conspectu tuo tibi tacite fit. et non tacite. **T**acet enim strepitu. clamat affectu. **N**ecque enim dico recti aliquid hominibus. quod non a me tu prius audieris. aut etiam tu aliquid tale audies a me quod non michi tu prius dixeris. **Q**uid michi ergo est cum hominibus ut audiant confessiones meas: quasi ipsi sanaturi sint omnes languores meos: **T**uicum genus ad cognoscendum

vita aliena: desidiolū ad corri-
 gendū suā. Quid a me q̄rant au-
 dire quis sim. qui nolūt a te au-
 dire qui sint. Et vnde scūt cū
 a me ip̄o de me ip̄o audiūt an
 verū dicā? q̄nquidē nemo scit
 hōim qd̄ agatur in hōie. nisi
 sp̄us hōis qui ī ip̄o est. Si
 autē a te audiant de se ip̄is:
 nō poterūt dicere mentit̄ dñs.
 Quid est enī audire a te. de se.
 nisi cognoscere se? Quis poro
 cognoscit et dicit. falsum ē. nisi
 ip̄se mentiat? Sed quia caritas
 oīa credit. iter eos utiq; quos cōnex-
 os sibi nec vnū facit? ego quo-
 q; dñe etiā sic tibi cōfiteor. ut au-
 diant hōies quib; demonstrare
 nō possum an verā confitear:
 sed credūt michi quoz michi
 aures caritas aperit. Verūptm̄
 tu medice meus it̄me. q̄ fr̄ū
 ista faciā eliqua michi. Nā cō-
 fessiones p̄teritoz maloz me-
 orū ostende michi. q̄ renuisti
 et texisti ut beares me ī te. mu-
 tans aīam meā. fide et sacra-
 mento tuo. cū legūtur et audi-
 unt? excitant cor ne dormiat.
 ī desperacōe et dicit. nō possū?
 sed euigilet ī amore misericōdie tu-
 e et dulcedie gr̄e tue. qua potēs
 est oīs infirmus. qui sibi p̄ ipsā
 fit cōsciūs infirmitatis sue: et
 delectat bonos audire p̄teritā
 mala eorū qui iam carēt eis.
 Nec ideo delectat. quia mala
 sunt: sed quia fuerūt et nō sūt.
 Quo itaq; fructu dñe deus me-
 us. cui cotidie confitēter. cōsua
 mea. spe misericōdie tue securior
 q̄ innocētia sua? Quo fr̄ū
 queso etiā hōibus corā te cō-

fiteor. per has lras adhuc quis
 ego sim. nō q̄s fueri. Nā illū
 fructū vidi et cōmemorauī?
 sed q̄s adhuc sum ecce ī ip̄o tpe
 confessionū mearū. et multi
 hoc uosse cupiūt qui me noue-
 rūt. et nō me nouerūt. qui ex
 me uel de me aliqd̄ audierūt:
 sed auris eorū nō est ad cor me-
 um ubi ego sum quicūq; sum.
 Volūt ergo audire confitēte
 me. quid ip̄e intus sim. quonī
 oculū nec aurem nec mente
 possunt itendere: credituri
 tū volūt. Nūquid cognituri?
 Dicit enī eis caritas. quia bo-
 ni sunt. nō mentiri me de me
 confitēte: sed ip̄a in eis cre-
 dit michi. Sed quo fr̄ū id vo-
 lunt? An cōgrātulari michi
 cupiūt cū audierūt q̄ntū ad
 te atcedā munē tuo? et ora-
 re pro me cū audierūt q̄ntū re-
 tardat pondere meo? Indua
 bo me talib;: Nō enī pius est
 fructus dñe de q̄ me? ut a multis
 tibi gr̄at̄e agātur de nobis: et
 a multis rogeris pro nobis. A-
 met in me fraternus animus
 qd̄ amandū dotes: et doleat in
 me qd̄ dolendū dotes. Animū
 ille hoc faciat fraternus. non
 extraneus. nō filiorū alienoz
 quoz os locutū est vanitate
 et dextera eorū dextera iūq̄ta-
 tis? sed fraternus ille. qui cū
 approbat me. gaudet in me:
 cū autē ip̄robat me. cōtrista-
 tur pro me: quia siue approbet
 siue ip̄robet me. diligit me In-
 dicabo me talib;: respicet in
 bonus meis. suspicet ī malis
 meis. Dona mea. instituta

Ca. iiii.

tua sunt et dona tua: mala mea delicta mea sunt et iudicia tua. **v.** Respirent in illis et suspiret ih̄s: et p̄pnus et fletus ascendat ī cōsp̄ctū tuū de fraternis cordibz thuribulis tuis. Tu autē dñe delectatus odore sancti templi tui miserere mei sc̄dm magnā misericordiam tuā. propter nomen tuū: et nequaquā deserens cepta tua. consummā ip̄fecta mea. **H**ic est fructus confessionū mearū. nō qualis fieri sed qualis sum ut hoc confitear: nō tm̄ coram te secreta exultandē cū timore et secreto merore cū spe. sed etiā in auribz credentiū filiorū hōim. sociorū gaudij mei. et consortiū mortalitatis mee cūmū meorū. et meū peregrinorū. precedentiū et cōsequentiū et comitū vię mee. **H**ic sūt serui tui fratres mei. quos filios tuos esse voluisti dños meos: quibz iussisti ut seruiā. si uoluerit de te uiuere. **E**t hoc michi uerbuū tuū parū erat si loquedo p̄p̄erit. nisi et faciendo p̄p̄erit. **E**t ego id ago factis et dictis. id ago sub alis tuis nimis cū igēti periculo: nisi quā sub alis tuis tibi subdita est aīa mea. et infirmitas mea tibi nota est. **P**aruuulus sum sed uiuit semp̄ pater meus: et ydoneus ē michi tutor meus. **I**dem ip̄e est ei qui genuit me et tuetur me: et tu ip̄e es oīa bona mea. tu oīpotens qui metū es et p̄uif q̄ tecū sim. **I**ndicabo ergo talibus qualibz iubes ut seruiā. nō quis fuerim. sed quis iam sum. et quis adhuc sum: sed ne

q̄ meipm̄ diuidito. **S**ic itaqz audi ar. Tu enī dñe diuidicas me: q̄a et si nemo scit hōim que sūt hoīs nisi spūs hoīs qui i ip̄o est. tm̄ est aliqd̄ hoīs. qd̄ nec ip̄e scit spūs hoīs qui in ip̄o est: tu at dñe scis eius oīa. qui fecisti eū. **E**go uero q̄uis p̄re tuo cōsp̄ai me despiciam. et estimē me terrā et cinerē: tm̄ aliquid de te scio. qd̄ de me nescio: et certe uidemus nūc per speculū i enigmate nō dū facit ad faciē: et ideo q̄ diu peregrinor abs te michi sum presentior q̄ tibi: et tm̄ te noui nullomodo posse violari. **E**go uero quibz teptacōibz resistere ualeā. quibz ue nō ualeā nescio: et spes est quā fidelis es. q̄ nos nō sinis teptari sup̄ qm̄ possum? ferre. sed facis cū teptacōe etiā exitū ut possimus sustinere. **C**onfitear ergo qd̄ de me sciam. cōfitear et qd̄ de me nesciā: qm̄ et qd̄ de me scio te michi lucente scio. et qd̄ de me nescio tam diu nescio donec fiant tenebre mee sicut meridi es i vultu tuo. nō dubia sed certā cōsciā. **D**ñe amo te. **P**raussisti cor meū uerbo tuo et amauisti: sed et celū et terrā et oīa q̄ i eis sunt ecce vndiqz michi dicunt ut te amem: nec cessant dicere oībus. ut sint i exta sabbiles. **A**laus autē tu miserereis cui miserus eris: et misericordias prestabis cui miserus fueris. **A**liogn̄ celū et terrā iudis loquūtur laudes tuas. **Q**uid autem amo cū te amo? **N**ō spem corpis amo. nec decus te poris nec candore lucis. ecce

istis amicum oculis: non dulces me
 lodias suavitum cantilenarum omni
 modarum. non florum et unguentorum
 et aromatum suave olentia. non
 manna et mella. non membra accep
 tabilia carnis amplexibus. Non
 herc amo cum amo deum meum: et
 tamen amo quandam lucem et quandam
 vocem et quandam odorem et quandam
 tabum et quandam amplexum. cum
 amo deum meum. lucem vocem odorem
 tabum amplexum interioris hominis
 mei. ubi fulget anima mee quod non
 capit locus. et ubi sonat quod non
 capit tempus. et ubi olet quod non
 spargit flatus. et ubi sapit quod
 non minuit edacitas. et ubi he
 ret quod non diuellit sacietas. hoc
 est quod amo cum deum meum amo.
 Et quidem hoc interrogavi terram
 et dixit non sum: et quicunque in ea
 dem sunt. idem confessi sunt.
 Interrogavi mare et abyssos
 et reptilia animarum vivarum: et res
 ponderunt. Non sum? deus tu
 us: quere super nos. Interroga
 vi auroras flabiles: et inquit uni
 versus aer cum icolis suis. Falli
 tur anaximenes: non sum deus.
 Interrogavi celum solem lunam
 et stellas: neque nos sum? deus
 quem quis inquit. Et dixi omnibus
 hijs que circumstant fores carnis
 mee. Dicite michi de deo meo
 quod vos non estis: dicite michi de
 illo aliquid. Et exclamaverunt
 voce magna. Ipse fecit nos. In
 terrogatio mea intentio mea:
 et responsio eorum. spes eorum.
 Et dixi me ad me: et dixi mihi.
 Tu quis es? Et respondi.
 Homo. Et ecce corpus et anima in
 me pressa sunt: unum exterius

et alterum interius. Quid horum est
 unde quere debui deum meum quem
 iam quesiveram per corpus a terra
 usque ad celum? quousque potui mit
 tere nuncios radios oculorum me
 orum? Sed melius quod interior. Et
 quippe veniebant omnes nuntii
 corporales presidenti et iudici
 tate de responsionibus celi et terre
 et omnium que in eis sunt dicentium.
 non sum? deus: et ipse fecit nos.
 Homo interior cognovit herc. p
 exterioris misterium: ego inte
 rior cognovi herc. Ego. ego ani
 mus per sensus corporis mei
 interrogavi mundi mole de deo
 meo: et respondit michi. non
 ego sum: sed ipse me fecit. No
 ne omnibus quibus integer sensus
 est. apparet herc species? Tur
 non omnibus eadem loquitur? An
 imalia pusilla et magna vident
 eam sed interrogare nequeunt:
 non enim proposita est in eis nuntia
 tionibus sensibus iudex ratio ho
 mines autem possunt interrogare
 ut invisibilia dei per ea que facta
 sunt intellecta conspiciantur. sed a
 more subduntur eis: et subditi
 iudicare non possunt. nec responde
 ista interrogantibus. nisi iudicia
 tibus. Nec vocem suam mutant
 id est spem suam. si alius tantum
 videat. alius autem videns inter
 roget. aliter illi appareat. a
 liter huic: sed eodem modo v
 trique apparens. illi muta est. hu
 ic loquitur? immo vero omnibus loq
 tur: sed illi intelligunt qui eius
 vocem acceptam foris. itus cum
 veritate conferunt. Veritas ei
 dicit michi. Non est deus tuus
 terra et celum: neque omne corpus.

Ca. viij.

Hoc dicit eorum natura. Vide
 En moles minor est in parte quam
 toto. Jam tu melior es tibi dico
 anima. quam tu vegetas mole cor-
 poris tui. prebens ei vitam: quod
 nullum corpus prestat corpori. De-
 us autem tuus etiam tibi vitam est.
 Quid ergo amo. cum deum meum
 amo? Quis est ille super caput
 anime mee? Per ipsam animam ascen-
 dam ad illum: transibo vinum me-
 am qua hereo corpori. et vitaliter
 copagem eius repleo. Non ea vi
 reperio deum meum. Nam repperiret
 equus et mulus quibus non est in-
 tellatus: et est eadem vis. qua
 viuunt etiam eorum corpora. Est a-
 lia vis. non solum qua viuunt. sed
 etiam qua sensuunt carne mea.
 qua michi fabricauit dominus. ui-
 bens oculo ut non audiat. et
 auri ut non videat: sed illi per
 que videam. huic per qua au-
 diam: et propria singillatim ceteris
 sensibus. sedibus suis et officinis lu-
 is. que diuersa per eos ago. V-
 nus ego animus. Transibo et istam
 vinum meam. Nam et hanc ha-
 bet equus et mulus: sentiunt
 enim etiam ipsi per corpus. Tran-
 sibo ergo et istam. nature mee gra-
 dibus ascendens ad eum qui fecit
 me: et venio in campos et lacu-
 ptoria memorie mee. ubi sunt
 thesauri innumerabilium yma-
 ginum de huiusmodi rebus sensi-
 bus iuettarum. Ibi reconditum est
 quidquid etiam cogitamus. uel au-
 gendo uel minuendo uel utramque
 variando ea que sensus atti-
 gerit: et si quid aliud comen-
 datum et repositum est quod nondum
 absorbit et sepeluit obliuio.

Ca. viij.

Ibi quoniam sum posito. ut profertur quod
 quid volo. Et quedam statim
 prodeunt: quedam requiruntur
 diutius. et tamquam de abstrusiori-
 bus quibusdam receptaculis
 eruntur: quedam ceteruam se-
 prouunt: et dum aliud petitur.
 et quod profertur in medium quasi
 dicentia. ne forte nos sumus? et
 abigo ea manu cordis a facie
 recordationis mee. donec enubi-
 letur illud quod volo. atque in con-
 spectu prodeat ex abditis. Alia
 facilius atque imperturbata series
 aut postulantur suggerunt: et ce-
 dunt precedentia consequentibus.
 et cedere conduntur. iterum cum
 voluero professura. Quod totum
 fit cum aliquid narro memoriter.
 Ibi sunt omnia distincte generata
 et seruata: que suo quodque aditu in-
 gesta sunt. sicut lux atque omnes
 colores formaque corporum per ocu-
 los: per aures autem omnia gene-
 ra sonorum. omnesque odores per
 aditum narum. omnesque saporibus
 oris aditum: ad sensum autem totum
 corporis. quod dicitur. quid molle quod
 calidum frigidum uel. leue aut as-
 perum. graue seu leue. siue extra-
 secus siue intrinsecus corpori. Hec
 omnia recipit recolenda cum opus
 est et retractanda grandis me-
 morie recessus: et nescio qui se-
 creti atque ineffabiles sinus eius?
 que omnia siue queque foribus intrant
 ad ea et reponuntur in ea: nec
 ipsa tamen intrant: sed rerum sensu-
 rum ymagines illic preesto sunt
 cogitationi remiscenti eas. Quod
 quod fabricate sunt. quis dicit: cum
 appareat quibus sensibus rapte sunt
 ueriusque recondite. Nam et in te

nebris atq; i silencio dñi habito.
 i meoria mea pfero si volo colo
 res. et discerno iter albū et ni
 grū. et iter quos alios volo: n
 iturrit soni atq; pturbat. qd
 per oculos haustu considero. tū
 et ipi ibi sunt et quasi seorsum
 reposita lateant. Nā et ipospos
 to si placet. atq; assunt ilico:
 et quiescente lingua ac silente
 gutture. tanto quatū volo: y
 mazines q; ille colorū q nichil
 lomū? ibi sunt. nō se iterponūt
 neq; iterūpūt. tū thesaurus
 alius retrahat: qui influxit
 ab auribz. Ita cetera que p sen
 sus ceteros igesta atq; cōgesta
 sūt recordor prout libet: et au
 rā liliorū discerno a violis.
 nichil olfactēs: et mel de fruo.
 lene aspereo. nichil tñ gustan
 do neq; cōtrectando. sed remif
 tendo antepono. Intus hec ago
 i aula igenti meorie mee. Ibi
 enī michi telū et terra et ma
 re presto sunt. tū oibus que in
 eis sentire potui. pter illa que
 oblitus sum: ibi michi et ipē
 occuro. me q; recolo. qd qñ et
 ubi egerim. quozq; mō tū age
 re affectus fueri. Ibi sūt oīa:
 que siue expecta a me siue cre
 dita memi. Ex eadē copia etiā
 similitudies rerū uel exptari. ul
 ex eis quas expectus sum credi
 tariū alias atq; alias et ipē cō
 tyco pteritis: atq; ex hīs etiā
 futuras actōes. et euenta et i
 spes: et hec oīa rursus q; pre
 sentia meditor. **faciā** hoc aut
 illud dico apud me i ipō ingē
 ti sinu aūmi mei. pleno tot et
 tantarū rerū ymaginibz et h

de fruo.

aut illud sequitur. **Si** eet hoc aut
 illud: auertat deus aut illud **Di**
 to apud me ista: et tū dico presto
 sūt ymazines oīm que dico. ex
 eodem thesauro meorie mee. **Nec** oī
 no aliqd corū dicere. si defuisset.
Magna ista vis est meorie. **Mag**
 na nimis deus meus: penetra
 le amplū et infinitū. **Qs** ad fun
 dū eius puenit: **Et** vis ē h' ani
 mi mei. atq; ad meā naturā
 ptinet: nec ego ipē capio totū
 qd sū. **Ergo** animū ad habedū
 seipm angustus est: ut ubi sit
 qd sui. nō capit. **Nūq**d ext ipm
 ac nō in ipō: **Quo** ergo nō ca
 pit: **Multa** michi super hoc ob
 oritur amiratio: stupor appre
 hendit me. **Et** eūt hoīes amū
 rari alta montū. et igentes
 fluctus maris et latissios lap
 sus fluminū. et oceani am
 bitū et quos syderū: et relin
 quūt seipsos nec mirāt. **Quo**
 tū dicere hec oīa. nō ea uide
 bā oculis: nec tñ dicere nisi
 mōtes et fluctus et flumina
 et sydera que uidi. et oceani
 que credidi itus i meoria mea
 uidere. **spatēs** tñ igentibz qñ
 foris uidere. **Nec** ea tñ uidento
 absorbu qñ uidi oculis. nec
 ipā sunt apud me. sed ymagi
 nes corū: et noui qd ex quo
 sensu corpis ipressu sit michi:
 sed nō ea sola gestas imensa
 ista capacitas memorie mee.
Hinc sunt et illa oīa que de doc
 trinis liberalibz pcepta nodū
 exciderūt quasi remota iterio
 re loco. nec loco: nō corū yma
 gines sed res ipās gero. **Nam**
 quid sit lātura. qd perua dif

+ hoc

no

Ca. ix.

putandi. quorū genera q̄stionū:
 q̄d̄q̄d horū scio. sic est i memoria me
 a. ut nō retenti ymagie rem
 foris reliquim. aut sonuerit et p̄
 tenerit sicut vox ip̄ressa p̄ aures.
 vestigio quo recoleret̄ quasi so
 naret cū iā nō sonaret̄: aut si
 cut odor dū transit et euanesat
 i ventos olfactū affiat vñ tra
 icit i memoriā ymaginē suā q̄
 remiscendo repetam? aut sic
 tabus qui i cetera ventre iā nō
 sapit. et tñ in memoriā q̄ sapit:
 aut sicut aliqd̄ qd̄ corpe tangen
 do sentit. qd̄ etiā separātū a no
 bis ymaginat̄ memoria. Iste
 quippe res nō itromittit̄ ad eā.
 sed earū sole ymagine s mura
 celeritate capiūt̄: et miristā
 q̄ cellis reponūt̄. et mirabiliter
 recordando p̄ferūt̄. At v̄o cū
 audio tria ḡna esse q̄stionū an
 sit. quid sit quale sit. sonorū q̄
 dem quibz̄ hec uerba cōfecta s̄
 ymagies tenco. et eos p̄ aures
 cū strepitu transisse. ac iā non
 eē scio: res vero ipsas que illis
 significāt̄ sonis neqz̄ v̄llo sen
 sū corpis attingi. neqz̄ uispiam
 vidi preter aī meū. et i me
 moria recondidi. nō ymagies
 earū. sed ip̄as: que v̄nde ad me
 itrauerūt. dicāt si possūt. Nam
 pauco ianuas oēs carnis mee.
 nec iuenio qua earū ingressē
 sūt. Quippe oculi dicūt. Si co
 lorare sunt nos eas nūciaui
 mus. Aures dicūt. Si sonuerūt
 a nobis indicate sunt. Nares
 dicūt. Si oluerūt: per nos trā
 sierūt. Dicit enī sensus gustā
 di. Si sapor nō est: nichil me
 iterroges. Tactus dicat si cor

pulentū nō est. nō cōtractau:
 si nō cōtractau nō inditau. Vñ
 et qua hec itrauerūt i memoriā
 meā. nescio quō. Nā cū ea didici
 nō credidi alieno cordi. sed i meo
 recognoui. et vera esse approba
 ui: et cōmendau i tāq̄ repo
 nens v̄nde proferre cū vellem.
 Ibi ergo erat et aīq̄ ea didici
 sem: sed i memoriā nō erat. Vbi
 ergo aut quare cū disceret̄. ag
 noui et dixit̄ est. et verū est:
 nisi quia iā erat i memoria?
 Sed tam remota et retrusa q̄si
 in caueis abditoribz̄: ut nisi
 aīmonēte aliquo eruent̄ ea. for
 tasse cogitare nō posse. Quo
 circa iuenim? nichil eē aliud
 discere ista. quorū nō p̄ sensus
 haurim? ymagies. sed sine y
 maginibz̄ sicuti s̄ p̄ seip̄a itus
 cernim? nisi ea que passim at
 qz̄ idisposita memoriā cōtinebat
 cogitando quasi colligere. atqz̄
 aiaduertendo tuare: ut tāq̄
 ad manū posita i ip̄a memoriā
 ubi sparsa p̄us et neglecta la
 titabāt iā fāliari itentōi fa
 tile occurrāt. Et q̄ multa hui
 modi gestat memoriā mea que
 iā iuenta sūt. et sicut dixi q̄si
 ad manū posita q̄ et didicisse
 et nosse dicim: que si modestis
 tēporū iteruallis recolē desine
 ro. ita rursus demergūt: et q̄
 si i remotiora penetralia dila
 būtur ut denuo uelut noua ex
 cogitanda sunt in idem iterū.
 Neqz̄ enī est alia regio eorū et
 cogenda rursus ut sciri possit
 id est uelud ex quadā disp̄sice
 colligenda: v̄nde dictū est co
 gitare. Nam cogō et cogito. sic

Ca. x.

xy.

Est ut ago et actito: facio et factito. Verumptamen sibi animus hoc uerbum sibi proprie uendicauit: ut non quod a libi. sed quod in animo colligit id est cogit cogitari. proprie iam dicat. Itē continet memoria uisum dimensiuonibus rationes et leges innumerabiles quarum nullam corporis sensus impressit: quia nec ipse colorate sunt. aut sonant aut olet. aut gustate aut tractate sunt. Audiuimus sonos uerborum quibus significatur cum de his disserit: sed illi alii. iste autē alie sunt. Nam illi aliter grece. aliter latine sonant: iste uero res nec grece nec latine sunt: nec aliud eloquii genus. Vidi lineas fabricarum uel etiā tenuissimas sicut filia araneae. sed ille alie sunt: non sunt ymagines earum. quas nudi nūciauit carnis oculus. Nouit eas quis sine ulla cogitatione qualis tunc cordis. itus agnouit eas. Senti etiā uisus omnibus corporis sensibus quos numeramus? sed illi alii sunt quibus nūciamus. nec ymagines istorum sunt: et ideo valde studeat me ista dicente qui eos non uidet: et ego doleam ridentem me. Hec omnia memoria teneo: et quomodo ea didiceri. memoria teneo. Multa etiā que aduersus hec falsissime disputant audiui. et memoria teneo. quod tamen et si falsa sunt. tamen ea meminisse me non est falsum: et disceuisse me iter illa uera et hec falsa que contradicuntur. et hoc memini: aliterque nunc uideo discernere me ista. aliter autē memini sepe me disceuisse cum ea sepe cogitarem. Ergo et intellexisse me sepius ista memini.

xy.

et quod nunc discerno et intelligo recedo in memoria: ut postea me nunc intellexisse memineri. Ergo et meminisse me memini: sicut postea quod hec remissa nunc potui si recordabor. utique per uim memorie recordabor. Affectioes quoque animi mei eadem memoria continet. non illo modo quo eas habet ipse animus. cum patitur eas: sed alio multum diuerso. sicut sese habet vis memorie. Nam et letatum me fuisse. remissior non letus. et tristitia memini peritiam remissior non tristis: et me aliquando timuisse recolo sine timore. et pristina cupiditatis sine cupiditate sum memor aliquando: et e contrario tristitia mea transacta letus remissior. et tristis letitia: quod mirandum non est de corpore. Aliud enim animus: aliud corpus. Itaque si peritiam dolorem corporis gaudens memini. non ita mirum est: hic uero cum animus sit etiā ipsa memoria. Nam et cum mandamus aliquid ut memoriter habeatur. dicimus uide ut illud in animo habeas: et tamen obliuiscamur dicimus non fuit in animo. et elapsus est animo. ipsam memoriam uocantes animus. Cum ergo ita sit. quod est hoc quod cum tristitia mea peritam memini. letum memini? Animum habet letitia et memoria mea tristitia? letusque est animus. ex eo quod uest ei letitia: memoria uero ex eo quod uest ei tristitia. tristis non est. Num forte non pertinet ad animus? Res hoc dixerit. Nimirum memoria quasi ueter est animus? letitia uero atque tristitia quasi tabus dulcis et amarus: cum memorie commendat. quasi traucta in uentre recondi illuc

Ca. xiiij.

pnt. sapere nō pnt. **R**idicula
 est hec illis similia putare: nō
 tñ sūt oīno dissilia. Sed ecce de
 memoria profero. cū dico qua-
 tuor esse pturbacōes animi. cu-
 piditatem. leticiā. metū. tristi-
 tiam: et qđqd de hīs disputare
 potero. diuidendo singula per
 spēs sui cuiq; generis et diffi-
 niendo. Ibi inuenio qđ dicit atq;
 inde profero. nec tñ ulla eorū p-
 turbacōe pturbor. cū eas remi-
 niscendo cōmemoro: et anteq̄
 recolerēt a me et retractaret.
 ibi erāt: p̄pterea inde per reco-
 dationē potuerē depromi. **F**orte
 ergo sicut de ventre ubi rumi-
 nando: sic ista de memoria re-
 cordando profertur. **S**ic igit̄ i
 ore cogitacōis nō sentit̄ a dispu-
 tate hoc ē a remiscente leticie
 dulcedo. et amaritudo mestitae.
An i hoc dissimile est. qđ nō m-
 diq; simile est. **Q**uis enī volēs
 talia loqrēt. si quocūq; tristitia
 am metū de noīam? toties ti
 mere ul' metere cogem? **E**t tñ
 nō ea loqrēm? nisi i meoria i-
 nixā nō tñ sonos noīm sedm p-
 magines ipressas sensibz corpo-
 ris. sed etiā rerū iparū noīades
 iuenirem? quas nulla ianua
 tauris atcepim? sed eas ipse
 anim? per experientia passio-
 nū suarū senties. meorie cōme-
 dauit. aut ipā sibi hec etiā nō
 cōmedata retinuit. **S**z utz p ymagi-
 nes an nō. qđ facile dixit. **N**o-
 mino quippe lapide. noīo sole:
 cū res ipse nō assūt sensibz meis.
 i meoria sane mea presto sūt y-
 magines earū. **N**oīo dolore cor-
 poris: nec michi adest dū nic-
 hil dolet. **N**isi tñ adest yma-

go eius i memoria mea. nescirem
 quid dicerē. nec eū i disputādo a
 voluptate discernere. **N**oīo salu-
 te corpis: cū saluo sion corpore
 adest michi quidem res ipa: ver-
 tamē nisi et ymago eius icesset
 i memoria mea. nullomō reco-
 daret quid hui? noīs signifi-
 caret sonus: nec exproptantes ag-
 noscerēt salute nominata quid
 esset dictū nisi eadē ymago vi-
 meorie teneret. q̄uis ipa res
 abesset a corpore. **N**oīo numeros
 quibz numeram? en assunt
 i memoria mea nō ymagines
 eorū. sed ipi. **N**oīo ymaginem
 solis et hec adest in memoria
 mea: neq; enī ymaginē yma-
 ginis eius sed ipam recolo: ip-
 sa michi remiscenti presto est.
Noīo meoria. et agnosco qđ no-
 mino? et ubi agnosco nisi i ipa
 meoria? **N**ū et ipa per ymagi-
 nē suā sibi adest. ac nō p seip-
 sam? **Q**uid cū obliuionē no-
 mino. atq; utidem agnosco qđ
 noīo? vñ agscere n̄ memisse.
No eūde sonū noīs dico: sed
 rē quā significat. **Q**uā si obli-
 tus eem: qđ ille valeret sonus
 agnosce vtiq; nō valerē. **F**igo
 cum memoria memi per seip-
 sam. sibi presto est ipa meoria.
 cū vero memi obliuionē et me-
 moria presto est et obliuio: me-
 moria qua memineri. obliuio
 quā memineri. **S**ed qđ est obli-
 uio? nisi priuatio memorie?
Quō ergo adest ut eā memine-
 ri? qñ cum adest memisse nō
 possū. **A**t si qđ memim? me-
 moria retinem? obliuionē ac
 nisi memissem? neq; possē?

Ca. xv.

Quatuor sūt pturbacōes animi

audito isto nomine re que illo signi-
 ficat sono agnoscere: memoria
 retinet obliuio. Adest ergo ne
 obliuiscam: que cum adest obli-
 uiscam. An ex hoc intelligit non
 per seipsum esse memorie cum
 ea memum: sed per ymaginem
 suam: quia si per seipsum presto
 esset obliuio non ut memissem.
 sed ut obliuiscam efficeret. Et
 hoc quis tandem indagabit: quis
 comprehendet quomodo sit. Ego certe
 donec laboro laboro hic et laboro
 in meo: factus sum in terra dif-
 ficultatis et sudoris nimis. Neque
 enim nunc scutam plagas celi.
 aut siderum interualla dimeti-
 mur: uel terre librameta quiri-
 mus. Ego sum qui memum. ego a-
 nimus: non tam mirum si a me lon-
 ge est quod ego non sum. Quid autem
 propinquius meo michi. Et ex-
 ce memorie mee vis non compre-
 hendit a me: cum ipsum me non
 dicam preter illam. Quid enim dic-
 turus sum. quoniam michi certum est
 memisse me obliuione. An dic-
 turus sum non esse in memoria me-
 a quod memum. An dicitur sum ad
 hoc esse obliuione in memoria
 mea ut non obliuiscam. Vtrumque
 absurdissimum est. Quid illud
 certum quo pacto dicam ymagi-
 ne obliuionis teneri memoria
 mea non ipsam obliuione cum ea
 memum. Quo pacto et hoc dicam:
 quoniam cum ipsum rei cuius
 ymago. in memoria plus nunc
 est ut assit res ipsa unde illa
 ymago possit ipsum. Sic enim
 kartaginis memum. sic omnium lo-
 corum quibus iterum: sic facies
 hominum quas vidi et ceterorum sensum

nunc: sic ipsius corporis salute sine
 dolore. Cum presto essent ista cepit
 ab eis ymagines memoria. quas in-
 tuer presentes: et retractare animo
 cum illa et absentia remiseret. Si
 ergo per ymaginem suam non per seip-
 sum in memoria tenet: obliuio ip-
 sa utique aderat. ut eius ymago
 caperet. Cum autem adesset: quo y-
 maginem suam in animo constabebat.
 quoniam id etiam quod iam notatum inuenit.
 presentia sua delet obliuio. Et tamen
 quocumque modo. licet sit modus in-
 te comprehensibilis et explicabi-
 lis etiam ipsam obliuione.
 memisse me certus sum: quia
 id quod memierim obruitur. **Mag-**
na ista vis est memorie. Nescio
quid horrendum deus meus: p-
funda et infinita multiplicitas
et hoc animus est: et hoc ego ip-
se sum. Quid ergo sum deus me-
us: Que natura sum: varia mil-
timoda vita: et imensa uehe-
menter. Et in memorie mee tam-
pis et antus et cauernis inu-
merabilibus. atque innumerabili-
ter plenis innumerabilium rerum
generibus. siue per ymagines
sicut omnium corporum. siue per pre-
sentiam sicut arcum. siue presentio
quas notades uel notades si-
tut affectionum animi: quas
et cum animus non patitur. memo-
ria tenet. cum in animo sit quod est in
memoria. Per hec omnia disturo
et voluto hac atque illac: pene-
tro etiam quantum possum et fi-
nus nusquam. Tanta vis est me-
morie: tanta vite vis est in
hominis uiuente mortalit. Quid
igitur agam tu vera mea vita
deus meus. Transibo et hac

Ca. xvij.

vim meā que mēoria vocat: trā-
 sibo eam. ut pueniā ad te dulce
 lumen. Quid dicas michi: Certe
 ego ascendēs per aūm meū ad
 te qui desup michi manēs. trā-
 sibo et istam vim meā. q̄ meo-
 ria vocat: volens te attingē
 vnde attingi potes. et iherere
 tibi. vnde inheri tibi p̄t. habet
 enī memoriā et pectora et aues:
 alioq̄ nō cubilia nidos vere
 peterēt. nō alia multa quibz
 assuescūt: neq; enī assuescere
 valeret vllis rebz. nisi p̄ memo-
 riā. Transibo ergo et memoriā:
 ut attingā eū qui separauit
 me a quadrupedibz. et vola-
 tilibz sapientiore celi me fecit.
 Transibo et memoriā: ut ubi te
 iueniā vera bona et secura su-
 auitas. Et ubi te iueniā: Si p̄-
 ter mēoria meā te iuenio: ime-
 mor tuū sum. Et quō iā iueniā
 te. si memor nō sum tuū: P̄uide-
 rat enī mulier dragmā et que-
 siuit eā cū lucerna: et nisi me-
 mor eius esset nō iuenisset eā.
 Cū enī esset iuenta: vñ sciret
 vtrū ipā esset. si memor eius
 nō esset: Multa me memi per-
 dita q̄sisse atq; iuenisse. Inde is-
 tud scio: quia cū q̄rere aliquid
 eorū. et diceret michi. nōm for-
 te hoc est. nōm forte illud: tū
 diu dicebā nō nō est donec id
 offerret qd̄ q̄rebam. Cui nisi
 memor essem: qd̄qd̄ illud esset
 eā si michi offerret nō iueni-
 rē quia nō agnoscerē: et semp̄
 ita fit. cū aliqd̄ pditū q̄rim⁹
 et iuenim⁹. Verūp̄t̄ si forte a-
 liquid ab oculis perit. nō a me-
 moria veluti corpus qd̄libet

visibile: tenet⁹ intus ymago ei⁹:
 et q̄ritur donec reddat⁹ aspec-
 tuū. Qd̄ cū iuentū fuit ex y-
 magine q̄ intus ē recognoscat⁹:
 nec iuenisse nos dicim⁹ qd̄ pe-
 rierat. si nō agnoscam⁹. nec ag-
 noscere possum⁹. si nō memim⁹:
 sed hoc perierat quidē oculis. et
 memoria tenebat⁹. Quid cum
 ipā memoria pdit aliqd̄. sicut
 fit cū obliuiscim⁹. et q̄rim⁹ ut
 recordem⁹: vbi tandē q̄rim⁹.
 nisi i ipā memoria: Et ibi si a-
 liud pro alio forte offeratur.
 respūm⁹ donec illud occurrat
 qd̄ q̄rim⁹: et cū occurrat dicim⁹
 hoc est: qd̄ nō dicim⁹. nisi agnos-
 cerem⁹. nec agnoscerem⁹. nisi me-
 minissem⁹. Certe ergo obli-
 fueram⁹. An nō totū extaderat.
 Sed ex parte qua tenebat⁹ pars
 alia q̄rebat⁹: quia sentiebat se
 memoria nō simul voluē qd̄ sit
 solebat⁹: et quasi detrutata cō-
 suetudinē claudicans reddi qd̄ de-
 erat flagitabat: tūq; si homo
 notus siue cōspiciat⁹ oculis si-
 ue cogitet⁹. et nomē eius obli-
 uerim⁹: qd̄qd̄ aliud occurre-
 rit. nō cōnectit⁹. quia nō cū illo
 cogitari cōsueuit⁹: ideoq; respu-
 itur. donec illud assit. vbi simul
 assuefacta noticia. nō icquali-
 ter acquiescat. Et vnde adest.
 nisi ex ipā memoria: Nā et cū
 ab alio cōmoniti recognoscam⁹:
 unde adest. Nō enī quasi nouū
 credim⁹. si recordātes approba-
 mus: hoc ē qd̄ dictū est. Si
 autē penit⁹ aboleat⁹ ab aīo:
 nec cōmoniti remiscim⁹. Neq;
 enī oīmodo adhuc obliuiscim⁹.
 qd̄ uel obliuiscit nos ē memi-

Ca. xvij.

num? Hoc ergo nec amissū que-
 rere potim? qd oīno oblitū fue-
 rim? Quō ergo te qro dñe? Cū
 enī te deū meum qro: vitā bea-
 tam qro. Quera te ut viuāt
 aīa mea. Viuit enī corpus meū
 de aīa mea: et viuāt aīa mea
 de te. Quō ergo qro vitā beatā?
 Quia nō est michi donet dicā
 scē est illuc: ubi oportet ut dicā.
 Quō eā qro? Vtrū per recorda-
 tiōne tanq̄ eam oblitus sim.
 oblitusq̄ me esse adhuc teneā?
 an per appetitū discendi itog-
 nitam. siue quā nūq̄ scierim.
 siue quā sic oblitus fueri ut
 me nec oblitū esse meminēri?
 Nonne ipā est beatā vitā. quā oēs
 volūt? Et oīno qui nolit nō ē.
 Vbi nouerūt eā. qd sic volunt
 eam? Vbi viderūt ut amaret
 eā? Numquid habem? eā nescio
 quō. Et est alius quidā mod?
 quo quisq̄ cū habet eā. tūc be-
 atus est. Et sunt qui spe beati
 sunt: inferiore modo isti habet
 eam q̄ illi qui iam re ipā beati
 sunt. sed tñ meliores q̄ illi qui
 nec re nec spe beati sunt. Qui
 tñ etiā ipi nisi aliquo modo
 haberēt eā. nō ita vellent beati
 esse: qd eos velle certissimū ē.
 Nescio quō nouerūt eā? ideoq̄
 habent eā ī noticiā nescio qua.
 de qua satago utrū in mēoria
 sit: quia si ibi est iā beati fuim?
 aliquādo. Vtrū singullati oēs.
 an in illo hōie qui p̄xim? per-
 cauit ī quo et oēs mortui su-
 mus. et de quo omēs cū mise-
 ria nati sum? nō qro nūc: sed
 qro vtrū ī memoria sit beatā vitā.
 Necq̄ enī amarem? eā nisi nosse

mus. Audim? nomen hoc: et oēs
 rem ipām nos appetere fatem.
 Non enī sono delectam? Nam
 hoc cū latine audit grece. nō
 delectat. quia ignorat qd dñm
 sit: nos autē delectam? sicut eti-
 am ille si grece hoc audierit.
 qm res ipā nec grece nec lati-
 na est. au adipiscende grece la-
 tinūq̄ inhiant. ceterazq̄ lin-
 guarū hōies. Nota est igit̄ oī-
 bus: quia vna voce si enī iter-
 rogari possent utrū bñ eē vel-
 lent. sine ulla dubitacōe velle
 responderet. Qd nō fieret: nisi
 res ipā au? hoc nomē est. eorū
 memoria teneret. Numquid ita ut
 meminūt kartagine qui vidit?
 Non. Vita enī beata nō videt̄
 oculis: quia nō est corp? Nūq̄
 enī sicut memim? numeros?
 Non. Hos enī qui habet ī noti-
 cia: nō adhuc qrit adipisci. Vi-
 tā vero beatā habem? ī noticiā.
 ideoq̄ amam? eā: et tñ adhuc
 adipisci eā volum?. ut bñ sim?
 Nūq̄ sicut memim? eloquentiā?
 Non. Quis enī et hoc noīe au-
 dito reco. detur ipām rem q̄ etiā
 nondū sūt eloquentes. multūq̄
 esse cupiat: vnde apparet eam
 esse in eorū noticiā: tñ p̄ corpis
 sensus alios eloquentes aiaduc-
 terūt et delectati sunt. et hoc eē
 desiderāt: q̄q̄ nisi ex īteriore no-
 ticiā nō delectaret. necq̄ hoc
 esse vellent nisi delectarentur.
 Beata vero vitā nullo sensu cor-
 poris ī alijs experim?. Nūquid
 sicut memim? gaudiū? Fortasse
 ita. Nā gaudiū meū etiā tristis
 memi. sicut vitā beatā miser.
 Necq̄ vniq̄ sensu corpis gaudi-

Ca. xxi.

um meū uel uidi uel audiui. uel
 odoratus sum uel gustauī. uel
 tetigi. sed exptus sum in aīo me
 o quando letatus sum: et adhe
 sit eius notitia mēorie mee. ut
 id remissa ualeā. aliqn tū asp
 naciōe. aliqn tū desiderio. pro
 cariū rerū diuinitate. de quibus
 me gauisū esse memi. Nā et
 de turpibz gaudio quodā per
 fusus sum. qd nūc recordans
 detestor atq; execror: aliqn de
 bonis et honestis. qd desideras
 recolo. tam et si forte nō assue.
 et ideo tristis gaudm̄ pristinū
 recolo. Vbi ergo et qn̄ exptus su
 uitā meā btām? ut recorder eam
 et amem et desiderē? Nec ego tm̄
 aut tū paucis. sed btā prorsus
 oēs eē uolun? qd nisi certa no
 ticiā nossem? nō tā certa uolu
 tate uellem? Sed quid est hoc?
 Qd si q̄rat̄ur a duobz; utrū mi
 litare uelint. fieri possit ut alter
 eorū uelle se alter nolle responde
 at? si autē ab eis q̄rat̄ utz; eē btā
 uelint. fieri possit. ut uterq; sta
 tum se sine ulla dubitaciōe dicat
 optare. nec ob aliud uelit ille
 militare. nec ob aliud iste nolit.
 nisi ut beati sint. Num forte qm̄
 alius hinc. alius inde gaudet.
 ita se oēs beatos esse uelle rōso
 nant. que admodū rōsonarent
 si hoc iterrogaret. se uelle gau
 dere? Atq; ipm̄ gaudm̄ uitā
 btām uocant. Qd et si alius
 hinc al. illinc assequitur. vnu
 est tm̄ quo p̄uere omēs nitūt
 ut gaudeant. Que qm̄ res est
 quā se expertū nō esse nemo
 p̄t dicere. p̄terea reperta i me
 moria recognoscat. qn̄ btē uitē

nomē audit. Absit dñe. absit a
 corde serui tui qui cōfiteat̄ tibi:
 absit ut quocūq; gaudio gaudm̄
 btām me putem. Est enī gaudm̄
 qd nō datur ip̄is. sed eis qui te
 gratis colūt quorū gaudm̄ tu
 ip̄e es: et ip̄a ē uita btā. gaude
 ad te. de te p̄ter te. ip̄a est et
 nō est altera. Qui autē aliam
 putāt esse. aliud sectat̄ gaudm̄.
 neq; ipm̄ uerū. Ab aliqua tm̄ p̄ma
 gine gaudm̄. uolūtas eorū nō a
 uertit. Non ergo certū ē. q omēs
 beati eē uolūt: qm̄ qui non de te
 gaudere uolūt. que sola uita btā
 est: nō utiq; uitā btām uolūt.
 An oēs hoc uolūt? Sed qm̄ caro
 cōcupiscit aduersus sp̄m et sp̄s
 aduersus carnē. ut nō faciant
 qd uolūt. cadūt in id qd uolent.
 eorū cōtenti sūt: quia illud qd
 nō ualent. nō tm̄ uolūt. qntū
 fat̄ est. ut ualeat. Nā quero ab
 oībus. utrū malint de ueritate
 q̄ de falsitate gaudere: tam nō
 dubitant dicere de ueritate se
 malle. q nō dubitant dice bios
 eē se uelle. Btā quippe uita est
 gaudm̄ de ueritate: hoc est ei
 gaudm̄ de te qui ueritas es
 deus illuācio mea. salus facti
 ei mee deus meus. Hāc uitā
 btām oēs uolūt: hāc uitā que
 sola btā est omēs uolūt: gaudm̄
 de ueritate oēs uolūt. Multos
 expertus sum qui uelint fallē:
 qui autē falli neminē. Vbi ergo
 nouerūt hāc uitā btām? ni
 si ubi nouerūt etiā ueritatem:
 Amant enī et ip̄am. quia falli
 nolūt: et tū amat beatā uitā
 qd nō est aliud q̄ de ueritate gau
 dm̄. utiq; amat etiā ueritatem.

nec amaret. nisi eēt aliqua noti-
 tia eius ī mēoria eorū. Cur ergo
 nō de illa gaudent? Cur nō be-
 ati sunt? Quia fortius occupā-
 tur ī alijs q̄ potius faciūt eos
 miseros. q̄ illud b̄tos. qd̄ tenu-
 ter meminert. Adhuc enī lumē
 modicū est ī hōibus. Ambulet
 ābulent: ne eos tenebre cōpre-
 hendāt. Cur at̄ ueitas parit
 odiū. et iūnicus ei factus est
 hō tuus uerū pdicās. tū amet
 b̄tā uita. q̄ nō est nisi gaudiū
 de ueitate? nisi quia sic amat
 ueitas. ut q̄tūq; aliud amant.
 hoc qd̄ amat uelint eē ueitate.
 Et q̄ falli nolūt: nolūt cōuicia p̄fal-
 si sint. Itaq; p̄pter eā rē oderūt
 ueitātē. quā pro uitate amat.
 Amat eā lucentē: oderūt eam
 redarguentē. Quia enī falli
 nolūt. et fallē volūt. amant
 eā tū seip̄q; indicat. et oderūt
 eā tū eos ipsos indicat? inde re-
 tribuet eis. ut qui se ab ea mā-
 festari nolūt. et eos nolētes ip̄a
 manifestet: et eis ip̄a nō sit ma-
 nifesta. Sic sic etiā sic hūanus
 ānimus. etiā sic fedus et lāgu-
 dus turpis atq; indecēs latere
 vult: se autē ut lateat aliqd̄ nō
 vult. Contra illi reddit: ut ip̄e
 nō lateat ueitātē. ip̄m autē
 ueitas lateat: tū etiā sic dum
 miser est. ueris mauiult gaude
 q̄ falsis. B̄tus ergo erit: si nul-
 la it̄pellātē molestia. de ip̄a p̄
 quā uera sūt oīa sola ueitate gau-
 debit. Ecce q̄ntū spaciatus sum
 ī mēoria mea q̄rens te dñe: et nō
 te iueni extra eā. Neq; enī aliqd̄
 de te iueni. qd̄ nō memissem. ex
 quo didici te. Nā ex quo didici

te: nō sum oblitus tu. Vbi eī in-
 ueni uitatē. ibi iueni deū meū.
 ipsam ueitatē: quā ex quo di-
 didici nō sum oblitus. Itaq; ex q̄
 didici te manes ī memoria me-
 a: et illic te iuenio cū remistor
 tu. et delecto: te in. Hec sunt
 sancte delicia mee: quas michi
 donasti misericordia tua. respiciēs
 paupertatē meā. Sed ubi manes
 in memoria mea dñe. Vbi illic
 manes? Quale cubile fabrica-
 sti illic tibi? Quale sc̄uarū edi-
 ficasti tibi? Tu dedisti hāc dig-
 nationē mēorie mee. ut mane-
 as ī ea: sed ī qua eius parte ma-
 neas hoc cōsidero. Transcendi
 enī partes eius quas habet et
 bestie. cū te recordauer. quia nō
 ibi te iuenebā inter ymagiēs
 rerū corpaliū. et ueni ad ptes
 eius ubi cōmendauī affectōes
 ānī mei: nec illic iueni te. Et
 it̄raui ad ip̄ius ānī mei sede
 que illi ē ī mēoria mea. qm̄ si
 quoq; memit ānī? nec ibi tu e-
 ras? q̄a sicut nō es ymago cor-
 poralis. nec affectio uiuētis. q̄
 lus est cū letam. cū tristam. cū
 p̄im. metuum. memim. ob-
 liuiscam. et qd̄qd̄ huiusmodi ē:
 ita nec ip̄e ānī? es. q̄a dñs de
 ānī tu es. Et cōmutatur her
 oīa? tu autē icōmutabilis ma-
 nes sup̄ oīa: et dignatus es ha-
 bitare ī memoria mea ex quo
 te didici. Et quid q̄ro quo loco
 eius habitēs? q̄i uero loca ibi sūt.
 Habitas certe in ea. qm̄ tui me-
 mini ex quo te didici: et ī ea te
 iuenio cū recordor te. Vbi ergo
 te iueni ut discerē te? Neq; eī
 iā eras ī mēoria mea. p̄usq; te

Ca. xxv.

Ca. xxvi.

22

discere. Vbi ergo te iueni ut discere te. nisi i te supra me? Et nusquam locus. et recedim? et accedim? et nusquam locus. Veritas ubique presides omnibus consulentibus te: simulque respondes omnibus etiam diuersa consulentibus te. liquide tu respondes: sed non liquide oes audiunt. Omnes unde voluit consulit: sed non semper quod voluit audit. Optimum minister tuus est. qui non magis iacet hoc a te audire quod ipse voluerit: sed potius hoc velle quod a te audierit. Sero te amavi pulchritudo tam antiqua. et tam noua sero te amavi: et ecce itus eras et ego foris: et ibi te quaerebam. et in ista formosa quam fecisti deformis iruebam. thetium eras: et thetium non eras. Ego me tenebam longe a te: quam si in te non esset. non essent vocasti et clamasti. et rupisti surditatem meam: chorustasti splendorem meum: fugasti cecitatem meam: flagrasti et duxi spiritum et anhelo tibi: gustavi. et esurio et sitio: tetigisti me et exarsi in pace tua. Tum ihesero tibi ex omni me. nusquam erit michi dolor et labor. et viuam erit vita mea tota plena te: non autem quoniam quam tu implet subleuas eum. quoniam inuicem tuus plenus sum non oneri michi sum. Contendunt letitiae mee flende cum letandis meroribus: et ex qua parte stet uictoria nescio. Si michi domine misere mei. Contendunt merores mei mali tamen gaudis bonus: et ex qua parte stet uictoria nescio. Si michi domine misere mei. ei michi. ecce vulnera mea non abscondo. theditus es eger sum: misericors es miser sum. Numquid non temptatio

est uita humana super terram? Quis uelit molestias et difficultates pati? Tolerare iubet ea non amari. Nemo quod tolerat amat. et si tolerare amat. Quis enim gaudeat se tolerare: magis uult tamen non esse quod toleret. Prospera in aduersis desidero: aduersa in prosperis timeo. Quis iter hec medius locus? ubi non sit humane uite temptatio? De prosperitatibus scilicet semel et iterum a timore aduersitatis. et a corruptione letitiae: de aduersitatibus scilicet semel et iterum et iterum a desiderio prosperitatis. Et quia ipsa aduersitas diuina est. et naufragat tolerantiam: nunquam non temptatio est uita humana super terram. sine ullo interstitio? Et tota spes mea non nisi in magna ualde misericordia tua. Da quod iubet: et iube quod uis. Imperas nobis continentiam. Et cum scire aut quidam quia nemo potest esse continens nisi deus det: et hoc ipsum erat sapientie. scire tuum? esset hoc donum. Per continentiam quippe colligimus. et redigimus in unum: a quo in multa defluximus. Nunquam enim te amat: qui teum aliquid amat. quod non propter te amat. Da mor qui semper ardes et nunquam extinguens. Caritas deus meus accede me. Continentiam iubet. Da quod iubet: et iube quod uis. Iubet. certe ut continentiam a concupiscentia carnis. et concupiscentia oculorum. et abiectione scilicet. Iussisti a concubitu. et de ipso coniugio melius aliquid quam concessisti monuisti: et quoniam dedisti. factum est. et antequam dispensator sacramenti tui fieret. Sed adhuc uiuunt in memoria mea. de qua multa locutus sum talium re-

Ca. xxvij

Ca. xxviii

ymagines. quas sibi consuetudo
 mea fixit: et occurrant in vigi-
 lanti quidem careret viribus: in sop-
 nus autem non solum usque ad delecta-
 tionem. sed usque etiam ad consen-
 sionem factusque simillimus. et tantum
 valet ymaginis illusio in anima me-
 a et in carne mea. ut dormienti
 falsa visa persuadeat. quod vigilanti
 vera non possunt. Numquid tunc ego non
 sum domine deus meus? Et tamen
 tantum interest iter meipsum et me-
 ipsum. intra momentum quo hinc
 ad soporem transeo. uel hinc inde
 retranseo. Vbi est tunc illa ratio.
 que talibus suggestionibus resistit
 vigilans? Et si res ipse ingerant?
 inconcussus maneo. Numquid clau-
 ditur cum oculis? Numquid sopit cum
 sensibus corporis? Et unde sepe etiam
 in sompnis resistunt? nuncque propositi
 memores. atque in eo castissime per-
 manentes. nullum talibus illecebris
 adhibemus assensum? Et tamen tantum
 interest. ut cum aliter accidit. cui
 vigilantes ad conscientiam requiem redea-
 mus: ipsa quoque distantia repiamus
 nos non fecisse. quod tamen in nobis quo-
 quomodo factum esse doleamus.
 Numquid non potens est manus tua
 deus omnipotens sanare omnes languores
 anime mee? atque habundantiore gratia
 tua lasciuos motus etiam mei so-
 poris extinguit. Augere domine
 magis magisque in me munera tu-
 a. ut anima mea sequatur me ad te
 concupie mee visio expedita. ut
 non sit rebellis sibi: atque ut in sop-
 nus etiam non solum non propter istas
 corruptelaru turpitudines per
 ymagines animales usque ad car-
 nis fluxum. sed nec consentiat quodcumque.
 Nam ut nichil tale uel tantillum

libeat quantum possit nutu cohi-
 beri etiam in casto dormientis affectu.
 non tamen in hac vita. sed etiam in hac
 etate. non magnum est omnipotenti:
 qui uales facere supra quam petimus
 et intelligimus? Num tamen quod adhuc
 sum in hoc genere mali mei dixi
 bono domino meo. exultans cum tre-
 more in eo quod donasti michi. et lu-
 gens in eo quod inconsumatus sum:
 et sperans perfecturum te in me mi-
 sericordias tuas usque ad pacem
 plenariam. quam tibi habebunt inte-
 riora et exteriora mea. cum ab-
 sorta fuerit mors in victoria. Et
 alia malitia dici: quam uinam suffi-
 ciat ei. Reficiam enim cotidianas
 ruinas corporis edendo et bibendo.
 priusquam estis et uentrem destruas:
 cum occideris indigentia mea sati-
 etate murica. et corruptibile hoc
 indueris incorruptioe seipiterna.
 Nunc autem suauis est michi neces-
 sitas et aduersus istam suauita-
 tem pugno ne capiar: et cotidia-
 num bellum gero in ieiuniis. sepius
 in seruitutem rediges corpus me-
 um: et dolores mei uoluptate pel-
 luntur. Nam fames et sitis quidam
 dolores sunt. Urunt et sicut febres
 necant: nisi alimentorum medicina
 succurrat. Que quoniam presto est. ex
 consolatione munerum tuorum in qui-
 bus nostre infirmitati terra et aqua
 et celum seruiunt. calamitas deliciae
 uocatur. Hoc me docuisti: ut quod
 admodum medicamenta. sic et ali-
 menta sumpturus accedam. Sed dum
 ad quietem satietatis ex indigentia
 molestia transeo: in ipso transitu in-
 sidiat michi laqueus concupie Ipe-
 ri transitus uoluptas est. et non est alius
 qua transit: quo transitu cogit ne-

Ca. xxxi.

q

cessitas. Et tū salus sit causa e-
dendi et bibendi. adiūgit se tā-
q̄ pedisse qua periculosa iocun-
ditas. et plerūq; p̄re conatur:
ut eius causa fiat. qđ salutis i
causa me facere uel dico. ul' vo-
lo: nec idē modus utriusq; est.
Nā qđ saluti satis est. delectati-
oni parū est: et sepe icertū fit v-
trū adhuc necessaria corpis tu-
ra subsidū petat. an volupta-
ria cupiditatis fallacia m̄ste-
riū suppetat. Ad hoc icertū hi-
laretat infelix aīa. et i eo pre-
parat excusationis p̄otiniū:
gaudes nō apparere qđ satis
sit moderatōi valitudis. ut ob-
tentu salutis obumbrat. et nego-
tū voluptatis. His tēptatōi-
bus cotidie conor resistere. et i
uoco dexterā tuā ad salutē meā:
et ad te refero estus meos. quia
cōsiliū m̄ de hac re nondū stat.
Audio uocē iubētis dei mei: nō
grauetur corda v̄ra i crapula
et ebrietate. Ebrietas longe est
a me: misereberis ne appropi-
quet michi. Crapula autē nūq̄
surrep̄it seruo tuo: misereberis
ut longe fiat a me. Nēo enī p̄t
ēē continēs. nisi tu des. Mul-
ta nobis orātib; tribuis: et
qđquid boni anteq̄ orem; ac-
cepim; a te accepim;: et ut h̄
postea cognoscerim; a te acce-
pim;. Ebriosus nūq̄ fui: sed
ebriosos a te factos sobrios e-
go noui. Ergo a te factū est.
uo hoc nō essent qui nūq̄ fue-
rūt. a quo factū est. ut hoc nō
semp̄ essent qui fuerūt: a q̄
etiam factū est. ut sciret utri-
q; a quo factū est. **Audui et a-**

liā uocē tuā. Post concupiscētiās
tuas nō eas: et a uoluptate tua
auertere. **Audui et illa et mune**
tuo q̄ multū amau: neq; si mā-
ducauerim; habūdabim;. neq;
si nō māducauerim; dēerit nobis.
Hoc est dicere. Nec illa res me co-
p̄osū faciet: nec illa cūpnosū.
Audui et alterā. Ego enī didi-
ci i quib; sum sufficiens ēē: et
habūdare noui et penuriā pa-
ti noui. **Quā** possum i eo qui me
confortat. **Ecce** miles castrorū
celestiū. nō puluis qđ nos sum;
sed memēto dñe quia puluis
sum; et de puluere fecisti hōiē:
et perierat et uentus est. **Nec**
ille i se potuit. quia idem pul-
uis fuit. quē talia dicentem af-
flatu tue inspiratōis adama-
ui. **Quā** possum inquit i eo qui
me confortat. **Conforta** me ut
possum; da qđ iubēs. et iube
qđ uis. **Iste** se accepisse confi-
tetur: et qđ gloriat; in dño
gloriat;. **Audui** aliū rogātē
uo accipiat. **Aufer** a me inq̄t
concupiās uentris. **Vnde** ap-
paret sancte deus meus te da-
re tū fit qđ ipeas fieri. **Docui**
isti me pater bone oīa mūda
mūdis. sed malū ēē hominū.
qui per offensionē manducat:
et oēm creaturā tuā bonam
esse. nichilq; abiciendū qđ tū
gr̄arū actione p̄cipit: et quia
esta nos nō cōmendat deo. et
ut nemo nos iudicet i cibo aut
i potu. et ut q̄ māducet non
manducantē nō spernat. et
qui nō māducet manducatē
nō iudicet. **Didici** hec. gr̄as
tibi: laudes tibi deo meo migro

meo: pullatori aurium mearum.
 illustratori cordis mei. **E**xpeme
 ab omni temptacione. **N**o ergo imū-
 dicitā obsoni timeo: sed imūdi-
 citā cupiditatis. **S**cio noe omne
 carnis genus qd cibo esset vsu
 māducare pmissū: heliā cibo
 carnis refectū: iohāne mirabi-
 li abstinentia peditū. aialibz
 hoc est locustis i escam ceden-
 tibus nō fuisse pollutū. **E**t scio
 esau lenticule concupia deceptū
 et dauid ppter aque desiderū a
 seipō reprehensū: et regē nrm
 nō de carne sed de pane tēptatū:
 ideoq; et plus i heremo nō quia
 carnes desiderauit. sed qā este de-
 siderio aduersus dūm mimura-
 uit. meruit iprobari. **I**n hīs q tēp-
 tacionibz positus: certo cotidie ad-
 uersus concupia; manducandi
 et bibendi. **N**o enī est qd semel
 p̄cadere. et ulterius nō attingē
 decernam: sicut de concubitu po-
 tu. **I**taq; freni gutturis tēptā-
 tā relaxatione et constrictione
 tenendi sunt. **E**t qis est dñe qui
 nō rapiat aliquanda extra me-
 tas necessitatis? **Q**uisq; ē mag-
 nus ē. magnificet nomē tuū:
 ego at nō sum. q; p̄tor hō sū.
Sed et ego magnifico nomē tu-
 um: et iterpellat te pro p̄ccis
 meis qui vicit selm. numerās
 me iter infirma mēbra corpis
 sui: quia ip̄fectū meū vide-
 rit oculi tui. et in libro tuo oēs
 scribētur. **D**e illecebra odorū nō
 satago nimis. **C**ū absūt non
 requiro. cū assunt nō respuo.
 paratus eis etiā semp carere.
Ita michi videor: forsitā fal-
 lor. **S**ūt enī et iste plangende

tenebre i quibz me latet facultas.
 mea q in me est. ut anim? meus
 de vrbz suis ip̄e se iterrogans
 nō facile sibi credendū existēt:
 quia et qd inest plerūq; occultū
 est nisi experientia manifestet.
Et nemo scaw? esse debet in ista
 vita q̄ tota tēptacio noiat: vt
 q fieri potuit ex deteriore melior.
 nō fiat etiā ex meliore deterior.
Vna spes. vna fiducia: vna fie-
 ma promissio. misericordia tua. **V**o-
 luptates aurium tenat? me impli-
 cauerāt. et subiugauerāt: sed re-
 soluisti et liberaisti me. **N**ūc in so-
 nis quos auant eloquia tua cū
 suau et artificiosa voce cātāt.
 fateor aliquatūlū acquiesco. nō
 quidē ut hereā. sed ut surgam
 cū volo. **A**ttē cū ip̄is sententiis
 quibz viuūt ut admittantur
 ad me. q̄runt i corde meo non
 nulli? dignitatis locū: et vix
 eis prebeo congruentē. **A**liqui
 cū amplius michi videor hono-
 ris eis tribuere q̄ decet. dū ip̄-
 sis sanctis dictis. religiosius
 et ardentius sentio moueri
 aios nros i flāma pietatis.
 cū ita cātantur. q̄ si nō ita cā-
 tarētur. et oēs affectus spūs
 nri pro sui diuersitate habere
 p̄rios modos i voce atq; cātu.
 quoz nescio. qua occultū fami-
 liaritate exatent? sed delectō
 carnis mee cū mentē enervā-
 uandā nō oportz dari. sepe me
 fallit. dū ratiōi sensus nō ita
 comitat: ut paciēt sit poste-
 rior: sed tm quia ppter illam
 meruit admitti. etiā p̄currere
 ac ducere conat. **I**n hīs p̄ccō
 nō sentiens: sed postea sentio.

Ca. xxxiiij.

32

Aliquā autē hāc ipām fallaciā
 imoderatius tunc exo nini-
 a seueritate: sed ualde iterdū
 ut melos omne cantilenarū sua-
 uū quibz dauidicū psalteriū
 frequētatur. ab auribz meis re-
 moueri uelim. atqz ipsius ecce:
 tutiusqz michi uidet. qd de alex-
 andrino epo athanasio sepe in
 dictū comenū. qui tā modico
 flexu uocis faciebat sonare lec-
 torē psalmi. ut pronūciātū vi-
 tior esset q̄ canenti. Verumptē-
 nūc uenūscor lacrimas meas quas
 fudi ad cantus ecclie tue. i. pri-
 mordis recuperate fidei mee.
 et nūc ipō comoueor. nō cātū
 sed rebus q̄ cātant. cū liquida
 uoce et cōuenientissima modu-
 latione cātant: magnā insti-
 ti huius utilitatē rursus agnos-
 co. Ita fluctuo iter periculū vo-
 luptatis et experimētū salu-
 bitatis: magisqz adducor. nō
 quidē irretractabile sententiā
 profertens. cantandi consuetu-
 dinē approbare i ecclia. ut p
 oblectamēta aurū infirmi-
 or aūmus i affectū pietatis as-
 surgat: tñ cū michi accidit ^{no}
 ut me āplius cātus q̄ res ipa
 q̄ canitur moueat. penaliter
 me peccare confiteor: et tūc mal-
 lem nō audire cantantē. Ecce
 ubi sum: flete meū et pro me
 flete. qui aliqd boni uobiscū
 itus agitis. vnde facta pcedūt.
 Nā qui nō agitis: nō uos hec
 mouēt. Tu autē dñe deus me-
 us exaudi: respice et uide et mi-
 serere et sana me. i. auius oculis
 michi questio factus sum: et
 ipē est languor meus. Restat

uoluptas oculorū istorū carnis
 mee de qua loquar cōfessioēs q̄s
 audient aures tēpli tui. aures
 fraterne ac pie: ut cōcludamus
 tēptationes. cōcupiscētie carnis
 q̄ me adhuc pulsant igemiscētē.
 et habitaculū meū qd de celo ē.
 supindui cupientē. Pulchras
 formas et varias: nitidos et a-
 menos colores amat oculi. Nō
 teneat hec aūm meā: teneat e-
 am deus qui hec fecit. Bona q̄
 dem valde: sed ipē est bonū me-
 um nō hec. Et tangūt me uigi-
 lantē totis diebz: nec req̄es ab
 eis datur michi. sicut dat a uo-
 cibus canoris aliquā ab oibus i
 silencio. Ipsa enī regina colorū
 lux ista. pfundes cūcta que ce-
 nūm. ubi per diē fuerō. multi-
 modo allapsu blandit michi a-
 lud agenti et eā nō aduertēt.
 Insinuat autē se ita uehementer
 si repente subtrahat. cū deside-
 o requirat: et si diu absit cōtrist-
 tet aūm. O lux quā uidebat tho-
 bias. cū clausis istis oculis filiū
 docebat uite uia. et ei pibat pe-
 de caritatis nusqz errans: aut
 quā uidebat ysaac. p̄grauatis
 et optis senectute carnis hūbz.
 cū filios nō agnoscendo benedi-
 cere. sed benedicendo agnoscere
 meruit: aut quā uidebat iacob
 cū et ipē p̄e grandi etate captus
 oculis. i. filiis p̄signata futi
 ppli genera luminoso corde ra-
 diauit: et nepotibz suis ex io-
 seph. diueras mustice manus
 nō sicut pater eorū foris corrigē-
 bat. sed sicut ipē itus discerne-
 bat iposuit. Ipsa lux una ē. et
 alia nō est: et unū omēs qui ui-

MOD X ABAILI

dent et amat eam. At illa corporalis
 de qua loq̄bar illecebrosa ac pe-
 riculosa dulcedine condit vitu-
 seli cetis amatoribz. Qui autē
 et de ip̄a laudare te norūt deus
 creator om̄. assumūt eā ī p̄no
 tuo. nō absumūtur ab ea ī sop-
 no suo. Sic esse cupio. Fesisto se-
 ductoibz oculoꝝ ne īphicent pe-
 des mei q̄bus īgredior viā tuā:
 et erigo ad te īuisibiles oculos.
 ut tu euellas de laqueo pedes
 meos. Tu subinde euellis eos:
 nā illa q̄antur. Tu nō cessas e-
 uellere. Ego autē crebro hereo
 ī ubiqz sparsis insidns; qm̄ nō
 dormies neqz dormitabis q̄ cus-
 todis isrl̄. Q̄ īnuābilia vāns
 artibz; et opificns. ī uestibz; cala-
 amentis. vasis et huiusmodi
 fabricatoibz; picturis etiā dūc-
 sis q̄ fragmentis. atqz hms vsunt
 nām atqz moderatū et piā sig-
 nificationē longe transgredien-
 tibz. addiderūt hoīes ad illeceb̄s
 oculoꝝ: foras sequētes qd̄ faciūt.
 itus relinquētes a quo facti sūt.
 et exterminātes qd̄ facti sūt. At
 ego deus meus et decus meū. etiā
 hinc tibi dico p̄nū. et sacrifico
 laudē sanctificatori meo. quom-
 am pulchra traiecta per aīas ī
 manus artificiosas. ab illa pul-
 chritudinē ueniūt q̄ sup aīas ē:
 tu suspirat aīa meā die ac noc-
 te: sed pulchritudinū exteroꝝ
 operadores et sectatores inde
 trahunt approbandi modū. nō
 autē inde trahūt vtendi modū.
 et ibi est et nō videt eū: ut nō
 eant longius. et fortitudinem
 suam ad te custodiāt. nec eam
 spargāt ī delicias latitudines.

Ego autē hec loquēs atqz discernēs
 etiā istis pulchris gressū īnecto:
 sed tu euellis dñe. Euellis tu: q̄
 nuam misericordia tua ante oculos
 meos ē. Nā ego capio: misera-
 biliter: et tu euellis misericordi-
 ter aliquñ nō sentientē quia sus-
 pensus īaderam. aliquñ cū do-
 lore quia iā inheserā. Huc acce-
 dit alia forma temptacois mul-
 tipli periculosa. ¶ P̄ter enī
 concupiscētiā carnis que inest
 ī delectacōe om̄ sensuū et vo-
 luptatū. tu seruētes depererūt
 qui longe se faciūt a te; iest aīe
 per eosdem sensus corpis quēdā
 nō se oblectandi ī carne sed ex-
 pericendi per carnē vana et tu-
 riosa cupiditas. noīe cognitō-
 nis et sciēcie palliata. Que q̄
 nuā et ī appetitu noscendi est:
 oculi autem sūt ad cognosce-
 dū in sensibz; p̄ncipes. cōcupiā
 oculoꝝ eloquio diuino appella-
 ta est: ad oculos ei p̄p̄e vide per-
 tinet. Vtīm autē hoc uerbo etiā
 ī ceteris sensibz; cū eos ad cognos-
 cendū itendim. Neqz enī dicim.
 audi qd̄ vutilet. aut olefac q̄ ni-
 teat: aut gusta q̄ splendeat.
 aut palpa q̄ fulgeat. Videri ei
 dicūt hec oīa. Dicim enī nō
 solum vide qd̄ luceat. qd̄ soli o-
 culi videre p̄nt: sed etiā vide q̄
 sonet. vide qd̄ olcat. vide qd̄ sa-
 piat. vide q̄ durū sit. Ideoqz ge-
 neralis experientia sensuū. o-
 culoꝝ concupia sicut dictum
 est vocat: quia videndi officū
 in quo primatū oculi tenēt. eti-
 am ceteri sensus sibi de silitu-
 dine vsurpāt. cū aliqd̄ cogni-
 tiois explorāt. Ex hoc at cui-

Ca. xxxv.

denarius discernit. qd volupta-
 tis. qd curiositatis agat per sen-
 sus. qd voluptas. pulchra. ca-
 nora suauia. sapida leuia sec-
 tatur: curiositas aut etiā hns
 cōtraria tēptandi causa. nō ad
 subeundā molestiā. sed experi-
 endi nostendiq; libidinē. Qd
 enī voluptatis habet videre in
 lanuato cadauere qd exhorreas.
 Et tñ si ubi iaceat cōcurrūt ut
 cōtristent et palleāt. Timent
 etiā ne ī sōpnis hoc videāt: qī
 qsqm eos vigilātes videre coege-
 rit. aut pulchritudis ulla fama
 psuasit. Ita et ī ceteris sensib;
 q̄ psequi longū ē. Et ex h̄ mor-
 bo cupiditatis ī spectaculis ex-
 hibent q; miracula hīc ad
 psrutanda nature q̄ pter nos
 est opata procedit. q̄ scire nū-
 hil prodest: et nichil aliud q̄
 scire hoīes cupiūt. Hinc etiā si
 qd eodē puerse sciencie fine per
 artes magias qrit? hīc etiā
 ī ipā religione deus tēptatur:
 cū signa et prodigia flagitāt:
 nō ad aliquā salutē. sed ad solā
 experienciā desideratā. In hac
 enī imensa silua plena insidia-
 rū et periculorū ecce tā multa
 precaderim et a meo corde dis-
 puleri. sicuti donasti me face-
 deus salutis mee. Attamē qn̄
 audeo dicere cū circūquaq; co-
 tidianā vitā nēam tā multa
 huius generis rerū circūstrepāo.
 qn̄ audeo dicere. nulla re tali me
 itentū fieri ad spectandū. et ba-
 na cura capiendū. Sane me iā
 theatra nō rapiūt. nec cur nos-
 se transitus syderū. nec aīa
 mea vniq; responsa q̄siuit vni-

scirem A

q̄ responsa q̄siuit vmbraz: oīa
 sacrilega sacramēta detestor.
 A te dñe deus meus cui hūilē
 fraulātū ac simpliciē debeo. q̄
 tis metū suggestionū machi-
 nacōib; agit iūmie. ut signū
 aliqd petam. Sed obsecro te p
 regē nrm. et patriā iherusalē
 simpliciē castā: ut quēadmodū
 longe a me ē ista consensio.
 ita sit sp̄ longe atq; longius.
 Pro salute autē cuiusq; cū te
 rogo. alius multū differēs fi-
 nis est itenaonis mee: et te fa-
 cientē qd vis. das m̄. et da-
 bis libentē sequi. Veruptū in
 q̄ multis minutissis et cōtēp-
 tibilib; reb; curiositas cotidie
 nrā tēptetur et q̄ sepe labam.
 q̄s enumerat? Quociēs narrā-
 tes iania. pmo q̄ toleram? ne
 offendam? iherimos: deinde pau-
 latim aduertim? Vanem cur-
 rentē post lepore. iā nō īspecto cū
 in curio fit. At vero ī agro si ca-
 siu tñscā auertit me fortassis
 et ab aliqua magna cogitacōe
 atq; ad se cōuertit illa venacō.
 nō deuare cogēs corpe iūmētū.
 sed cordis iclinacōe: et nisi iā
 michi demonstrata iherimitate
 mea cito amoueas. ut ex ipsa
 visione per aliquā considera-
 tionē ī te assurgē aut totū cō-
 tēpnere atq; transire vanus he-
 besto. Qd cū me domi sedētē
 stellio muscas captans. ul' a
 ranea retib; suis irruentes ī-
 plicans sepe itentū facit: Nū-
 qua pua sūt aīalia. ideo nō res
 eadem gerit? Dgo inde ad lau-
 dandū te creatōrem mirificū.
 atq; ordinatōrē rerū oīm: sed

IN O D X AD B I

36

nō inde eē tēntus itāpio. Aliud est cito surgere. aliud est nō cedere. Et talibz vita mea plena est. et vna spes mea magna valde misericōdia tua. Cū enī i huiusmodi rebz cōceptaculū sit cor nēm. et portat copiose uanitatē cateruas. hīc et orationes nre sepe iterūpūt atqz turbant: et an cōspēm tuū dū ad aures tuas voce cordis itendim. nescio vnde irruentibz nugatoris cogitacōibus res tanta p̄ditur. Nūqd etiā hoc iter cōtēpnenda deputabimus? aut aliqd nos reducet in spem. nisi tota mīa tua. qm̄ cepisti mutare nos. Et tu stis q̄ta ex parte mutaueris. qui me p̄mitus sanas a libidine vnditandi me. ut p̄pius fias etiam teteris oībus ūq̄tatibz meis et sanes oēs languores meos et redimas de corrupcōe vitā meā. et coronas me in misericōdie et mīa. et saas i bonis desiderū meū: q̄a cōpressisti a timore tuo supbiā meā et māluecasti iugo tuo ceruicē meā? et nūc porto illud et leue est michi. q̄ niam sic p̄misisti et fecisti: et vere sic erat. et nescibā. qm̄ id subire metuebā. Sed nūqd dñe qui solus sine typo dñaris. quia solus verus dñs es qui nō habes dñm? nūqd hoc quoqz tēptacōis genus cessauit a me. aut cessare i hac tota vita p̄t timeri et amari velle ab hōibus. nō p̄pter aliud. sed ut inde sit gaudiū. qd nō est gaudiū: aīsera vita est. et feda iactantia. Hīc fit uel maxie. nō amare te.

nec caste timere te: ideoqz tu superbis resistis. hūilibz at das grām: et itonas sup abīationes scli. et cōtēpnunt fundamēta mōtū. Itaqz nobis qm̄ p̄pter qdā hūane societatis officia necessariū ē amari et timeri ab hōibus. istar aduersariū vebritudis nre. ubiqz spargēs i lacrimis euge euge? ut dū aude colligim. itaude capiam. et a veritate tua gaudiū nēm deponam. atqz in hōim fallacia ponam. libeatqz nos amari et timeri non p̄pter te. sed p̄pter te: atqz i isto modo sui silēs factos secū habeat. nō ad cōcordiam caritatis. sed ad cōfortiū supplm̄: qui statuit sedē suā ponere in aquilonē. ut de pucisa et distorta via imitandi. tenebrosi frigidiqz seruiret. Nos aut dñe p̄p̄ illius grex tuus ecce sum. tu nos posside: p̄tende alas tuas. et fugiam sub eas? glā nra tu esto: p̄pter te amemur. et uerbū tuū timeat in nobis. Qui laudari vult ab hōibus vituperate te: nō defendet ab hōibus iudicāte te. nec expiet dāpnate te. Cū aut nō p̄tōr laudatur i desideris aīe sue. nec qui iiqua gerit benedicat. sed laudatur hō p̄pter aliqd donū qd dedisti ei? at ille plus gaudet sibi laudari se. q̄ ipsum donū habē vnde laudat. etiā iste te vituperate laudat: et melior iā ille qui laudauit. q̄ ille qui laudatus ē. Illi eī placuit donū hōis q̄ dei. Tēptamur hns tēptacionibz cotidie dñe. sine cessacōe tēptamur:

Ca. xxvii.

cotidiana fornax nra est huana
 lingua. Imperas nobis et i hoc
 gnie continencia. Da qd iubes:
 et uide qd vis. Tu nosti de hac
 re ad te gemitu cordis mei: et flu-
 mina oculoru meoru. Neqz eni
 facile colligo qd sim ab ista peste
 mudacior: et multu timeo oc-
 culta mea qd noznt oculi tui. me-
 i at no. Est eni qualiscuqz in a-
 lis generibz teptaco nu michi
 facultas explorandi me: i hoc
 pene nulla est. Na et a volup-
 tatibz carnis. et a curiositate
 supuacanea cognoscendi. video
 quantum affectatus su posse reflexe-
 nare aum meu: cu eis rebz care-
 o. uel volutate uel cu absut. Tunc
 eni me iterrogo qd magis min?
 ve michi molestu sit non habe.
 Diuicie vero que ob hoc expectu-
 tur. ut alicui istaru tuu cupi-
 ditatu. uel duabz caru. ul oibz
 seruiat: si per se discere no pta-
 num? vru eas habens cotemp-
 nat. pnt et dimitti ut se probet:
 laude vero ut caream? atqz in
 eo expiam. quid possim? Nup
 male viuendu est. et tam pditeat-
 qz immaniter. ut nemo nos noue-
 rit. qui no detestet. Que maior
 demencia dia. aut cogitari pt?
 Aut si bone vite bonoz qz opoz
 comes et solet et debet esse lau-
 dacio: ta comitatu eius. qd ip-
 sam bona vitu deseru no opor-
 tet. Non at sentio sine quo esse
 aut equo aio aut egre possim:
 nisi cu affuerit. Quid ergo ti-
 bi in hoc gnie teptacois dne co-
 fiteor? Quid nisi delectari me
 laudibz? Sed aplius ipa verita-
 te qd laudibz. Na si michi pro-

nae utru malim fures aut i oi-
 bus rebz errans ab oibz hoibz
 laudari. aut constans et i veri-
 tate certissim? ab oibz vitupera-
 ri? video qd eliga. Veruptm nol-
 lem ut uel augetet michi. gau-
 diu cui? libet bonu mei. suffra-
 giu oris alieni: sed auget fiteor:
 no solu. sed vituperacio minuit:
 et cu ista miseria mea ptuibo:
 subtrahat michi excusacio. que et
 qualis sit tu scis deus: na me
 icertu facit. Quia eni nobis.
 iperasti no tm cotinencia. id
 est a quibz rebz amore cohibe-
 am? veru etia iusticia. id e quo
 ca conferim? nec te tm voluisti
 a nobis. veru etia proximu di-
 ligi? sepe michi video de pro-
 uectu aut spe proximi delca-
 ri. cu bene icelligentis laude de-
 lector: et rursus eius malo co-
 tristari. cu cu audio uitupera-
 re. qd aut ignorat. aut bonu e.
 Na et cotristor aliqui laudibz
 meis: cu uel ea laudatur i me
 i quibz michi ipse displicet. uel
 etia bona minora. et leuia plu-
 ris estimatur qd estimada sut.
 Sed rursus vnde scio? An prop-
 terea sic afficio. quia i nolo de
 me ipo a me dissentire laudato-
 re meu? no quia illius utilita-
 te moueor. sed quia cade bona
 q michi i me placent iocudiora
 michi sut cu et alteri placent.
 Quodammodo eni no ego laudor.
 cu de me sententia mea no lau-
 dat: qnquide et illa laudat
 q michi displicet. aut illa am-
 plius q michi min? placent.
 Ergone de hoc icertus su mei?
 Ecce i te veritas video no me

laudib; meis ppter me. s; ppter
 proximi utilitate mouere oportet.
 et utrū ita sit nescio. **H**inc
 michi Thac re notus sū ipse q̄ tu
 Obsecro te deus meus et me ipsū
 michi indita: ut cōfitear oratu-
 ris pro me fratrib; meis. qd̄ i me
 sauciū cōperero. **I**terū me dilige-
 tus iterogge. si utilitate pximi
 moueor i laudib; meis: aut min⁹
 moueor. si q̄sq; alius iuste vitu-
 peretur q̄ si ego. **C**ur ea cōtume-
 lia magis mordeor. que i me. q̄
 que i aliū eadē iūquitate corā me
 iatur. **I**n et hoc nescio. **E**tāne
 id restat ut ipse me seducā: et ver-
 nō faciā corā te i corde et ligua
 mea. **I**nsaniā istā dñe longe fac
 a me: ne oleū p̄coris michi sit os
 meū ad ipuiguandū caput meū.
Egenus et paup̄ ego sū: et melior
 i occulto genuitū displicēs michi
 et querēs miām tuā. donec refi-
 ciatur defectus meus et p̄ficiat⁹
 usq; i pacē quā nescit arrogātis
 oculus. **S**ermo autē ore p̄cedens.
 et facta q̄ inotescūt hōib; habet
 tēptacionē periculossimā ab a-
 more laudis. qui ad priuatiū q̄n-
 dā excellenciā cōtrahit emendi-
 cata suffragia: tēptat et cū a me
 i me arguitur. eo ip̄o quo argui-
 tur: et sepe hō de ip̄o vane glē
 cōceptu van⁹ gloriat⁹: ideoq; nō
 iam de ip̄o cōceptu glorie
 gloriat⁹. **N**ō enī ea cōtēpnit
 cū gloriat⁹ intus. **E**tā itus est
 aliud i eodē genere tēptacionis
 malū. quo ianescūt qui placent
 sibi de se. q̄uis alijs uel placeāt
 uel displiceāt. nec placere affec-
 tent ceteris. sed sibi placentes
 multū tibi displicēt. nō tm̄ de

38

39

nō bonus q̄si bonus verū etiā de bo-
 nis tuis quasi sius: aut etiam
 sicut de tuis. sed tāq; ex meritis
 sius: aut etiā sicut ex tua grā.
 sed nō sua merita. nō tm̄ sociali-
 ter gaudentes. sed alijs iudētes
 eā. **I**n hñs oibus atq; hui⁹ cemo-
 di periculis et laborib; vides tre-
 more cordis mei: et vulnera me-
 a magis subinde a te sanari. q̄
 michi nō infligi senao. **V**bi nō
 meū ambulasti veritas docēs
 qd̄ caueā. et qd̄ appetā: cū ad te
 referre inferiora visa mea. que
 potui. teq; consulere. **I**ustraui
 mūdū foris sensu quo ū potui
 et attendi vitā corpis mei de
 me. sensusq; ipsos meos: inde
 igressus sū in recessu mēorie me-
 e multiplices āplitudines. pleās
 miris modis copiarū innumera-
 biliū: et considerauī et expaui.
 et nichil eorū discernē potui sū-
 te: et nichil eorū esse te inueni.
Nec ego ipse iuentor qui pagra-
 ui oīa. et distinguē et pro sius
 q̄q; dignitatib; estimare cona-
 tus sum. excipiens alia nūcian-
 tib; sensib; et iterogās alia me-
 cū cōmixta senaēs. ipsosq; nū-
 rios dinosces atq; dinumerās:
 iāq; i mēoria elatis opib; alia
 p̄tractās. alia recondens. alia e-
 ruens. **N**ec ego ipse cū hec agerē.
 id est vis mea qua id agebā. nec
 ip̄a eras tu: q̄a lux es tu p̄ma-
 nes. qm̄ de oibus consulebā. an
 essent. qd̄ esset. q̄ntipendenda es-
 set: et audiebā dicentē ac iubē-
 tē et sepe istud facio: hoc me de-
 lectat: et ab actōibus necitatis
 quātū relaxari possū ad istā vo-
 luptatē refugio. **N**eq; i hñs oib;

Ca. xl.

que p̄turo consules te. inuenio tu-
 tū locū aīe mee nisi in te. quo col-
 ligāt̄ sparsa mea. nec a te q̄t̄m
 recedat ex me. Et aliq̄n̄ it̄omut-
 tis me in affectū multū iūfita-
 tū it̄orsus adnestio quā dulce
 dinē: que si p̄ficiat̄ i me. nestio
 qd̄ erit. qd̄ vita ista nō erit. Sed
 recido i hec. erip̄n̄osis ponderibz:
 et reso: beoz solutis et teneoz. et
 multū fleo. sed multū teneoz. In
 consuetudis sarcina digna est.
Ca. xli. Hic ēē valco. nec volo: illic volo
 nec valco: miser utrobiz. Ideoqz
 considerauī languores p̄cōrū
 meorū i cupiditate triplici: et dex-
 terā tuā iuocauī ad salutē meā.
 Vidi enī splendore tuū corde lau-
 cio: et reptuissus dixi. Quis illuc
 potest: Proiectus sū a facie ocu-
 lorū tuorū. Tu es veritas sup
 oīa presidens. At ego p̄ auariti-
 am meā nō amittere te volui.
 sed volui tecū possidere mēdaci-
 um: sicut nemo vult ita falsū
 dicere ut nestiat ip̄e qd̄ verū sit.
 Itaqz amisi te: quia nō digna-
 ris cū mendacio possideri. Quē
 iuenire. qui me reconciliaret
 tibi: An eundū michi fuit ad
 angelos? Quia prece: Quibz
 sacramētis: Multi conantes
 ad te redire neqz p̄ seip̄os valē-
 tes sicut audio reptauerūt hec:
 et itaderūt in desiderū curiosa-
 rū visionū. et digni habita sūt
 illusionibz. Glati enī te q̄rebāt.
 doctrine fastu exerentes pota?
 q̄ tundētes pectora: et adduxe-
 rūt sibi per similitudinē cordis sui.
 cōspūātes et soas sup̄bie sue
 p̄tates acris hui: a quibz per
 potētiās magicas deciperēt.

Ca. xliij.

q̄rentes mediatorē. per quē pur-
 garetur. et nō erit. Diabolus ē
 erat t̄n̄figurās se i angelū lu-
 tis: et multū illexit sup̄bā carnē.
 qd̄ carneo corpe ip̄e non ēē. Erāt
 enī illi mortales et p̄cōres: tu
 autē d̄ne cui reconciliari sup̄be
 q̄rebāt. immortalis et sine p̄cō.
 Mediator at̄ iter deū et hoīes
 oportebat ut haberet aliqd̄ sile
 deo. aliqd̄ simile hoībz: ne i vtro
 qz hoībuz silis longe ēē a deo.
 aut i vtroqz deo similis. longe
 ēē ab hoībuz: atqz ita mediator
 nō esset. Fallax itaqz ille medi-
 ator. quo per secreta iudicia tua
 sup̄bia mereret̄ illudi. Vnū cū
 hoībuz habet id est p̄cōm. ali-
 ud videri vult habere cū deo:
 ut qz carnis mortalitate nō te-
 gitur. pro immortalī se offe-
 ter. Sed quia stipendiū p̄cōis
 est: hoc at̄ habet cōe cū hoībuz.
 vnde simul dāp̄nent̄ i mortē.
 Verax autē mediator. quē secre-
 ta tua m̄ia demōstrasti hūilibz.
 et misisti ut eius exemplo ip̄am
 dīferēt hūilitatē: mediator
 ille dei et hoīm homo xp̄us ihe-
 sus iter mortales p̄cōres. et
 mortalis et iustus apparuit.
 mortalis cū hoībz. iustus cū
 deo: ut qm̄ stipendiū iusticie
 vita et pax est. p̄ iusticiā cōiū-
 tā deo euacuaret mortē iusti-
 ficatorū ip̄iorū. quā cū illis
 voluit habere cōem. Hic demō-
 stratus ē antiquis sc̄is: ut ita
 ipsi per fidē future passiois e-
 ius. sicut nos per fidē preterite
 salui fierēt. In q̄ntū enī homo.
 i tantū mediator: i q̄ntū autē
 uerbu. nō medius. q̄a c̄qlis deo.

et deus apud deū: et simul cū
 spū scō vnus deus. Quō nos
 amasti p̄ bone? qui filio tuo v-
 nico nō peccasti. sed pro nobis i-
 p̄s tradidisti eū: Quō nos a-
 masti? pro quib; ille nō rapinā
 arbitrat? esse equalis tibi, fac-
 tus est subditus usq; ad mortē
 crucis. vnus ille ī mortuus liber
 p̄tatem habes ponendi aiām
 suā. et p̄tatem habens iterū
 sumendi eā? p nob t̄ victor et vic-
 t̄ia: et ideo victor q; victima?
 pro nobis tibi sacerdos et sacri-
 ficū. et ideo sacerdos q̄a sacri-
 ficū? facies tibi nos de seruis
 filios. de te nascendo nobis ser-
 uendo: Merto michi spes va-
 lida ī illo est. qd sanabis omēs
 languores meos. per eū qui se-
 det ad dexterā tuā. et īterpellat te
 pro nobis: alioqn desperarem.
 Multi enī et magni sūt idem
 languores mei. multi sūt et
 magni: sed amplior ē mediā
 tua. Potuim? putare uerbū tu-
 um remotū esse a cōuictōe ho-
 minis. et despare de nobis: nisi
 uerbū caro fieret. et habitaret
 ī nobis. Conterritus p̄tis me-
 is et mole miserie mee. agita-
 uerū in corde. meditāt? q; fuerā
 fugā in solitudine? sed prohi-
 buisti me. et cōfirmasti me di-
 cens. Ideo xp̄us pro oībus mor-
 tuus est: ut qui uiuūt iā sibi
 nō uiuāt. sed ei qui pro ip̄is mor-
 tuus est. Ecce dñe iacto ī te cu-
 rā meā ut uiuā: et considerabo
 mirabilia de lege tua. Tu sis i-
 peritiā meā. et infirmitatē me-
 am: doce me. et sana me. Ille tu-
 us vnicus ī quo sūt omēs the-

saui sapie et sc̄e absconditi. re-
 demit me sanguine suo nō calūp-
 nient michi supbi? qm cogito
 p̄cū meū. et manduco et bibo
 et exogo. et paup cupio saturā.
 ex eo iter illos qui edūt et satu-
 rātur: et laudabūt dñm qui
 requirūt eū. *Aurelii augusti
 epi finit liber decim? incipit
 vnderim? ei? de.*

Dumqd dñe cū
 tua sit eterni-
 tas ignoras q̄
 tibi dico? Aut
 ad tēpus vides?
 qd fit ī tēpore?
 Cur g? tot tibi re-
 ru narratōes digero? Nō vtiq;
 ut per me noueris ea: sed affect-
 ū meū extato ī te. et eorū qui
 hec legūt: ut dicam? oēs. Mag-
 nus dñs et laudabilis valde.
 Iā dixi. et dicā: amore amoris
 tui facio istud. Nā et oram?: et
 tñ veritas ait. Nouit p̄ v̄ qd
 vobis opus sit. p̄usq; petatis
 ab eo. Affectū ergo n̄m patefa-
 cim? ī te. cōfitendo tibi miseri-
 as nr̄as. et misēdias tuas sup
 nos. ut liberes nos oīno qm ce-
 pisti: ut desinam? cē miseri in
 nobis. et bñficiē ī te: qm vo-
 casti nos ut sim? paupes spū.
 et mites et lugētes. et esuriētēs
 ac siccantes iustitiā. et mīcordes
 et mūdicoorde. ac pacifici. Ecce
 narraui tibi multa que potui
 et q̄ volui qm tu pie voluisti:
 ut confiterer tibi dño deo me-
 o qm bonus es qm ī sc̄lin mīa
 tua. Qñ at̄ suffrago lingua cala-
 mi enūciare oīa hortamētā tu-
 a. et omēs terrores tuos et cōso-

Ca. ij

al' scientia

lacos tuas et gubernaciones. qbz
me pduxisti predicare ubi et sa-
cramentu tuu dispensare p plo tu-
o. Et si sufficio hec enuacare ex
ordine caro michi. valent stalle
temporu: et olim iardesco medita-
ri in lege tua. et i ea tibi cofite-
ri inscientia et ipericia mea. p
mordia illuatiouis tue. et reliqui-
as tenebratu mearu. quousq; de-
uoret a fortitudine ifirmitas: et
nolo ut i aliud hore defluat. qd
iuenio liberat a nccitatib; refi-
ciendi corpis. et itentiois animi.
et qua seruitutis debem? hoib;
et qua no debem? et in reddim?
Dne deus meus itende o:di
mee. et misericordia tua exaudiat de-
sideriu meu. qm no michi soli ef-
tuat. sed vsu vult ee fraterne ca-
ritati: et vides i corde meo quia
sic est. Sacrificet tibi fumulatu
cogitacois et lingue mee. et da
qd offerat tibi. iops eni et paup
su: tu diues i omes iuocantes
te. qui secut? aiua nri geris. Cir-
cua de ab omi temeritate. oiaq;
mendatio iteriora et exteriora
labia mea: sint caste deliae me-
e. scripture tue. nec fallar i eis.
nec fallat ex eis. Dne attende
et misere: dne deus meus. lux
rectoru et utus ifirmoru. statiq;
lux videnciu et utus forciu: at-
tende aiama mea. et exaudi cla-
mantem de profundo. Na nisi as-
sint et i profundo aures tue. qd
ibim? Quo clamabim? Tu
est dies et tua e nox: ad nutu
tuu moneta transuolat. Lar-
gue inde spaciu meditacois nre
in abdita legis tue: neq; aduer-
sus pulsantes claudas eam. Neq;

ei frustra scribi voluisti tot pa-
ginaru opaca secreta: aut no
hnt ille silue aruos suos. recipi-
entes se i eas et resumetes? abu-
lantes et pascentes? retubates
et ruminates? O dne pfice me:
et reuela michi eas. Fite vox
tua gaudiu meu: vox tua sup
affluentiu uoluptatu. Da qd
amo. Amo eni: et hoc tu dedisti
michi. Ne dona tua deserat:
nec herbataua spernas siccante.
Confitear tibi qdqd iuenio in
libris tuis. et audia voce lau-
dis tue. et te biba: et considere
mirabilia de lege tua. ab usq;
i pncipio i quo fecisti celu et ter-
ram. usq; ad regnu tuu. teai p
petuu. sancte ciuitatis tue. Dne
misere mei: et exaudi desideriu
meu. Puto eni qd no sit de terra.
no de auro et argento aut de la-
pidib; ac decoris vestib;. aut ho-
norib; et pntatib;. aut volupta-
tib; carnis. neq; de necessariis
corpis et huic vite peregrinaco-
nis nre: q oia nobis apponit
qrentibus regnu et iusticia tua.
Vide deus meus vnde sis deside-
riu meu. Narrauerunt michi i-
iusti delectaciones: sed no ut lex
tua dne. Fite vnde e desideriu
meu. vide pz: aspice et vide et
approba: et placeat i conspiciu
misericordie tue iuenire me graz ante.
ut aperiant? pulsanti michi i-
teriora sermo nu tuoru. Obse-
cro p dnm nrm ihm xpm filiu
tuu viru dextere tue. filiu ho-
minis que confirmasti tibi. me-
diatore tuu et nrm. per quem
nos quesisti no qrentes te: que-
sisti at ut qrem? verbu tuu

me

psa
hij.

per qđ fecisti oīa. et ī quibz vniū
 tuū. per quē vocasti ī adōptōez
 pplm credentiū. in quo et me. Per
 eū te obsecro. qui sedet ad dexterā
 tuā et te interpellat pro nobis. ī quo
 sūt oēs thesauri sapiē et scientie
 absconditi: ipōs qđo ī libris tuis.
 Moyses de illo scripsit. Hoc ipē ait:
 hoc ueritas ait. Audia et itelligā.
 quō ī pncipio fecisti celū et terrā.
 Et scripsit hoc moyses: scripsit
 et abiit. et transiit hinc ad te. ne
 qđ nūc ante me est. Nā si esset:
 tenerē eū et rogare eū. et per te
 obsecrare ut michi ista panderet:
 et pliere aures corpis mei so
 nis erūpentibz ex ore eius. Et si
 hebreā uoce loqret frustra pulsa
 ret sensum meū. nec inde mētē
 meā qđq tangeret: si autē lati
 ne scirem qđ diceret. Sed vñ sci
 rem an uerū dicit: Qđ et si hoc
 scire: nym ab illo scire: Intus
 utiq michi. Itus ī domualio co
 gitacōis. nec hebreā nec greca.
 nec latina. nec barbarā ueritas.
 sine oris et lingue organis. sine
 strepitu sillabarū diceret. uerū
 dicit: et ego statim certus. con
 fidenter illi hōi tuo dicerē. uer
 dicitis. Cū ergo illū iterrogare nō
 possim: te quo plenius uera dixit
 ueritas. rogo te deus meus. rogo
 pte pccis meis: et qui illo seruo
 tuo dedisti hec dice. da et michi
 hec itelligere. Ecce sūt celū et ter
 ra: clamāt qđ facta sūt. Mutā
 tur enī atq variant. Qđqđ autē
 factū nō est. et tū t est. nō est ī eo
 qđq qđ ante nō erat: qđ est muta
 ri atq variari. Clamāt etiā qđ
 seipsa nō fecerūt. Ideo sum. quia
 facta sum. Nō ergo eram anq

essem. ut fieri possem a nobis:
 et uox dicentiū est ipa euidētia.
 Tu ergo dñe fecisti ea qui pul
 cher es. pulchra sūt enī: qui bo
 nus es. bona sūt enī: qui es sūt
 enī: nec ita sūt pulchra. nec ita
 sūt bona. nec ita sūt sicut tu con
 ditor: corū: quo cōparato nec pul
 chra sūt. nec bona sūt. nec sunt.
 Sciam hec. grās tibi: et scia nra
 scientie tue cōparata. ignorā
 a est. Quō at fecisti celum et ter
 rā: et que machina tā grandis
 operacōis tue: Nō enī sicut hō
 artifex formas corpus de corpe.
 arbitratiū aie ualentis iponere
 utiqz spēm. quā tenit ī semet
 ipa iterno oculo. Et unde h va
 leret: nisi qđ tu fecisti eā. Et ī
 ponit spēm iā existentē. et habē
 ti ut esset: uelut terre aut lapi
 di aut ligno. aut auro aut id ge
 nus rerū cui libet. Et unde ista
 essent: n tu istituisses ea: Tu fa
 bro corpus. tu aīm mēbus iper
 tantē fecisti: tu materiā unde
 facit aliqd. tu ī genuū quo arte
 capit. ut uideat itus qđ foris fa
 ciat: tu sensū corpis quo itexpre
 te trahat ab aīo ad materiā id
 qđ facit. et renūciat aīo qđ factū
 sit: ut ille itus cōsulat presidētē
 sibi ueritatē an benefactū sit. Te
 laudāt hec oīa creatorē oīm. Sed
 tu quō facis ea: Quō fecisti dñs
 celū et terrā: Nō utiq ī celo. neq
 ī terra fecisti celū et terrā. neq in
 aere. aut ī aquis. qm hec ptinet
 ad celū et terrā: neq ī uniuerso
 mūdo. fecisti uniuersū mūdū. qđ
 nō erat ubi fieret. anq fieret ut
 esset. nec manu tenebas aliqd.
 unde faces celū et terrā. Nā vñ

Ca. v.

Ca. vi.

tibi hoc quod tu non feceras. unde aliquid faceres? Quid enim est, nisi quia tu es? Ergo et dixisti et facta sunt: atque in uerbo tuo fecisti ea. Sed quomodo dixisti? Nam quod illo modo quo facta est vox de nube dices. hic est filius meus dilectus? Illa enim vox acta atque transacta est: cepta et finita. Sonuerunt syllabe atque transierunt: sed post prima, tertia post secundam: atque inde ex ordine, donec ultima post ceteras, silentiumque post ultimam. Unde claret atque eminet, quod creature motus expressit eam, seruiens eterne voluntati tue, ipse temporalis: et hec ad tempus facta uerba tua, nuntiavit auribus exteriori mentis prudenti, cuius auris interior posita est ad eternum uerbum tuum. At illa comparauit hec uerba temporaliter sonantia, cum eterno in silencio uerbo tuo et dixit. Aliud est longe: longe aliud est. Hec longe infra me sunt: nec sunt quia fugiunt et pretereunt: uerbum autem dei mei supra me manet eternum. Si ergo uerbis sonantibus et pretereuntibus dixisti ut fieret celum et terra, atque ita fecisti celum et terram: erat iam creatura corporalis, ante celum et terram, cuius motibus temporalibus temporaliter uox illa preteriret. Nullum autem corpus ante celum et terram. Aut si erat: id certe sine transitoria uoce feceras. Unde transitoriam uocem faceres, qua diceretur fieret celum et terra. Quod quidem illud esset unde talis uox fieret: nisi abs te factum esset. omnino non esset. Unde ergo fieret corpus. Unde ista uerba fierent, quo uerbo a te dictum est? Vocatis itaque nos ad intelligendum uerbum deum apud te deum quod sempiternum

Ca. vii.

dicat: et eo sempiternum dicitur omnia: neque enim finitur quod dicebat: et dicitur aliud, ut possint dici omnia, sed simul ac sempiternum omnia: alioquin iam tempus et mutatio et non uera eternitas, nec uera immortalitas. Hoc noui deus meus et gratias ago: noui confiteor tibi domine: mecumque nouit et benedicit te quod quod ingratus non est certe uitati. Nouum? domine nouum? quoniam iam tantum quicquid non est quod erat, et est quod non erat, in tantum mouit et oritur. Non ergo quodquam uerbo tuo creditur quod succedit, quoniam uere immortale atque eternum est: et ideo uerbo tibi in eterno simul et sempiternum dicitur omnia que dicitur, et fit quodquod dicitur ut fiat, nec aliter quam dicendo facis: non tantum simul et sempiternum fuit omnia, que dicendo facis. Cur quomodo domine deus meus? Vtrumque uideo, sed quomodo modo id eloquar nescio: nisi quia esse quod esse incipit et esse desinit tunc esse incipit et esse desinit quoniam debuisset incipere uel desine in eterna ratione consistere: ubi nec incipit aliquid nec desinit. Ipsum est uerbum tuum quod et principium est: quia et loquitur nobis. Sic in euangelio per carnem ait: et hoc insonuit foris auribus hominum ut crederetur, et intus querebatur: et inueniret in eterna ueritate: ubi omnes discipulos bonus et solus magister docet. Ibi autem audiam uocem tuam domine dicentem michi, quoniam ille loquitur nobis qui docet nos. Qui autem non docet nos: etiam si loquitur non nobis loquitur. Cuius porro nos docet, in stabilis ueritas: quia et per creaturam mutabilem cum ammonemur, ad ueritatem stabilem ducimur: ubi uera discimus? cum scimus? et audimus?

eū. et gaudio gaudem⁹ ppter vocē
 sponsi. reddentes nos vñ sum⁹:
 et ideo pñcipiū quia nisi manet.
 tū errarem⁹ nō esset quo redire-
 mus. **S**i autē redim⁹ ab errore:
 cognoscendo utiq; redim⁹. **V**t at
 cognoscam⁹ docet nos: qā pñci-
 piū est et loq̄tur nobis. **I**n hoc
 pñcipio deus fecisti celū et terrā:
 ī uerbo tuo et ī filio tuo. ī uirtute
 tua. ī sapientia tua. ī ueritate tu-
 a miro modo dicens. et miro mo-
 do faciens. **Q**uis cōprehendet?
Quis enarrabit? **Q**uid est illud
 qd̄ īterluccet michi et prurit cor
 meū sine lesione: et inhorresco
 et īardesco? **I**nhorresco īgnitū dis-
 silis ei sū: inardesco īgnitū silis
 ei sum. **S**apīa ip̄e est. q̄ īterluccet
 michi disandens nubiliū meum.
 qd̄ me rursū cōp̄it deficiētē ab
 eā caligine. atq; aggere penarū
 mearū: qm̄ sic infirmatus est
 ī paup̄tate vigor meus. ut non
 sufferā bonū meū. donec tu dñe
 qui pñcipius factus es oībus uq̄-
 tatibus meis. eadē sanes oēs lan-
 guores meos: quia et redimes
 de corrupcōe vitā meā et corona-
 bis me in misericōe et misericōdia.
 et satiabis ī bonus desiderū me-
 um: qm̄ renouabis iuuetus me-
 a sicut aquile. **S**pc at salui facti
 sum⁹: et pmissa tua per paciā
 expectam⁹. **A**udiat te ītus sermo-
 tinantē qui p̄t. **E**rgo fidenter ex
 oraculo tuo clamabo. qm̄ mag-
 nificata sūt opera tua dñe. oīa
 ī sapīa fecisti. et illa pñcipiū:
 et ī eo pñcipio fecisti celū et ter-
 rā. **N**ōne ecce pleni sūt uetustā-
 tis sue. qui nobis dicit. qd̄ fuit
 ebat deus. anteq̄ fecerat celū et

terrā. **S**i enī uocabat īquū. et nō
 operabat⁹ aliqd̄: cur nō semper
 et deiceps quēadmodū retro sp̄
 cessauit ab ope? **S**i enī ullus mo-
 tus ī deo extitit nou⁹ et uolun-
 tas noua. ut creaturā cōderet
 quā nūq̄ ante cōdiderat: quō iā
 uera eternitas. ubi orit⁹ volun-
 tas q̄ nō erat? **N**eq; enī uolūtas
 dei creatura est. sed ante creatu-
 rā: qā nō crearet⁹ aliqd̄. n̄ crea-
 toris uolūtas p̄cederet. **A**d ipsā
 ergo dei substantiā p̄tinet vo-
 luntas eius. **Q**uō si exortū est
 aliqd̄ ī dei substantia qd̄ prius
 nō erat. nō ueraciter dicit⁹ eter-
 na substantia: si autē dei uolū-
 tas sempiterna erat ut esset crea-
 tura. cur nō sempiterna creatura.
Qui her dicit. nondū te ītelli-
 gūt. **O**sapīa dei lux mentū:
 nondū ītelligūt quō fiāt que
 per te et ī te fiunt: et cōnātur e-
 terna sapere. **S**ed adhuc ī p̄ter-
 itis et futuris rerū motib; cor
 uolitat: et adhuc uanū est. **E**is
 tenebit illud. et figet illud. ut
 paululū stet. et paululū uariat
 splendore sp̄ stantis eternitatis.
 et cōparet cū tēporib; nūq̄ stan-
 tib; et videat esse īcōparabile:
 et videat longū tēpus nisi ex ml-
 tis p̄tereuntib; motib; qui simul
 extendi nō p̄t longū nō fieri.
 nō at̄ p̄terire qd̄q; ī eterno. sed
 totū esse p̄ns; nullū uero tem-
 pus totū esse p̄ns: et videat oē
 p̄teritū p̄elli ex futuro. et oīe
 futurū ex p̄terito consequi. et oē
 p̄teritū ac futurū ab eo qd̄ sp̄ ē
 p̄ns creari et excurrē. **Q**uis te-
 nebit cor hōis ut stet et videat
 quō stans dicitet futū et p̄tita

Ca. xi

Ca. xij.

tēpora. nec futura nec p̄terita eter-
nitas. Nūquid manus mea valet
hoc. aut manus oris mei per loq̄-
las agit tam grandē ven. Ecce
respondeo dicenti. qd̄ faciebat de-
anteq̄ faceret celū et terrā. Respo-
deo nō illud qd̄ quidā respondit
se phibet. iocularit̄ eludēs ques-
tionis violentiā. Alia iquit san-
tantibz gehēnas parabat. Aliud
videre est: aliud est videre. Nec
nō respondeo. Libētius enī respō-
deū nescio p̄ qd̄ nescio: q̄ illud vñ
videt. qui alta iterrogauit. et
laudat. qui falsa respondit. S;̄
dico te deus nō oīs creature crea-
torē: et si celi et terre nōie crea-
tura oīs itelligit. audēter dico.
anteq̄ faceret deus celū et terrā
nō faciebat aliqd̄. Si eī faciebat:
qd̄ nisi creaturā faciebat. Et v-
tinā sic sciam qd̄qd̄ valū scire
cupio: quēadmodū scio. qd̄ nul-
la fiebat creatura. anteq̄ fieret
ulla creatura. At si tu q̄ vola-
tilis sensus vagat. p̄ ymagines
retro tēporū. et te deū oīpotētē.
et oīa creantē et oītenentē celi et
terre artificē. ab ope tanto anq̄
id faceres p̄ innumerabilia sc̄la
cessasse mirat. cui gilet atq̄ at-
tendat. q̄ falsa mirat. Nā vñ
poterāt inuabilia sc̄la p̄terire
q̄ ipse nō feceras. cū sis oīm sc̄lor
auctor et cōditor. Aut q̄ tēpora
fuisent. q̄ abs te condita nō es-
sent. Cū ergo sis operator oīm
tēporū: si fuit aliqd̄ tēpus anq̄
faceres celū et terrā: cur dicit q̄
ab ope cessabas. Idipm enī tem-
pus tu feceras: nec p̄terire potu-
erūt tēpora. anq̄ facēs tpa. Si at
an celū et terrā nullū erat tēp?

Ca. xij.

cur quā qd̄ tūc faciebas. Nō enī
erat tūc. ubi nō erat tēpus. nec
tu tēpore tēpora p̄cedis. alioqn̄
nō oīa tpa p̄cederes. sed p̄cedis
oīa tēpora p̄terita. celsitudie sp̄
p̄ntis eternitatis. et superas oīa
futura. quia illa futura sūt. et cū
venerūt p̄terita erūt: tu at̄ idem
ip̄e es et ani tu nō deficiēt. An-
ni tui nec eunt nec veniūt: isti
enī nūi eunt et veniūt ut oēs ve-
niāt. Anni tui oēs simul stant.
qm̄ stant nec euntes a veniētibz
excludent. q̄ nō transeūt: isti
autē nūi oēs erūt. cū oēs nō erūt.
Anni tui dies vnus. et dies tu
nō cotidie sed hodie. q̄ hodiernū
tuis nō credit trāstino: neq̄ enī
succedit hesternō. Hodiernus tu-
us eternitas. ideo coeternū genu-
isti: cui dixisti. ego hodie genui
te. Oīa tēpora tu fecisti et an̄ oīa tē-
pora tu es: nec aliquo tpe nō cat̄
tēpus. Nullo ergo tēpore nō fecer-
as aliqd̄. q̄ ipsū tēpus tu fecer-
as: et nulla tpa tibi coeterna
st. q̄ tu p̄manes: at illa si semp
p̄maneret nō esset tēpora. Quid
enī est tēpus. Quis hoc facile
breuiterq̄ explicauit. Quis h̄ ad
uerbū de illo p̄ferendū ul̄ cogi-
tatione cōprehenderit. Quid at̄
familiari et notius i loquēdo
cōmemoram. q̄ tēpus. Et itel-
ligim. utiq̄ cū id loqm̄ur. itel-
ligim. etiā cū alio loquēte id au-
dim. Quid ergo tēpus est. Si ne-
mo ex me quā scio. si q̄renti expli-
care velim nescio: fidenter tamē
dico scire me. Qd̄ si nichil p̄teri-
ret. nō esset p̄teritū tēpus. et si
nichil adueniret nō esset futurū
tēpus: et si nichil esset nō esset

p̄ns tēpus. Duo ergo illa tēpora
 p̄teritū et futurū quō sūt. q̄n et
 p̄teritū iam nō est. et futurū nō
 dū est. **P**resens autē si sp̄ esset p̄-
 sens. nec ī p̄teritū transiret. nō
 iā esset tēpus sed eternitas. Si ex-
 go p̄ns ut tēpus sit. ideo fit. q̄a
 in p̄teritū transit. quō et hoc
 ēē dicam. cui causa ut sit illa ē.
 qua nō erit. ut scilicet nō vere di-
 cam. tēpus esse. nisi quia tendit
 nō esse. Et t̄n dicam. longū tēpus.
 et breue tēpus: neq; hoc nisi de p̄-
 terito aut futuro dicam. **P**teritū
 tēpus longū uerbi gr̄a uocamus
 ante centū ānos. futurū ut idem
 longū post centū ānos: breue autē
 p̄teritū sic utputa dicam. ante
 decē dies. et breue futurū post
 decē dies. Sed quo pacto longū ē
 aut breue. qd̄ nō est. **P**teritū enī
 iā nō est: et futurū nondū est. **N**ō
 itaq; dicam. longū est. sed dica-
 mus de p̄terito longū fuit: et de
 futuro. longū erit. **D**ñe deus me-
 us lux mea: nōne et hic ueritas
 tua deridebit hōiem. **Q**uōd ē. lon-
 gū fuit p̄teritū tēpus: cū iam
 esset p̄teritū. **L**ongū fuit an tū
 adhuc p̄ns esset. **T**ūc enī pote-
 rat ēē longū. q̄n erat qd̄ ēēt lon-
 gū: p̄teritū uero iā nō erat. **V**n̄
 nec longū esse poterat. qd̄ oīno
 nō erat. **N**ō ergo dicam. lon-
 gū fuit p̄teritū tēpus: neq; ei
 inueniem. qd̄ fuit longū. q̄n ex
 quo p̄teritū est nō est: sed dica-
 mus longū fuit illud p̄ns tem-
 pus: q̄a tū p̄ns esset longū cāt.
Nondū enī p̄terierat ut nō ēēt.
 et ideo erat ut longū ēē posset:
 postea uero q̄ p̄terit. simul et
 longū ēē destitit. qd̄ ēē destitit.

Videam. ergo o aīa hūana. utz
 p̄ns tēpus possit esse longum.
Datū enī tibi est sentire moras
 atq; metiri. **Q**uid respōdebis
 michi. **A**n centū āni p̄ntes lon-
 gū tēpus est. **V**ide prius utrū
 p̄nt p̄sentes ēē centū āni. **S**i ei
 prim. et eorū agit. ip̄e p̄ns ē: nō
 nagitā uero et nouē futuri sūt.
 et ideo nondū sūt. **S**i autē scd̄s
 annus agit: iā vnus ē p̄teritū.
 alter p̄ns. ceteri futuri: atq; ita
 si mediorū quēlibet tētenari hu-
 ius nū ānū p̄sente posuerim.
 an̄ illū p̄terierit post illū futū.
Quo tē. centū āni p̄ntes esse
 nō poterūt. **V**ide saltē utrū qui
 agit vnus ip̄e sit p̄ns. **E**t eius
 enī. si p̄mus agitur mēsis futū
 sūt ceteri: si secūnd. iā et p̄mus
 p̄terit. et reliqui nondū sunt.
Ergo. nec ānus qui agit totus
 est p̄ns. **E**t si nō totus ē p̄ns: nō
 ānus est p̄ns. **D**uodeci enī mē-
 ses ānus est: quorū quēlibet vn̄
 mensis qui agit ip̄e p̄ns ē. cete-
 ri autē p̄teriti aut futuri: q̄p̄ ne-
 q; mensis qui agit p̄ns est. sed
 vnus dies: si prim. futuri ce-
 teri. si nouissim. p̄teritis cete-
 ris: si mediorū. quēlibet. iter p̄teri-
 tos et futuros. **E**re p̄ns tēpus
 qd̄ solā inueniebam. longū ap-
 pellandū: uix ad vnū diei spa-
 tū cōtractū est. **S**ed discutiām
 etiā ip̄m: q̄a nec vnus dies to-
 tus est p̄ns. **N**octurnus enī et
 diurnus hōis oībus uiginti q̄-
 tuor explet. quarū p̄ma ceteras
 futuras habet nouissimā p̄teritas.
Aliquā uero iteriectarū. an̄ se
 p̄teritas. post se futuras: et ip̄-
 sa vna hora fugitiuis p̄teritis

agitur. Quidquid eius auolauit p̄
 teritū est: quod ei restat futurū.
 Si quod intelligit tēpus quod ī nul
 las iā uel minutissimas momen
 torū p̄tes diuidi possit. id solū ē
 quod p̄sens dicit: quod t̄m ita rap
 tum a futuro ī p̄teritū trāsuolat.
 ut nulla morula extēdat. Nam
 si extendit: diuidit ī p̄teritū
 et futurū: p̄ns autē nullū habet
 spaciū. Vbi est ergo tēpus quod
 longū dicam? An futurū? Nō
 quidē dicam longū est. quā non
 dū est quod longū sit: sed dicam nō
 gū erit. Cū ergo erit? Si enī et
 tūc cū adhuc futurū erit. nō erit
 longū: quia quod sit longū nō dū
 erit. Si autē tūc erit longū. cū
 ex futuro quod nondū est ēē iā ce
 perit. et p̄ns factū erit. ut pos
 sit esse quod longū sit. iā supe
 riorib; uocib; clamat p̄ns tem
 pus longū se esse nō posse: et
 t̄m dñe sentim? itēualla tēpo
 rū. et cōparam? sibi met. et dia
 mus alia longiora. et alia bre
 uiora. At etim? etiā quāto sit lon
 gius aut breui? illud tēpus quod
 illud: et respondem? duplū esse
 hoc uel triplū. illud autē simplū:
 aut tantū hoc ēē quāto illud. S; p̄
 tereuncia metim? tēpora. tūm
 sentiēdo metim? p̄terita uo
 quā iam nō sunt. aut futū quā non
 dū sunt. quōs metiri p̄t? nisi for
 te audebit quis dicē metiri pos
 se quod nō est? Cū ergo p̄teritū tē
 pus. sentiri et metiri p̄t: cū autē
 p̄terierit. quā nō est. nō p̄t. Que
 ro pater. nō affirmo: deus me
 us p̄siede michi. et rege me. Quis
 nā est qui dicat michi nō
 esse tria tēpora sicut pueri didi

Ca. xvij.

Ca. xvij

am? pueros quod docuim? p̄teritū.
 p̄ns. et futurū. sed t̄m p̄ns. quā
 illa duo nō sūt? An et ip̄a sunt.
 sed ex aliquo p̄cedit occulto. cū
 ex futuro fit p̄ns. et ī aliq̄d rece
 dit occultū. cū ex p̄nti fit p̄teri
 tū? Nā ubi ea uiderūt. qui futū
 ceauerūt. si nondū sūt. Neque
 nū p̄t uideri id quod nō est. Et qui
 narrāt p̄terita nō utiq; uera nar
 rant. si aīo illa nō ceauerēt: quā si
 nulla essent ceami dīno nō pos
 sent. Sūt ergo et futura et p̄teri
 ta. Sine me dñe āplius quere.
 Spes mea nō turbet itēualla me
 a. Si enī sūt p̄terita et futura:
 uolo scire ubi sunt. Quod si nondū
 ualeo: scio t̄m ubiāq; sunt. non
 ubi ea futura ēē. aut p̄terita. sed
 p̄ntia. Nā si et ubi futura sūt: nō
 dū ubi sūt. Si et ubi p̄terita sūt:
 iā nō ubi sunt. Vbiāq; ergo sūt.
 quāq; sūt. nō sūt nisi p̄ntia: quā
 p̄terita cū uera narrant ex me
 moria p̄ferūt. nō res ip̄e quā p̄
 terierunt. sed uerba cōcepta ex
 ymaginib; earū. quā in aīo uelut
 uestigia p̄ sensus p̄tereundo fixe
 rūt. Puericia quippe mea quā iam
 est. ī tēpore p̄terito est. quod iam
 est: ymaginē uero eius. cū eam
 recolo et narro. ī p̄nti tpe itēuor.
 quā est adhuc ī mēoria mea. ut
 silis sit causa etiā p̄dicendorū fu
 turoꝝ. ut uerū quod nondū sūt iam
 existētes p̄sentiat ymagines cō
 fiteor: deus meus nescio. Illud sa
 ne scio. nos plerūq; p̄meditari
 futuras actiōes nostras. eāq; p̄
 meditationē esse p̄ntē. actiōē
 autē quā p̄meditam nō dū esse.
 quia futura est: quā cū aggressi
 si fuerim? et quod p̄meditabam

agere ceperim). tunc erit illa actio:
 quia tunc non futura sed presentis est.
 Quoquomodo se itaque habeat ar-
 thana presentia futurorum: videri non
 quod est non potest. quod autem iam est. non
 futurum sed presentis est. Tu ergo dicuntur
 videri futurum: non ipsa quae nondum sunt
 id est quae futura sunt. sed eorum cause vel
 signa forsitan videntur quae iam sunt. De-
 o non futura sed presentia iam sunt viden-
 tibus: ex quibus futura praedictantur autem
 concepta: quae rursus conceptores iam sunt.
 et eas praesentes apud se inveniunt: qui
 illa praedictant. loquat michi aliquid
 exemplum. tanta rerum numerositas.
 Intueor aurora: orturum solem
 praenuntio. Quod intueor presentis est. quod pre-
 nuntio futurum: non sol futurus qui
 iam est. sed ortus eius qui nondum est.
 Tamen etiam ortum ipsum nisi autem yma-
 ginater sicut modo cum id loquor.
 non eum possem praedice: sed nec illa
 aurora quam in celo video solis ortus
 est. quoniam eius praedat. nec illa yma-
 ginatio in animo meo: quae duo presentia
 tenuit: ut futurus ille autem dicat.
 Futura enim nondum sunt. et si non
 dum sunt. non sunt: et si non sunt videri
 omnino non potest. sed praedicta praesentibus
 sententibus quae iam sunt et videntur. Tu
 itaque regnator creature tue quod est
 modus quo doces animas ea quae futura
 sunt? Docuisti enim prophetas tuos.
 Quisnam ille modus est quo do-
 ces futura. tu futurum quod non est.
 vel potius de futuris doces pre-
 sentia? Nam quod non est. nec doceri potest
 quae potest. Numis longe est modus
 iste ab actio mea: inualuit me. ex
 me non potero ad illum: potero autem
 ex te: tu dederis tu dulce lumine
 occultorum oculorum meorum. Quod autem
 non liquet et claret. nec futura sunt

nec praeterita. nec praesens dicit tempora
 futura. praeteritum presentis et futurum:
 sed fortasse praesens dicitur tempora sunt
 tria. presentis de praeteritis. presentis de praesentibus.
 presentis de futuris. Sunt enim
 haec in anima tria quaedam: et alibi ea
 non video. Presentis de praeteritis memo-
 ria: presentis de praesentibus cogitatio: pre-
 sens de futuris expectatio. Si haec
 permittimus dicere tria tempora: vi-
 deo fortasse tria sunt. Dicat etiam
 tempora sunt tria. praeteritum presentis et
 futurum: sicut abutitur consuetudo.
 dicat. Ecce non auro. nec resisto.
 nec reprehendo: dum tamen intelligat
 quod dicitur. Neque id quod futurum est
 esse iam. neque id quod praeteritum est:
 pauca sunt enim quae praesens loquuntur.
 plura non praesens: sed agnoscatur quod
 velim. Dixi ergo paulo ante. quod
 praeteritum tempora metimur: ut
 possim dicere dupliciter esse hoc te-
 poris ad illud simpliciter. aut tantum
 hoc quantum illud. et si quod aliud
 de partibus temporum possumus renun-
 tiare metiendo. Quo circa ut di-
 cebam praeteritum metimur tempora. Et
 si quis michi dicat unde scias: res-
 pondeam. scio quia metimur: nec me-
 tiri quae non sunt possumus. et non sunt
 praeterita vel futura. Presentis vero tempus
 quo metimur: quoniam non habet spatium: he-
 titur ergo cum praeteritum. cum autem praesens
 praeteritum non metimur: quod enim meti-
 atur non erit. Sed unde et qua.
 et quo praeteritum cum metitur? Unde
 nisi ex futuro? Quia nisi per presentis.
 Quo non in praeteritum? Ex illo ergo
 quod nondum est: per illud quod spa-
 tium caret. in illud quod iam non est. Quod
 autem metimur? nisi tempus in alio
 quo spatium. Neque enim dicimus sim-
 pliciter et dupliciter. et tripliciter et equaliter.

Ca. xxi.

19

20

Ca. xxij.

te +

Ca. xxij.

et si qd hoc modo i tēpore dicam?
 nisi inter spacia tēporū. In quo
 ergo spacio metim tēpus pteries.
Utrū in futuro vnde pteut? Sed
 qd nondū est nō metim. An in
 pnti. qua pteut. Sed nullū spa
 tiū nō metim. An i pterito quo
 pteut? Sed qd iā nō est nō me
 timur. Exarsit aīm meus nos
 se iplicatissimū enigma: noli
 claudere dñe deus meus bone
 pē. per xpm obsecro noli claudē
 desiderio meo ista et iusitata et
 abdita. quo min q i ea penetret:
 et dilucescāt allucēte misericōdia tu
 a dñe. **Quē** pūctabor de hñs. et
 tu fructuosius cōfitebor iperi
 tiā meā nisi tibi? tu nō sē mo
 lesta studia mea. flāmancia ve
 hemēter i scripturas tuas? Da
 qd amo. Amo enī: et hoc tu dedis
 ti. Da pē qui vere nosti data bo
 na dare filiis tuis. Da qm sus
 cepti cognoscē: et labor ē aīm me
 donet aperuas. **P** xpm obsecro. i
 noīe eius sancti sanctorū nemo
 michi obstrepat: et ego credidi
 ppter qd et loquor. **Hec** ē spes me
 a: ad hanc viuō. ut cōtemplor de
 lectatōes dñi. **Ecce** uetēs posuisti
 dies meos. et tñseūt. **Et** quō?
 Nescio. et dicam? tēpus et tēpus.
 tēpora et tēpora: qd diu dixit h
 ille. et qd diu fecit hoc ille. et qm
 longo tēpore illud nō vidi. et du
 plū tēporis habet hec sillaba. ad
 illā simplam breuē. **Dicim?** hec.
 et audim? hec: et itelligim. et
 itelligim. **Manifestissima** et vfi
 tatissima sunt: et eadē rursus
 nimis latent. et noua ē iuencio
 eorū. **Audui** a quodā hoīe doc
 to. q solis et lune ac siderū mot?

ipa sint tēpora: et nō annu. **Cur**
 enī nō potius oīm corporū mo
 tus sint tēpora? **An** vero si cessa
 rēt teli lunā. et mouerēt rota
 figuli. nō esset tēpus quo meti
 rem? eos giros. et dicerem? aut
 equalib; morulis agi. aut si ali
 as tardius alias velocius moue
 ret. alios magis diutinos esse.
 alios min. aut tū hec dicemus.
 nō et nos i tēpore loqrem. aut
 essent i uerbis nris alie longe sil
 labe. alie breues: nisi quia ille
 longiore tēpore sonuisset. iste
 breuiore? **Deus** dona hoībus.
 vide in puo. cōēs notitias rerū
 puarū atq; magnarū. **Sūt** et sy
 dea et lunaria teli i signis et in
 tēporib; et i dieb; et i ānis. **Sunt**
 vero. **Sed** nec ego dixē circuitū
 illius lignicole rote diem eē: nec
 tū ideo tēpus nō esse. ille dixit.
Ego scire cupio vīm naturāq; tē
 poris quo metim corporū mot?
 et dicam? illū motū. **verbi** grā
 tēpore duplo eē diuturniore q
 istū. **Nā** qro qm dies dicit. nō
 tm mora solis sup terrā. sed qd
 aliud ē dies aliud nox. sed etiā
 totus eius circuitus ab oriente us
 q; ad orientē. scdm qd dicim? tot
 dies tñserūt. **Cum** sius enī noc
 tib; dicūt tot dies: nec extē repu
 tant spacia noctū. **Qm** ergo
 dies explet? motu solis atq; cir
 cuitu ab oriente usq; ad orientē:
 qro utrū motus ipē sit dies. an
 mora ipā qnta pagitur. an utrū
 q: si cū pmū dies esset. dies ergo
 esset. etiā si tāto spacio tēporis
 sol cursū illū pegriss; qntū ē hore
 vni? si scdm non ergo eēt dies
 si ab ortu solis usq; i ortū alter.

tā brevis mora eēt qm̄ est hore v-
 nius: sed vitas et quater arcui-
 ret sol. ut expletet diē: si utrūq̄.
 nec ille appellaret dies. si hore spa-
 tio sol totū suū gūū arcuaret. n̄
 ille si sole cessante. tm̄ tēporis pre-
 tenuet qntū pagere sol totū am-
 bitū de mane i mane assollet. Nō
 itaq; nūc q̄ram qd̄ sit illud qd̄ vo-
 tatur dies: sed qd̄ sit tēpus quo
 metientes solis arcuitū dicim̄
 eū dimidio spacio t̄pis pactum
 min⁹ q̄ solet si tanto spacio tē-
 poris pactus esset. qnto pagūt
 hore duodecī. et utrūq; tempus
 cōparantes. dicim̄ illud simplū
 hoc duplū: etiā si aliqñ illo sim-
 plo. aliqñ isto duplo. sol ab orien-
 te usq; ad orientē arcuaret. Nō
 ergo michi dicat. celestū corp̄m.
 motus esse tēpora. quia et ai⁹ dā
 voto cū sol stetit. ut victorio-
 sū preliū pageret. sol stabat. s;̄
 tempus ibat. Per suū quippe spa-
 tiū tēporis. qd̄ ei sufficeret. illa
 pugna gesta atq; finita ē Vide
 o igit̄ tempus quandā eē distē-
 tionē: sed video an vide michi
 videor. tu demonstrabis lux veri-
 tas. Jubes ut approbē si q̄s dicat
 tēpus eē motū corp̄is: Nō iubes.
 Nā corpus nullū nisi i tēpore mo-
 ueri audio. Tu dicis. Ip̄m autē
 corp̄is motū tēpus eē. nō audi-
 o. Nō tu dicis. Cū enī mouet̄ cor-
 pus tpe metior. q̄ diu moueat.
 ex quo moueri incipit donec desi-
 nat: et si nō vidi ex quo cepit et
 pseuerat moueri ut nō videam
 tū desinit. nō valeo metiri. nisi
 forte ex quo vide incipio. donec de-
 sinā. Q̄ si nō diu video tm̄mō
 longū tēpus eē renūcio. nō at

qntū sit: q̄ et qntū cū dicimus
 collatōe dicim⁹. Velut tm̄ hoc q̄
 tū illud. aut duplū hoc ad illud.
 et si qd̄ aliud isto modo. Si autē
 notare potuerim⁹ locorū spacia
 vnde et quo veniat corpus qd̄
 mouet̄: uel ptes eius. si tūq; in
 torno moueret̄ possum⁹ dicere
 qntū sit tēporis. ex quo ab illo lo-
 co usq; ad illū locū motus corp̄is.
 uel p̄tis eius effūsus est. Cū itaq;
 aliud sit motus corp̄is. aliud
 quo metim⁹ q̄ diu sit: q̄s nō sen-
 tiat qd̄ horū pot⁹ t̄pis dicendū
 sit: Nā et si varie corpus aliqñ
 mouet̄: aliqñ stat: nō solū mo-
 tus eius. sed etiā statū tēporis
 metim⁹ et dicim⁹. Tācū stent q̄
 tū motū est: aut duplo uel tri-
 plo stetit. ad id qd̄ motū est: et si
 qd̄ aliud nra dimēsiō siue cōpre-
 henderit siue existimauerit. ut di-
 ci solet plus min⁹. Nō est ergo
 tēpus corp̄is motus. Et cōfiteor
 tibi dñe ignorare me adhuc qd̄
 sit tēpus: et rursus cōfiteor tibi
 dñe scire me ista i tēpore dicere.
 et diu me iā loqui de tēpore: at-
 q; ip̄m diu nō esse diu. nisi mo-
 ra tēporis. Quō igit̄ hoc scio:
 qm̄ qd̄ sit tēp⁹ nescio. An forte
 nescio quēadmodū dicā qd̄ scio:
 Hec michi qui nescio saltē qd̄ nes-
 clam. Ecce deus meus corā te
 q̄ nō mentior: sicut loquor ita
 et cor meū. Tu illuābis lucer-
 nā meā dñe: deus meus illuā-
 bis tenebras meas. Nōne tibi
 cōfitetur aīa mea confessione
 veridica. metiri me tpa: Itāne
 deus meus metior: et qd̄ meti-
 ar nescio. Metior motū corp̄is
 tēpore: item ip̄m tēpus nō me

Ca. xxv.

Ca. xxvj.

aior: An vero corporis motū metueret.
 et q̄ diu sit. et q̄ diu hinc illuc p̄-
 ueniat: nisi tēpus in quo moue-
 tur metueret: Ip̄m̄ ergo tēpus b̄n-
 de metior: An tēpore breuiore
 metimur longius: sicut spatio
 tubiti spaciū transtri: Sic enī
 videmur spatio breuis sillabe
 metiri spaciū longe sillabe: at-
 q̄ id duplū dice. Ita metimur spa-
 tia carminū spacijs uersiuū. et
 spacia uersiuū spacijs pedū. et
 spacia pedū spacijs sillabarū.
 et spacia longarū spacijs bre-
 uū. nō ī paginis. Nā eo modo
 loca metimur nō tēpora: sed cū
 voces pronūtiando transeunt.
 et ditam longū carmē est. nā
 tot uersibz cōtextit. longi uer-
 sus. nā tot pedibz constant.
 longi pedes nā tot sillabis fedū-
 tur. longa sillaba ē. nā dupla
 est ad breuē: sed neq̄ ita cōpre-
 hendit certā mensurā tēporis.
 quāquidē fieri p̄t ut āpliori spa-
 tio tēporis p̄sonet uersus breui-
 or si p̄ductius p̄nūtiat: q̄ lon-
 gior si correptius: ita carmē. ita
 pedes. ita sillaba. Inde michi vi-
 sum est nichil aliud eē tēpus
 q̄ distentionē. sed tū rei nes-
 cio. Et mirū si nō ip̄ius aīmi.
 Quid enī metior obsecro deus
 meus. et dico. aut idiffinite. lo-
 gius ē hoc tēpus q̄ illud: aut
 etiā diffinite. duplū est hoc ad
 illud: Tempus metior suo. sed
 nō metior futurū q̄ nondū est:
 nō metior p̄ns. q̄a nullo spatio
 tendit. nō metior p̄teritū. q̄a
 iā nō est. Quid ergo metior: An
 p̄teritū tēpora nō p̄terita. Sic
 enī dixerā. In iste aīme meus

et attende fortiter. Deus adiutor
 n̄r ip̄e fecit nos et nō ip̄i nos. attē-
 de ubi albescat ueritas. Ecce puta
 vox corporis incipit sonare. et reso-
 nat et adhuc sonat: et ecce de-
 finit iāq̄ silentiū est. et vox illa
 p̄terita est. et vox iā nō est. Fu-
 tura erat anteq̄ sonaret. et nō
 poterat metiri q̄a nondū erat:
 et nūc nō p̄t quia iā nō est. Tūc
 ergo poterat cū sonabat. q̄a tūc
 erat q̄ metiri posset. sed et tūc nō
 stabat: ibat eī et p̄teribat. An i-
 deo magis poterat: p̄teries enī
 tendebat in aliq̄d spaciū tēpo-
 ris quo metiri posset. q̄m p̄sens
 nullū habet spaciū: Si ergo tūc
 poterat. ecce puta altera cepit
 sonare. et adhuc sonat cōtinua-
 to tenore: sine ulla distinctione
 metiam eā dū sonat. Cū enī so-
 nare cessauerit. iā p̄terita erit:
 et nō erit q̄ possit metiri. Metia-
 mur plane: et ditam quāta sit
 Sed adhuc sonat. nec metiri p̄t.
 nisi ab incipit suo quo sonare cepit
 usq̄ ad finē quo desinit: ip̄m q̄
 pe iteruallū metimur ab aliquo
 incipit usq̄ ad aliquē finē. Quāp-
 ter vox que nōdū finita ē metiri
 nō p̄t ut dicat q̄ longa ul' bre-
 uis sit. nec dici aut equalis ali-
 cui. aut ad aliquā simpla ul' du-
 pla uel q̄d aliud: cū autē finita
 fuerit iā nō erit. Quo pacto igitur
 metiri poterit: Et metimur t̄n
 t̄pā: nec ea q̄ nondū sūt. nec ea
 que iā nō sunt. nec ea q̄ nulla
 mora extendūt: nec ea q̄ termi-
 nos nō h̄nt. Nec futura ergo nec
 p̄teritū tēpora metimur: et me-
 timur t̄n tēpora. Deus creator
 oīm. Versus iste octo sillabarū

breuibz et longis alternat sillabis.
Quatuor: itaqz breues. p̄ma. ter-
 tia. quarta. septima. simple sunt.
 ad q̄tuor longas. scđam. quartā.
 sextā octauā: hec singule ad il-
 las singulas duplū habēt t̄pis.
 p̄mūno. et renūcio et ita ē quan-
 tū sentit. sensu manifesto. q̄tū
 sensus manifestus est. Breui
 sillaba longā metior: eāqz sen-
 tio habere bis tantū. Sed tū al-
 tera post alterā sonct. si p̄or bre-
 uis. longa postior. quō tenebo
 breuē. et quō eam longe meti-
 ens applutabo. ut iueniā qd̄ bis
 tantū habeat. q̄nquidē longa
 sonare nō iāpit. nisi breuis so-
 nare destiterit ipāmz longam
 nō p̄ntē metior. q̄n nisi finita
 nō metior. eius autē finis p̄te-
 ritio est. qd̄ ergo est qd̄ metiar.
Ubi est quā metior breuis. **U**bi
 est longa quā metior. ābe sonu-
 erūt. auolauerūt. p̄terierūt. iā
 nō sūt et ego metior: fidentiqz res-
 pondeo q̄tū exercitatosensū fi-
 ditur illam simplam cē. illam
 duplā in spacio saluz tēporis.
 Neqz hoc possū nisi qā p̄terierūt
 et finite sūt. **N**ō ergo ipās quā
 nō sunt. sed aliqd̄ i mēoria mea
 metior qd̄ i fixū manet. In te aīe
 meus tempora metior. noli nuc-
 hi obstrepere qd̄ est. noli tibi ob-
 strepere turbis affectionū tuarū.
In te inq̄ tēpora metior. affectōez
 quā res p̄tercuntes i te faciunt.
 et tū ille p̄terierunt manet ipām
 metior p̄ntē. nō eas que p̄terie-
 rūt. ut fieret. ipām metior tū tē-
 pora metior. **E**rgo aut ipā sūt
 tēpora aut nō tēpora metior. **Q**d
 tū metim̄ silencia et dicim̄. illud

silenciū tātū tenuisse t̄pis q̄tū illa vox
 tenuit: nōne cogitacōez tendi-
 m̄ ad mensurā vocis. q̄ sonact
 ut aliqd̄ de iternallis silenciaz
 i spacio tēporis renūciare possi-
 mus: **N**ā et voce atqz ore cessa-
 te pagim̄ cogitando carmina.
 et uersus. et quēqz sermonē. mo-
 tionūqz dimensiones qualibet
 et de spaciis tēporū quātū illud
 ad illud sit renūciam̄ nō aliter
 ac si ea sonando dicemus. Si bolu-
 erit aliquis edere longiusculā
 vocē. et constituat p̄meditando
 q̄ longa futura sit. egit utiqz i
 te spaciū tēporis i silencia. me-
 morieqz cōmendās cepit edere
 illā vocē q̄ sonat. donec ad p̄posi-
 tū terminū p̄ducat. p̄mo sonuit
 et sonabit. **N**ā qd̄ eius iā pactū
 est utiqz sonuit. qd̄ at restat sona-
 bit: atqz ita pagit̄ dū p̄ns iten-
 cio futurū in p̄teritū traicit. di-
 minucōe futurū crescente p̄tito.
 donec cōsup̄cōe futurū sit totū p̄-
 teritū. **S**ed quō minuit̄ aut cō-
 sumit̄ futurū qd̄ nondū ē: **A**ut
 quō crescit p̄teritū qd̄ iā nō est.
 nisi qā in aīo qui illud agit tā
 sunt. **N**ā et expectat et attendit
 et memit: ut id qd̄ expectat. per
 id qd̄ attendit transeat i id qd̄
 meminert. **Q**uis igit̄ negat
 futura nondū esse: **S**ed tū iā
 huc est i aīo expectatio futuroz
Et q̄s negat p̄terita iā nō esse.
Sed tū adhuc est i aīo mēoria
 p̄teritoz. **E**t q̄s negat p̄ns tem-
 pus cūcere spacio: qā i puncto
 p̄terit. **S**ed tū p̄durat attentio
 per quā p̄gat abesse qd̄ aberit.
Nō igit̄ longū tēpus futurū qd̄
 nō est: sed longū futurū. lōga ex-
 pectatio futurū est: neqz lōgū

Ca. xxviiij.

p̄teritū tēpus qđ nō est. sed longū p̄-
 teritū longa memoria p̄teriti ē.
 Dicitur: *Sum canticū qđ noui. an-*
qđ t̄p̄iā i totū expectatō mea tē-
dit. cū at̄ cepero. q̄ntū ex illo in
 p̄teritū decepsero tendit i meo-
 ria mea atq; distendit. huius ac-
 tionis mee i meoria. p̄ter qđ dix-
 i. et i expectatōe. p̄ter qđ diciturus
 sum: p̄ns t̄n̄ adest attentō mea.
 per quā traicit qđ erat futurū.
 ut fiat p̄teritū. Qđ q̄nto magis
 agit. et agit. tanto breuiata ex-
 pectatōe prolongat memoria.
 donec tota expectatō cōsumat
 cū tota illa actio finita transie-
 rit i meoria. Et qđ in toto canticō
 hoc in singulis p̄t̄culis eius fit.
 atq; i singulis sillabis eius: hoc
 i actione longiore. cui forte p̄-
 titula est illud canticū. hoc i to-
 ta vita hoīs. cui p̄tes s̄t̄ oēs actio-
 nes hoīs. hoc i toto sc̄lo filiorū
 hoīm. cui p̄tes s̄t̄ oēs vite ho-
 minū. Sed quā melior est m̄ia
 tua sup̄ vitas. ecce distencio est
 vita mea. et me suscepit dextera
 tua i dño meo mediatore et filio
 hoīs. it̄er te vnū et nos multos.
 i multis per multa. ut p̄cū appre-
 hendā. i quo et apprehensus sū.
 et a veterib; dieb; colligat. sequēs
 vnū p̄terita oblitus. nō i ca q̄
 futura et transitoria sūt. sed i
 ca q̄ ante sūt. nō distent. sed it̄er
 nō sc̄dm̄ distencōez; s; sc̄dm̄ it̄erōez; seq̄r̄
 ad palmā sup̄ne vocatōis. ubi
 audia vocē laudis tue. et cōtē-
 pter delectatōne meā. nec ve-
 nientē nec p̄tereunte. Nūc v̄eo
 anni mei i gemitib;. et tu sola-
 tū meū. Dñe p̄r̄ meus eternus
 es. at ego i tempore dissilui. q̄z

ordinē nescio. et tumultuosas va-
 rietatib; dilatate sūt cogitacō-
 nes mee. it̄ina viscera aīe mee.
 donec i te conflua purgatus
 et liquidus igne amoris tui. et
 stabo atq; solidabor i te in for-
 ma mea veritate tua: nec pa-
 tiar questioēs hoīm qui pena
 li morbo plus sicut q̄ capiūt
 et dicūt. Quid faciebat deus an-
 q̄ faceret deus celū et terrā. Aut
 qđ venit ei i mentē ut aliqđ face-
 ret. cū antea nūq; aliqđ fecerit.
 Da illis dñe bene cogitare qđ di-
 cant. et iuenire qā nō dicat nūq;
 ubi nō est tēpus. Qui ergo dicit
 nūq; fecisse. qđ aliud dicit. nisi
 nullo tēpore fecisse. Videat ita-
 q; nullū tēpus esse posse sine crea-
 tura. et desinat ipsam uāitate
 loqui. Extendatur etiā in ea que
 ante sunt et itelligat te an oīa
 tēpora eternū creatorē oīm tem-
 porū. neq; ulla tēpora tibi esse
 coeterna. nec ulla creaturā. eti-
 am si est aliqua supra tempora.
 Dñe deus meus q̄s ille sinus est
 ala secreti tui. et q̄ longe inde
 me proiecerūt consequētia deli-
 torū meorū. Sana oculos me-
 os. et cōgaudeā lūa tue. Certe
 si est tam grandi scientia et p̄-
 scientia pollens aīm. cū cūcta
 p̄terita et futura ita nota sūt.
 sicut michi vnū canticū notissi-
 mū. nūmū mirabilis est aīm.
 iste atq; ad horrore stupend;. q̄p-
 pe que ita nō lateat qđqđ pactū.
 et qđqđ reliquū sc̄lor; ē. q̄admo-
 dū me nō latet tantāte illud cā-
 ticū. qđ et q̄ntū eius abierit ab
 exordio. qđ et q̄ntū restet ad fine.
 Sed absit ut tu cōditor viuuer

vita

Ca. xxxix.

litatis conditor: aiaru et corporu.
 absit ut ita noueris oia futura
 et pterita. longe tu longe mira-
 bilius: longeq; secretius. Neq;
 eni sicut nota cantantis. notu ve-
 cantia audientis expectat de vo-
 cu futuraru. et memoia pteritaru.
 variat affectus sensusq; disten-
 dit: ita tibi aliqd accedit i comu-
 tabilitate eterno. hoc e vere eterno
 creatoru menau. Sicut ergo nosti
 i principio celu et terra sine varie-
 tate noticie tue: ita fecisti i pn-
 cipio celu et terra. sine distenco-
 ne actionis tue. Qui intelligit
 cofiteat tibi: et qui no itelligit
 cofiteat tibi. O q̄ excelsus es:
 et huiles corde sunt domus tua.
 Tu eni erigis elisos. et no cadut
 quoz celsitudo tu es. *Aurelij au-
 gusti ep̄i confessio finit liber
 undecim: iap̄ xij eiusdem.*

Multa satagit
 cor meū dñe in
 hac iopia vite
 mee pulsatum
 uerbis sancte sp̄-
 ture tue: et ideo
 pleuiq; i sermoe

ultia satagit
 cor meū dñe in
 hac iopia vite
 mee pulsatum
 uerbis sancte sp̄-
 ture tue: et ideo
 pleuiq; i sermoe
 copioso est egestas huane itelli-
 gentie. quia plus loq̄tur i q̄stio
 q̄ i uentio. et longior peticio q̄
 ipetratio. et operosior e manus
 pulsans q̄ sumes. Tenem q̄ pro-
 missu: q̄s corrupet illud: Si de-
 us pro nobis: q̄s cotra nos: peti-
 te et accipietis. q̄rite et iueietis:
 pulsate et aperiet vobis. Ois ei
 qui petit accipit. et q̄rens iueni-
 et. et pulsanti aperiet. Pmissa
 tua sunt. et q̄s falli timeat. cu p-
 mittit veritas: Confiteat alatu
 dini tue huilitas lingue mee.

qm tu fecisti celu et terra. hoc celu
 qd video. terra q̄ qua calo. Unde
 est hec terra qua tu fecisti. Sed
 ubi est celu celi dñe de quo audi-
 uim? i voce psalimi: celu celi do-
 mino terra aute dedit filijs ho-
 minu: Vbi est celu qd no cerni-
 mus? cui terra est hoc de qd cer-
 nim? Hoc eni totu corporeu no
 ubiq; totu. ita cepit spem pulchra
 i nouissis tui? fundus est terra
 nra. sed ad illud celu celi etiam
 terre iux celu. terra est. Et hoc v-
 triq; magnu corpus no absurde
 terra est ad illud nestio quale ce-
 lu qd dno e: no filijs hoim. Et
 nimiru hec terra erat iuisibilis
 et ioposita: et nestio q̄ profun-
 ditas abissi sup qua no eat lux.
 quia nulla species erat illi. Vn
 iulisti ut sciberet q̄ tenebre e-
 rant sup abyssu: qd aliud qm
 lucis absentia. Vbi eni lux eet
 si esset: nisi supesset eminendo
 et illustrando: Vbi ergo lux no
 du erat: qd erat adesse tenebras
 nisi abesse luce: Sup itaq; erant
 tenebre. quia sup lux aberat: si-
 cut sonus ubi no est. silentiu e.
 Et qd est ee silentiu: nisi sonu
 ubi no esse: Nonne tu dñe docuisti
 tu hac aiām q̄ tibi cofitet? No-
 ne tu dñe docuisti me q̄ priusq;
 ista i forme materia formares
 atq; distingueres no erat aliq.
 no color. no figura. no corpus.
 no sp̄us: no tamen oino nichil:
 Erat qda informitas sine ulla
 specie. Quid ergo vocaret quo
 etia sensu tardiorib; utiq; i-
 sinuaret? nisi vsitato aliquo
 vocabulo: Quid at i oibus
 mudi ptibus reperiri pt. pin-

+ porto

Ca. iij.

Ca. iij.

Ca. v.

Ca. vi.

quius in formitate oimode? q̄
terra et abissus: q̄m? cū spe
ciosa sunt pro suo gradu infi
mo: q̄ cetera superiora plucida
et luculenta oia. **Cur** ergo nō
accipiā i formitate materie. quā
sū spē feceras vñ speciosū mūdū
fateres. ita cōmode hōibz itimata
ut appellat̄ tra iuisibil' z iōposita.
Et cū i ea q̄rit cogitacō. qd̄ sen
sus attingat. et dicit sibi nō ē
itelligibilis forma. sicut vita si
cut iusticia. q̄a materies ē cor
porū: neq; sensibilis. quō quid
uideat̄ et qd̄ sentiat̄ in iuisibi
li et iōposita nō est. **Dū** sibi h̄
dicit hūana cogitacō: conet̄
eā uel nosse ignorando ul' igno
rare noscendo. **Ego** vero dñe si
totū confiteor tibi ore meo et ca
lamo meo. qd̄qd̄ de ista materia
docuisti me. cui? antea nomē
audiens et nō itelligēs. narra
tibz michi eis qui non itellige
rent. eāq; cū spēbus inumeris
et varijs cogitabā. et ideo nō eā
cogitabā. **Fedas** et horribiles
formas pturbatis ordinibus
uolebat aīm? sed formas tñ.
et informe appellabā nō qd̄ ca
reret forma. sed q; tale habet̄
ut si appareret insolitū et iō
gruū auersaret̄ sensus meus.
et cōturbaret̄ infirmitas ho
minis. **Verū** tñ illud qd̄ cogi
tabā nō priuacōe ois forme. s; cō
paratione formosior̄ eāt in
forme. **Et** suadebat vna ratiō ut
ois forme qualescūq; reliquias
oīno detraherē. si uelle prorsus
informe cogitare. et nō poterā.
Cūus enī nō esse tēsebā qd̄ oī
forma p̄uaret̄. quā cogitabam

qddā inter formā et nichil. nec
formatū. nec nichil i forme. p̄pe
nichil. **Et** cessauit mens mea in
terrogare hinc sp̄m meū plenū p̄
maginibz formatorū corporū. et e
as pro arbitrio mit̄. antea atq; va
riante: et itendi i ipā corpa. cor
q; mutabilitate altius isperi q̄
desinūt esse qd̄ fuerat. et itupit̄
esse qd̄ nō erant. cundēq; transi
tū de forma i formā. per i forme
quiddā fieri suspicatus sum. nō
p oīno nichil. sed nosse cupiebā
nō suspitari. **Et** si totū tibi con
fiteatur vox. et stilus meus qd̄
qd̄ de ista q̄stione enodasti mi
hi? quis legentū capere dura
bit? **Nec** ideo tñ cessabit cor me
um tibi dare honorē et cātacū
laudis. de hīs que dictare nō
sufficit. **Mutabilitas** enī rerū
mutabilū ipā capax ē forma
rū oīm i quas mutant̄ res mu
tabiles. **Et** hec quid est? **Nūq;**
aīnus? **Nūquid** corpus? **Nūq;**
spēs aīni uel corporis? **Si** dia
potuisset. nichil aliqd̄ est. et nō
est: hoc eā dicere. **Et** tñ iā utū
q; erat. ut spēs caperet istas vi
sibiles et cōpositas. **Et** vnde ut
tūq; erat. quid erat n̄ eēt abs te
a quo sunt oia i quātūcūq; sūt.
Sed tanto a te longius: quāto
dissimilius. **Neq;** enī loas. **Ita**
q; tu dñe qui nō es alias aliud.
et alias aliter. sed idipm et id
ipm: scūs. scūs. scūs. dñs deus
om̄ps i p̄ncipio qd̄ est de te. i
sapientia tua q̄ nata ē de sub
stantia tua. fecisti aliqd̄ et de
nichilo. **Fecisti** enī celū et ter
rā non de te. **Nā** esset equale
vni genito tuo ac per hoc et

tibi: et nullomodo iustum esset ut
 equale tibi esset quod de te non esset.
 et aliud propter te non erat. unde fa-
 ceres ea deus trinitas una. et
 trina unitas. et ideo de nichilo
 fecisti celum et terram. Magnam quod-
 dam et parvam quiddam. quam omnipotens et
 bonus es ad faciendam omnia bona:
 magnam celum et parvam terram. Tu
 eras et aliud nichil. Unde fecis-
 ti celum et terram. Duo quodam unum
 prope te. alterum prope nichil. Unum
 quo superior tu esses; alter quo
 inferior nichil esset. Sed illud ce-
 lum tibi dominice. terra autem quam dedis-
 ti filiis hominum cernendam atque tan-
 gendam. non erat talis quale nunc
 cernimus et tangimus: invisibilis
 enim erat et incomposita. et abyssus
 erat super quam non erat lux. sed te-
 nebre erant super abyssum. idem ma-
 gis quam in abisso. Ita quippe aby-
 ssus aquarum iam visibilium eadem in-
 profundis suis habet speciem sue lu-
 ce utriusque sensibile piscibus et repe-
 ribus in suo fundo astantibus. Illud
 autem totum prope nichil erat. quam
 adhuc omnino informe erat: iam
 tamen erat quod formari poterat. Tu
 enim dominice fecisti mundum de materia
 informi. quam fecisti de nulla re. pe-
 ne nullam rem. unde faceres mag-
 nam. quam miratur filius hominum. Valde
 enim mirabile hoc celum corporeum.
 quod firmamentum iter aquarum et aquarum
 secundo die post conditionem lucis.
 dixisti fiat. et sic est factum. quam fir-
 mamentum vocasti celum. sed ce-
 lum terre huius et maris que fecisti
 tertio die dando spiritum visibilem
 informi materie quam fecisti ante
 omnem diem. Jam enim feceras et
 celum ante omnem diem. sed celum celi

huius. quia in principio feceras ce-
 lum et terram. Terra autem ipsa quam
 feceras informis materies erat
 quia invisibilis erat et incomposi-
 ta. et tenebre super abyssum. de qua
 terra invisibili et incomposita. de
 qua informitate. de quo pene
 nichilo. faceres hec omnia quibus is-
 te mutabilis mundus constat. et non co-
 stat in qua ipsa mutabilitas apparet.
 in qua sentiri et dinumerari possunt
 tempora. quia rerum mutabilibus sunt
 tempora. dum variantur et vertuntur
 species. quarum materies potest esse
 terra invisibilis. Ideoque spiritus doc-
 torum fratri tui. cum te commemorat
 fecisse celum et terram. tacet de tempo-
 ribus. silet de diebus. Nimirum enim
 celum celi quod in principio fecisti crea-
 tura est aliqua intellectualis. quam
 quam nequam tibi trinitati coeterna.
 princeps tamen eternitatis tue. valde
 mutabilitate sua pre dulcedine
 felicitatis contemplationis tue cohibet
 et sine ullo lapsu ex quo facta est
 inherendo tibi excedit omnem volubi-
 lem vicissitudinem temporum: ista vero
 informitas terre invisibilis et inco-
 posite nec ipsa in diebus numerata
 est. Ubi enim nulla species. nullus
 ordo. nec venit quodquam nec preterit:
 et ubi hoc non fit non sunt utique di-
 es. nec vicissitudo spatioz tempo-
 raliu. O veritas lumen cordis me-
 i. non tenebre mee loquantur michi.
 defluxi ad ista et obstueat? tu.
 sed hinc etiam adamaui te. Erra-
 ui et recordatus sum tui. audi-
 ui vocem tuam post me ut redirem.
 et vix audiui propter tumultus
 imperatorum. Et ecce nunc redeo estu-
 ans et anhelans ad fontem tuum:
 nemo me prohibeat hunc bibam

Ca. ix.

Ca. x.

Ca xi

et tunc nua. Na non ego vita mea sic:
 si tamen male dixi. ex me mors michi
 fui. et te remisit. tu me alloquere.
 tu michi sermoinare. Credidi li-
 bris tuis et uerba eorum archana
 valde. Jam dixisti michi donec vo-
 ce forti in aure interiore. quia tu
 eternus es. solus habes immorta-
 litate. quoniam ex nulla specie motu ue-
 mutaris: nec temporibus variat
 uoluntas tua. quia non est immorta-
 lis uoluntas que alia et alia est.
Hoc in conspectu tuo daret michi.
 et magis magisque clarescat oro
 te atque in ea manifestate persista
 sobrius sub alis tuis. **Ita dixisti**
 michi donec voce forti in aure inte-
 riore. quod omnes naturas atque sub-
 stantias que non sunt quod tu es. et tamen sunt.
 tu fecisti: et hoc solum a te non est
 quod non est. motusque uoluntatis a
 te qui es. ad id quod minus est. quia
 talis motus delictum atque peccatum est:
 et quod nullum peccatum aut tibi nocet
 aut perturbat ordinem imperii tui. uel
 in primo uel in primo. **Hoc in conspectu**
 tuo daret michi. et magis magis-
 que clarescat oro te. atque in ea mani-
 festate persista sobrius sub alis tu-
 is. **Ita dixisti michi** voce forti in
 aure interiore. quod nec illa creatura
 tibi coeterna est. cuius uoluntas tu
 solus es. teque pleueratissima casti-
 tate hauriens mutabilitate sua.
 nusquam et nunquam exierit. et te sibi se-
 ptem atque toto affectu tenet. non
 habens futurum quod expectet. nec
 in preteritum traiciens quod memi-
 nerit: nulla uice variat. nec in
 tempora ulla distendit. **Obtasi**
 qua est ista inherendo beatitudi-
 ni tue. beata sempiterno inhabi-
 tatore te atque illustratore suo. **Nec**

inuenio quod libentius appellandum ex-
 istimem celum celi domino. quam domum tu-
 am contemplante delectatione tua
 sine ullo defectu egrediendi in ali-
 ud. mentem puram concordissimam
 stabili merito pacis sanctorum spiri-
 tum amicum ciuitatis tue in celesti-
 bus super ista celestia. **Unde intel-**
 ligat anima cuius peregrinatio lon-
 ginquam facta est. si iam sita tibi.
 si iam facte sunt et lacrimae sue
 panis. dum dicitur ei per singulos
 dies ubi est deus tuus. si iam pe-
 tit a te unam et hanc requirit. ut in-
 habitet in domo tua per omnes dies
 uite sue. **Et que uita eius nisi ai-**
Et qui dies tui nisi eternitas tu-
 a sicut anni tui qui non deficiunt.
 quia idem ipse es. **Hinc ergo in-**
 telligat anima que potest quod longe super
 omnia tempora sis eternus. quoniam tua do-
 mus que peregrinata non est quibus
 non sit tibi coeterna. tamen indefinen-
 ter et indeficiens tibi coherendo nul-
 lam patitur uariationem temporum.
Hoc in conspectu tuo daret michi et
 magis magisque clarescat oro te:
 atque in hac manifestate persistam
 sobrius sub alis tuis. **Ecce nescio**
 quod informe in istis mutacionibus re-
 rum extrematum atque terminatum. **Et**
 quis dicit michi: nisi quisque per inania
 cordis sui cum suis fantasmatibus
 vagatur et uoluit. **Quis nisi ta-**
 lis dicit michi quod diminuta atque
 consumpta omni specie si sola rema-
 neat informitas per quam de specie
 in specie res mutabatur et verteba-
 tur possit exhibere uices temporum.
Quino enim non potest: quia sine uari-
 etate motionum non sunt tempora. et
 nulla uarietas ubi nulla spes.
Quibus consideratis ipse tu donas.

deus meus quia ad me pulsandum
 exiit. quatuorq; pulsanti apertus.
 duo reperio q; fecisti materia tepora
 bus. cu tibi neutru coeternu sit.
 Vnu qd ita formatu est ut sine ul
 lo defau coetplacois. sine ullo in
 teruallo mutacois. quis muta
 bile tu no mutatu. tua eterni
 tate atq; imutabilitate pfrua
 tur: alteru qd ita iforme erat ut
 ex qua forma i qua forma uel
 motiois uel stacois mutaret.
 tu tepori subderet no haberet.
 Sed hoc ut iforme esset no reliq;
 ti. qm fecisti an oem die in prin
 cipio celu et terra. hec duo que di
 ceba Terra aute iuisibilis erat et
 inoposita. et tenebre sup abissu
 Quib; ubis insinuat iformitas:
 ut gradatum excipiat que oimo
 da spectaci puatione. nec tu ad
 nihilu puentione cogitare non
 pnt. unde fieret alteru celu et ter
 ra visibilis atq; coposita et aqua
 speciosa et qd deinceps i costi
 tutione hui mundi no sine dieb;
 factu comemorat: quia talia st
 ut in eis agant vicissitudines
 teporu ppter ordinatas comuta
 tiones motionu atq; formatu.
 Hoc iterum sentio deus meus cu
 audio loquente scriptura tuam.
 i principio fecit deus celu et terra.
 terra aute erat iuisibilis et iop
 posita. et tenebre erant super
 abissu: neq; comemorantem.
 quoto die feceris hec. Sic iterum
 sentio. ppter illud celu reli. celu
 itelluale. ubi e itellus nosse
 simul no ex parte. no i enigma
 te no per speculu. sed ex toto i
 manifestaco facie ad facie: no
 modo hoc modo illud. sed qd dem

est nosse simul sine ulla vicissi
 tudine teporu. et ppter iuisibi
 lem atq; ioposita terra sine
 ulla vicissitudine teporu que
 solet habere mo h et modo illud.
 quia ubi nulla spes. nisiq; est
 hoc aut illud. Ppter duo hec p
 mitus formatum et penitus i
 forme illud celu sed celu reli. h
 vero terra. sed terra iuisibile
 et ioposita. ppter duo hec ite
 rum sentio sine comemoraco
 diei dice scriptura tua. i prin
 cipio fecit deus celu et terra. Sta
 tum quippe subiecit qua terra dix
 erit. et q secdo die comemoratur
 factu et vocatu celu. insinuat de
 quo celo prius sine dieb; sermo lo
 cutus sit. Mira pfunditas eloq;
 oru tuoru. quoz ecce an nos sup
 fices blandiens puilis. et mi
 ra pfunditas deus meus mira
 pfunditas. horrox e intende in
 ea. horrox honoris et tremor a
 moris. Odi hostes eius veheme
 ter. O si occidas eos de gladio bis
 acuto. et no sint hostes eius. Sic
 eni amo eos occidi sibi. ut viuat
 tibi. Ecce aute aln no reprehens
 res et laudatores libu geneseos.
 no iquunt hoc voluit in hns ver
 bis itelligi sps dei qui p moy
 sen faulu eius ista cōscripsit. no
 hoc voluit itelligi qd tu dicas. sed
 aliud qd nos dicam. Quib; ego
 te arbitro deus oim nroz ita res
 pondeo. Nu dicitis falsa ee que
 michi veritas voce forti i aurem
 iteriorē dicit de vera eternitate
 iteatoris. q neq; eius substātia
 per tepora variet: nec eius volū
 tas extra eius substātia sit: Vn
 no eu modo velle hoc. modo velle

Ca. xiiij.

Ca. xv.

xiiij.

illud: sed semel et simul et semp
 velle oia que vult nō iterū et ut
 vult. neq̄ nūc illa nūc illa. n̄ vel
 le postea qđ nolebat. aut nolle
 qđ volebat prius. quia talis vo-
 lūtas mutabilis ē. et om̄e mu-
 tabile eternū nō ē. deus autem
 nō etern⁹ ē. Itē qđ michi dicit
 ī aure īteriore. expectatio rerū
 venturaru fit cōtutus tū vene-
 rit: idemq̄ cōtutus sic mēo-
 ria tū p̄terierit. Om̄s porro in-
 tentio que ita variat̄ muta-
 bilis est: et om̄e mutabile eter-
 nū nō est. Deus at̄ nr̄ eternus
 est. Hec colligo atq̄ cōiungo et
 iuenio deū meū deū eternū.
 nō aliquā noua uolūtate con-
 didisse creaturā. nec sciam ei⁹
 transitoriu aliqd̄ pati. Quid
 ergo dicetis cōtradictores? An
 falsa sunt ista? Nō iquunt.
 Quid illud? Nūqd̄ falsū est om-
 nē naturā formatā materiā ue
 formabilē nō esse nisi ab illo
 qui sume bonus ē q̄a sume
 est? Neq̄ hoc negam⁹ iquunt.
 Quid igit⁹? An illud negatis
 sublimem eē quandā creaturā
 tā casto amore coherente deo
 vero et vere eterno. ut quus ei
 coeterna nō sit. ī nullā tamē
 tēporū varietatē et vicissitu-
 dinē ab se illo resoluat et deflu-
 at. sed ī eius solius veratissā cō-
 tēplacōe requiescat? qm̄ tu deus
 diligēt̄ te qm̄ tu p̄cipis osten-
 dis ei te. et sufficis ei. et ideo nō
 declinat a te nec ad se? Hec est
 domus dei nō terrena neq̄ ulla
 celesti mole corporea sed spiri-
 talis et particeps eternitatis tu-
 e. q̄a sine labe eternū. statūsti

ei cā in sc̄m̄ et ī sc̄m̄ sc̄li. pre-
 ceptū posuisti et nō p̄teribit. n̄
 tū tibi coeterna. qm̄ nō sine u-
 cio. facta est enī. Nā et si non
 iuenim⁹ tēpus ante illā. por-
 quippe oim̄ creatā ē sapiā. nec
 utiq̄ illa sapiā tibi deus noscer
 p̄i suo plane coeterna et equalis.
 et per quā creatā sunt oia. et in
 quo p̄ncipio fecisti celū et terrā:
 sed profecto sapiā que creatā ē
 intellectualis natura scilicet. que
 cōtēplacōe lūis lumen est: dicitur
 enī et ipā quus creatā sapi-
 encia. Sed qm̄ tū interest iter lūm̄
 qđ illuat et qđ illuātur. tā tū
 iter sapiām que creat. et istam
 q̄ creatā est: sicut iter iusticiam
 iustificante et iusticiā q̄ iustifi-
 cacōe facta est. Nā et nos dicti
 sum⁹ iusticia tua. Aut enī quidā
 seruus tuus ut nos sim⁹ iusti-
 cia dei ī ipō. Ergo q̄a por oim̄
 creatā ē quedā sapiā que creatā
 est. mens rationalis et intel-
 tualis caste ciuitatis tue ma-
 tris nr̄e que sursum est et libera
 est. et eterna ī celis. Quibz̄ celis
 nisi qui te laudat̄ celi celozū?
 Quia hoc est celū celi dño. Et
 si nō iuenim⁹ tēpus ante illā.
 quia et creaturā tēporis ante
 cedit que por oim̄ creatā ē: an
 illā tū est ipsius creatoris eter-
 nitatis. a quo facta sup̄sit exordiu
 quus nō tēporis. q̄ nondū erat
 tēpus: ipius tū condicōis sue.
 vnde ista ē abs te deo nr̄o. ut ali-
 ud sit plane q̄ tu. et nō idē ipm̄
 Et si nō solū ante illā sed nec in
 illa iuenim⁹ tēpus. q̄a est p̄do-
 nea facē semp̄ tuā vide. nec
 uspiā deflectit̄ ab ea: quo fit

ut nulla mutatioe variet: test ei
 tn ipa mutabilitas vn tenebres-
 teret et frigesceret nisi amore gra-
 di tibi coherens. tanq sp meudies
 luteret et ferueret ex te. **O** domus
 luminosa et speciosa dilgeri deo-
 re tuu et locu habitacois glorie
 dñi mei fabricatoris et possesso-
 ris tui. **T**ibi suspuret peregrina-
 tio mea et dico ei qui fecit te ut
 possideat et me i te. qa fecit et
 me. **E**rravi sicut ovis pdita. sed
 i humeris pastoris mei structo-
 ris tui spero me reportari tibi.
Quod dicitis michi quos alloque-
 bar cotraddictores. qui tn et mo-
 ysen piu faulū dei et libros eius
 oracula sancti spūs creditis. **E**st
 ne ista domus dei nō quidē deo
 coterna. sed tn scdm modū suū
 eterna i celis. ubi vires tepoz fruf-
 tra qritus qa nō iucietis. **S**uper-
 greditur ei oem distentionē et oē
 spaciū etatis volubile cui semp
 iherere deo bonū est. **E**st iquūit.
Quid ergo ex hñs q clamavit cor
 meū ad deū meū cū audiret in-
 terius voce laudis eius. **Q**uod tan-
 de falsū esse contenditis. **A**n qa
 erat informis materies ubi ppter
 nullā formā nullus ordo erat.
Ubi autē nullus ordo erat nul-
 la ee viassitudo tepozū poterat.
 et tn hoc pene nichil iquantū
 nō oino nichil erat. ab illo vnqz
 erat a quo est qdqd est. qd utaqz
 aliqd est. **H**oc quoqz auunt non
 negam. **C**um hñs enī volo co-
 rā te aliquid colloqui deus me-
 us qui hec oia que itus i mēte
 mea nō tacet veritas tua vera
 esse concedit. **N**ā qui hec ne-
 gat. latrent quantū voluit et

xvi

obstrepāt sibi. psuadere conabor
 ut quiescant. et viā prebeāt ad
 ad se uerbo tuo. **Q**uod si noluerit
 et repulerit me. obsecro deus
 meus. ne tu sileas a me. tu lo-
 qre i corde meo veraciter. **S**olus
 enī sic loqris et dimittā eos fo-
 ris suffiantes i puluerē et exi-
 tātes terrā in oculos suos. et i-
 trem i cubile meū. et cūtem
 tibi amatoria. gemēs ienavra-
 biles gemitus in peregrinatioe
 mea. et recordās iherlm. extento
 i ea sursum corde. iherusalē patriā
 meā. iherlm matrē meā. teq sup
 eā regnatore illustratore. prem-
 tutore. maritū. castas et fortes
 delicias. et solidū gaudiū. et oia
 bona ineffabilia. simul oia. quā
 vnū sumū et verū bonū. et nō
 auertat donec i eius patē matris
 carissie ubi sunt pmūne spūs mei
 vnde michi ista certa sūt. **C**olli-
 gas totū qd sū. a dispersione
 et deformitate hac et cōformes
 atqz cōfirmes ieternū deus me-
 us misēdia mea. **C**ū hñs autē
 qui cūcta illa q vera sūt. falsa
 ee nō dicūt. honorātes et i cul-
 mine sequende auctoritatis no-
 bistū constituētes. illā per san-
 moysem editā scām scripturā
 tuā. et tn nobis aliqd contradi-
 cūt ita loquor. tu esto deus nr
 arbiter iter cōfessioēs meas et
 cotraddictiones eoz. **D**icūt enī.
Quius vera sūt hec nō ea tn dn-
 o moyses ituebat. cū reuelāte
 spū diceret. i pñcipio fecit deus
 celū et terrā. nō celi noie spū-
 talē uel itellaiālē illā creatu-
 rā semp facie dei cōtemplātē
 significauit. nec terre noie i-

Ca. xvij.

formē materiā. Quid igitur? Quod nos dicim? Inquit. hoc ille vix sensit. hoc uerbis suis locutus est. Quid illud est? Noīe apūt celi et terre. totū istū visibile mūdū paus vniuersaliter et breuit significare voluit. ut postea digereret dierū enumeratione q̄ articulatū vniuersa q̄ s̄cō spiritui placuit sic enūciare. Tales quippe hoīes erant rudis ille atq; carnalis p̄lus. cui loq̄bat̄. ut eis opa dei nō nisi sola visibilia cōmendāda iudicaret. Terrā vero iuisibile et icompositā tenebrosā q; abyssū vnde consequēter ostendit̄ per illos dies factā atq; dispositā ēē cūcta ista visibilia. que nota sūt oībz nō icongruenter iformē istā materiā itelligendā esse cōsentit. Quid si dicat alius eandē iformitātē confusionēq; materie celi et terre noīe p̄us insinuatam q; ex ea mūdus iste visibilis cū oībus naturis q̄ ī eo manifestissie apparet. qui celi et terre nomine sepe appellari solet cōdit̄ atq; p̄fectus sit. Quid si dicat et alius celū et terrā quidē iuisibile visibilēq; naturā nō idētēter appellatā. ac per hoc vniuersā creaturā quā fecit ī sapiētia id est ī p̄ncipio deus. huiusmodi duobz vocabulis ēē cōp̄hensā. Verūptm̄ quia nō de ipsa substantia dei sed ex nichilo cūcta facta sūt. quia nō sūt idipm̄ qd̄ deus. et inest qdā mutabilitas oībus siue maneat sicut eterna domus dei. siue mutet̄ sicut aīa hoīs et corpus. cōm oīm rerū iuisibiliū visibiliūq;

materie adhuc informē sed certe formabile vnde fieret celū et terrā. id est iuisibilis atq; visibilis. iā vtrāq; formata creatura. hīs noībus enūciatā. quibz appellatur terra iuisibilis et icomposita et tenebre sup̄ abyssū ea distinctōe ut terra iuisibilis et icomposita itelligat̄ materies corporalis an̄ qualitātē forme: tenebre sup̄ abyssū spiritualis materies an̄ cōhibitionē q̄si fluentis imoderatōis et ante illuīationē sapiētie. Est adhuc qd̄ dicat si quis alius velit. nō saluet̄ iā p̄fectas atq; formatas iuisibiles iuisibilesq; naturas celi et terre noīe significari cū legit̄ in p̄ncipio fecit deus celū et terrā. sed ipām adhuc informē icōuocationē rerū formabile creabilēq; materiā hīs noībz appellatā. q̄t̄ ea iā esset ista confusa nondū qualitātibz formisq; distincta. que nūc iā digesta suis ordinibz vocatur celū et terra. illa spiritualis hec corporalis natura. Quibz oībus auditis et consideratis nolo ūbis cōtendere: ad nichil enī vale est nisi ad subuersionē audientū. Ad edificationē autē bona est lex si q̄s ea legit̄ utat̄. quia finis ei est caritas de corde puro et cōfā bona et fide nō ficta. Et nouit migr̄ n̄r ī quibz duobz p̄ceptis totam legē p̄phasq; suspendeuit. Quid michi ardentēter confitēti deus meus lumē otuloꝝ meoꝝ ī occulto qd̄ michi obest. cū diuisa ī hīs uerbis itelligi possint q̄ tñ vera sint? Quid it̄ michi obest? si aliud ego sensero q̄ sensit alius cū sensisse qui scripsit? Quid

quidē qui legim⁹ nutim⁹ hoc ida-
 gare atq; cōprehendē qd̄ voluit
 ille quē legim⁹. Et cū eū veridicū
 credim⁹ nichil qd̄ falsū eē uel
 nouim⁹ uel putam⁹ audem⁹
 eū existimare dixisse. **Dū** ergo
 quisq; conat⁹ id sentire i scriptu-
 ris sanctis qd̄ i eis sensit ille q
 scripsit: qd̄ mali est si hoc sen-
 tiat qd̄ tu lux oīm veridicū
 mentū ostendis verū eē. etiā
 si nō hoc sensit ille quē legim⁹.
 tū et ille verū. nec tñ hoc sense-
 rit. **Verū** enī est dñe fecisse te
 celū et terrā. et verū est eē pñci-
 piū sapiām tuā in qua fecisti
 oīa. **Item** verū est qd̄ mūdus ille
 visibilis habet magnas partes
 suas celū et terrā breui cōplexiōe
 factū oīm conditāriūq; natu-
 rarū. **Et** verū est qd̄ oē mutabi-
 le insinuat notitiē nre quādam
 iformitātē qua formā capit ul'
 qua mutatur et vertit. **Verū** est
 nulla tpa ppeti. qd̄ ita coheret for-
 me icōmutabili. ut q̄uis sit mu-
 tabile nō mutet. **Verū** est iformi-
 tatē que ppe nichil est vices tem-
 porū habere nō posse. **Verū** est qd̄
 vnde fit aliqd̄ p̄t quodā gñe lo-
 cutōis habere iā nomē eius rei
 que inde fit vnde potuit vocari
 celū et terra q̄libet iformitas
 vnde factū est celū et terra. **Verū**
 est oīm formator nichil eē ifor-
 mi vicini⁹ q̄ terrā et abyssū. **Ve-
 rū** est qd̄ nō solū creatū atq; for-
 matū sed etiā qd̄qd̄ creabile at-
 q; formabile est. tu fecisti ex quo
 sunt oīa. **Verū** est oē qd̄ ex ifor-
 mi formatū. prius eē iformē
 deinde formatū. **Ex** hīs oībus
 veris de quib; nō dubitat quoz

teriori oculo talia videre donas-
 ti et qui moysen faulū tuū in
 spū veritatis locutū eē imobi-
 liter credit: ex hīs ergo oībus
 aliud sibi tollit qui dicit i prin-
 cipio fecit deus celū et terrā id
 est i uerbo suo sibi coeterno fecit
 deus itelligibile atq; sensibile
 uel spiritale corpaleq; creaturā
Aliud qui dicit in principio fecit
 deus celū et terrā id est i uerbo
 suo sibi coeterno fecit deus vni-
 uersam istā molē corporei mūdi
 hui⁹ cū oībus quas cōtinet ma-
 nifestis notisq; naturis. **Aliud**
 qui dicit i pñcipio fecit deus ce-
 lū et terrā id est i uerbo suo si-
 bi coeterno fecit informē mate-
 riā creature spiritalis et corpo-
 ralis. **Aliud** qui dicit i pñcipi-
 o fecit deus celū et terrā. id est
 i uerbo suo sibi coeterno fecit de-
 us informē materiā creature
 corporalis. ubi confusū adhuc
 erat celū et terra. q̄ nūc iā dis-
 tincta atq; formata i istius mū-
 di mole sentim⁹. **Aliud** qd̄ dicit
 i principio fecit deus celū et ter-
 ram id est i ipō exordio faciēdi
 atq; operandi fecit deus iformē
 materiā confuse habentē celū
 et terrā. vnde formata nūc emi-
 net et apparet cū oībus q̄ in eis
 sunt. **Ite** qd̄ attinet ad itellectū
 verborū sequētū ex illis oībus
 veris. aliud sibi tollit qui dicit.
 terra autē erat iuisibilis et icō-
 posita. et tenebre erāt sup abys-
 sum. id est iteoporale illud qd̄
 fecit deus adhuc materies erat
 corporearū rerū informis sine
 ordine sine luce. **Aliud** qui dicit
 terra at̄ erat iuisibilis et icōpo-

Ca. xxi.

xxx.

xx.

sita et tenebre erant sup abyssū. id est hoc totū qđ celū et terra appellatū est. adhuc informis et tenebrosa materies erat. vnde fieret celū corporeū et terra corporea cū oībus q̄ in eis sunt corporeis sensibz nota. Aliud q̄ dicit. terra autē erat iuisibilis et icomposita et tenebre erant sup abyssū. id est hoc totū qđ celū et terra appellatū est adhuc informis et tenebrosa materies erat. vnde fieret celū itelligibile. qđ alibi dicit celū celi. et terra scilicet oīs natura corporea. sub quo noīe itelligatur etiā hoc celū corporeū. id est vnde fieret oīs iuisibilis iuisibilisq; creatura. Aliud qui dicit terra autē erat iuisibilis et icomposita et tenebre erant sup abyssū. nō illā iformitatē noīe celi et terre scriptura appellauit. s; iā erat iquit ipsa informitas quā terrā iuisibile et icompositā tenebrosāq; abyssū noīauit. De qua celū et terrā deū fecisse p̄dixerat spiritale scilicet corpale. q; creaturā. Aliud q̄ dicit. terra autē erat iuisibilis et icomposita et tenebre erant sup abyssū. id ē iformitas quedam iā materies erat vnde celū et terrā deū fecisse scriptura p̄dixit. totā scilicet corporeā mundi molem i duas maximas partes supiorē atq; iferiorē distributā cū oībus q̄ in eis sunt. vsitatis noīatilisq; creaturis. Cum ēi duabz istis extremis sententiis resisteret quisq; ita tēptauerit. si nō vultis hāc iformitatē materies celi et terre noīe appellatū videri. cat

Ca. xxij.

ergo aliqd qđ nō fecerat deus vñ celū et terrā faceret. Neq; ēi scriptura narrauit qđ istā materies deus fecerat nisi ut itelligam? eā celi et terre aut solius terre vocabulo significatā tū diceretur i principio fecit deus celū et terrā. ut id qđ qđ sequitur. tra autē erat iuisibilis et icomposita q̄uis informē materiā sic placuerit appellare. nō tñ itelligamus nisi eā quā fecit deus in eo qđ scriptū est. fecit deus celū et terrā. Respondebūt assertores duarū istarū sententiarū quas extremas posuim? aut illius aut illius. cū hec audierint et dixerint: iformē quidem istam materiā nō negam? a deo factā. deo a quo sūt oīa bona valde quia sicut dicim? ā plus bonū esse qđ creatū atq; formatū est. ita fatemur minus bonū ēē qđ factū est creatibile atq; formabile sed tñ bonū. nō autē cōmemorasse scripturā q; hāc iformitatē fecerat deus sicut alia multa nō cōmemorauit ut cherubin et seraphin et q; apls. distincte attēdes. dñā cōēs. p̄tates. q; tñ oīa deū fecisse manifestū est. Aut si eo qđ dictū est fecit deus celū et terrā cōprehensa sūt oīa: qđ de aquis dicim? sup quas ferebat spūs dei? Si enī tra noīata simul itelligit? quo iā terre noīe materies iformis accipitur qñ tā speciosas aquas viderim? Aut si ita accipitur? cur eadem iformitatē scriptū est. factū firmamentū et vocatū celū? Neq; scriptū est factas

esse aquas. Nō enī adhuc ifor-
mes sūt et iūse quas ita deco-
ra spē fluere certum. Aut si tūc
acceperūt istā specie cū dixit
deus cōgreget aqua q̄ est sub
firmamento. ut congregatio
sit ipsa formatio. quid respon-
debit de aquis que sup firmamē-
tū sunt. quia neq; iformes tam
honorabilē sedem accipē meru-
issent. nec scriptū est qua voce
formate sint. Vnde si aliquid
genesis tacuit deū fecisse. qd̄ tū
deū fecisse nec sana fides nec
textus ambigit intellectus. nec
idō ulla sobria doctrina dicere
audebit istas aquas coeternas
deo qā i libro geneleos cōmemo-
ratas quidē audim. ubi autē
facte sint nō iuenim. cur nō
informē quoq; illā materiem
quā scriptura hec terrā iuisibi-
lē et icōpositā. tenebrosāq; ab-
illum appellat. docente verita-
te itelligam. ex deo factā esse
de nichilo. ideoq; illi nō esse co-
eternā. q̄uis ubi facta sit omi-
serit enūtiare ista narratio. Hīs
vero auditis atq; p̄spectis pro-
capitu ifirmitatis mee quam
tibi confiteor scienti deo meo.
video enī duo dissensionū ge-
nera abori posse. cū aliquid
a nūc̄is veracib; per signa e-
nūtiat. vnū si de veritate re-
rū. alterū si de ipius qui enū-
tiat volūtate dissensio ē. Ali-
ter enī q̄rim. de creature con-
dicione qd̄ verū sit. alit̄ autē
quid i hīs verbis moyses egre-
gius domesticus fidei tue in-
telligere lectorē auditorēq; vo-
luerit. In illo p̄mo ḡne disce-

dant a me omēs qui ea falsa q̄
fuit se scire arbitrātur. In hoc
itē altero discedāt a me omēs
qui ea que falsa sunt moysen
dixisse arbitrātur. Cōiungar
autē illis dñe in te et deleterai
eis i te qui veritate tua pasaut.
i latitudie caritatis: et acceda-
mus simul ad verba libri tui
et q̄ram q̄ i eis volūtate tuā
p volūtate famuli tui tui. ta-
lamo dispensasti ea. Sed quis
nrm̄ sic iuenit eā inter tā mul-
ta vera q̄ in illis uerbis aliter
atq; aliter itellās occurrunt
q̄rentib;. ut tā fidenter dicat
hoc sensisse moysen atq; hoc
in illa narratōe voluisse itel-
ligi. q̄ fidenter dicat hoc verū
esse siue ille hoc senserit siue a-
liud. Ecce enī deus meus ego
seruus tuus qui voui tibi sacri-
ficiū confessionis i hīs lris.
et oro ut ex misericordia tua reddā
tibi vota mea. Ecce ego q̄ fidei
dico i tuo verbo icōmutabili
oīa te fecisse iuisibilia et visibi-
lia. Nūqd̄ tā fidei dico. non
aliud q̄ hoc attendisse moysē
cū scribet i p̄ncipio fecit d̄s celū et
terriā. Quia nō sicut i tua ve-
ritate hoc certū video. ita in
eius mente video id eū cogitas-
se cū hec scriberet. Potuit enī
cogitare. i ipso faciendi exordio
cū hec dicit i p̄ncipio: potuit
et celū et terrā hoc loco nullā
iā formatā p̄fectā q; naturā.
siue spiritale siue corporalem.
sed utraq; ichoatā et adhuc i-
formē uelle itelligi. Video quip-
pe vere potuisse dici q̄q; horū di-
ceret. Sed qd̄ horū hīs uerbis

Ca. xxiii.

Ca. xxxv.

ille cogitauerit. nō ita video q̄
 uis siue aliqd̄ horū siue aliq̄
 aliud qd̄ a me cōmemoratū nō
 est. tantus vir ille mēte cōspex-
 erit cū hec uerba promeret ve-
 rū eū uidisse. apteq; id enūci-
 auisse nō dubitē. Nemo iā in-
 molestus sit dicendo michi nō
 hoc sensit moyses qd̄ tu dicis.
 sed hoc sensit qd̄ ego dico. Si eī
 michi diceret. vnde scis hoc sen-
 sisse moysen qd̄ de hīs uerbis
 eius cloq̄ris equo aīo ferre de-
 berē et responderē fortasse ea q̄
 sup̄ius respondi. uel aliquāto
 vberius si esset durior. **Cū** vō
 dicit nō hoc ille sensit qd̄ tu di-
 cis sed qd̄ ego dico. neḡ tñ ne-
 gat qd̄ vterq; n̄m̄ dicit. vtrūq;
 verū esse. **O** vita pauperū deus
 meus ī au⁹ sinu nō est cōtra-
 dictio. **P**lue michi mitigacōes
 ī cor ut patient tales ferā. qui
 nō michi hoc dicūt. q̄a diuini
 sūt. et ī corde faūli tui viderūt.
 qd̄ dicūt. sed q̄a sup̄bi sūt nec
 nouerūt moysi sententiā. sed a-
 māt suā. nō q̄a vera est. sed q̄
 sua est; alioq̄n et aliā veram.
 pariter amaret. sicut ego amo
 qd̄ dicūt q̄n verū dicūt. nō q̄a
 et iporū est. sed q̄a verū est. et
 ideo iā nec iporū est q̄a verū
 est. **S**i autē ideo amāt illud q̄
 verū est iā et iporū est et meū
 est q̄m̄ ī cōe oīm̄ est vitatis a-
 matorū. **I**llud at̄ qd̄ cōtendūt
 nō hoc sensit moysen qd̄ ego
 dico. sed qd̄ ipi dicūt. nolo. nō
 amo. quia et si ita est. tñ ista
 temeritas nō scientie sed au-
 dacie est. nec visus sed typus
 eā peperit. **I**deoq; dñe tremēda

sunt iudicia tua. q̄m̄ veritas tu-
 a nec mea est nec illius aut il-
 lius sed oīm̄ n̄m̄ quos ad ei⁹
 cōione publice vocas. terribi-
 liter amonens nos ut eā noli-
 mus h̄re priuatā ne priueni-
 ea. **N**ā q̄sq; id qd̄ tu oīb̄us ad-
 fruendū p̄ponis sibi p̄prie v̄-
 dicat. et suū vult esse qd̄ oīm̄
 ē. a cōi. p̄pellit ad sua; hoc est
 a veritate ad mendaciū. **Q**ui
 enī loq̄tur mendaciū. de suo lo-
 quit̄. **A**ttende iudex optime de-
 us ip̄a veritas attende qd̄ dicit̄
 contradictori huius. attende. corā
 te enī dico et corā te enī dico et
 corā fratrib; meis qui legitime
 v̄tūtur lege usq; ad finē carita-
 tis. attende et vide qd̄ ei dicam
 si placet tibi. **H**anc enī vocē huius
 refero fraternā et pacificā. **S**i a-
 bo videm⁹ verū esse qd̄ dicis.
 et ambo videm⁹ verū eē qd̄ di-
 co. **V**bi queso id videm⁹? **N**ec e-
 go vtiq; ī te nec tu ī me. sed am-
 bo ipsa in | q̄ supra mētes n̄as
 ē icōmutabili ueritate. **Cū** er-
 go de ip̄a dñi dei n̄i luce non
 contendam⁹. cur de proximi cō-
 gitacōe contēdim⁹. quā sic vi-
 dere nō possum⁹ ut videt̄ icō-
 mutabilis ueritas. q̄n̄ si ip̄e mo-
 yses apparuisset nobis atq; dix-
 isset hoc cogitauī. nec sic eam
 viderem⁹ sed credem⁹. **N**ō itaq;
 supra quā scriptū est vnus pro
 altero infletur aduersus alterū.
Diligam⁹ dñm̄ deū n̄m̄ ex to-
 to corde et ex tota aīa et ex tota
 mente n̄a. et proximū n̄m̄ si-
 cut nosmetipos. **P**roter que duo
 p̄cepta caritatis sensit moysen
 qd̄qd̄ ī illis libris sensit. nisi

Ca. xxvij

crediderim mendacē faciemus
 dñm. tū de aīo conserui aliter
 q̄ ille docuit opinam̄. Jā vide
 q̄ stultū sit ī tanta copia veris-
 simarū sententiarū q̄ de illis
 uerbis erui p̄nt. temere affir-
 mare quā eam moyses potis-
 simū senserit et p̄uicis cōtēdi-
 bz ipāz offēde cāitate p̄t quā dix-
 oia tui dca conam̄ exponē. Et tñ
 ego deus meus relitudo hūi-
 litatis mee et requies laboris mei
 qui audis cōfessiones meas. et
 dimittis mea p̄ca. qm̄ tu mihi
 hi p̄apis ut diligā proximū meū
 sic meipm̄ nō possu min⁹ credere
 de moyse fidelissimo famulo
 tuo quā michi optare ac deside-
 rare abs te dari mīneus. si tē-
 pore illo natus essem quo ille. e-
 oq̄ loco me cōstituisset. ut per
 seruitutē cordis ac lingue mee
 lre ille dispensaret. que t̄to p̄
 essent oībus gentibz profuturē
 et per vniversū orbē. tanto auc-
 toritatis tūmine oīm falsarū
 supbarūq̄ doctrinarū uerba su-
 perature. Vellem quippe si tūc
 ego essem moyses ex eadē nāq̄
 massa oēs venim⁹. Et quid est
 hō. nisi quia memor es eius?
 Velle ergo si tūc ego esse qd̄ ille.
 et michi abs te geneseos libri
 scribendus adiūgeret̄ talem
 michi eloquendi facultatē da-
 ri. et eū texendi sermōis modū
 ut neq̄ illi qui nondū q̄nt ī-
 telligere quēadmodū creat deus
 tūq̄ excedencia vires suas dictū
 recusaret. et illi qui hoc iā ī quā-
 libet uerā sententiā cogitando
 inuenisset eā nō p̄termisā ī pau-
 ris uerbis tui faūli reperirent.

et si alius aliā vidisset ī luce ve-
 ritatis nec ipā ī eisdē uerbis ī-
 telligenda deesset: sicut enī fōs
 ī puo loco uberior est. pluribz
 q̄ riuus ī ampliora spacia mis-
 trat fluxū. q̄ quilibet eorū ri-
 uorū qui per multa locorū ab
 eodem fonte deducit. ita narra-
 tio dispensatoris tui sermōina-
 turis pluribz. p̄futura puo ser-
 monis modulo scietet fluenta
 liquide ueritatis. vnde sibi q̄s-
 q̄ verū qd̄ de hīs rebus potest
 hic illud ille aliud per longio-
 res loquelarū anfractus tra-
 hat. An enī cū hec uerba legūt
 uel audiūt cogitant deū q̄si
 hōiem aut q̄i aliquā molē
 īmensā p̄editā p̄tate nouo
 quodā et repentino plaato ex-
 tra seipam tūq̄ locas distanti-
 bus fecisse celū et terrā duo mag-
 na corpora supra et infra. q̄bz
 oīa continerent. Et cū audi-
 unt. dixit deus. fiat illud et fac-
 tū est illud. cogitat uerba rep-
 ta et finita sonancia tēporibz
 atq̄ transeūcia. post quorū trā-
 sitū statim existerē qd̄ iussū est
 ut existeret. et si qd̄ forte aliud
 hoc modo ex faūlitate carnis
 opinatur ī quibz adhuc puulis
 aūalibz dū isto humillio genere
 uerborū. tūq̄ materno sinu eoz
 gestat̄ infirmitas salubriter
 edificat̄ fides. qua certū habe-
 ant et teneat deū fecisse omēs
 naturas. quas eorū sensus mi-
 rabili uarietate trāspicit. Quo-
 rū si quispiā q̄i uilitatē ditorū
 asp̄natus extra nutritoras tu-
 nas supba īberillitate se exten-
 deret. heu cadet misere. Dñe de-

to

Ca. xxviii.

us miserē ne īplumē pullū cō-
culcent qui transeūt viā. et mit-
te angelū tuū qui eū reponat
ī nido ut viuat donec volet de-
net volet. **Al** vero quibz hec
uerba nō iā nidus sed opaca
frutecta sunt videno ī eis late-
tes fructus et volitat letitates
et garruūt scrutātes et carpūt
eos. **V**ident enī cū hec uerba
legūt ul' audūt tua de Jētna et
stabili p mansiōe cūctn p̄terita
et futura tēpora superari. nec
tū quidq̄ esse tēporalis creatu-
re qd tu nō feceris. **C**ui volū-
tas quia id est qd tu nullomō
mutata uel que antea nō fuis-
set exorta volūtate fecisti oīa.
nō de te similitudinē tuā formā
oīm: sed de nichilo dissimilitudi-
nē īformē q̄ formaret p̄ similitu-
dinē tuā recurrēs ī te vnū. p̄
captu ordinato quātū cuiqz re-
rū in suo ḡnie datū est. et fierēt
oīa valde bona. siue maneat
tūta te siue gradatū remotiori
distantia per tēpora et locos ī
puldras narraciōes faciant
aut patiant. **V**idet hec et gau-
dent ī luce veritatis tue. q̄tūlū
hinc valent. et alius corū īten-
dit ī id qd dictū est. ī p̄ncipio
fecit deus. et respicit sapiētiā
p̄ncipiū. quia et loquit īpā no-
bis. **A**lius itidē intendit ī eadē
uerba. et p̄ncipiū ītelligit exor-
diū rerū conditarū. et sic acci-
pit ī p̄ncipio fecit ac si diceret
p̄mo fecit. atqz ī eis qui ītelli-
gūt ī p̄ncipio q̄ ī sapiā fecisti
celū et terrā alius corū ipsum
celū et terrā creabile materiā
celi et terre sic esse credit cogno-

minatā. alius iā formatas dis-
tinctasqz naturas. alius vnā
formatā eandēqz spirituale ce-
li noīe. aliā īformē corpalis
materie terre noīe. **Q**ui at ītelli-
gūt ī noībus celi et terre adhuc
īformē materiā de qua forma-
ret celū et terra nec ipi vnomo
id ītelligūt. sed alius vnde cō-
sumaret ītelligibilis sensibi-
lisqz creatura. alius tm vnde
sensibilis moles ista corporea
sinu grandi continēs p̄spici-
as p̄mptasqz naturas. nec il-
li vnomo qui iā dispositas di-
gestasqz creaturas celū et ter-
rā vocari hoc loco credūt. sed
alius īuisibile atqz visibilem.
alius solam visibile. alius solā
īuisibile ī qua lūosū celū sul-
picim? et terrā caliginosā et
qz ī eis sunt. **A**t ille qui non
aliter accipit ī p̄ncipio fecit q̄
si diceret p̄mo fecit nō h̄t quo
veraciter ītelligat celū et ter-
rā nisi materiā celi et terre ī-
telligat. **V**ideliz vnūerse id
est ītelligibilis corporalisqz cre-
ature. **S**i enī iā formatā velit
vnūersā. recte ab eo q̄ri pote-
rit. si hoc p̄mo fecit deus. quid
fecerit deinceps. et post vnūer-
sitate nō īueniet. ac per h̄ au-
dierit iuitus. quō illud p̄mo
si postea nichil. **C**um vero di-
cat p̄mo īformē deinde forma-
tā. nō est absurdū si modo est
p̄doneus discernē qd p̄cedat
eternitate. quid tēpore. quid e-
lectiōe. qd origine. **E**ternitate
sicut deus oīa. tēpore sicut flos
fructū. electiōe sicut fructus flo-
rē. origine sicut son? cātū. **I**n

hinc quatuor primū et ultimū q̄
 commemorāui difficillie intelligū
 tur. duo media facillie. Namq̄ ra
 ra visio est. et nimis ardua. cō
 spice dñe eternitate tuā i com
 mutabiliter mutabilia facien
 tē. ac per hoc priorē. Quis de
 inde sic acuto. cernat aīo. ut sū
 labore magno dinoscē valeat
 quō sit prior sonus q̄ cantus?
 Ideo. quia cantus est formatus
 sonus. et esse utiq̄ aliqd̄ nō for
 matū p̄t. formari autē qd̄ nō
 est nō p̄t. Sic est prior materies
 q̄ id qd̄ ex ea fit: nō ideo prior
 quia ip̄a effiat tū potius fiat
 nec prior i terno tēpore. Ne
 q̄ priorē tēpore sonos edim⁹ in
 formes sine cantu. et eos poste
 riore tēpore i formā cantu coap
 tam⁹ aut fingim⁹. sicut ligna
 quibz archa. uel argentū quo
 vasculū fabricat⁹. Tales quip
 pe materie. tēpore etiā p̄cedūt
 formas rerū que fiūt ex eis. At
 i cantu nō ita est. Cū enī cantatur.
 audit⁹ sonus eius. nō prius infor
 miter sonat et deinde format⁹
 i cantū. Qd̄ enī p̄mo utriq̄ so
 nuerit p̄terit. nec ex eo quidq̄
 reperies. qd̄ resumptū arte tōpo
 nas et ideo cantus i sono suo
 uertit⁹. qui sonus eius materi
 es est eius. idē quippe fort̄ ut cant⁹
 sit. et ideo sicut dicebā prior ma
 teries sonandi q̄ forma cantan
 di. nō p̄ficiendi potētia prior.
 neq̄ enī sonus est cantandi ar
 tifex sed cantanti aīe subiacet.
 ex corpore de quo cantū faciat:
 nec tempore prior. simul enī
 tū cantu edit⁹. nec prior elec
 tione. nō enī potior son⁹ q̄ cā

tus quāquidē cātus est nō tm̄
 sonus verū etiā speciosus so
 nus. sed prior est origine. quia
 nō cantus formatur ut sonus
 sit sed sonus format⁹ ut cātus
 sit. Hoc exemplo qui p̄t intelligat
 materuā rerū p̄mo factū. et ap
 pellatū celū et terrā. quia in
 de facta sunt celū et terra. nec
 tēpore p̄mo factū. q̄a forme
 rerū exerūt tēpora. Illa autē
 erat informis. iamq̄ i tēpori
 bus simul aiaduertit⁹. nec tñ
 de illa narriari aliqd̄ potest. ni
 si ut velut tēpore prior sit. cū
 pendat⁹ extremior. q̄a p̄fectō
 meliora sunt formata q̄ i for
 mia. et p̄cedatur eternitate
 creatoris. ut esset de nichilo
 vnde aliqd̄ fieret. In hac diuer
 sitate sententiarū verarū cō
 cordiā pariat ip̄a veritas. et
 deus noster misereat⁹ nr̄i ut
 legitime lege vtamur p̄cepti
 sine pura caritate. Ac per hoc
 si quis q̄rit ex me qd̄ horū mo
 yses tuus ille faūlus tuus se
 ferit: nō sunt hñ sermones cō
 fessionū mearū. si tibi nō cō
 fiteor: nescio. et suo tñ illas ve
 ras et sentētiās. exceptis car
 nalibz de quibz quātū existi
 maui locut⁹ sum. Quos tñ
 bone spei puulos hec uerba li
 bri tui non territat̄ alta hu
 militer et pauca copiose. sed
 oēs quos in eis uerbis vera cer
 nere ac dicere fateor diligam⁹
 nos iuicē pariterq̄ diligam⁹
 te deū nr̄m fontē veritatis. si
 nō vana sed ip̄am sitim⁹. Fun
 deq̄ faūlū tuū scripture hui⁹
 dispensatorē spū tuo plenū i

Ca. xxx.

Ca. xxxi.

ta honorem. ut hoc eam te reue-
lante cum her scriberet attendis-
se credam. quod in eis maxime
et luce ueritatis et fruge utili-
tatis excellit. Ita cum alius dix-
erit. hoc sensit quod ego. et alius
ymmo illud quod ego. religiosi me
arbitror dicere: cur non utrumque
potius si utrumque uerum est. et si
quid tertium et si quid quartum. et
si quid omnino aliud uerum quispi-
am in his uerbis uideat. Cur non
illa omnia uidisse credatur pro que
deus unus factus literis uera et
diuersa uisuris multorum sensi-
bus reperauit. Ego certe quod in-
trepidus de meo corde pronun-
cio. si ad culmen auctoritatis aliquis
scriberet. sic malle scribere ut quod
ueri quicquid de his rebus capere possit
mea uerba resonaret. quam ut u-
nam ueram sententiam ad hoc aper-
tius ponere ut excludere ceteras.
quarum falsitas me non posset of-
fendere. Nolo itaque deus meus tam
preceptus esse ut hoc illi uerum de-
te meruisse non credam. Sensit il-
le omnino in his uerbis atque cogi-
tauit cum ea scriberet quod quid hic ue-
ri potuimus inuenire et quod quid nos
non potuimus. aut nondum possu-
imus sed tamen in eis inueniri potest. Pos-
tremo dominus qui deus es. et non ca-
ro et sanguis si quod homo minus ui-
det. nunquam et spiritum tuum bonum qui
deducet me in terram uentura latere
potuerit quod quid eras in eis uerbis
tunc reuelatur. legentibus post-
teris. etiam si ille per quem dicta sunt
uam fortassis ex multis ueris
sententiam cogitauit. Quod si ita
est. sit igitur illa quam cogitauit
ceteris excellentior. Nobis autem dominus

Ca. xxxii.

aut ipsam demonstra. aut quam pla-
cer alteram ueram. ut siue nobis hoc
quod etiam homini tuo. siue aliud ex eo-
rumdem uerborum occasione patefaci-
as. tu tamen pastas nos. non error
illudat. Ecce dominus deus meus qui
multa de paucis uerbis. quam mul-
ta oro te scripsimus. quam nec uices.
quam tempora omnibus libris eius ad is-
tum modum sufficient. Sine me ita-
que breuiter in eis confiteri tibi. et elige
unum aliquid quod tu inspirauis ue-
rum certum et bonum. etiam si multa
occurrerent ubi multa occurrere
potuerunt ea fide confessionis mee.
ut si hoc dixeris quod sensit mister-
tuus recte atque optime. id enim co-
nari me oportet. quod si affectus
non fueris. id tamen dicam quod michi pro
eius uerba tua ueritas dicitur uo-
luerit que illi quoque dixit quod
uoluit. *Aurelii aug. ep. explicat
liber xii. incipit confessionum tex.*

In uoto cuius decem.
te deus meum misericordia
mea qui fecisti me
et oblitum tu non
oblitus es. In uoto
te in animam meam
quam parasti ad ca-
piendum te ex desi-
derio quod inspiras ei. nunc in uo-
tam te ne deseras qui prorsus in
uocare pruenisti. et instituisti ac-
bifecens multimodis uocabus.
ut audire de longinquo conuer-
terer. et uocante me inuocarem
te. Tu enim dominus deleuisti omnia ma-
la merita mea ne retribueres
manibus meis in quibus a te defeci
et pruenisti omnia bona merita
mea ut retribueres manibus
tuis quibus me fecisti. Quia et

priusquam essem tu eras. nec eras
 tui prestares ut essem: et tamen
 ecce sum et bonitate tua pueni-
 ente totum hoc quod me fecisti. Et
 unde me fecisti? Neque enim egul-
 ti me aut ego tale bonum sum
 quo tu adiueris dominus meus et
 deus meus. non ut tibi sic seruiam.
 quia ne fatigeris in agendo aut ne
 minor sit pars tua carere obse-
 quio meo. neque ut sic te colam
 quasi terram ut sis inultus si non
 te colam: sed ut seruiam tibi et cola-
 te ut de te michi bene sit a quo mi-
 hi est ut sim tui bene sit. Ex ple-
 nitudine quippe bonitatis tue
 creatura tua subsistit. ut bonum
 quod tibi nichil prodesset. nec de-
 te equale tibi esset: et tamen quia ex
 te fieri potuit unde esset. Quid
 enim te promeruit celum et terram que
 fecisti in principio? Dicat quod te pro-
 meruerunt spiritualis corporalisque
 natura quas fecisti in sapientia tua
 ut inde penderet etiam ichoata
 et informia quae in genere suo vel spi-
 rituali vel corporali cuncta in imo-
 deracoe et in longinquam dissilitu-
 dine tua. spirituale informis pres-
 tantius. quam si formatum corpus
 esset: corporale autem informis pres-
 tantius quam si omnino nichil esset: atque
 ita penderet in tuo verbo informia.
 nisi per idem uerbum reuocaretur
 ad unitatem tuam et formarentur
 ut essent ab uno te summo bono
 diuersa bona valde. Quid
 te promeruerat ut eent saltem
 informia que neque hoc esset nisi
 ex te. Quid te promeruit mate-
 rias corporalis ut esset saltem in-
 sibilis et inopposita. quia neque hoc
 esset nisi quia fecisti. ideoque te quia

non erat. promereri ut esset non pote-
 rat. Aut quod te promeruit icho-
 ato creaturae spiritualis ut saltem
 tenebrosa fluitaret silis abisso.
 tui dissilis. nisi per idem uerbum con-
 uerteret ad idem a quo facta est
 atque ab eo illuminata lux fieret quous
 non equaliter tamen conformis forme
 equali tibi. sicut enim corpori non
 hoc est esse esse quod pulchrum esse. ali-
 oquin deformis esse non posset. ita e-
 tiam creato spiritui non id est uiuere
 quod sapienter uiuere. alioquin incon-
 tabiliter saperet. Bonum autem illi est
 herere tibi semper. ne quod adeptus
 est conuersione. auersione lumen
 amittat. et relabatur in vitam tene-
 brose abisso simile. Nam et nos qui
 secundum animam creatura spiritualis
 sumus? auersi a te nostro lumine in ea vi-
 ta sumus? aliquam tenebre et in reli-
 quis in obscuritatis nostrae laboramus?
 donec simus? iusticia tua in unico
 tuo sicut motes dei. Nam iudicia
 tua sumus? sicut multa abissus.
 Quid autem in primis conditioibus dixisti.
 fiat lux et facta est lux. non incon-
 gruenter intelligo hoc in creatura
 spirituali. quia erat iam qualiscumque
 vita quam illuminares. Sed sicut non
 te promeruerat ut esset talis vita quam
 illuminari posset ita nec cum iam esset
 promeruit te ut illuminaret. Neque
 enim eius informitas placet tibi
 si non lux fieret non existendo sed di-
 tuendo illuminante luce eius co-
 herendo. ut et quodcumque uiuit et quod
 bene uiuit non deberet nisi gratie tue
 conuersa per commutationem meliorem.
 ad id quod neque in melius neque in deterius
 mutari potest. quod tu solus es et
 solus simpliciter es tui non est aliud
 uiuere aliud bene uiuere. quia

Ca. iij.

Ca. iij.

tua beatitudo tu es. Quid ergo tibi
 deesset ad bonum quod tu tibi es etiam
 si ista uel omnino nulla essent. uel in
 forma remaneret. quae non ex indige-
 ntia fecisti. sed ex plenitudine boni-
 tatis tue. prohibens atque conuertens
 ad formam. non ut tempus tui gaudium
 compleat ex eis. **P**fecto enim tibi
 displiceret imperfectio. ut ex te p-
 ficiatur et tibi placeat. non autem
 imperfecto tempore et tu eorum perfectio-
 pficiendus sis. **S**piritus enim tuus
 bonus superferbat. super aquas.
 non ferebat. ab eis tempore requiescit
 In quibus enim requiescere dicit spiritus
 tuus bonus. hoc in se requiescere
 facit. **S**ed superferbat incorrupti-
 bilis et incommutabilis uoluntas tu-
 a. ipsa in se sufficiens. super eam quam fe-
 ceras uitam tuam non hoc est uiuere
 quod bene uiuere. quia uiuit etiam fluctans
 in obscuritate sua. cui restat con-
 uerti ad eum a quo facta est et ma-
 gis magisque uiuere apud fontem uitae
 et in luce eius uidere lumen. et p-
 fici et illustrari et beari. **E**cce
 apparet michi in enigmate tri-
 nitas quod es deus meus. quoniam tu
 pater in principio sapientiae nostrae quod est
 tua sapientia de te nata equalis ti-
 bi et coeterna id est in filio tuo
 fecisti celum et terram. **E**t multa
 diximus de celo celi et de terra in-
 uisibili et incomposita. et de abis-
 so tenebrosa. secundum spiritualis in-
 formitatis pagabunda deliqua.
 nisi conuertetur ad eum a quo erat
 qualiscumque uita. et illuminatione
 fieret speciosa uita et esset celum
 celi eius. quod iter aquam et aquam
 factum est. et tenebaram iam patris in
 dei nomine qui fecit haec. et filium in
 principii nomine in quo fecit haec.

Ca. v.

et trinitatem credens deum meum sicut
 credebam. et querebam in eloquiis factis
 eius. et ecce spiritus tuus superferre-
 bat super aquas. **E**cce trinitas
 deus meus pater et filius et spiritus
 factus creator: uniuerse creature
Sed et quae causa fuerat. lumen
 ueridicum tibi admoueo cor me-
 um. ne me uana doceat. disscute
 tenebras eius. et dic michi obse-
 cro te. per matrem caritatem. obse-
 cro te dic michi quae causa fuerat
 ut post noxam celum et terram in-
 uisibilem et incompositam et tenebras
 super abyssum tuum demum scriptura
 tua noxiaret spiritum tuum. **A**ntequam
 oportebat sic eum insinuari ut di-
 ceret superferri. et non posset hoc
 dici nisi prius illud commemoraretur
 tuum superferri spiritus tuus pos-
 set intelligi. nec pater enim nec fili-
 o superferbat. nec superferri recte
 diceret. si nulli rei superferret.
 prius ergo dicendum erat tui
 superferret. et deinde ille quem non
 oportebat aliter commemorari
 nisi ut superferri diceret. **C**uius
 ergo aliter eum insinuari non oportebat.
 nisi ut superferri diceret.
Iam hinc sequitur qui potest intellectu
 apostoli tui dicente. quia caritas
 tua diffusa est in cordibus nostris.
 spiritus sanctus qui datus est nobis.
 et de spiritualibus docente et de-
 monstrante supereminente uiam
 caritatis et flectente genua pro
 nobis ad te. ut cognoscamus su-
 pereminente scientiam caritatis christi.
 ideoque ab inicio supereminens super-
 ferebat super aquas. **C**ui dicam.
 quomodo dicam. de pondere cupiditatis
 in abruptum abyssum. et de subleua-
 tione caritatis pro spiritu tuo qui

Mergerimur et emergimur?

Supferebat^r sup aquas: Cui dictū:
quō dictū. **N**eqz enī loca sūt qui-
bus mergimur et emergimur. **O**d
similius et qd dissimilius. **A**f-
fectus sūt amores sūt. imūdiā
spūs nri defluens inferius amo-
re curarū. et scītas tua attollēs
nos superū. amore securitatis.
ut sursum cor habeam^r ad te ubi
spūs tuus supfert^r sup aquas.
et veniam^r ad supeminētē reg-
em. cū ptransierit aīa nra aq̄s
que sunt sine substācia. **D**eflux-
it angelus. defluxit aīa hōis. et
idicauerūt abissū vniuersē spi-
ritalis creature ī profundo te-
nebrosō. nisi dixisses ab ūcio fi-
at lux. et facta eēt lux et iherēt
tibi oīs obediens itelligentia
telestis ciuitatis tue. et requi-
eseret ī spū tuo qui supfert^r
icōmutabilit^r sup oē mutabi-
le. alioqn et ipm celū celi tene-
brosa abissus esset ī se. nūc at
lux ī dño. **N**ā et ipa misera in-
quietudīe defluencū spiritūū
et idicancū tenebras suas. nu-
datas veste lumīs tui satis of-
tendis q̄ magnā rationalem
creaturā feceris: cui nullomō
sufficit ad btām requiē. qd qd
te min^r est. ac p hoc nec ipa si-
bi. **T**u enī deus nri illuīabis te-
nebras nras. ex te oriūt^r vesti-
menta nra. et tenebre nre sicut
meridies exūt. **D**a michi te de-
us meus: redde michi te. **E**n a-
mo: et si parū est. amē validi-
us. **N**ō possū metiri ut sciam
quātū desit michi amoris ad id
qd sat est ut curvat vita mea
in āplexus tuos. nec auertat^r
donec abscondat^r in abscondito

vultus tui. **H**oc tm scio q̄a male
michi est pter te. nō solū extra
me sed ī me ipō et ī. et oīs michi
copia que deus meus nō est e-
gestas est. **N**ūq̄ aut p̄r a filius
nō supferebatur sup aquas: **S**i
tāq̄ loco sicut corpus: nec spūs
scūs. **S**i at icōmutabilis diui-
nitatis eminētia sup oē muta-
bile et p̄r et filius et spūs scūs
supferebat^r sup aquas: cur er-
go tm de spū scō dictū ē hoc?
Cur de illo tm dictū est q̄si loc^r
ibi esset qui nō est locus de quo
solo dictū est qd sit donū tuū?
In dono tuo reqestim^r ibi te fru-
imur requies nra. locus nr. **A**-
mor illuc attollit nos. et spūs
tuus bonus exaltat hūilitatē
nrām de portis mortis. ī bona
volūtate pax nobis ē. **C**orpus
pondē suo nitit^r ad locū suum.
Pondus nō ad pma tm ē. sed ad
locū suū. **I**gnis sursum tendit. de
orsū lapis. **P**onderibz suis agūt^r
locū sua petūt. **O**leū infra aquā
fusu. sup aquā attollit^r. aqua
supra oleū fusa. infra oleū demer-
git^r. ponderibz suis agūt^r. loca
sua petūt. **M**inus ordinata in-
quieta sūt: ordiāt^r et quiescūt.
Pondus meū amor meus: eo
feror quotūqz feror. **D**ono tuo ac-
tendum^r et sursum ferim^r: iardes-
tim^r et im^r. ascendim^r et ascen-
siones ī corde. et cātam^r cātam
graduū. **I**gne tuo igne bono in-
ardescim^r. et im^r qm sursum im^r
ad pacē iherlm: qm iocūdatus
sum ī hys q̄ dixerūt michi q̄
dixerūt michi ī domū dñi ibim^r.
ibi nos collocauit volūtatis bona
ut nichil velim^r aliud q̄ pma

Ca. ix.

LIBER IX

Ca. x.

nerere illic ieternū. **I**ta creatura
 ra q̄ nō nouit aliud. cū eēt ipsa
 aliud nisi dono tuo qd̄ superfer-
 tur sup̄ om̄e mutabile. mox
 ut facta est attolleret̄ nullo i-
 teruallo tēporis ī ea vocatiōe
 qua dixisti fiat lux ut fieret lux.
In nobis enī distinguit̄ tēpore
 qd̄ tenebre fuim⁹ et lux efficim⁹.
 ī illa vero dictū est qd̄ eēt nisi
 illūaret̄. et ita dictū est quasi
 prius fuerit fluxa et tenebrosa
 ut apparēt causa qua factū est.
 ut aliter esset id est ut ad lumē
 indeficiens conuersa lux eēt. **Q**ui
 p̄t̄ intelligat̄ a te petat. **U**t quid
 michi molestus est. q̄i ego illu-
 minē vllū hoīem venientē in
 hūc mūdū. **T**rininitatē oīpote-
 tē q̄s̄ intelligit̄. **E**t q̄s̄ nō loq̄t̄ eā.
 si tñ eā rara tūa q̄cūq̄ de illa lo-
 quit̄. **S**at qd̄ loq̄tur. **E**t conten-
 dūt et dunitāt. et nemo sñ pa-
 ce videt istā visionē. **V**elle ut
 hec tria cogitaret̄ hoīes ī seipis.
Longe ad aliud sūt ista tria. q̄
 illa trinitas. **S**ed dico ubi se ex-
 erceant et pb̄t̄ et sentiāt q̄ lon-
 ge sunt. **D**ico autē hec tria. esse.
 nosse. velle. **S**ū enī et scio. et vo-
 lo. sum sciens et volens. **E**t scio
 eē me et velle ut sum. et volo eē
 et scire. **I**n hīs igit̄ tribz̄ q̄ sic
 īseparabilis vita et vna vita.
 et vna mens. et vna essentia.
 q̄ denuq̄ īseparabilis distinctio.
 et tñ distinctio. videat qui p̄t̄.
 certe corā se est attendat in se
 et videat et dicat michi. **S**ed
 cū iuenerit in hīs aliqd̄. et dix-
 erit. nō iā se putet iuenuisse il-
 lud qd̄ supra ista est icōmuta-
 bile. qd̄ est icōmutabilit̄. **p**ater

et q̄ nō p̄t̄ †

Ca. xi.

Intelligit eā. *Kara*

fili et sp̄s sc̄e in noīe tuo bap-
 tizam⁹ et sat icōmutabilit̄.
 et vult icōmutabilit̄. **E**t utrū
 p̄pter tria hec et ibi trinitas. an
 in singulis hec tria. ut terna sin-
 guloz̄ sint. an vtrorūq̄ muris
 modis simplicit̄ et multiplici-
 ter īfinito īsensibili fine quoc̄.
 et sibi notū est. et sibi sufficiat
 icōmutabilit̄ idipm̄ copiosa
 vnitatis magnitudie q̄s̄ faci-
 le cogitauerit. **Q**uis ullomō
 dixerit. **Q**is quolibz̄mō teme-
 pnūciauerit. **P**rocede ī cōfessioe
 fides mea. **D**ic dño deo tuo. sc̄e.
 sc̄e. sc̄e dñe deus meus. ī noīe tu-
 o baptisati sum⁹. p̄ et fili et sp̄s
 sc̄e. ī noīe tuo baptizam⁹ p̄ et fili
 et sp̄s sc̄e. q̄ et apud nos ī xp̄o suo fe-
 cit de⁹ telū et terrā. et sp̄tales et
 carnales ecce sue et tra nra anq̄ ac
 tūp̄t̄ fōrm̄ doctrine īuisibil̄ car̄ et īppōit̄
 ignorātie tenebris tegebamur.
 qm̄ pro īiquitate erudisti hoīes.
 et iudicia tua sicut multa abis-
 sus. **S**ed q̄a sp̄s tuus superfereba-
 tur sup̄ aquā nō reliquit mise-
 riā nostrā mīa tua. et dixisti.
Fiat lux. p̄niam agite appropi-
 quabit enī regnū teloz̄. **D**enitē-
 tiā agite fiat lux. et facta ē lux.
Et qm̄ cōturbata erat ad nos ip-
 sos aīa nra. cōmemorata sum⁹
 tu dñe de terra iordanis. et de
 monte equali tibi. sed paruo p̄-
 ter nos. et displicuerūt nobis
 tenebre nre. et cōuersi sum⁹ ad
 te et facta est lux. et ecce fuim⁹
 aliqui tenebre nūc at lux ī dño.
 et tñ adhuc per fidē nondū per
 sp̄m̄. **S**pe enī salui facti sum⁹.
Spes autē q̄ videt̄ nō ē spes. **A**d
 huc abissus abissū īuocat. sed

xij.

xij.

iā i voce catharactarū tuarū. Ad
 huc et ille qui dicit nō potui vo-
 bis loqui quasi spiritalibz. sed
 q̄si carnalibz. eadē ip̄e nondū se
 arbitrat̄ cōprehendisse. et q̄ re-
 tro oblitus i ea q̄ ante sūt extē-
 dit̄ et igemiscat̄ grauat̄. et sicut
 aīa eius ad deū vniū q̄admo-
 dū terrū ad fontes aquarū. et
 dicit. **Q̄n̄ veniā.** Habitaculū
 suū qd̄ de celo est sup̄indui cupi-
 ens. et vocat̄ īferorē abyssum
 dicens. Nolite cōformari huic se-
 culo sed reformamini i nouitate
 mētis v̄re. et nolite pueri effici
 mentibz. sed malitia paruuli
 estote ut mētibz p̄fecti sitis. **Et**
ostulti galathe q̄s vos fastina-
 uis? **Sed iā nō i voce sua.** i tua
 enī qui misisti sp̄m tuū de ex-
 celsis. per eū qui ascendit i altū.
 et aperuit catharactas donorū
 suorū. ut flumīs ip̄etus letifi-
 cauerit ciuitatē tuā. illi enī sus-
 pirat sponsi amīc̄ q̄ habes iam
 sp̄s primitias penes eū. sed ad-
 huc in semetip̄o igemiscas. ad-
 optionē expectas redeptionem
 corporis sui. illi suspirat mēbr̄
 ē enī sponse et illi zelat. Amīc̄
 est enī sponsi. illi zelat non sibi.
 quia i voce catharactarū tuarū
 nō i voce sua iuocat alterā abys-
 sū. cui zelans timet ne sicut ser-
 pens eūā decepit astucia sua.
 sic et eorū sensus corrūpant̄
 a castitate q̄ est in sponso n̄ro v-
 nico tuo. **Que est illa sp̄i lux.**
 cū videbim̄ eū sicuti est. et trā-
 sient̄ lacrimę q̄ michi facte sūt.
 panes die ac nocte. dū dicitur
 michi cotidie. ubi est deus tuus?
 et ego dico deus meus ubi es?

Ece ubi es? Respondo i te paululū cū
 effundo super me aīam meā in
 voce exultationis et confessionis.
 soni festiuitatē celebrātis. et ad-
 huc tristis est. q̄a velabit̄ et fit
 abyssus. uel pot̄ sentit adhuc
 se esse abyssū. **Dicit ei fides mea**
quā accendisti i nocte ante pedes
meos quare tristis es aīa mea
et q̄re cōturbas me? **Spera i dño.**
Luceat pedibz tuis uerbū eius.
spera et p̄seuera donet transeat
nox mater iuquorū. donet tran-
seat ira dñi. cū filij et nos fui-
mus aliq̄n tenebrę. quarū resi-
dua tuihm̄ i corpe. p̄pter p̄am
mortuo. donet aspirat dies et
remoueat̄ vmbre. **Spera i dño.**
mane astabo tibi et cōtemplabor.
sp̄ cōfitebor tibi. mane astabo
tibi. et videbo salutare vultus
mei deū meū. qui uiuificabit
et mortalia corpa n̄ra. p̄pter spi-
ritū qui habitat i nobis. quia
sup̄ iterius n̄m̄ tenebrosū et
fluidū m̄cordit̄ sup̄ferebatur?
vñ i hac p̄grinatione pign̄
accepim̄? ut iā sim̄ lux. dum
adhuc spe salui facti sum̄? et
filij lucis et filij diei. nō filij noc-
tis neq̄ tenebrarū: qd̄ tñ fuim̄?
iter quos et nos i isto adhuc i-
certo humane noticie tu solus
diuidis. qui probas corda n̄ra.
et vocas lucē diē. et tenebras
noctē. Quis enī nos discernit
nisi tu? **Quid autē habem̄?**
qd̄ nō accepim̄? a te? **Ex eadē**
massa vasa i honorē. ex qua
sunt et alia facta i cōtumeli-
am. Aut q̄s nisi tu deus n̄r fe-
cisti nobis firmamētū aucto-
ritatis sup̄ nos i scriptura tua

Ca. xv.

diuina: **C**elū enī plicabit ut li-
 ber et nūc sicut pellis extendit
 sup nos. sublimioris enī aucto-
 ritatis ē tua diuina scriptura tū
 iā obierūt ista morte. illi mor-
 tales. per quos eā dispensasti
 nobis. et tu scis dñe tu scis quē
 admodū pellibz idueris hoies
 tū p̄cō mortales fierēt. **U**nde
 sicut pellē extendisti firmamē-
 tū libri tui cōcordes utiq; ser-
 mones tuos. quos p mortali
 ū mīsteriū superposuisti no-
 bis. **N**āq; ip̄a eoz morte solida-
 mentū auctoritatis ī eloqui-
 is tuis per eos editis. sublimi-
 ter extendit sup oīa que subter
 sunt. **Q**uā hūc uiuerēt nō ita
 sublimiter extētū erat. nōdū
 sicut pellē celū extenderas. nō-
 dū mortis eozū famā usq; q̄q;
 dilataueras. **V**ideam⁹ dñe ce-
 los opa digitorū tuoz: disse-
 rena oculis nr̄is nubilū quo
 subteristi eos. **I**bi est testioniū
 tuū sapiam prestās paruulis.
Profitere deus meus laudē tuā ex
 ore infancū et lactencū. **N**eq;
 eī nouim⁹ alios libros ita des-
 truentes supbiā ita destrūctes
 ūmicū et defensorē resistantē
 recōtaliacōi tue. defendēdo p̄m
 sua. **N**ō noui dñe nō noui alia
 tā casta eloquiā q̄ sic michi per-
 suaderēt confessionē et leniret
 ceruicē meā iugo tuo. et iuita-
 ret te colere gratis. **I**ntelligebā
 ea p̄ bone: da michi hec sub-
 terposito: quia subterpositis so-
 lidasti ea. **S**ūt alie aque super
 hoc firmamētū credo īmorta-
 les et a terrena corrupcōe secrete
 laudent nomē tuū. **P**audet 15

te supcelestes ppli angelozū tuo-
 rū: qui nō opus hñt suspicere
 firmamētū hoc et legendo cog-
 noscē uerbū tuū. **V**idēt enī fa-
 tiē tuā sp̄ et ibi legūt sine silla-
 bis tēporū qd̄ uelit eterna volū-
 tas tua. **L**egūt eligūt et diligūt:
 plegūt et nūq; preterit qd̄ legūt.
Augendo enī et diligendo legūt
 ipsam īcōmutabilitatē cōsilii
 tui. **N**on claudit⁹ codex eoz nec
 plicat⁹ liber eozū. quia tu ipse
 es illis. hoc est et es īeternū. qā
 sup hoc firmamētū ordinasti
 eos. qd̄ firmasti sup īfirmi-
 tē inferoz populoz. ubi sus-
 piceret et cognosceret mīam
 tuā tēporaliter enūtiante te q
 fecisti tēpora. **I**n celo enī dñe mi-
 sericordia tua. et ueritas tua
 usq; ad nubes. **T**ransēūt nubes.
 celū at̄ manet. transēūt p̄dica-
 tores uerbi tui ex hac uita in
 aliā uitā. **S**criptura uero tua
 usq; ī finē seculi sup ppl̄os ex-
 tendit⁹. **S**ed et celū et terra trā-
 sibūt: sermones autē tui nō
 transibūt. **Q**m̄ et pellis plica-
 bit: et fenū sup qd̄ extendeba-
 tur tū claritate sua p̄teriet uer-
 bū autē tuū manet īeternū.
Qd̄ nūc ī enigmate nubū et
 per speculū celi nō sicuti ē ap-
 paret nobis. qā et nos q̄uis
 filio tuo dilecti sum⁹. nondum
 apparuit qd̄ eum⁹. **A**tten-
 dit per uerā carnis: et blanditus
 est. et īflāmauit. et turrū⁹
 post odore eius. sed tū apparu-
 erit similes ei erim⁹. qm̄ uide-
 bum⁹ eū sicuti est. **S**icuti est
 dñe uiderē nr̄m qd̄ nondū
 est da nobis. **N**ā sicut oīno

tu es. tu scis solus. qui es incom-
mutabiliter. et scis incommutabi-
liter et vis incommutabiliter. et
essentia tua scit et vult incom-
mutabiliter et scientia tua est et vult
incommutabiliter et voluntas tua
est et scit incommutabiliter. nec vi-
detur iustum esse coram te ut quead-
modum se scit lumen incommutabi-
le. ita sciat ab illuminato comu-
tabili. Ideoque aqua mea tanquam ter-
ra sine aqua tibi. quia sicut se
illuminare non potest. ita se satiare de
se non potest. Sic enim apud te fons
vite. quomodo in lumine tuo videbimus
lumen. Quis congregavit ama-
ritates in societatem unam? Ideo
namque illis finis est temporalis et
terrene felicitatis. propter quam fa-
ciunt omnia. quibus innumerabili va-
rietate turbari fluctuet. Quis
enim domine nisi tu qui dixisti ut
congregaretur aqua in congregationem
unam et apparet arida sicut
ens tibi. quoniam tuum est mare et tu
fecisti illud. et arida terram ma-
nus tue formauerunt. Neque enim
amaritudo voluntatum sed congre-
gatio aquarum vocat mare. Tu
enim etiam coherces malas cupi-
ditates animarum. et fugis limites
quousque progredi sinas aquae.
ut in se comminuat fluctus aquarum.
atque ita facis mare ordine
imperii tui super omnia ad animas sicut
tes tibi. et apparet tibi alio fi-
ne distinctas a societate maris
occulto et dulci fonte irrigas.
ut et terra det fructum suum. et
te iubente domino deo suo germinet
anima nostra opera misericordie secundum
genus. Diligens proximum in
subsidiis necessitatum carnalium.

habens in se semine secundum similitu-
dinem: quoniam ex terra in firmitate
comparatum ad subveniendum in-
dignitatem. sicut opitulantes quod
admodum nobis vellemus opere
ferri si eodem modo indigeremus.
non tamen in facilibus tanquam in herba
seminali. sed etiam in protectione
aditorem forti robore. sicut lig-
num fructiferum id est beneficium ad
eripiendum eum qui iniuriam patitur
de manu potentis et prebendo
protectionis umbraculum valido ro-
bore iusti iudicij. Ita domine ita oro
te oratur sicuti facis. sicuti das
hospitalitatem et facultatem oratur
de tua veritas et iusticia de celo
respiciat. et fiat in firmamento lu-
minaria. Frangam et esurienti
panem nostrum. et egenum sine tecto
inducam in domum nostram. Nudum
vestiam et domesticos seminis
nostri non despiciam. quibus in ter-
ra nascas fructibus vide quod bonum
est. et empat temporanea lux nostra.
et de ista inferiori fruge actionis
in delicias contemplationis verbum
vite superius optinetes appare-
am sicut luminaria in mundo.
coherces firmamento scripture
tue. Ibi enim nobiscum disputas
ut diuidam iter intelligibili-
um et sensibilia tanquam iter die
et nocte vel iter animas. alias in-
telligibilibus alias sensibilibus
deditas. ut iam tu non solus in
abdito diuiditionis tue sicut
antiquum fueret firmamentum diuidas
iter lucem et tenebras. sed etiam
spirituales tui in eodem firmamento
positi atque distincti manifesta-
ta per orbem gratia tua luceat super
terram. et diuidat iter die et noc-

Ca. xviii.

te et significet tempora quia vetera transierunt ecce facta sunt noua. et quia prior est nostra salus quam cum credidimus. et quia nox precessit dies autem appropinquauit. et quia benedices coronam anni tui. mittens operarios in messem tuam. in qua seminanda alii laborauerunt. mittes etiam in aliam sementem tuam. messis in fine est. Ita das vitam optanti et benedixit annos iusti. Tu autem idem ipse es et in annis tuis qui non deficiunt horreum parvas annis transeuntibus. Etenim quippe consilio prius temporibus bona celestia das super terram. quoniam quidem alii datur per spiritum sermo sapientie. tanquam luminare maius. propter eos qui perspicue veritatis luce delectantur tanquam in principio diei. alii autem sermo scientie secundum eundem spiritum tanquam luminare minus. alii fides. alii donatio munitionum. alii operationes virtutum. alii prophetia. alii diuinitatio spirituum. alii generalituarum. et hec omnia tanquam stelle. Omnia enim hec operatur vnus atque idem spiritus diuidens. prout vnicaque prout vult. et faciens apparere sidera in manifestatione ad utilitatem. Sermo autem scientie qua continentur omnia sacramenta. que variatur temporibus tanquam luna et ceteris notitie donorum que deinceps tanquam stelle commemorata sunt. quantum differunt ab illo candore sapientie quo gaudet predictus dies. tamen in principio noctis sunt. Hinc enim sunt necessaria quibus ille prudentissimus seruus tuus non potuit loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus. ille qui et sa-

pientiam loquitur iter perfectos. Altilis autem tanquam puulus in christo. lacte potat donec roboretur ad solidum cibum et carne firmet ad solis aspectum. non habeat desertam noctem suam. sed luce lune stellarumque contentus sit. Hec nobiscum disputas sapientissimie deus noster in libro tuo firmamento tuo. ut discernamus omnia contemplatione mirabili. quoniam adhuc in signis et temporibus et in diebus et in annis. Sed prius laudamini mundi estote. auferite nequam ab animis vestris. atque a conspectu oculorum eorum ut appareat arida. Disate bonum facere. iudicate pupillo et iustificare viduam. ut germinet terra herbam pabuli et lignum fructiferum et venite et disputem. Dicit dominus. ut fiat luminaria in firmamento celi. et luceant super terram. Quererebat diues ille a magistro bono quod faceret ut vitam eternam consequeretur. Dicit ei magister bonus quem putabat hominem et nichil aliud. Bonus est autem quia deus est. Dicit ei ut si vult venire ad vitam. seruet mandata. Separet a se amantudinem malicie atque nequicie. non occidat. non mechetur. non furetur. non falsum testimonium dicat. ut appareat arida. et germinet honorem patris et matris. et dilectionem proximi. Feci inquit hec omnia. Vnde ergo tate spine si terra fructifera est. Vade extirpa siluosa dumeta auaricie. vende que possides. et imple frugibus. dando pauperibus. et habebis thesaurum in celis et sequere dominum. si vis perfectus esse. eis sociatus iter quos loquitur sapientiam ille qui nouit quod

distribuebat diei et nocti. ut no-
 ris et tu. ut fiant et tibi luina-
 ria i firmamento celi: qd non fiet
 nisi fuerit illis cor tuum. **Ad ite**
 non fiet nisi fuerit illis thesaurus tu-
 us: sicut audisti a magistro bono.
Sed tristata est terra sterilis
 et spine offorcuerunt verbum. Vos
 autem genus elam i firma mundi
 qui dimisistis oia ut sequeremini
 dnm. ite post eu et confundite for-
 tia: ite post eu speciosi pedes
 et lucete i firmamento. ut teli e-
 narrat gl'am dei: diuidetes iter
 luce pfectoz. sed nondum sicut an-
 geloz. et tenebras puuloz. sed
 non despectoz. **Lucete** sup oem ter-
 ram et dies sole candes eructet diei
 verbum sapie. et nox luna lucens
 annuaciet nocti verbum sciencie. Lu-
 na et stelle nocte lucet. sed nox
 non obscurat eas. qm ipse illumi-
 nat ea pro modulo ei. **Ecce** ei
 tanquam deo fiant luinaria i firma-
 mento celi. factus est subito de ce-
 lo sonus qui ferret flatu vehe-
 mens: et vise sunt lingue diuise
 quasi ignis. qui et isedit sup vnu
 quosqz illoz. et facta sunt luinaria
 i firmamento celi verbum vite
 habentia. **Ubiqz** disturrite ignes
 sancti ignes decori. vos ei estis
 lumene mundi. nec estis sub modi-
 o. **Exaltatus** est tu adhesistis.
 et exaltauit vos. **Disturrite**
 et inotesate oibus gentibz. **Cona-**
 puiat et mare. et pariat opera
 vira et pducat aque reptilia aia-
 ru viuaru. **Separantes** enim pao-
 su a vili facti estis os dei. p qd
 diceret pducat aque non aiam
 viuam quam terra pducat. sed rep-
 tilia aiaru viuaru. et volantia

volantia sup terram. **Repererunt** enim sa-
 cramenta tua deus per opa ser-
 uozu tuoz iter medios fluctus
 temptationu scilicet ad ibuendas ge-
 tes i noie tuo i baptismo tuo.
 et iter hec facta sunt magnalia
 mirabilia tua tanquam ceti grades.
 et voces nauoz tuoz volantes
 sup terram. iuxta firmamentum
 libri tui. **posito** illo sibi ad auc-
 toritate sub quo volitaret quo-
 rumqz uent. **Nec** enim sunt loque-
 nes sermones quozum non audi-
 ant voces eoz. qm i oem terram
 exiuit sonus eoz. et i fines or-
 bis terre uerba eoz. qm tu
 dno benedicendo multiplicasti
 oia hec. **Nunquid** metior aut mix-
 tione misceo neqz distinguo
 lucidas cognicoes haru reru
 i firmamento celi et opa corpo-
 ralia i undoso mari sub firma-
 mento celi? **Quaru** enim reru no-
 tiae sunt solide et terminate sicut
 ita metis gnacionu tanquam luce
 sapie et sciencie. earunde reru
 sunt opacoes corpales multe
 ac varie. et aliud ex alio creste-
 do multiplicat in benedictioe
 tua deus qui consolatus es fal-
 tidia sensuum mortalium. ut in
 cognicoe animi res vna mul-
 tis modis p corpis motiones
 figuret. atqz dicat aque pro-
 duxerunt hec sed i uerbo tuo. ne-
 cessitates alienatoru ab eter-
 nitate veritatis tue pporu p-
 duxerunt hec sed i euangelio tuo.
 qm ipse aque ista eiecerunt. qz
 amarus languor fuit causa
 ut i tuo uerbo ista pducerent.
Et pulchra sunt oia faciete te. et
 ecce tu ienarrabilis pulchrior

Ca. xxi

qui fecisti oia. a quo si nō eēt lapsus adā nō defunderetur ex vtero eius salugo maris. genus hūanū profunde curiosū. et petulose tumidū. et instabilis fluidū. atq; ita nō opus eēt ut ī aquis multis corporaliter et sensibiliter operaretur dispensator. et tui militica facta et dicta. Sic eī michi nūc occurrerūt reptilia et volatilia. quib; ibuti et iūcāti hoīes corporalib; sacramētis subditi nō vltra proficerēt. nisi spiritaliter viuisceret aīa gradu alio. et post iūcā verbū ī cōsumationē respiceret. ac p hoc ī uerbo tuo. nō maris pfunditas sed ab aq; tū amaritudie terra discreta eicit nō reptilia aīarū viuārū. et volatilia sed aīam viuam. Neq; enī iā opus habet baptismo quo gentib; opus est. sicut opus habebat cū aquis teget. Nō enī teratur aliter ī regnū celoz ex illo quo instituta ut sic iteret. nec magnalia mirabiliū q̄rat q̄bus fiat fides. neq; enī nisi signa et prodigia viderit nō credit. cū iā distincta sit terra fidelis ab aquis maris infidelitate amaris. et lingue ī signo sint nō fidelibus sed infidelib;. Neq; isto igitur gēte volatili qd̄ verbo tuo produxerūt aque opus habet terra quā fundasti sup aquas. Immittite eā ī verbū tuū p nūcios tuos. opera enī eoz narram. sed tu es qui operaris ī eis ut operēt ī aīam viuā. Terra pducat eā. q̄a terra causa est ut hec agat ī ea sicut mare fuit causa ut ageiet repti-

lia aīarū viuārū. et volatilia sub firmamento celi. quib; iam terra nō indiget quīs piscē manducet leuatiū de profundo ī ea mensa quā parasti ī conspectu credentū. Ideo enī de profundo leuatus est. ut alat aridā. et aīas marina progrediet. sed tū sup terrā multiplicauit. Primarū enī vocū euāgelizantiū infidelitas hoīum causa exatit. sed et fideles exornatur et benedicunt ab eis multiplicates de die ī diem. at vero aīa vīna de terra sumit exordiu. quia nō pdest nisi fidelib; cōtinere se ab amore huius scilicet. ut aīa eoz tibi viuat. q̄ mortua erat in deliciis viuēs. deliciis dñe mortiferus. Nam tu puricordis vitales delicie. Operet ergo iā ī terra mīstritu. nō sicut ī aquis infidelitatis annūciando et loquēdo p miracula et sacramēta et voces mīstricas. ubi itēta sit ignorācia mater amiracōis ī timore occultoz signoz. Talis enī est introitus ad fidē filius adam oblitus tui. dū abscondit se a facie tua fuit abyssus. Sed operetur etiā sicut ī arida discreta. a gurgitib; abyssi et sint formidabiles fidelib; viuendo corā eis. et exatando ad imitationē. Sic eī nō tū ad audiendū. sed etiā ad faciendū audiūt. q̄rite dñm et viuet aīa vīa. ut pducat terra aīam viuēte. Nolite cōformari huic sclo. cōtinete vos ab exatando vitando viuūt aīa que appetendo morit. Continete vos ab imani feritate supbie ab ī-

LIBER XIII

era uoluptate luxurie. et a ful-
 la nōie scientie: ut sint bestie
 mansuete. et pecora edomita.
 et inorn serpentes. **M**otus enī
 aīe sunt isti i allegoria. sed fas-
 tus elacois et delectaco libidis
 et uenenu curiositatis. motus
 sūt aīe mortue: qā nō ita mori-
 tur ut omī motu careat. qm discē-
 dendo a fonte uite morit. atq;
 ita suscipit a p̄tereunte sc̄lo et cō-
 formatur ei. **V**erbū at̄ tuū deus
 fons uite eterne est et nō p̄terit.
 ideoq; i uerbo tuo cohibet̄ ille
 discessus dā dicit̄ nobis. noli-
 te cōformari huic sc̄lo. ut pdu-
 cat terra i fonte uite aīam uiuē-
 tē i uerbo tuo p euāgelistas tu-
 os: aīam cōtinentē imitādo i-
 mitatores xpi tui. **H**oc est enī se-
 cundū gen? qm emulacio uiri
 ab amico est. **E**stote iqt̄ sicut ego:
 quia ego sicut uos. **I**ta erūt i aīa
 uiua bestie bone i māsuētudine
 actois. **M**andasti enī dices. **I**n
 māsuētudie opa tua p̄fice: et ab
 omī hoīe diligeris. **E**t pecora bo-
 na neq; si manducauerūt habū-
 dācia: neq; si māducauerūt nō
 egēcia. **E**t serpētes boni nō per-
 niciofi ad nocendū sed astuti ad
 cauendū: et tm̄ explorātes tem-
 poralē naturā quātū sufficiat.
 ut p ea q̄ facta sūt itellā cōspi-
 ciat̄ eternitas. **S**eruiūt ei rati-
 oni hec aīalia cū a p̄gressu mor-
 ti fera cohibita sine uiuūt et bo-
 na faciūt. **E**cce enī dñe deus n̄r
 creator n̄r cū cohibite fuerūt af-
 fectioēs ab amore sc̄i q̄bus mo-
 uebam̄ male uiuendo. et repe-
 rit esse aīa uiuēs bene uiuen-
 do. cōpletūq; fuit uerbu tuū.

xxij.

qd̄ p aplm̄ tuū dixisti. nolite con-
 formari huic sc̄lo. cū sc̄itur et
 illud qd̄ ad iuxisti sc̄a et dixis-
 ti sed reformamū i nouitate mē-
 tis v̄re: nō iā sc̄dm̄ genus tāq;
 imitātes p̄cedētē pximū n̄ ex hoīe me-
 lioris auctoritate uiuētēs. **N**eq;
 enī dixisti fiat hō sc̄dm̄ genus.
 sed faciam? hoīem ad ymaginē
 et similitudinē nrām. ut nos. p̄be-
 mus q̄ sit uolūtas tua. **A**d hoc ei
 dispensator: ille tuus generās p
 euāgelū filios ne sp̄ puulos ha-
 beret q̄s lacte nutruet et tāq;
 nutrix foueret. reformamū in-
 quit i nouitate mētis v̄re ad p̄-
 bandū que sit uolūtas dei. qd̄
 bonū et beneplacitū et p̄fctm̄.
Ideoq; nō dicit̄ fiat homo. sed
 faciam? hoīem: nec dicit̄ sc̄dm̄
 genus. sed ad ymaginē et simi-
 litudinē nrām. **H**ente quippe
 renouatus et conspiciēs itellect-
 tā ueritatē tuā. hoīe demonstrā-
 tore nō indiget ut suū genus
 imitet: sed demonstrante te. pro-
 bat ip̄e que sit uolūtas tua. qd̄
 bonū et bñplacitū et p̄fctum:
 et docēs eū iā capace uidere tri-
 unitatē unitatis et unitatē tri-
 unitatis. **I**deoq; pluralit̄ dicto fa-
 ciam? hoīem. singularit̄ tm̄ in-
 fertur. et fecit deus hoīem: et
 pluralit̄ dicto ad ymaginem
 nrām. singularit̄ ex̄fert̄ ad
 ymaginē dei. **I**ta hō renouat̄
 in agnitioē dei sc̄dm̄ ymaginē
 eius qui creauit eū. et sp̄rita-
 lus effectus iudicat oīa q̄ uerū
 iudicanda sūt: ip̄e aut̄ a nemi-
 ne iudicat̄. **E**x at̄ iudicat̄ oīa.
 hoc est q̄ habet p̄tātē p̄stū
 maris et uolatilū celi et oīm

Ca. xxij.

pecora et ferra et ois terre. et
 oim repentiu que repit sup ter-
 ra. hoc eni agit per metis intel-
 lectu per que papit q sunt sps
 dei: alioqn ho i honore positus
 no intellexit. coparat est uime-
 tis isipientibz. et filis factus est
 eis. Ergo i ecclesia tua deus nr
 scdm gram tua qua dedisti eiqm
 tuu sum? figmentu. creati in o-
 peribz bonus. no solu qui spiri-
 taliter presunt. sed etia qui spi-
 ritualiter subduntur eis q presunt.
 masculu et fema fecisti honu-
 ne. hoc modo i tua gra spirta-
 li. ubi scdm sexu corpis no est
 masculus et fema. quia nec iu-
 deus nec grecus neq seruus ne-
 qz liber. spuales ergo. siue qui
 presunt siue qui obtperat spua-
 liter iudicat. no de cogitaco-
 nibz spualibz q lucet i firmame-
 to. No eni oportet de ta sublimi
 auctoritate iudicare. neq ei
 de ipso libro tuo etia si qd ibi no
 lucet: qm submittim? ei nr
 itellam. et certu habem? etia
 qd clausu est aspectibz nr is rre
 ueritateqz dcm esse. Sic ei ho
 lucet spualis ia et renouat? in
 agnoco dei scdm ymagine dei
 qui creauit eu. factor tn legis
 debet ee no iudex. neq de illa dis-
 tinctoe iudicare. spualiu vide-
 licz atqz carnaliu hoim q tuus
 deus nr oculis nota sut. et nul-
 lis adhuc nobis apparuerunt
 opibus. ut ex fructibz eoru cog-
 noscam? eos: sed tu dne ia scis
 eos et diuisisti. et vocasti i oc-
 culto anteq fieret firmametu.
 neq de turbidis hui? scli plis
 tan? spualis ho diiudicat. Qd ei

ei i de hns q foris sut iudicare
 ignorati. qd inde uerius sit
 in dulcedine gre tue? et qd i per-
 petua ipietatis amaritudine
 remansurus? Ideoqz ho que fecit
 ti ad ymagine tua no accepit
 parte luariu celi. neq ipsius
 occula celi. neq diei et noctis.
 q ante constituaone celi vocasti.
 neq cōgregacois aquaru qd e
 mare. sed accepit parte pisciu
 maris et volatiliu celi. et oim
 pecoru et ois terre. et oim repe-
 tiu que repit sup terra. Iudicat
 eni et approbat qd recte. i probat
 autē qd ppera iueneit. siue i ea
 solepnitate sacrametoz quibz
 iuciant? quos puestigat i aquis
 multis misericordia tua. siue i ea
 qua ille piscis que leuati de p-
 fundo pia terra comedit. siue i
 uerboz signis uocibzqz subiectis
 auctoritate libri tui. tanq sub fir-
 mameto uoluntatibz. i terptndo.
 exponendo. differendo. disputa-
 do benedicendo atqz uocando te-
 ore erupetibz atqz sonantibz sig-
 nis ut respondeat plis. amē.
 Quibz oibus uocibz corporaliter
 enūtiandis causa est abissus
 scli et cecitas carnis q cogita-
 ta no pnt uideri. ut opus sit i
 strepere i auribz. Ita q uis mul-
 tiplicent? uolatilia sup terra.
 ex aquis tn origine ducunt. Ju-
 dicat eni spualis approbando
 qd rectu. i probando at qd per-
 pera iuenerit i operibz mou-
 bus q fidelu. et elemosinis ta-
 qz terra fructifera. et de aia vi-
 ua mansuefactis affectionibz.
 i castitate. i ieiuniis. i cogita-
 tionibz pns. de hns que per

PSALMUS XLIII

sensu corporis percipit. De hinc ei
 iudicare nunc dicit. in quibus et
 peccata corrigendi habet. Sed quod
 est hoc. et quale misterium est. Et
 te benedixit homines o domine ut cres-
 cant et multiplicentur et impleant
 terram. Nichilne nobis ex hoc in-
 nuis ut intelligam? aliquid. cur
 non ita benedixeris luce quam vocas-
 ti die. nec firmamentum celi? nec
 luminaria. nec sidera. nec terram. nec
 mare? Dicere te deus noster qui nos
 ad imaginem tuam creasti. dicere
 te hoc donum benedictionis homini prope
 voluisse largiri. nisi hoc modo
 benedixisses pisces et cetos. ut cres-
 cerent et multiplicarentur? et impleerent
 aquas maris. et volatilia mul-
 tiplicarentur super terram. Ita dicere
 ad ea rerum genera pertinet benedic-
 tionem hanc que gignendo ex se-
 metipsis propagant. si ea reprem
 in arboribus et fructibus et pecoribus
 terre. Nunc autem nec herbis. nec
 lignis dictum est. nec bestijs et ser-
 pentibus crescere et multiplicari.
 cum haec quoque omnia sicut pisces et
 aves et homines gignendo augeant.
 genusque custodiant. Quid igitur
 dictum lumine meo veritas? Quia
 vocat hoc? Quia iam nunc ita dic-
 tum est? Nequaquam pro pietatis. absit
 ut hoc dicat servus verbi tui.
 Et si ego non intelligo quod hoc elo-
 quium significet. videntur tamen melius me-
 liores. id est intelligentiores quam ego
 sum. Vnicuique quantum sapientiam dedis-
 ti deus meus. Placeat autem et con-
 fessio mea coram oculis tuis. quod
 tibi confiteor. crede me domine. non
 recessu te ita locutus. Neque silebo.
 quod michi huiusmodi laonus occasio
 suggerit. Verum est enim nec vide-

o quod impediatur. ita me sentire dicta
 figurata librorum tuorum. Non enim
 multiplicat significari pro corpore?
 quod unum modo mente intelligit? et
 multiplicat mente intelligi quod unum
 modo per corpus significatur.
 Ecce simplex dilatio dei et proximi.
 quam multiplicat sacramentis et in-
 numerabilibus linguis. et in unaquamque
 lingua innumerabilibus locutionum
 modis corporaliter enunciatum.
 Ita crescunt et multiplicantur fe-
 tus aquarum. Attende iterum quod
 quod haec legis. Ecce quod unum modo
 offert scriptura. et vox personat
 in principio fecit deus celum et terram.
 nonne multiplicat intelligitur?
 Non errorum fallacia. sed verarum
 intelligentiarum generibus multi-
 plicantur fetus hominum et crescunt.
 Itaque naturas ipsas rerum si non
 allegorice sed proprie cogitemus
 ad omnia quae de semibus gignuntur
 convenit verbum crescere et mul-
 tiplicari. Si autem figurate
 posita ista tractamus quod potest
 arbitror intendisse scripturam. que
 utique non significat solis aqua-
 tum et hominum fetus ista benedic-
 tionem attribuit. invenimus quod de
 multitudines et in creaturis spiritu-
 alibus atque corporalibus tamquam in celo
 et in terra et in animis iustis et
 iniquis. tamquam in luce et in tenebris;
 et in sanctis auctoribus per quos lex
 ministrata est. tamquam in firmamen-
 to quod solidatum est et iter aquarum
 et aquarum. et in societate amarica-
 rum populorum tamquam in mari: et in stu-
 dio piarum animarum tamquam in arida
 et in opibus misericordie secundum partem
 vitam tamquam in herbis semina-
 libus et lignis fructiferis: et in

spūalib; donis manifestatis
 ad vtilitatē sicut ī luminari-
 bus celi. et ī affectib; formatis ad
 tēperantiā tāq; ī aīa vīua. In
 hīs oīb; nācūscim; multitu-
 dines et ubertates et īvenēta
 Sed qđ ita crescat et multipli-
 cet? ut vna res multis modis
 itelligat? et enūciat? et vna e-
 nūciatō itelligat? multis mo-
 dis nō īuenim; nisi ī signis
 corpāliter editis. et reb; itelli-
 gibiliter extogitatis. signa cor-
 poraliter edita gnatiōes aqua-
 rū ppter necessarias causas car-
 nalis pfunditatis. reb; autē
 itelligibiliter extogitatis gnati-
 onē hūanā ppter ratiōis fecun-
 ditatē itellexim;. Et ideo cre-
 dim; vtiq; horū generū dictū
 esse a te dñe. crescat et multipli-
 tam;. In hac enī bñdictōe con-
 cessā nobis a te facultatē ac-
 ptatē accipio. et multis modis
 enūciare qđ vno modo itellam
 tenuerim;. et multis modis it-
 telligere qđ obscure vno modo
 enūciatū legerim;. Sic implet?
 aque maris. qđ nō mouet nisi
 a vānis significatōib;. Sic et
 fens; hūanus implet? et tūc au-
 ariditas apparet ī studio. et
 dnatur ei ratio. Volo etiā dicē
 dñe deus meus. qđ me cōsequēs
 tua scriptum. cōmonet. et
 dicā nec verebor. Vera ei dicā
 te michi īspirante. qđ ex eis
 uerbis voluisti ut dicere. Ne-
 q; enī alio pter te īspirante cre-
 do me verū dicē. tū tu sis veri-
 tas. oīs at hō mendax. et ideo
 o qui loquit? mendaciū de suo
 loquitur. Ego ut verū loquar. de

Ca. xxv.

te loquar. Erat dedisti nobis in
 csa omē fenū satiuū seminās
 semē qđ est sup oēm terrā. et oē
 lignū qđ habet ī se fructū semi-
 nis satiuū. nec nobis solis. sed
 et oībus auib; celi et bestijs ter-
 re atq; serpentib;. Pisib; autē
 et cetis magnis nō dedisti. Di-
 cebam; enī ex hīs fructib; tūc
 significari. et ī allegoria figu-
 rari opa misericordie. qđ hui; vite
 necessitatib; exhibent? ex tra-
 fructifera. Talis terra erat pi-
 us honestifor;. cui; domui de-
 disti misericordiaz. qui frequēter
 paulū tuū refrigerauit. et a-
 thenā eius nō erubuit. Hoc fe-
 cerūt frēs et tali fruge fructif-
 cauerūt qui qđ ei de erat sup-
 pleuerūt ex macedonia. Quō
 autē dolet qđā ligna que fruc-
 tū ei debitū nō dederūt ubi aut ip-
 ma mea defensione nemo michi
 affuit. sed oēs me dereliquit.
 nō illis imputet? Ita enī debē-
 tur eis qui mīstrāt doctrinā
 rationale per itelligētiās di-
 uinorū misterior; et ita eis
 debent? tāq; hoībus. Debēt?
 autē eis sicut aīe viue. pben-
 tib; se ad imutandū ī oī cōtinē-
 tia. Itē debent? eis tāq; volati-
 lib; ppter bñdictōes eoz. que
 multiplicāt? sup terrā. qm; ī
 oēm terrā exiit sonus eoz.
 Pascūt? aut hīs csa; qui letā-
 tur eis. nec illi letāt? eis quoz
 deus venter est. Neq; enī et in
 illis qui pbenit ista. ea qđ dant
 fructus est; sed equo aīo dant.
 Itaq; ille qui deo seruebat nō
 suo ventri. video plane vnde
 gaudeat. video et cōgratuloz

al. s; q. aīo dant

ei valde. Acceperat enim a philip-
pensibus quod per epafroditum miserat
Sed tamen unde gaudeat video. Unde
autem gaudet inde pascat: quia
in veritate loquens gauisus sum
inquit manifeste in domino. quia tan-
dem aliquando repullulastis super
pro me in quo et sapiebatis. te-
dum autem habuistis. Isti ergo du-
turno tedio martuerunt. et qua-
si exaruerunt ab isto fructu boni
opis: et gaudet eis. quia repullu-
larunt. non sibi. quia idigne ei
subuenerunt. Ideoque secutus a-
it. Non quod desit aliquid dico. Ego
enim didici in quibus suis sufficiens
esse. Scio enim et minus habere.
scio et habundare. in omnibus enim
omnibus tributus sum. et faciam. et e-
surire et habundare et penuri-
am pati. omnia possum in eo quod me
confortat. Unde ergo gaudes o-
paule magne. unde gaudes.
unde pasceris homo renouate in
agnitione dei secundum ymaginem eius
qui creauit te? Et in anima viuata
tanta continentia et lingua volantis
loquens misteria. Talibus quippe
nauantibus est ista debet. Quid
est quod te pascat? Letitia. Quod se-
quitur audiam? Verumptamen inquit
beneficentis conuantes tribulatio-
mee. Hinc gaudet et hinc pasci-
tur. quia illi benefecerunt. non quia
eius angustia relaxata est: qui
dicit tibi in tribulatione dilatasti
mihi. quia et habundare et penu-
ria pati nouit in te qui confortas
eum. Satis enim inquit et vos phi-
lippenses. quoniam in principio euange-
lij cum ex macedonia suis profec-
tus nulla michi ecclesia conua-
uit in maiore dati et accepti nisi

vos soli. quia et thessaloniam et
semel et iterum vobis meis mi-
sistis. Ad hec bona opera eos re-
dixisse nunc gaudet et repullulasse
letat: tamquam reuerecente fertilitate
agri. Numquid propter usus suos
quia ipse dixit vobis meis misis-
tis. nunquam propterea gaudet? Non
propterea. Et hoc unde scimus? Quoniam
ipse sequitur dicens. Non quia quod da-
tum. sed requiro fructum habundantem.
Didici a te deus meus iter
datum et fructum discernere. Datum
est res ipsa quam dat qui impartitur
hec necessaria veluti est nunc
mimus tibus. potus. vestimentum.
tectum adiutorium. fructus autem
bona et recta voluntas datoris
est. Non enim aut magister bonus qui
suscepit prophetam tamen. sed ad-
didit in nomine prophete: neque nunc tamen
qui suscepit iustum. sed addidit
in nomine iusti. Ita quippe ille mer-
cedem prophete. iste mercedem iusti
accipiet. Nec solum aut qui cali-
cem aque frigide potum dederit v-
ni ex minimis meis. sed addidit
tamen in nomine discipuli: et sic adiu-
xit. amen dico vobis non perdet
mercedem suam. Datum est suscipere
prophetam suscipere iustum porrigere
calicem aque frigide discipulo.
Fructus autem in nomine prophete. in
nomine iusti. in nomine discipuli hoc fa-
cere. Fructu pascat helias a vi-
dua sciente quod hominem dei pasce-
ret. et propter hoc pasceret. per co-
muni autem dato pascebat. Nec in-
terior helias sed exterior pasce-
bat. qui posset etiam talis tibi
egestate corrumpi. Ideoque dicitur
quod verum est coram te domine cum ho-
mines per diotem atque infideles quibus

Ca. xxvij.

ūtiandis atq; lucrandis nētia
 sūt sacramēta uiciorū. et magis
 nalia miraculoꝝ. q̄ noīe pisci
 ū et ceteroꝝ significari credi
 m⁹ suscipiūt corpaliꝝ reficien
 dos. aut ī aliquo p̄ntis uite v
 su adiuuādo p̄ueros tuos. cum
 id q̄re faciendū sit. et quo p̄tinet
 ignoꝝet. nec illi istos pascāt. nec
 isti ab illis pascant. q̄a nec illi
 hec sancta et recta volūtate ope
 rant. nec isti corū datis ubi fruc
 tū nondū vident letātur. Inde
 quippe aūm⁹ pascit. vnde letat.
 et ideo pisces et reti nō vescūt
 estis. quas nō germinat nisi
 iā terra ab amaritudine mari
 norū fluctuū distincta atq; dis
 creta. Et vidisti deus oīa que
 fecisti. et ecce bona valde. quia
 et nos videm⁹ ea et ecce oīa bo
 na valde. In singulis generibz
 operū tuorū cū dixisses ut fie
 rent et facta essent. illud atq;
 illud vidisti quia bonū est. Sep
 ties numeravi scriptū esse te
 vidisse quia bonū est qd̄ fecis
 ti. et hoc octauū est q̄a vidis
 ti oīa que fecisti. et ecce nō so
 lū bona. sed etiā ualde bona.
 tāq; simul oīa. Nā singula tm̄
 bona erāt. simul autē oīa et bo
 na et valde. Hoc modo dicūt etiā
 queq; pulchra corpora. q̄a lōge
 multo pulchri⁹ ē corpus qd̄ ex
 mēbris pulchris oībus constat.
 q̄i ip̄a mēbra singula quoꝝ or
 dinatissio cōuentu cōplet vni
 uersū. q̄uis et illa etiā singul
 latū pulchra sint. Et attendi ut
 tuenire uttū septies ul' octies
 videris q̄ bona sūt opa tua cū
 tibi placuerūt. et ī tua visione

Ca. xxviii.

Ca. xxix.

nō iueni tēpora per que itellige
 re q̄ totiens videris. que fecisti
 et dixi. O dñe nōne ista tua sep
 tura vera est. qm̄ tu verax et ve
 ritas dedisti eā. Cur ergo tu mihi
 hi dicit nō ē tēpora ī tua visio
 ne. et ecce ista scriptura tua. Sep
 tura tua michi dicit p̄ singulos
 dies ea q̄ fecisti te vidisse quia
 sūt bona. Et cū ea numerare
 iueni quoties hec tu dicit michi
 qm̄ tu es deus meus. Et dicit vo
 ce forti ī aurē iteriorē seruo tuo
 p̄rūpens surditatē meā et cla
 mans. O hō nēpe qd̄ scriptura
 mea dicit ego dico. et tū illa tē
 poraliter dicit. verbo autē meo
 eterno tēpus nō accidit. q̄a equa
 li metū eternitate consistit. Sic
 ea q̄ vos per sp̄m̄ meū videtis e
 go video. sicut ea q̄ vos p̄ sp̄m̄
 meū dicatis ego dico. atq; ita cū
 vos tēporaliter ea videatis. nō
 ego tēporaliter video. quēadmodū
 cū vos tēporaliter dicatis nō ego
 tēporaliter dico. Et audiui dñe
 deus meus. et elinxi stillā dul
 cedinis ex tua veritate. et itel
 lexi qm̄ sūt quibz quidā displic
 ent opera tua. et multa corū di
 cūt te feasse nēitate cōpulsim.
 sicut fabricas celozū et cōposi
 tiones sp̄derū. et hoc nō de tuo
 sed iā fuisse alibi creata. et ali
 unde. q̄ tu cōtraheres et cōpigi
 nares atq; cōtexeres. cū de hos
 tibz victis mūdana menia i
 molueris. ut ea cōstructoe deui
 ti aduersus te iterū rebellare nō
 possent. alia vero nec fecisse te
 nec oīno cōpegisse sicut omēs
 carnes et minutissimā q̄q; aīan
 tia. et qd̄q; radicibz terrā tenet

30.

31

sed hostile mente naturas alia
 dicant no abs te condita. tibiq
 contraria: inferiorib; mundi lo-
 tis ista gigne atq; formac. In
 sani dicunt hec. qm no per spm
 tuu vident opera tua. nec te
 cognoscunt i eis. Qui at p spm
 tuu videt ea: tu vides i eis. Er-
 go cu videt quia bona sut. tu
 vides qa bona sut. et qcuq; ipse
 te placet: tu i eis coplacet: et
 q per spm tuu placent nobis.
 tibi placet i nobis. Qs ei sut
 homi que sut hois: nisi sps
 hois qui i ipso est. Sic et q dei
 sut nemo fat. nisi sps dei. Nos
 aut iqt no spm hui mundi
 accepim? sed spm qui ex deo e:
 ut sciam? que a deo donata st
 nobis. Et amoneor ut dicam.
 Certe nemo fat. q dei sut: nisi
 sps dei. Quo ergo scim? et nos
 q a deo donata st nobis: Respo-
 detur michi. qm que per ei spm
 scim? etiā sic nemo fat nisi spi-
 ritus dei. Sicut cu recte dictu
 est. no emi vos estis qui loquntur
 eis qui i spu dei loquntur. sic rē
 dicit: no vos estis qui scitis eis
 qui i spu dei scit. Nichilomin?
 igit recte dicit no vos estis qui
 videtis. eis qui i spu dei videt.
 Ita qdqd i spu dei videt qa bonu
 est no ipi sed deus videt qa bonu
 est. Aliud ergo est ut putet qsq;
 malu esse qd bonu est quales
 supdicti sut: aliud ut qd bonu e
 videat homo qa bonu est. sicut
 multis creatura tua placet. ^{al q}
 quia bona est. quib; tñ no tu
 places i ea. vnde frui magis
 ipa q te volut: aliud autē ai
 aliqd videt homo qa bonu est

deus i illo videat quia bonu e
 ut scilicet ille amet i eo qd
 fecit. quia no amaret nisi p
 spm que dedu: quia caritas
 dei diffusa est i cordib; nris p
 spm scm qui datus est nobis:
 per que videm? qa bonu e qd
 qd aliquomō est. ab illo em e
 qui no aliquomō est. sed qd e.
 est. Gracias tibi dñe. videm?
 celū et terrā siue corporale pte
 superiore atq; inferiore. siue
 spūale corpaleq; creaturā at-
 q; i ornatū harū parciū quib;
 constat uel vniuersā mundi
 moles ul' vniuersā dño creatā.
 Videm? lucē factā diuisāq; a
 tenebus. videm? fumamētū
 celī. siue iter spūales aquas su-
 periores et corpales inferiores
 primariū corpus mūdi. sup hoc
 spaciū aeris. qa et hoc vocat
 celū p qd vagant volatilia ce-
 li. iter aquas q vaporaliē ei su-
 pferūtur. et serenīs etiā noctib;
 rotant. et has q i terris graues
 fluctāt. Videm? congregatarū
 aquarū spem per campos ma-
 ris et aridā terrā ul' nudatam
 ul' formatā ut esset visibilis et
 cōposita herbarū atq; arborū
 materie. Videm? lūnaria ful-
 gere desup. solē sufficē diei: lu-
 nā et stellas cōsolari noctē: at-
 q; hñs oibus notari et signi-
 ficari tēpora. Videm? humi-
 dā usq; quaq; naturā pistibus
 et beluis et alitib; ferundatā:
 que acus corpulentia q volatus
 auuū portat aquarū exalacōe
 cōcrestat. Videm? terrenus aialib;
 factē terre decorari hoimq; ad
 ymaginē et similitudinē tuā aut

Ca. xxxij.

Intitatio

A B

tis irrationabilibus aiantibus ipsa
 tua imagine ac similitudine hoc
 est rationis et intelligentie utate
 imponi. et quemadmodum in eius a-
 nima aliud est quod consulendo do-
 minatur. aliud quod subditur
 ut obtemperet. sic viro factam
 esse etiam corporaliter feminam. que
 haberet quidem in mente rationalis
 intelligentie partem naturam. sexu
 in corpore ita masculino sexu
 subiceretur. quemadmodum subici-
 tur appetitus actionis ad capi-
 endam de ratione mentis recte age-
 di sollicitudinem. Videmus haec et sin-
 gula bona et omnia bona valde
 laudat te opera tua ut amem
 te. et amant te et laudant te o-
 pera tua. Habet iustum et finem
 ex tempore. ortum et occasum. pro-
 fertum et defectum. Spem et priva-
 tionem. Habet ergo consequentia
 mane et vespera. partem laten-
 tem. partem euidentem. De nichilo
 enim a te. non de te facta sunt. non
 de aliqua non tua nisi quae antea
 fuerit. sed de coacta id est simul
 a te creata materia. quae eius in-
 formitate sine ulla temporis in-
 terpositione formasti. Nam cum ali-
 ud sit celi et terre materies. ali-
 ud celi et terre species. materiem
 quidem de omnino nichilo. mundi autem
 species de informi materia. simul
 tamen utrumque fecisti. ut materiem
 forma nulla more intercedente
 sequeretur. Inspeximus etiam propter quo-
 rum figuracionem ista uel tali ordi-
 ne fieri. uel tali ordine scribi vo-
 luisti. et vidimus quia bona sunt
 singula. et omnia bona valde. in ve-
 bo tuo in vno tuo celum et terram.
 caput et corpus ecclesie. in pdesti-

Ca. xxxiiij.

Ca. xxxiiij.

nacione. ante omnia tempora. sine ma-
 ne et vespera. Vbi autem tepisti pre-
 destinata temporaliter exequi. ut
 occulta manifestares. et ito-
 posita nostra componeres. quam sup-
 nos erat peccata nostra et in profundum
 tenebrosum abieram. abs te.
 et spiritus tuus bonus superfereba-
 tur ad subueniendum nobis in
 tempore opportuno. et iustificas-
 ti ipsos et distinxisti eos ab in-
 iquis et solidasti auctoritatem
 libri tui. iter superiores qui tibi
 doctabiles ceperunt. et inferiores qui
 eis subdunt. et congregasti so-
 cietatem infidelium in vna conspira-
 tione ut apparet studia fi-
 delium. ut tibi opera meae pare-
 ret. Distribuentes etiam pauperibus
 terrenas facultates ad acqui-
 rendam celestia. et inde accedis-
 ti quodam lunaria in firmamento
 uerbum vite habentes scriptos tuos.
 et spiritualibus donis plata subli-
 mi auctoritate fulgentes. et in-
 de ad ibuendas infideles gentes
 sacramenta visibilia et mira-
 cula vocesque uerborum secundum fir-
 mam mentum libri tui. quibus etiam
 fideles benediceretur. ex materi-
 a corporali produxisti. et deinde
 fidelium animam uiuam per affectum
 ordinatos continentie vigore fo-
 masti. atque inde tibi soli me-
 te subdita et nulli auctori-
 tas humane ad imitandum indi-
 gentem renouasti ad ymaginem
 et similitudinem tuam prestans
 intellectui rationabilem actionem. tam-
 quam viro feminam subdidisti. omnibus
 que tuus ministeris ad proficiendos
 fideles in hac vita necessarios ab
 eisdem fidelibus ad usus temporales

fructuosa in futurum opera preberi
 voluisti. **H**ec omnia videmus et bona
 sunt valde quoniam tu ea vides in nobis.
 qui spiritum quo ea videremur et
 in eis te amaremur dedisti nobis.
 34. **D**omine deus pacem da nobis: omnia enim
 prestitisti nobis: pacem quietis. pa-
 cem sabbati. pacem sine vespera. **O**m-
 nis quippe iste ordo pulcherrimus
 rerum valde bonarum modis suis
 partibus transitur est: et mane in
 36. eis factum est et vespera. Dies autem
 septima sine vespera est nec ha-
 bet occasum quia sanctificasti eum
 ad promissionem sempiternam: ut id
 quod tu post opera tua valde bona.
 quous ea quietus feceris. requie-
 uisti septimo die: hoc preloqua-
 tur nobis vox libri tui. quod et nos
 post opera nostra ideo bona valde.
 quia tu nobis ea donasti sabbato
 vite eterne requiescamus in te etiam.
 37. **T**unc enim sic requiesces in nobis.
 quemadmodum nunc operaris in no-
 bis: et ita erit illa requies tua
 per nos: quemadmodum sunt ista
 opera tua per nos. Tu autem domine
 semper operaris et semper requiescas. non
 vides ad tempus. nec operaris ad
 tempus. nec moueris ad tempus.
 nec requiescas ad tempus: et tamen
 facis et visiones temporales. et ip-
 sa tempora et quietem ex tempore.
 38. **N**os itaque ista que fecisti vide-
 mus quia sunt: tu autem quia vides
 ea sunt. **E**t nos foris videmus quia
 sunt. et intus quia bona sunt. tu autem
 ibi vidisti facta: ubi vidisti fa-
 cienda. **E**t nos alio tempore mo-
 ti sumus ad benefaciendum pos-
 tea quam correpti de spiritu tuo cor nos-
 trum. priore autem tempore ad male-
 faciendum mouebamur deserentes

te. tu vero deus vne bone nunquam
 cessasti benefacere. **E**t sunt quaedam
 bona opera nostra de munere quidem
 tuo sed non sempiterna: post il-
 la nos requieturos in tua gran-
 di sanctificatione speramus: tu autem
 bono nullo indigens. bono semper
 quietus es. quoniam tua quietus tu
 ipse es. **E**t hoc intellige quod hominum
 dabit homini. quod angelus angelo:
 quod angelus homini: et te peccatum.
 in te gratia: ad te pulsetur. sic sic
 accipiet: sic inueniet: sic aperiet.

Deo gratias.

Explicatur liber confessionum
 aurelii augustini episcopi.

Scripti per fratrem Arnoldum
 aelberti finiti anno mccc. l.

Liber cum reglaurum in fiero:

